

E lab júu^ quiá'-' Dsea` Jmáang^- e cajme'' MATEO

*Jaléng^' lii^~ yuu^~ quiá'-' Dsea` Jmáang^-
(Lc. 3:23-38)*

¹ I lab jaléng^' lii^~ yuu^~ quiá'-' Dsea` Jmáang^- i
líng' siju^' lii^~ yuu^~ dseata~ Daví^' cóo^~gui lii^~ yuu^~
Abraham.

² Jo Abraham calisí^ tiquiá'^ Isáa' jo Isáa' calisí^
tiquiá'^ Jacoo^' jo Jacoo^' calisí^ tiquiá'^ Judá cóo^~
jaléng^' rúiñ^'.

³ Jo Judá calisí^ tiquiá'^ Fares cóo^~gui Zara jo
niquiá'r^ calisí^ Tamar. Jo Fares calisí^ tiquiá'^
Esrom jo Esrom calisí^ tiquiá'^ Aram.

⁴ Jo Aram calisí^ tiquiá'^ Aminadab jo Aminadab
calisí^ tiquiá'^ Naasón jo Naasón calisí^ tiquiá'^
Salmón.

⁵ Jo Salmón calisí^ tiquiá'^ Booz jogui niquiá'r^
calisí^ Rahab. Jo Booz calisí^ tiquiá'^ Obed jogui
niquiá'r^ calisí^ Rut. Jo Obed calisí^ tiquiá'^ Isaí.

⁶ Jogui Isaí calisí^ tiquiá'^ i dseata~ Daví^' jo íb^
tiquiá'^ Salomón jogui niquiá'r^ i calíng^- dseamí^
quiá'-' Urías.

⁷ Jo Salomón calisí^ tiquiá'^ Roboam jo Roboam
calisí^ tiquiá'^ Abías jo Abías calisí^ tiquiá'^ Asa.

⁸ Jo Asa calisí^ tiquiá'^ Josafat jo Josafat calisí^
tiquiá'^ Joram jo Joram calisí^ tiquiá'^ Uzías.

⁹ Jo Uzías calisí^ tiquiá'^ Jotam jo Jotam calisí^
tiquiá'^ Acaz jo Acaz calisí^ tiquiá'^ Ezequías.

¹⁰ Jo Ezequías calisí tiquiá^{1^} Manasés jo Manasés calisí tiquiá^{1^} Amón jo Amón calisí tiquiá^{1^} Josías.

¹¹ Jo Josías calisí tiquiá^{1^} Jeconías cóo^{1^} jaléng^r rúiñ^r. Jo ie~ job mi~ cató⁻ dsea` i seeng` fí Babilonia fíng^r dsea` Israel fí góor` e 'ñúuiñ^r do.

¹² Jo mi~ cangf^rgui lajo, Jeconías calisí tiquiá^{1^} Salatiel jo Salatiel calisí tiquiá^{1^} Zorobabel.

¹³ Jo Zorobabel calisí tiquiá^{1^} Abiud jo Abiud calisí tiquiá^{1^} Eliaquim jo Eliaquim calisí tiquiá^{1^} Azor.

¹⁴ Jo Azor calisí tiquiá^{1^} Sadoc jo Sadoc calisí tiquiá^{1^} Aquim jo Aquím calisí tiquiá^{1^} Eliud.

¹⁵ Jo Eliud calisí tiquiá^{1^} Eleazar jo Eleazar calisí tiquiá^{1^} Matán jo Matán calisí tiquiá^{1^} Jacóo[^].

¹⁶ Jo Jacóo[^] calisí tiquiá^{1^} Sé[^], jo i Sé[^] do íb` i calí⁻ dseañu^r quiá^{1^-} Yá[^]; jo i Yá[^] do, íb` i líng^r niquiá^{1^-} Jesús i líng^r Mesías e guóng^l: Dsea` i caguíng^r Fidiée^r.

¹⁷ Jo caliséng` gui quiu^u 'lé^r líng^r dsea` catí^r mi~ caliséng` Abraham jo cartí^r mi~ caliséng` dseata^r Daví^{1^}, jo jié^rgui quiu^u 'lé^r catí^r mi~ caliséng` dseata^r Daví^{1^} jo cartí^r mi~ cangojéeng` dsea` Babilonia jaléng^r dsea` Israel fí góor` e 'ñúuiñ^r, jo jiéng^rgui quiu^u 'lé^r catí^r mi~ cangf^r e cató⁻ dsea` Babilonia jaléng^r dsea` Israel fí góor` jo cartí^r mi~ caliséng` i Mesías do i caguíng^r Fidiée^r.

*Mi~ caliséng` Dsea` Jmáang⁻
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lalab calí⁻ mi~ caliséng` Dsea` Jmáang⁻. Jo ie~ jo seeng` jaang` sím^r i sii` Yá[^] i nininée^r júu[^] quiá^{1^-} cóo^{1^} jaang` siming^r i sii` Sé[^], dsu^r ná^{1^-}gui e nigüeár^r

colīnḡ cangoquieenḡ i Yá^ do ȳll̄ la'eáanḡ cóo!~ Jmigū quiá'~ Fidiéē.

19 Jo i Sé^ do líiñ̄ jaanḡ s̄im̄inḡ i dsínḡ~ guiúnḡ~, joba' ja` calī'iñ̄ fa' e cajmér̄ dsee~ quiá'~ i Yá^ do fí̄ quinī dsea`. Joba' ca'f̄ dsír̄ e nitiúunḡ neiñ̄ do e iñ̄m̄ jíu e lacō ja` niliñ̄ dsea`.

20 Jo lajeē e í̄ dsíī i Sé^ do e nijmér̄ lajo, lajeē gühiñ̄ jo caquir̄ e cajnér̄ jaanḡ ángel i línḡ guotí̄ Fidiéē i casínḡ dsea` do. Jo í̄ casír̄ i Sé^ do jo cajíñ̄~:

—Sé^, sijū dseata~ Daví^, ja` jmoo!~ 'gó!~ e nicøn!~ Yá^ e niliñ̄ dseam̄ quí!~, dsucō i jiuunḡ i quiéeiñ̄ na ca'uíñ̄ cóo!~ Jmigū quiá'~ Fidiéē.

21 Jo niliseenḡ jaanḡ ȳll̄ siñll̄ quiá'r̄, jo 'n̄ nitó!~ e nilisiir̄ Jesús, jo nilisiir̄ lana dsucō nileáiñ̄ jalénḡ dsea` quiá'r̄ jee~ jalé!~ dsee~ quiáñ̄~.

22 Jo jalé!~ e cajínḡ~ i ángel do calí~ e lacō caliti~ júu^ quiá'~ Fidiéē e café!~ jaanḡ dsea` i café!~ cuaiñ̄ quiá'r̄ malii~gui eáanḡ mī cajíñ̄~ lala:

23 Jaanḡ s̄im̄ nidsiquieeiñ̄ jaanḡ ȳll̄ siñll̄, jo mī niliseenḡ i ȳll̄ do, nitér̄ e nilisiir̄ Emanuel e guónḡ~:

Fidiéē seeiñ̄ cóo!~ jneaa~aa!.

24 Jo mī cajné~ dsíī i Sé^ do, joba' cajmée`bre jalé!~ e cajínḡ~ i ángel do jogui cacóm̄`bre i Yá^ do e nilí̄ dseam̄ quiá'r̄.

25 Dsuō ja` caquiaiñ̄!~ cóqiñ̄!~ do cartí̄ mī calisénḡ i ȳll̄ i quiéeiñ̄ do. Jo mī calisénḡ i, joba' catéé`Sé^ e calisíñ̄ do Jesús.

2

*Mi~ caguilíng~ dsea` i jmitúng` quiá!- jaléng` náu^r
fi` Jerusalén*

¹ Jo caliséng` Jesú^s fi` coo` fii` e sii` Belén e née` li~ se` Judea. Jo ie~ jo líng` jaang` dsea` i sii` Herodes dseata~ dsea` féng` quiá!- jaléng` fii` e sea` fi` jo. Jo ie~ job cajo caguilíng` fi` Jerusalén tú` 'ni` míng` dsea` i jmitúng` quiá!- jaléng` náu^r, jo i dsea` do huíb` eáang` jalíñ` fi` lí` guo` iee`.

² Jo mi~ caguilíñ` fi` Jerusalén, cajming`r` jaléng` i dsea` seeng` fi` jo, jo cajíñ!-:

—¿Jnang` i dseata~ dsea` féng` quiá!- dsea` Israel i nicaliséng` do? Dsaco` nicaneeng`naa` náu^r quiá!r` fi` lí` lí` guo` iee`, joba` ne`naa` e nicaliséiñ` jo lana nijáa`naa` e nijmiféng`naa`re.

³ Jo mi~ canúu` dseata~ Herodes e júu` jo, dsíng`r` tii` seeiñ`, jogui lajobi cajo jaléng` dsea` i seeng` fi` Jerusalén.

⁴ Joba` i dseata~ do cató`r` jaléng` fii` jmídsea` quiá!- dsea` Israel cóo`gui jaléng` tifa` quiá!- júu` quiú`ta` quiá!- dsea` Israel jo cajming`r`reiñ` do jo cajíñ!-:

—¿Jie` fi` lí` niliseeng` i Mesías?

⁵ Joba` cañí` i dsea` do quiá!- i dseata~ do jo casí`reiñ!:

—I dsea` i niliseeiñ` fi` coo` fii` e sii` Belén e née` li~ se` Judea; dsaco` lajob cajme` jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá!- Fidiée` malii`gui eáang` mi~ cajíñ`lala:

⁶ E fii` pí` e sii` Belén do née` fi` lí` se` Judea, dsu` e fii` jo ja`'ga` lí` niing` lajee` lajalé` fii` e sea` fi` jo,

dsu' fí' job li~ nigüi'^hing' jaang` dseata~ dsea` féng'
 i nicá` nifi' quiá'- jaléng` dsea` quié- e, dsea` i
 líng` dsea` Israel.

⁷ Jobaⁱ dseata~ Herodes do cató'r- jaléng^h i dsea`
 i jmití^hing` quiá'- jaléng^h náu' do fí' coo` li~ ja` 'ga'
 lí' ní' dsea` jo cajming^hr- dsea` do e~ í' ngóo' mi~
 cajnéng^h i náu' do.

⁸ Jo mi~ cang^f jo, i dseata~ do casíiñ` i dsea` fí' fí'
 Belén jo casí'-reiñ' do lala:

—Güilíng^hna' fí' jo, jo güijmidseáang^h óo'na' laji^f
 e lí'na' quiá'- i jiuung^h do; jo mi~ niguiéng^hna're,
 jmée^hna' jnea~ júu^, job cuóøng` nii~i e
 njmifén^hnre cajo.

⁹ Jo mi~ cató'r sí' dseata~ Herodes i dsea` do lajo,
 jobaⁱ catam'-tuiñ' do fí' ngolíiñ^h. Jogui i náu' i
 cangáiñ^h jéeng^h do, ngóo'biñ' do lacoⁱ ngolíiñ^h, jo
 coob^h mi~ caje^f i náu' do fí' yá'^ náu' li~ guiing^h i
 jiuung^h do.

¹⁰ Jo i dsea` do eáam' iáang` dsíir' dsu' e níiñ^h i náu'
 do.

¹¹ Jo mi~ caguilíiñ^h fí' e 'náu' do, dsiff^h ladob
 cangotáaiñ^h e fí' dsíi' sináu^h do jo cangáiñ^h i jiuung^h
 do cóo^h niquiáin^h Yá^h. Jo casí'r' uó^h jnir^h fí' quini^h
 i jiuung^h do jogui canaaiñ^h e jmiféng^hneiñ^h do cajo.
 Jo mi~ calf^h e cajmér^h e jo, jo caneáar' guóo' quiá'r^h
 equier^h do, jo cacuø'r' i jiuung^h do cunéé^h cóo^hgui^h
 su' e 'mo'^ eáang' cóo^hgui cuií^h e jlo^h jmeafii^h cajo.

¹² Jo mi~ cang^f jo, caquim^htu i dsea` do fí'
 góor'. Dsu' fí' li~ jiéb^h caquiiñ^h do dsuco^h Fidiéé^h
 cajmea^hbreiñ^h júu^ lajee^h güiiiñ^h do e ja` cuóøng^h
 niquiing^htuiñ^h do fí' li~ guiing^h i dseata~ Herodes
 do.

Mi~ cacuúi` Sé` cóo!~ Yá` cóo!~gui i jiuung~ do e cangolíiñ` fí` Egipto

¹³ Jo mi~ cangí` e nicangolíing` i dsea` i jmitíing` quiá`- jaléng` náu` do, jo lajee` güiing` i Sé` do, caleáb`tu caquiiñ` jaang` ángel quiá`- Fidiée`. Jo i ángel do casír` i Sé` do jo cajíñ`-:

—¡Sé`, ráan`- jo jeeng` i jiuung~ na cóo!~gui niquiá'r` jo cuui`na` fí` Egipto! Jo fí` job nijá`na` cartí` mi~ nijmée`-e 'ná` júu`, dsuco` i dseata` Herodes do ni'náiñ` i jiuung~ na e njingám`-bre.

¹⁴ Joba` caráam` i Sé` do ladsifi` lado, jo uóø` job cataiñ`- fí` e cangojéeiñ` i jiuung~ do cóo!~gui niquiáiñ`- do fí` Egipto.

¹⁵ Jo dob cajeiñ` cartí` mi~ cajúng` i dseata` Herodes do. Jo cangojée` e la e lí`-laco` caliti`-lajíi`-júu` e cajíng`- Fidiée` la'eáang` cóo!~ jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá'r` malii`gui eáang` mi~ cajíñ`-lala: “Catóø`ø Jóo`o e nigüi`fir` fí` Egipto.”

Mi~ cajnga` dsea` quiá`-jaléng` jiuung` ping`-

¹⁶ Jo mi~ calilí`- i dseata` Herodes do e cajmigóøm` i dsea` i jmitíing` quiá`- jaléng` náu` do ír`, joba` dsíng`- caliguuiñ`-; jo caquiu'r` ta` jaléng` 'lée` quiá'r` e nidsijngáaiñ`- jaléng` jiuung` i ping`-gui laco` tú` jí` i seeng` fí` Belén cóo!~gui jaléng` jiuung` ping`- i seeng` fí` fii` e néé` lacúng`- lajíing` e fii` jo i ngolíing` í` lajo cajo. Jo cajngam`bre lí`-laco`gui jíi`- jíi` e cajíng`- i dsea` i jmitíing` quiá`- jaléng` náu` do.

¹⁷ Jo cóo!~ e nab caliti`- e júu`- e cajme`- jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` i calisí` Jeremías mi~ cajíñ`- lala:

¹⁸ Jo caná`- óo` jaang` dseamí` fí` cōo` fii` e sii` Ramá,

jo dsíng'~ qui'r' jogui óor';
 Raquéeb^ sii` i dseamf do jo qui'r' uíi'~ jiuung~
 quiá'r'~ dsuco' nicajúm~ bing',
 jo ja` iññ~ nimíñ~ co' dsíng'~ lijiuung~ dsíir'.

19 Jo mi` cangf e cajúng~ i dseata~ Herodes do, fí'
 Egípto táang` i Sé` do lajee` jo. Jo coo` ya' lajee` e
 güiiñ~, caquíim~ tur jaang` ángel quiá'~ Fidiée~, jo í
 casí'r` Sé` jo cajíñ~ lala:

20 —Sé~, ráan'~, jo quiíng'~tu' cóo'~ i jiuung~ na
 cóo'~gui niquiá'r` fí' li` se' Israel, co' lana nicajúm~
 i lamí~ iing` jngáng'~ i jiuung~ na.

21 Joba` lajob cajmée` Sé~, caráam~ bre jo cató~ bre
 i jiuung~ do cóo'~gui niquiáñ~ do fí' li` se' Israel.

22 Jo dsu' mi` caliñir` e Arquelao niguíñ~ líñ~
 dseata~ dsea` féng` quiá'~ li` se` Judea eáang` quiá'~
 i tiquiá'r` dseata~ Herodes do, joba` eáam` cafóñ~
 jo jo` cangáiñ~ fí' jo, co' Fidiée` cajme` tureiñ` júu`
 lajee` güiiñ~ ja` cuóøng` nidsilíñ~ fí' jo. Joba` fí' li`
 se` Galileab cangolíñ~.

23 Jo mi` caguiéng` Sé` fí' li` se` Galilea, jo can-
 gogüeár` fí' coo` fí` e sii` Nazaret e née` fí' jo. Jo calí~
 e na e laco` calítí~ jalé` júu` e café` dsea` i café`
 cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` malíñ~gui eáang` mi` cajíñ~ e
 Jesús nilisiir` jaang` dsea` nazareno.

3

*Mi` canaang` Juan i seáang` dsea` jmíi` e guiar` júu`
 quiá'~ Fidiée`*

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Jo mi` cangf gui jmiguiá` jíi` lajo, jo ie` jo cangi`
 jaang` dsea` i sii` Juan i seáang` dsea` jmíi` fí` ni`
 guóo`~ uó` quiá` fí` li` se` Judea,

2 jo guiar' júu^ jo fé'r` lala:

—Qui^~ jíing^~ yaang^na' fí' quini^ Fidiée^ uíi^~ dsee^ quí^na', dsaco^ nijsaquiéem^ba' e nicá^ dsea^ do nífí' quiá^~ lajaang^ lajaang^ dsea^ jmigüí^.

3 Jo malii^~gui eáang^ caliséng^ jaang^ dsea^ i calisi^ Saíi^ i café^ cuaiñ^ quiá^ Fidiée^, jo íb^ i café^ uii^ quiá^~ i Juan do mi^ cajíñ^~ lala:

Ngi^ jaang^ dsea^ i fé^ teá^ fí' ni^ guóo^~ uó^ quiú^~ jo fé'r` lala:

“Jmeáang^~na' guiú^ fí' jogui nea^na' condseé^,
co^ lana tí^ li^~ nijáab^ Fíi^naa!.”

Jo jalé^~ e na cajíng^~ Saíi^ fí' ni^ jí^ quiá^~ Fidiée^ do.

4 Jo si^~ i Juan i seáang^ dsea^ jmíi^ do líi^ coo^~ layaang^ jñá^~ loo^~ jó^ camello, jogui 'ñáa^ tu'r^ coo^~ 'ñatu^~ e líi^ coo^~ loo^~ jó^, jogui jmítaang^ 'ñia'r^ coo^~ sini^~ i cõøng^~ coo^~gui ta^~ e dsé'r^ fí' jee^~ mó^.

5 Jo jaléng^~ dsea^ i seeng^ fí' Jerusalén coo^~gui jaléng^~ dsea^ i seeng^ fí' li^~ se^ Judea coo^~gui jaléng^~ i neáang^ quiá^~ gua^ Jordán dsiliíñ^~ e dsináur^~ jalé^~ júu^~ e guia^~ i Juan do.

6 Jo jaléng^~ i dsea^ do jmóor^ júu^ lajíi^~ dsee^ e nica'eer^ quiá'r^, jo lí^~ jo i Juan do seáaiñ^ jmíi^ jaléng^~ fí^~ é^~ gua^ Jordán.

7 Jo mi^~ cangá^~ i Juan do e fíim^ dsea^ Israel i líng^ dsea^ fariseo coo^~gui dsea^ Israel i líng^ dsea^ saduceo jalíñ^~ e iiñ^~ nisáiñ^ jmíi^, joba^ cajíñ^~ casí^r^ jaléng^~ i dsea^ do lala:

—¡Jóo^~ mi^~ guíng^~ 'ná^! ! ~ nicasí^~ 'ná^~ e nileáng^na' jee^~ iihuí^~ e nijsaquiéeng^ e nicuó^~ Fidiée^?

8 Jo ee^na' røø^ fí' quini^ dsea^ jo jmiliing^ yaang^na' e lacó^ nilíl^~ jaléng^~ dsea^ rúng^na' e já^~ba' e nicaquí^~ jíim^~ yaang^na' fí' quini^ Fidiée^.

9 Jo ja` jmijløng^{1^} yaang~na' e fó`na': "Jnea^{1^} lí`naa' dsea` siyu^{1^} 'lii^{1^} yáa^{1^} Abraham"; co¹ jnea~ jmitaa^{1^} óo'na' e Fidiée^{1^} cuóøm` lí` jmér^{1^} e cüu^{1^} néé' na e ni'uíng^{1^} dsea` siyu^{1^} 'lii^{1^} yáa^{1^} Abraham faco¹ iiñ^{1^} lajo.

10 Jo cajíng^{1^}-gui Juan casí'r^{1^} jaléng^{1^} i dsea` do lala:

—Ninéeb^{1^} guiá^{1^} ñigui^{1^} quiá^{1^}- Fidiée^{1^} e niquiá'r^{1^} jalé^{1^} 'ma` catí^{1^} jmó^{1^} quiá^{1^}. Co¹ jalé^{1^} 'ma` ofii^{1^} e ja` cuø^{1^} ofii^{1^} e guiá^{1^} nihuílb^{1^} jo nidsítóo^{1^} fí^{1^} ni^{1^} ji^{1^}.

11 E já^{1^}, jnea~ seáan'n 'ná^{1^} jmii^{1^} jíi^{1^} cój^{1^} layaang^{1^} jmíib^{1^} e laco¹ cuø^{1^} li^{1^} e nicaquí^{1^} jím^{1^} yaang~na^{1^} fí^{1^} quini^{1^} Fidiée^{1^}; dsu¹ i dsea` i nijáa^{1^} mi^{1^} ningíng^{1^} jnea~ niseáiñ^{1^} 'ná^{1^} jmii^{1^} cój^{1^} Jmiguí^{1^} quiá^{1^}- Fidiée^{1^} jogui^{1^} cój^{1^} ji^{1^} cajo. Jo i dsea` í dsíng^{1^}-gui 'gøiñ^{1^} laco¹ jnea~ e jíi^{1^} jnea~ ja` catíin^{1^}-n co¹ sít^{1^} i capí^{1^} ñí^{1^} 'ñáa^{1^} lomiír^{1^}.

12 Jo quier^{1^} coo^{1^} e jmáiñ^{1^} ta^{1^} quiá^{1^}- e nisíñ^{1^} micui^{1^}iee^{1^}, jo nisér^{1^} ca^{1^} e qui^{1^} quiá^{1^}- do. Jo dsu^{1^} e micui^{1^}iee^{1^} do ni'meár^{1^} fí^{1^} dsíi^{1^} sináa^{1^} jogui^{1^} e qui^{1^} do quiá^{1^} nijí^{1^} bre fí^{1^} li^{1^} coo^{1^} ji^{1^} e ja` tóo^{1^} jmii^{1^} yá^{1^}.

*Mi^{1^} cajgáang^{1^} Jesús jmii^{1^}
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)*

13 Jo mi^{1^} cangí^{1^} jo, cagüí^{1^} Jesús fí^{1^} li^{1^} se^{1^} Galilea jo cangór^{1^} fí^{1^} li^{1^} táang^{1^} i Juan do fí^{1^} gua^{1^} Jordán e laco¹ dsea` í nisé^{1^} jmii^{1^} quiá'r^{1^}.

14 Dsu¹ i Juan do ja` lamí^{1^} iiñ^{1^} e niseáiñ^{1^} dsea` do jmii^{1^}, jo lalab cajíñ^{1^}- casí^{1^}-reiñ^{1^}:

—'Nub^{1^} dsea` catíin^{1^}- e niseáan^{1^} jnea~ jmii^{1^}; jo ejialí^{1^} ñí^{1^} e iin^{1^}- e jnea~ niseáan^{1^} 'ná^{1^} jmii^{1^}?

15 Joba^{1^} cañíi^{1^} Jesús jo casí^{1^}-reiñ^{1^}:

—Lí'jmee⁻ lacó'¹ e fí'i⁻ i'na[~] lana; co'² la guím[~] 'né⁻ jmití⁻ ii'³ jalé⁻ ta[~] quiá⁻ Fidiée[~] e 'né⁻ jmó⁻ oo[!].

Joba⁴ ca'íb⁻ dsíi⁻ i Juan do e niseáiñ⁻ dsea[~] do jmíi⁻.

¹⁶ Jo dsíi⁻ mi⁻ cajgáang⁻ Jesús jmíi⁻, jo cagüi⁻ fí⁻ bre fí⁻ dsíi⁻ jmíi⁻. Jo ladsíi⁻ lanab cana⁻ fí⁻ yú⁻ jmigüi⁻, jo cangá⁻ Jesús e cajgó⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻ Fidiée[~] fí⁻ yú⁻ moguir⁻ e liing⁻ jaang⁻ mee[~].

¹⁷ Jo guicaná⁻ coo⁻ luu⁻ e jáa⁻ fí⁻ yú⁻ jmigüi⁻ jo guicajíng⁻ lala:

—I nab Jóo⁻ o i 'neáan⁻n eáang⁻, jo dsíng⁻ iáang⁻ dsii⁻ cóo'r⁻.

4

*Mí⁻ cajmée⁻ fíi⁻ i 'ling⁻ quijí⁻ jial ni'é⁻ Jesús dsee⁻
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)*

¹ Jo mi⁻ cang⁻ e cajgó⁻ Jmiguí⁻ quiá⁻ Fidiée[~] fí⁻ yú⁻ mogui⁻ Jesús, jo e Jmiguí⁻ do cangojéeng⁻ dsea[~] do fí⁻ coo⁻ guóo⁻ uó⁻ quiá⁻ e laco⁻ fíi⁻ i 'ling⁻ njmér⁻ quijí⁻ jial e ni'é⁻ dsea[~] do dsee⁻.

² Jo fí⁻ job cateáang⁻ Jesús lajee⁻ tuló⁻ jmíi⁻ jogui tuló⁻ uó⁻ jo ja⁻ e cagó'r⁻ jíi⁻ coo⁻ lajee⁻ jo. Jo mi⁻ cang⁻ gui⁻ lajoba⁻ cadseá⁻ jmíi⁻ aaiñ⁻.

³ Jo lajee⁻ job cangoquiéeng⁻ i fíi⁻ i 'ling⁻ do fí⁻ li⁻ sing⁻ Jesús e jmór⁻ quiá⁻ jial ni'é⁻ dsea[~] do dsee⁻, joba⁻ casír⁻ dsea[~] do lala jo cajíñ⁻:

—Song já⁻ e 'na⁻ lin⁻ i Jóo⁻ Fidiée[~] camíng⁻ do, quiá⁻ ta⁻ e ni'uíng⁻ iñí⁻ e cuu⁻ e néé⁻ na.

⁴ Jo dsíi⁻ lajob cañíi⁻ Jesús quiá⁻ i fíi⁻ i 'ling⁻ do jo cajíñ⁻:

—Dsíi⁻ lalab fé⁻ fí⁻ ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée[~]: “Ja⁻ niliseeng⁻ jaléng⁻ dsea[~] jmigüi⁻ juguiá⁻ e licó⁻ ni'í⁻

nidó'r- jalé" e sea` fí' jmigüí', co' 'né- e njimtitir~ jalé" ta~ quiá" fí' ni~ ji` quiá"- Fidiée~, jo lajoguiba' niliseeiñ' juguiá"-.

5 Jo mi~ cangí' jo, i fí~ i 'ling'^ do cangojéeiñ` Jesúś fí' fí` güeang'^ quiá"- dsea` góor` dsea` Israel e sii` Jerusalén, jo caseáaiñ` dsea` do cartí' yú'^ guá"- fé" e si' fí' jo.

6 Jo lajee` niteáaiñ- fí' jo, lalab casí'r- Jesúś jo cajíñ!-:

—Song já"- e lin" i Jóo' Fidiée` camíng'^ do, bíng' uø" cartí' uií~ quiá"- e guá"- la; dsaco' fí' ni~ ji` quiá"- Fidiée` fé" lala:

Fidiée` niquiá'r- ta~ jaléng` ángeles i líng` guotíir- e njmér- í' 'nú',

jo nisáiñ" 'nú` cóo" guoor` lajee` guiáang'^ guo" güí" güí" e lacó' ja` nitítaan" cartí' ni~ uó".

7 Joba' cañí` Jesúś jo casí"-reiñ!:

—Dsú' lala fé"gui fí' ni~ ji` quiá"- Fidiée` cajo: "Ja` jmoo" jial ni'é" Fíi" Fidiée` dsee"-."

8 Jo mi~ cangí' e jo, i fí~ i 'ling'^ do cangojéeiñ` Jesúś fí' coo` yú'^ mó" e níí` eáang', jo ca'e'r` dsea` do jalé" fí` e sea` fí' jmigüí' jogui jial niing` lacoo` lacoo`;

9 jo i fí~ i 'ling'^ do casí'r- Jesúś jo cajíñ!-:

—Jnea` nicuóøø' 'nú` lajalé" e móo"- na song nisi" uó" jní" fí' quinii" jogui njmifén" jnea~.

10 Joba' cañí` Jesúś jo casí"-reiñ!:

—Güihuíng` cáan'n, Satanás, dsaco' fí' ni~ ji` quiá"- Fidiée` fé"gui: "Jíi" Fidiée` dsea` guiing` níff`bing` njmifén", jo jíi" ta~ quiá" í`bre e njmití" cajo."

11 Jo dsifí' lajob cajmi'náng' 'ñia' i fii~ i 'ling'^ do fí' li~ sing" Jesúś, jo lí~ jo caguilíng~ tú~ 'ni' mísing" ángeles fí' li~ sing" Jesúś e cangoto" fíiñ` dsea` do.

Mi~ canaang` Jesúś jmóor` ta~ quiá'r~ fí' li~ se"
Galilea

(*Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15*)

12 Jo mi~ cangí' jo, jo caliñí' Jesúś e 'nueñib^ ni'iuung~ Juan i seáang` dsea` jmií', joba' caquim'-túr fí' li~ se" Galilea.

13 Dsu' ja` cajer' fí' Nazaret, co' dob cangogüeár` fí' Capernaum fí' 'ni' guiée' Galilea, fí' li~ se" li~ neáang` dsea` Israel i líing` dsea` siju` Zabulón có'o'gui Neftalí.

14 Jo cangojée' jalé" e jo e laco' caliti~ lajíi" júu~ quiá" Fidiée' e cajme' Saíí', jaang` i café" cuaiñ~ quiá" Fidiée' malíi~gui eáang' mi~ cajíñ" lala:

15 E guóo" uó~ quiá" dsea` siju` Zabulón có'o'gui Neftalí
née' cáang` gua` Jordán fí' 'ni' guiée' Galilea
fí' dsíi' li~ se" Galilea cajo.

Jo fí' job li~ seeng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée`.

16 Jo lafa' i seeng` fí' li~ nua` só" líing` jaléng` i dsea` í,
dsu' cangár` coo` ji` e jlo'^ niing` 'gøng'.
Jo jaléng` i dsea` í líiñ` lafa' sijúuiñ` uíi" dsee~
quiá'r~,
dsu' nicajneá~ e ji` do jee~ ír`.

17 Jo lajee` e niguiing` Jesúś fí' Capernaumba'
canaaiñ` guiar' júu~ quiá'r~ jo fé'r`:

—Quí" jíing" yaang~na' fí' quini` Fidiée` uíi"
dsee~ quií~na', dsuco' njajaquéem'ba' e nicá` dsea`
do nifi' quiá" lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`.

*Mi~ cató'~ Jesú̄s quiúung~ dsea` ijmóo`ta~ sáng'~'ñu~
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

18 Jo mi~ cangí~ jo, lajee~ e ngóo' Jesú̄s ngir~ fí~ 'ni~
guiée' Galilea, cangáiñ~ gáng~ dsea` i la'ó~ rúng~,
jaang~ i sii` Simón jo sii'bír Tú~ cajo, jo jaang`gui i
sii` Dí~. Jo lají~ huáaiñ~ do taaiñ~ ta~ feá` 'máa' fí~
dsíi` jmf~ quiá'~ e sáiñ~'ñu~.

19 Jo Jesú̄s casí~ reiñ~ jo cajíñ~:

—'Nú~ ñilíng~ na! cóo!~ jnea~, jo jnea~ nicuóø^ø
'nú~ ta~ e guiá~na! júu~ quiá'~ Fidiéé~ fí~ jee~ dsea`
jmigüí~, jo líib'jiu e ta~ jo la líi~ ta~ sáng'~'ñu~.

20 Joba' i dsea` do dsifí~ ladob catár~ 'máa' quiá'r~
jo cangolím~bre cóo!~ Jesú̄s.

21 Jo tí~ dobíjiu ningóo' Jesú̄s cóo!~ i dsea` do mi~
cangáiñ~ jiéng~gui gáng~ dsea` i la'ó~ rúm~ cajo, jo
jaaiñ~ do siir Tiáa~ jo jaang`gui i sii` Juan. Jo lají~
huáaiñ~ do líiñ~ jój~ jaang~ dseañu~ i sii` Zebedeo.
Jo teáaiñ~ fí~ coo` dsíi` móo` coliíng~ cóo!~ tiquiá'r~
e jmo'r~ jalé~ 'máa' quiá'~ e sáiñ~'ñu~. Jo Jesú̄s
cató'~ reiñ~ do,

22 jo dsifí~ lajob ca'uøøiñ~ do e fí~ dsíi` móo` lí~
teáaiñ~ do jo cangolím~bre cóo!~ Jesú̄s, jo dob
caseáaiñ~ i tiquiá'r~ do.

*Mi~ ca'e'~ Jesú̄s füng~ dsea` jalé~ júu~ quiá'~ Fidiéé~
(Lc. 6:17-19)*

23 Jo mi~ cangí~ jo, cangi' Jesú̄s fí~ la'úng~ fí~ lí~
se' Galilea e e'r~ jaléng~ dsea` Israel júu~ quiá'~
Fidiéé~ fí~ dsíi` guá'~ quiá'r~ e téé~ lacoo` fíi~. Jo
guiar~ júu~ quiá'~ Fidiéé~ e nijaquiéem'ba! e nicá~
dsea` do nifi~ quiá'~ lajaang~ lajaang~ dsea` jmigüí~.
Jogui jmi'leáam~bir jaléng~ dsea` i líing~ líi~ doñi~ ee`
jmoihuí~ osi líi~ doñi~ jié~ lí~ cu~ quiáiñ~ é.

24 Jo eáam' nini' júu^ quiá'^ Jesús quiá'^ jalé^ e guiá^ e jmóor` do fí^ la'úng^ fí^ li^ se^ Siria. Jo jaléng^ dsea` i seeng^ fí^ jo dsilíñ^ fí^ li^ táang^ Jesús e dsijéeiñ^ jaléng^ dsea` dsée'^ quiá'r^ lí^ doñí^ ee^ jmohuú^ liiñ'; jo quiéeng^ i jée^ i 'ling^ quiá'^ cóo'^gui jaléng^ i joñíing^ jogui jaléng^ i caang^ guotii^ jogui jaléng^ i ja^ lí^ ngí^, lí^ lajaléng^ i na dseáng^ jmi'leáam^ Jesús.

25 Jo eáam^ fí^ng^ jaléng^ dsea` i ningí^ cóo'^ Jesús; jo jaléng^ i dsea` i seeiñ^ do i seeng^ fí^ li^ se^ Galilea jogui seem'bí i jalíng^ fí^ jalé^ fí^ e téel^ fí^ li^ se^ Decápolis jogui seem'bí i jalíng^ fí^ Jerusalén jogui seem'bí cajo jaléng^ dsea` i jalíng^ fí^ li^ se^ Judea cóo'^gui jaléng^ dsea` i jaliñg^ lí^ lí^ 'ngóo'^ laco^ iu^ gua` Jordán.

5

Jalé^júu^ e ca'e' Jesús dsea` quiá'r^ fí^ coo^yú'^ mó^ (Lc. 6:20-23)

1 Jo mi^ cangá^ Jesús e fí^ng^ dsea` ngolíng^ caluur^ laco^ ngóor^, joba^ cajgóor^ fí^ coo^yú'^ mó^ jo fí^ job caguár^. Jo jaléng^ i dsea` quiá'r^ do cangoquiéeiñ^ fí^ li^ guiing^ dsea` do,

2 jo Jesús canaaiñ^ e^reiñ^ do jo cajíñ^:

3 —Juguiá^jiu^ quiá'^ jaléng^ dsea` i ní^ e 'neáiñ^ Fidiée^, co^ dsea` íb^ dsea` i quié^ nifí^ quiá'r^.

4 'Juguiá^jiu^ quiá'^ jaléng^ dsea` i dsíng^ lijiung^ dsíí^, co^ Fidiéeb^ nijmi'iáaiñ^ dsíí^ jaléng^ i dsea` i.

5 'Juguiá^jiu^ quiá'^ jaléng^ dsea` i 'neáng^ Fidiée^, co^ niñir^ e jíí^ coo^ja^ e quií^r^ jmíí^ jmér^ yaaiñ^; jo

Fidiée`bing' i nicuó`- jaléng` i dsea` í jalé` e catíiñ- lí` laco' jíi` júu` e nícacuó`reiñ` lamí` jéeng`gui.

6 'Juguiá`-jiu quiá`- jaléng` dsea` i dsíng`- iing` jmé` jalé` e iing` Fidiée` , co' dsea` íbing` i níjmicóó`- quiá'r` e nilí`bre jmér` jalé` e jo.

7 'Juguiú`-jiu quiá`- jaléng` dsea` i fíi` líng` jaléng` dsea` rúng` , co' Fidiéeb` nilí` fíi` líiñ` jaléng` i dsea` í.

8 'Juguiá`-jiu quiá`- jaléng` dsea` i guiiing` dsíí` e jmóor`jmang`- jalé` e guíá` , co'jaléng` dsea` íbing` i niníing` Fidiée` .

9 'Juguiá`-jiu quiá`- jaléng` dsea` i jmóo` quijí` jial niliseeng` dsea` juguiá` cóó`- dsea` rúiñ` , co' Fidiée`bing` níjíng`- e dsea` íbing` líng` jóor` .

10 'Juguiá`-jiu quiá`- jaléng` dsea` i dsingíng` e jmó`- dsea` ga` quiá'r` uíi`- e jmóor` jalé` e iing` Fidiée` , co' i dsea` i dsingíng` jalé` e jo, Fidiée`bing` i quie` nífí` quiá'r` .

11 'Juguiá`-jiu quií` 'ná` mi` fé` dsea` ga` uii` quií`na` jogui jmáiñ` 'ná` jogui sí'r` 'ná` jalé` júu` e o` já`- uíi`- e líng`na` dsea` quié`e.

12 Jmi'iáang` óo'na` jogui güiliseeng`na` juguiá` , co' dsíng`- niguo`- e ni'íng`na` quiá`- Fidiée` e si'má'r` quií`na` fíi` níffí` . Dsaco` jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malíi`gui eáang` , lajób cajmeáng` dsea` ír` cajo.

'Ná` líng`na` laco` la líi` níi` cóó`gui la líi` ji` fíi`jee` jaléng` dsea`jmigüí`

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 Jo casí`-gui Jesús i dsea` quiá'r` do lala:
—'Ná` líng`na` la líi` níi` jee` jaléng` dsea` jmigüí` , dsu` fíng cajéng` e níi` e níi` do, jo`ba` jo` quií`- jmií`

jóng fa' e niliñii~tu calé' catú~. Jo co' jo` e ta~ íing^ jíi^~ coo` e ñi~ do, joba' nibib~ fí` guiá'^ fí` jóng, jo jaléng^ dsea` i ngí` fí` jo niso'óm^bre.

¹⁴ Jogui 'ná^ líing'na' la líi` coo` ji` jee~ jaléng^ dsea` jmigüí. Cofa' coo` fí` e née` fí` coo` yá'^ mó` ja` quíi^~ jmií^ fa' e ni'méng^ 'ñia" e ja` cuóøng` lí` jøø` dsea`.

¹⁵ Jogui cajo ja` 'gui' dsea` coo` candíi^ jo nisí'r` fí` coo` li^~ cøøng^~, co' 'né` nisí` dsea` coo` li^~ ñíi`ba` do, jo lajoba` cuø` ji` e jné` dsea` i neáang` fí` dsíi` sináu^.

¹⁶ Jo lajob 'ná` cajo, dsea` nilíing'na` lafa` ji` fí` quini` jaléng^ dsea` jmigüí, jmi'úung`na` e ni-jmee`na` jalé` e guiá` fí` jee` jaléng^ dsea` rúnng`na`, co` mi` niní` dsea` e jmoo`na` jalé` e jo, joba` lajíim`bre nijmiféiñ` Tiquí`ii` dsea` guiing` ñíff` jóng.

Mi` ca'e` Jesús cuaiñ` quiá`- júu` quiá`- ta` quiá`- Fidiée` e cajme` Moi`

¹⁷ Jo lí` jo, lalab casí`-gui Jesús i dsea` quiá'r` do jo cajíñ`-:

—Ja` fí` óo` 'ná` e cagá` a fí` jmigüí la e caga'ín'n jalé` júu` quiá` ta` quiá`- Fidiée` e cajme` Moi~, o'gui e caga'ín'n jalé` júu` e ca'e` jaléng` i dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malíf`gui eáang`. Co` ja` cagá` a fa' e caga'ín'n jalé` e jo, co` jnea` cagá` a fí` jmigüí la e lí`-laco` nilíti` jalé` e júu` job.

¹⁸ Jo jmitaa` óo`na` e lajee` róo`bi` guóo`- uó` jmigüí, ja` qui`- jmií` fa' e nijé`- jíi` camí`- e júu` quiá` ta` do cartí` mi` nidsijée` jalé` e nisí`- e nidsijée` do.

¹⁹ Joba` i dsea` i ja` jmoo` náu`- fa` camíb`- júu` quiá` ta` quiá`- Fidiée` e cajme` Moi~, doñí` fa`

ja` 'ga' li' niing` e júu^ camí^ do, o'gui e'r` dsea` rúiñ` jial e nijméiñ` do náu'r` e júu^ jo, joba' i dsea` í` ni'uíñ` jaang` i ja` niing` jíi` capí` fí` quini` Fidiée` mi` tí` li` nicá` dsea` do nifí` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmiigüi. Dsu` jaléng`gui dsea` i náu` jalé` e júu^ quiá` ta~ do jogui e'r` jaléng` dsea` rúiñ` e nijméiñ` do lajo, joba' i dsea` í` ni'uíñ` dsea` i niim` fí` quini` Fidiée` mi` tí` li` nití` í` e dsea` do nicár` nifí` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmiigüi.

20 Joba' fíi` i 'ná` e song ja` nijmiúung`na` e nijmee`na` náu`na` jalé` júu^ quiá` Fidiée` røø`gui laco`gui i tifa` quiá` júu^ quiá` ta~ quiá` dsea` góo`naa` dsea` Israel jo cóo`gui jaléng` dsea` góo`naa` i líing` dsea` fariseo, joba` ja` quií` jmií` jóng fa` e Fidiée` nicár` nifí` quií`na` mi` tí` li` nití` e í` jo.

*Mi` ca'e' Jesús jial líi` mi` guíng` dsea`
(Lc. 12:57-59)*

21 Jo mi` cangf` jo, Jesús ca'er` e júu^ la jo cajíñ`:
—Jo 'ná`, nicanáu`ba` lajíi` júu^ e ca'íng` dsea` áang` quií`naa`, jo` e lab e jo: “Ja` jngán` dsea` rún`, dsaco` ii` i jmóo` lajo, joba` fí` quini` dseatab` catíng` dsér` e nitídsi` í` quiá'r` laco`catíng`.”

22 Dsu` jnea`gui fíi` i 'ná` e doñí` ii` dsea` i liguíng` quiá` jaang`gui dsea` rúng`, joba` fí` quini` dseatab` catíng` dsér` i dsea` í` e laco`nitídsi` í` quiá'r`. Jo ii` dsea` i jmineang` jaang` dsea` rúng`, joba` i dsea` í` dsea` cóøng` i quiá` ta~ quiá` dsea` Israel catíng` niquidsi` í` quiá'r`. Jogui ii` dsea` i cuøøng` júu` li` jaang`gui dsea` rúng`, joba` fí` li` lib` catíng` i dsea` í` fí` li` coo`ji` e ja` tóo` jmií` yu`.

23 'Jo mi~ güiliing~na' fi' guá'~ e liing~ ee` güicuóø'~na' Fidiée` fi' nife', jo lajee` jo niguiéng' óo'na' e seeng` jaang` dsea` i jmoo`na' mii`~ cōo`~,

24 joba' dob 'né~ sée`~na' e quié`na' do, jo nigüiliing`na' e njimitíi`~ óo'na' la'uii~ cōo`~ i dsea` rúng`na' i jmoo`na' mii`~ cōo`~ do. Jo mi~ ningf, joguiba' nicuóøng` e güicá`~na' fi' nife` jalé` e quié`na' do jóng.

25 'Jo song ii` dsea` 'núng` 'nú` lajií`~ dsee` e nica'ee`~na', jogui iin` e nidsijéeiñ` 'nú` fi' quini` dseata~, joba' guiá`gui jmi`úung`na' jóng e nisiaing`na' røø` cōo`~ i dsea` do la'uii~, ná`~gui e nijáiñ` 'nú` fi' jaguo` dseata~; dsuco' song ja` nijmee`~na' lajo, joba' i dseata~ do nijáiñ` 'nú` fi' quini` jaléng` fi`~ quiá'r` jo 'náñib` nitáiñ` 'nú` jóng.

26 Jo jmitaa` óo'na' e ja` ni'uóng`na' e fi` dsíi`'náñí` do cartí` niquí`na' jalé` cuu` e nimí`~ i dseata~ do 'nú`.

Mi~ ca'e' Jesús e ja` dseeng` e güüing` dsea` cōo`~ dsea` i o' quiá'r`

27 Jo mi~ cangf jo, ca'e'gui Jesús e júu` la jo cajíñ`~:
—Niçanáub` 'nú` e júu` la malíi`gui eáang`：“Ja` lee`~ e nigüín` cōo`~ dseañu` qsi dseamf i o' quií`~.”

28 Dsu' jnea` fii`~i 'nú` e doñi` ii`~i suung` jaang` dseamf jo i` dsíir` e iin` güiñ` cōoñ`~ do, joba' líi` lafa' nicajmée`bre e jo mi~ ca'f` dsíir` lajo cōo`~ i dseamf do, jo dseeb` nica'eer` fi' quini` Fidiée` jóng.

29 'Jo lajob líi`, song jminí`na' dsée` jmoo` e niténg`na' fi` ni` dsee~, joba' guiá`gui e guí`ba` jo nigüibíi`na' fi` lí` huíi` laco` seeng`na` yaang`na`; dsuco` guiá`gui quií`na` e niúing` capí`~ ngúu`

táang`na' e laco^gui e nibíing^na' latøøng^-na' fí' lí~ 'lí'^

³⁰ Jogui song guóo`na' dsée` jmoo` e niténg`na' fí' ni~ dsee~, joba^gui^gui quíi~na' e quiu^hba^g jo nigüibíi`na' huíib⁻ laco^g seeng`na' yaang`na'; dsu^gco^gui^gui e ni'líng⁻ jíi^h guóo`na' e laco^gui e nibíing^na' latøøng^-na' fí' lí~ 'lí'^.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ mi~ tiúung~ dsea`rúiñ~

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Jó mí~ calí~ jo, cajíng⁻gui Jesús e júu^h la:

—Lalab júu^h sea^g malíi^hgui: “Doñí^h ii^h dseañ^h i tiúung~ dseam^h quiá'~, joba^g 'né~ cuó^hbre i dseam^h do cоo^g mají^h lí~ fé^h quiá'~ e nicatiúung~ rúiñ^h.”

³² Dsu^g jnea^gui fíi^h i 'ná^h e song jaang^g dseañ^h tiúuiñ~ dseam^h quiá'r^h e ja^g mí^h ca'lée^h i dseam^h quiá'r^h do e güíiñ^h cоo^g dseañ^h jiéng^h, joba^g i dseañ^h do jmoo^g e dseáang^h e ni'léb^h i dseam^h do cоo^g dseañ^h jiéng^h, jo lajoba^g ni'éiñ^h do dsee^h fí^h quini^h Fidiée^h; jo i dseañ^h i nicúng^h guó^g cоo^g jaang^g dseam^h i nicatiúung~ rúng^h, joba^g dseeb^h éer^h cajo.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ mi~ éeng`dsea`fii~

³³ Jó mí^h cang^h jo, cajíng⁻gui Jesús e júu^h la:

—Ná^h nicanúu^hba^g lajíi^h júu^h e fé^h dsea^g áang^g quí~naa', jo e lab e júu^h jo: “Ja^g se^h jíi^h cоo^g fa^g e ja^g njmée^h e nicafée^h e nica'een^h fii^h.”

³⁴ Dsu^g jnea^g fíi^h i 'ná^h: Ja^g éeng'na' fii^h quiá'~ lí^h doñí^h ee^h: ja^g éeng'na' ñíff^h, dsu^gco^g fí^h job lí~ lí^h ée^h quiá'~ Fidiée^h;

³⁵ o'gui éeng'na' guóo^h uó^h, dsu^gco^g job lí~ jmi'íng^h tii^h Fidiée^h; o'gui éeng'na' fii^h Jerusalén, dsu^gco^g job

li~ líi' fii` güeang^{1^} quiá^{1^-} Fidiéé` i quiá^{1^-} ta~ fi` la'úng⁻
fi` jmigüí^{1^-}.

³⁶ Jogiⁱ ja` éeng^{'ná¹} moguí¹na¹, dsaco¹ ja` lí^{'na¹}
jmisiíng¹na¹ i¹ jíi¹ camí¹ jñu¹ guí¹na¹ e tee¹ osi e uí¹
é.

³⁷ Jo song fo¹na¹ e nijmee¹na¹, joba¹ jmee¹na¹
jóng; jo song fo¹na¹ e ja` jmee¹na¹, joba¹ ja`
jmoo¹na¹ jóng; dsaco¹ song jmoo¹na¹ e jié¹gui¹, joba¹
nijmoo¹na¹ núu¹na¹ júu¹ quiá^{1^-} i¹ lím¹ jóng.

*Mi¹ ca'e' Jesús quiá^{1^-} e ja` 'né¹ cój¹ dsea¹ quiá¹r⁻
(Lc. 6:29-30)*

³⁸ Jo mi¹ cangí¹ jo, ca'e'gui¹ Jesús e júu¹ la:

—Ni¹canáub¹ 'ná¹ e júu¹ la malíi¹gui¹ eáang¹: “Song
jaang¹ dsea¹ ca'líiñ¹ cój¹ jminí¹¹, joba¹ lajob¹ 'né¹
jme¹ cój¹ i¹ dsea¹ í¹; osi jaang¹ dsea¹ cafiíñ¹ camí¹
majá¹¹, joba¹ lajob¹ 'né¹ jme¹ cój¹ i¹ dsea¹ í¹ cajo.”

³⁹ Dsú¹ jnea¹ fii¹ 'ná¹: Ja` cój¹na¹ quií¹na¹ mi¹
ii¹ jmáng¹ 'ná¹ ga¹; dsú¹ fíng¹ song ii¹ caquiá¹
cataang¹ moní¹na¹, joba¹ cuóø¹na¹r¹ e cataang¹gui¹
do güiquiá¹ur¹ cajo.

⁴⁰ Jogiⁱ song ii¹ iing¹ ni'níng⁻ 'ná¹ fi` quini¹
dseata¹, joguiⁱ iiñ¹ niguir¹ 'mi'quií¹na¹, joba¹
cuóø¹na¹r¹ jóng la quié¹gui¹ 'mi'guiée¹ quií¹na¹
güiquiéer¹ cajo.

⁴¹ Jo song ii¹ quiá¹ 'ná¹ ta~ e nigüicá¹na¹ cój¹ lee¹
e ngí¹na¹ cój¹ kilómetro, joba¹ güicá¹na¹ jóng tú¹
kilómetro.

⁴² Jo fíng¹ mi¹ dsea¹ 'ná¹ lí¹ doñí¹ ee¹, joba¹
cuóø¹na¹r¹ jóng; joguiⁱ song ii¹ mi¹ 'ná¹ e liing¹ ee¹
nijmi¹øøng¹na¹re cateá¹, joba¹ jmi¹øøng¹na¹r¹ jóng.

*'Né¹ jmi¹neáang¹naa¹ jaléng¹ i¹ 'nú¹ níng⁻ jneaa¹aa¹
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

43 Jo mi~ cangñ jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ^-:
—Ni^canáub^- 'ná^ cajo e júu^ la malii^ gui eáang':
“Jmi'neáang` jaléng` dsea` i seeng` røø` cōo^~ jo
jmee^- e 'ní^ man` jaléng` i 'ní^ níing^- 'ná^.”

44 Dsu' jnea~gui fíi^- i 'ná^: Jmi'neáang`na` jaléng`
i 'ní^ níing^- 'ná^ jogui féeng`~na` Fidiée` uii^ quiá^-
jaléng` dsea` i jmáng` 'ná^ ga`,

45 jo lajoba` ni'uíng`na` jóo` Ti^cuí^na` Fidiée`
dsea`guiing~ ñíff^. Dsuc^co` dsea` do jmoo`bre e guo`
iee` li~ seeng` jaléng` dsea` i jmoo`jalé` e ga` jogui li~
seeng` jaléng` dsea` i jmoo`jalé` e guiá^- cajo; jogui
síim`bre jmíí` cajo li~ seeng` jaléng` dsea` i ee` e guiá^-
cōo^~gui fíi` li~ seeng` jaléng` dsea` i ja` ee` e guiá^-.

46 Dsuc^co` song 'ná^ jmi'neáang`na` lajíi`~ dsea` i
jmi'neáang` 'ná^, joba` ja` ni'íng`~na` jóng lajíi`~ e
si'íng`na` quiá^- Fidiée`; co`lajob cajo jmoo`jaléng`
nodsicuu^- quiá^- Roma.

47 Jogui song fóng`na` lajíi`~ dsea` rúng`na`, ¿e~ e
jié`gui jmoo`na` laco` doñí` ii` dsea`? Co`lajob jmoo`
jaléng` dsea` i ja` cuíng` Fidiée` cajo.

48 Jo jmi'neáang`na` jaléng` dsea` dseáng`^- laco`
si'í^ lf`^ laco`gui la jmoo` Ti^cuí^na` dsea` guiing~
ñíff^.

6

*Mi~ ca'e' Jesús quiá^- mi~ jaang` dsea` jmi^co^or`
jaang`gui i 'né^- quiá^- lajo*

1 Jo mi~ cangñ jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ^-:
—Ja` jmoo`na` jalé` e guiá^- e quiá^- tíing`na`
jmoo`na` e lf`^ laco` ni^cjóø` jaléng` dsea`; co` song
jmoo`na` lajo, joba` Ti^cuí^na` Fidiée` dsea` guiing~

ñifí⁻ ja` nicuó'r⁻ 'ná["] jalé["] e niguo^{l^} e sea` quiá'r⁻ fi' ñifí⁻ quiá'r⁻.

² 'Joba' mi[~] jmicoo^{l^}na' jaléng["] dsea` i 'né⁻ quiá'⁻ lajo, ja` jmoo'na' li[~] cuóøng[~] jøø⁻ dsea` fíing["] lí[~] laco^{l^}gui la líng["] dsea` i jmicaang[~] e jmóor` jalé["] e iing[~] Fidiée[~], dsu^l o^l já⁻ e jmóor` lajo. Co^l jaléng["] i dsea` í jmicaaiñ[~] e jmicoo^{l^}r[~] jaléng["] dsea` i 'né⁻ quiá'⁻ lajo fi' dsíí[~] sináu[~] guá⁻ coo^{l^}gui lacaang[~] jee[~] 'náu[~] e lí[~] laco^{l^} nifé["] dsea` guiá⁻ uií[~] quiá⁻bre. Jo dsu^l jnea[~] jmitaa[~] óo'na' e coo^{l^} jalé["] e jmicaang[~] i dsea` do, nicalí⁻bre lajíi^{l^} e 'nó'r['] do, co^l jo^l ee[~] ni^{l^}ing["] guir jíi^{l^} coo^{l^} quiá⁻ Fidiée[~].

³ Jo dsu^l mi[~] jmicoo^{l^} 'ná["] jaléng["] dsea` i 'né⁻ quiá'⁻ lajo, ja` 'né⁻ jmée[~]na' dsea` júu[~] quiá⁻ lajíi^{l^} e njmee⁻na' do, doñí[~] fa^l jaang[~] dsea` i cuíngna' eáang[~];

⁴ jo jmee⁻na' e jo e ja` ñí[~] dsea`. Jogui Tiquíi[~]na' dsea` guiing[~] ñifí⁻ jøø⁻bre lajíi^{l^} e jmoo'na' do, jo lajoba^l nicuó'r⁻ 'ná["] lajíi^{l^} e si'má'r[~] quií⁻na' fi' ñifí⁻ quiá'r⁻.

Mi[~] ca'e' Jesús jialféeng["]naa' Fidiée[~] (Lc. 11:2-4)

⁵ Jo mi[~] cang[~] jo, ca'e'gui Jesús e júu[~] la jo cajíñ⁻: —Jo mi[~] siing[~] 'ná["] coo^{l^} Fidiée[~], ja` jmoo'na' laco^{l^}gui la jmoo^l i dsea` i jmicaang[~]. Co^l i dsea` í tí[~] dsíí[~] sing[~] yaaiñ[~] e siiñ[~] coo^{l^} Fidiée[~] fi' dsíí[~] sináu[~] guá⁻ jogui lacaang[~] li[~] seáng["] dsea` fíing["] i jøøng[~] ír[~] coo^{l^} jalé["] e jmóor` do. Jo dsu^l jnea[~] jmitaa[~] óo'na' e coo^{l^} jalé["] e jmicaang[~] i dsea` do nicalí⁻bre lajíi^{l^} e 'nó'r['] do, joba^l jo^l ee[~] ni^{l^}ing["] guir jíi^{l^} coo^{l^} quiá⁻ Fidiée[~].

6 Dsu' 'ná'gui, mi~ siing~na' cóo'~ Fidiéé~, güitáang'~na' fí' dsíí' sináu^ quíi~na' jo jniing~ yaang~na' 'náu' jo siing~na' cóo'~ Tiquíi~na' dsea` guiing~ ñiff~ i seeng`cóo'~'ná' fí' jo. Jo co' Tiquíi~na' dsea` guiing~ ñiff~ jøø~bre jalé~ e jmoo`na' do, joba` nicuø~bre 'ná' lajíi~ e si'má'l'r~ quíi~na' fí' ñiff~ quiá'r~.

7 'Jogui mi~ siing~na' cóo'~ Fidiéé~, ja` fó'na' jmiguiá' ya' jalé~ júu^ e ja` uiing~ sea' lí` laco'gui la jmoo` dsea` i ja` cuíng` Fidiéé~; co' jaléng~ i dsea` í i' dsíir' e song jmiguiá'gui nifé'r', joba' já~gui ninú~ diée~ quiá'r~ jalé~ júu^ quiá'r~.

8 Jo jie~ mi~ jmeáang'~ yaang~ 'ná' lajo lí` laco'gui la jmoo` i dsea` í, co' Tiquíi~na' Fidiéé~ jéem' niñir' jalé~ e 'né~ quíi~na' ná~gui e nimíi~na're.

9 Joba' lalab 'né~ siing~na' cóo'~ Fidiéé~:
Tiquíi~ii', dsea` guiin~ ñiff~,
güijmifém' jaléng~ dsea` jmigüí~'ná~,
co' 'nab` dsea` fén~ fí' la'úng~ fí' jmigüí~.

10 Jogui güijáng~ yaang~ dsea` fí' quiní~
e laco' nicá~ nifí~ quiá'r~ lajaang` lajaaiñ~.
Jogui güijmitib~ jaléng~ dsea` jmigüí~ jalé~ e iing~
'ná` fí' jmigüí~ la,
lí` laco'gui liti~ fí' ñiff~ quíi~.

11 Jogui cuøø~ jnea~ jalé~ e 'né~ niquiee~naa' e
jmíi~ lana.

12 Jogui íing` dsee~ uii~ quí~naa' quiá~ jalé~ e ja`
dseeng` e nicajmó~naa',
lí` laco'gui jnea~ íing`naa' dsee~ quiá~ jaléng~
dsea` rú~naa' dsea` jmigüí~ mi~ ee`go
nica'léer' quí~naa'.

13 Jogui jmee~ í` jnea~ lacaang` lí~ ngí~naa'

e laco' ja` nijiá'naa' fí' ni~ dsee~,
jogui jmee~ í` jnea`^ cajo
e laco' ja` nijmeáng` jaléng` í` ling`^ jnea`^.
Co` 'nub` i quiá` ta~ røø` fí' la'úng` fí' jmigüí`
jogui i` gøng` jogui i` niing` eáang` cajo car` ngongí`
jmíí`.
Jo lajob nilí`.

Jo lanab ca'e' Jesús ie~ jo jial féeng`~naa' Fidiée`.

¹⁴ Jo mi~ calf` jo, cajíng`-gui Jesús:

—Jo song 'nú` íng`na' dsee~ quiá`- jaléng` dsea`
rúng`na' mi~ ee`go` 'léer` quií`na', joba` lajob
Tiquí`na' dsea` guiing` ñíff` cajo ni'íim`bre dsee`
quií`na'.

¹⁵ Dsa' song 'nú`gui ja` íng`na' dsee~ quiá`-
jaléng` dsea`rúng`na' mi~ ee`go` 'léer` quií`na', joba`
lajob Tiquí`na' dsea` guiing` ñíff` cajo ja` ni'íin`-
dsee~ quií`na'.

Mí` ca'e' Jesús quiá`- mí` jmoo` dsea` ayuno

¹⁶ Jo mi~ cang`gui lajo, ca'e`gui Jesús e júu` la jo
cajíñ`-:

—Jo mi~ jmoo` 'nú` ayuno, ja` jmeáang`~
yaang`na' e líng`na' fí'í` lí` lacó`gui la jmoo`jaléng`~
dsea` i` jmicaang` e jmoo`jaléng` e iing` Fidiée`, dsu'
o` já`- e jmoo`lajo; co` jmoo`jaléng` i` dsea` í` lajo e
lí` lacó`nijøø` dsea`quiá`r` e jmoo`ayuno. Jo` dsu'
jnea` jmitaa` óo`na' e cój`- jalé` e jmicaang` i` dsea`
do, nicalf`-bre lajíi`- e 'nó`r` do, jo jo` ee` ni'íng`guir
jíi`- cój` quiá`- Fidiée`.

¹⁷ Jo dsu` 'nú`gui, mi~ jmoo`na` ayuno, rúu`~na`
ní`na` jogui jmeáang`~na`guiá`- yaang`na`,

¹⁸ jo lajoba` ja` nilílí`- dsea` e jmoo`na` ayuno. Jo`
jíi`- Tiquí`na` Fidiée` i` seeng` cój`- 'nú` , jíi`- fíbing`

í nililí¹ e jo, jo dsea` íb` i nicuó¹ - 'ná¹ lajíi¹ ~ e si'má'r¹
quií¹ na' fí¹ ñiff¹ - quiá'r¹.

*Jalé¹ e jlo¹ e sea` quiá¹ - Fidiée¹ fí¹ ñift¹
(Lc. 12:33-34)*

¹⁹ Jo mi¹ cang¹ jo, ca'e'gui Jesús e júu¹ la jo cajíñ¹:
-Ja` jmoo`na' e silíi¹na' eáang¹ cuu¹ fí¹ jmigüí¹
la, dsaco¹ fí¹ jmigüí¹ la íim¹ jalé¹ e óo¹ dsea` jogui¹
seeng¹ cajo jaléng¹ guisf¹ i 'lée¹, jogui seem¹ ii¹ cajo
i dsitáaiñ¹ i 'lée¹ fí¹ dsíi¹ sínáu¹ quiá¹ dsea`.

²⁰ Jo guiá¹ guib e nijmee¹na' e nilisea` quií¹na' fí¹
ñiff¹ jalé¹ e jlo¹, co¹ fí¹ job li¹ ja` seeng¹ jaléng¹ guisf¹
i 'lée¹, o'gui dsitáang¹ jaléng¹ ii¹ i 'lée¹ cajo.

²¹ Co¹ li¹ sea` jalé¹ e lf¹ óo'na' do, e jobi eáang¹
guiing¹ óo'na' jóng.

*Mi¹ ca'e'Jesús quiá¹ coo¹ jí¹ cóo¹ e cuø¹ ejné¹ dsea`
(Lc. 11:34-36)*

²² Jo mi¹ cang¹ jo, ca'e'gui Jesús e júu¹ la jo cajíñ¹:
-Jalé¹ jmini¹ dsea` líi¹ la líi¹ coo¹ jí¹ cóo¹ e cuø¹
e jné¹r¹ lacaang¹ fí¹ li¹ ngir'; joba¹ song jlo¹ jmini¹na',
joba¹ guiáb¹ jné¹na' lacaang¹ fí¹ li¹ ngi¹na' jóng;

²³ jo dsu¹ song ja¹ dseeng¹ jmini¹na', joba¹ ja¹
jné¹na' jóng lacaang¹ fí¹ li¹ ngi¹na'. Jo song lajee¹ e
jneá¹ røø jmini¹na' ni'uíing¹ e ja¹ jné¹na' jíi¹ capí¹,
jo song lajøb líi¹, joba¹ dseáng¹ nuu¹ guib ni'uíing¹
jmini¹na' jóng.

*Ja¹ cuøøng¹ e guiing¹ dsíi¹ dsea` Fidiée¹ mi¹
eáang¹gui¹ guiing¹ dsíi¹ cuu¹
(Lc. 16:13)*

²⁴ Jo mi¹ cang¹ jo, ca'e'gui Jesús e júu¹ la jo cajíñ¹:
-Jíi¹ jaang¹ dsea` quií¹r¹ jmii¹ fa¹ e nijmér¹ ta¹ fí¹
quini¹ gáng¹ fir¹ coliing¹, dsaco¹ song cajmér¹ lajo,

joba' nilí' 'ní' níim^-bre jaang` jogui nijemiti^-bre ta~ e niquiá^- i jaang`gui do. Jo co' lajob lí', joba' ja` quí^- jmii^ fa' e 'ná' nijemiti^na' coliing` jalé^ ta~ quiá^ Fidiée` jogui nijemiti^na' cajo jalé^ ta~ seáng` jmiguiá cuu^-.

*To'^ fí'm` Fidiée` jaléng` dsea` quiá'r^
(Lc. 12:22-31)*

25 'Jo uíl' joba' fí-i 'ná' e ja` jmee^-na' fi'í^ uii^- quiá^- jalé^ e u'^ cø'^na' e laco' cuø' e seeng`na', o'gui quiá^- jalé^ sì^na' cajo. Co' eáang`gui laniing^- e seeng` dsea` laco'gui jalé^ e gø'r' do, jogui eáang`gui laniing^- ngúu' táaiñ` cajo laco'gui jalé^ si'r^ e qui'r'.

26 Quié`na' cuente quiá^- fíing` ta' i ngí' fí' guiá^ gúi; ja` e jni're' o'gui e sitíng`ne' o'gui 'mea're' jalé^ e nidó^re' fí' dsíí^ sínáu^ quiáa^-re'. Dsa' Tiquuí^ 'ná' dsea` guiing` níff` hém'brein' do. Jogui 'ná', jeáang`gui quíng`na' laco'gui e fíing` ta'!

27 Jo lajob lí' cajo, doñí' ii` i jmoo` fi'í^ quiá^- jalé^ e jo, ja` quí^r^ jmii^ cajo fa' e nijmér^- e seeiñ` huóø`gui laco'gui jíí^ e sì'í^ quiá'r^ fa' jialgui la lf' dsíir'.

28 'Joba' ja` 'né^- jmee^-na' fi'í^ quiá^- jalé^ sì^na'. Co' quié`na' cuente jial cuaang`jalé^ lí^ e sea`fí' jee^ mó^; ja` jmoo` ta~ o'gui jmiliing` sì^ yaang`.

29 Jo dsu' jnea`gui fí-i 'ná' e jí`gui i dseata^- dsea` féng` Salomón do, dsea` i eáang` sea` cuu^, dseáng`^ ja` caquím` 'ñia'r^'mi^ e niguo^ lí^ laco'gui la niguo^ coq` lí^.

30 Jo song Fidiée` jmóor` e eáang` niguo^ sì^ jalé^ lí^ e sea`lacaang`fí' jee^ mó^, jo dsu' lajee` cateá`ba' e ee^ e jlo^ do, co' dsa'ó iéé` fí' ni~ jib` nidsitóo^,

jo dsa' jeáang'guib nijmé̄ Fidié̄ē í̄ 'ná̄' laco'gui e
lí̄ do, 'ná̄' dsea` i ja` 'ga' lí̄ já̄- líng` e t̄iing` Fidié̄ē
jmér̄ lí̄ doñí̄ ee'!

³¹ Joba' 'ná̄' ja` 'né̄- jmeē-na' fí̄í̄ e fo'̄na': “¿Ē
niquieē-naa'? osi ¿Ē ni'né̄-naa'? osi fo'̄bñ̄ é ¿Ē
'mi'̄ niquí̄-naa'?”

³² Co' jalénḡ dsea` i ja` cuíng` Fidié̄ē-bing' i jmoō
fí̄í̄ quiá̄- jalé̄ e lajo. Jo dsa' 'ná̄', seem` jaang`
Tiquí̄-na' i guinḡ ñiff̄, jo í̄bing' i niñ̄í̄ e 'né̄-na'
jalé̄ e jo.

³³ Co' e laba' 'né̄- e jmeē-na'; la'uii~ e
nijmi'úung'na' e seeng'na' e Fidié̄ē quier' nifí̄
quí̄-na', jogui e jmoō-na' dseánḡ- lajíī- tā
quiá̄-bre cajo, co' lajoba' e nicuó'r̄ 'ná̄' jalé̄ e
'né̄-na'.

³⁴ Joba' ja` 'né̄- jmeē-na' fí̄í̄ quiá̄- jalé̄ e nid-
sijéē quí̄-na' e jmiī- dsa'ó̄, co' dsa'ó̄ jié̄'gui e lí̄í̄
quí̄-na'. Dsco' nitéb̄ jíīl̄ fí̄í̄ dsí̄ e sea` lacqō
jmiī~.

7

*Ja`cuø'na' dsee- dsea`rúng'na'
(Lc. 6:37-38, 41-42)*

¹ Jo lalab cajínḡ-gui Jesús:

—Ja` cuø'na' dsee- jalénḡ dsea` rúng'na', jo
lajoba' ja` nicuó'- Fidié̄ē 'ná̄' dsee- cajo.

² Dsco' Fidié̄ē nicuó'r̄ 'ná̄' dsee- lí̄í̄ laco'gui la
cuø' 'ná̄' dsee- jalénḡ dsea` rúng'na'; jogui jial tí̄
dsee- e cuø' 'ná̄' dsea` rúng'na', joba' lajob nicuó'-
Fidié̄ē 'ná̄' dsee- cajo.

3 Joba' ḥjiali' ca' cuente lajii' qui' ia~ jmini~ jaang` dsea` rún', jogui ja` ca' cuente uø' e jié' ja` latøøng` coo` 'mab` ia~ jminí'~?

4 Jo song latøøng` coo` 'mab` ia~ jminí'~ uø', joba' ḥjial niteá' o' e niff'~ jaang` dsea` rún': "Rú'uu', nea'du ne'ee', jo nigui~duu e qui' ia~ jminí'~"?

5 iI jmicaang~ 'ná'! Jang'~ gui~du e 'ma` e ia~ jminí'~ uø', jo lajogui'ba' nicuóøng` e jóø'~ guiú~ e nigui'~ e qui' e ia~ jmini~ i dsea` rún` do.

6 'Ja` cuø'na' jalé' e güeang'~ quiá'~ Fidiée` jaléng` dsea` 'ling'~ i soo`dsíi', dsuco' i dsea` la'~ líiñ` la líing` dsii' osi la líing` cù^ é, e niso'ø'bre' jalé' e güeang'~ quiá'~ Fidiée` do, jogui dseáam'~ e nilf' 'ní' níñ` 'ná' jogui e njimeáiñ` 'ná' ga` cajo.

*Mít'na' Fidiée` jalé' e 'né-na' jo nicuó`bre
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

7 Jo mi~ cangf' jo, lalab cajíng'~gui Jesús:
—Mít'na' Fidiée` jalé' e 'né-na', jo nicuó`bre;
jogui mi~ 'nó'na', niguié'ba' jalé' e 'nó'na' do;
jogui mi~ tø`na' fí' o'ná', joba' nineab' e 'náu' do.

8 Dsuco' ii` dsea` i mi' Fidiée` jalé' e 'nér~, ngúim`bre; jogui ii` dsea` i 'nó', dsé`bre e 'nó'r' do;
jogui ii` dsea` i tø` fí' coo` o'ná', nineab' e 'náu' do.

9 'Jo jnea~ lí` dsii` e jíi`~ jaang` 'ná', dsea` seeng` jaléng` joo`na', e mi~ nimf'r` 'ná' ir~, nicuó`na'r cuu`;

10 osi mi~ nimf'r` 'ná' capí'~ ngúu' 'ñu', jo nicuó`na'r ngúu' mi'.

11 Jo 'ná', dsea` jmoo`na' jalé' e 'lí', tiim`ba' cuó`na' jaléng` joo`na' jalé' e guiú~, jo dsu` eáang`gui'b jlo'~ jalé' e nicuó` Tiquíi`na' Fidiée` dsea` guiing` ñiff' mi~ nimf'i`naa'r.

12 'Jo lajob líí', joba' jmee⁻na' jmang^{!-} e guíá⁻ cójó^{!~} jaléng^{!~} dsea` rúng^{!~}na' lí^{!~} lacó[']gui iing[~]na' e níjmé⁻ dsea` cójó^{!~} 'ná^{!~}'; co' lajob ta~ quiá^{!~} júu^{!~} quiá^{!~} ta~ quiá^{!~} Fidiée[~], jogui lajobi fé^{!~} fí ni~ jí[!] quiá^{!~} jaléng^{!~} dsea` i café^{!~} cuaiñ[~] quiá^{!~} Fidiée[~] malii[~]gui eáang[~].

*Mi~ ca'e' Jesúś quiá^{!~} e o'ná^{!~} e dsuuu`
(Lc. 13:24)*

13 Jo mi~ cangí[!]jo, ca'e'gui Jesúś e júu^{!~}la jo cajíñ^{!~}: —Güitáang^{!~}na' fí[!] o'ná^{!~} e dsuuu[!]. Dsaco' e fí[!] o'ná^{!~} e ú[!] cójó^{!~}gui fí[!] quiá^{!~} fí[!] e ú[!], fí[!] job li[!] dsitáang^{!~} fíng[!]gui dsea` i niteáang^{!~} fí[!] e ngolíng[!] fí[!] li[!] 'li[!];

14 dsu[!] e o'ná^{!~} jogui e fí[!] e ngo[!] fí[!] li[!] guiá^{!~}, dsuuab[!] jogui huíim[!] eáang[!] cajo[!], joba' ja` leáang[!] dsea` i dsilíng[!] fí[!] jo.

*Jalé^{!~}'ma` ofii` cuíi` dsea` la'eáang' cójó^{!~} ofii` e ii[!]b[!]
(Lc. 6:43-44)*

15 'Jo fíi[!]guíí 'ná^{!~} e júu^{!~} la: Niing[~] óo'na' cójó^{!~} jaléng^{!~} dsea` i jmicaang[~] e er[!] júu^{!~} quiá^{!~} Fidiée[~], dsu[!] o' já^{!~} jalé^{!~} e júu^{!~} e fé'r[!] do. Jo mi~ ngír[!] fí[!] jee[!] 'ná^{!~}, jnéein[!] lí^{!~} caluu[!] la jnéeng[!] dsea` guiúng[!] i cuíng[!] Fidiée[~], jo dsu[!] caniing[!] jíi^{!~} e 'lé[!]bre fí[!] dsíir[!] fí[!] dsíi[!].

16 Jo cójó^{!~} jalé^{!~} e jmóob[!] i dsea` la'í cuóøng[!] jmicuíng[!]na'r. Jo lajob líí[!] cajo[!], 'ná^{!~} lí^{!~}na' jmicuíí[!]na' coo[!] 'ma` ofii` la'eáang' cójó^{!~} ofii` e ii[!]b[!]; dsaco' coo[!] 'matóo[!] ja` cuóøng[!] fa' e ni'lí[!] mí^{!~} huíng[!] jó[!] yá^{!~}, o'gui coo[!] 'matóo[!] fí[!] ja` cuóøng[!] fa' e ni'lí[!] güiñí^{!~} yá^{!~}.

17 Jo lajob jalé^{!~} 'ma` ofii` e guíá^{!~}, jmang^{!~} ofii` e guíá^{!~}b[!] cuø'; jo dsu[!] e 'ma` ofii` e ja` dseeng[!], ja` dseeng[!] jalé^{!~} ofii` e cuø'.

18 Jo lajob jalé[“] 'ma` ofii` e guiú⁻, ja` cuóøng` fa' e nicuó⁻ ofii` e ja` dseeng'; jogui jalé[“] 'ma` ofii` e ja` dseeng`, ja` cuóøng` fa' e nicuó⁻ ofii` e guiú⁻.

19 Jo nihuúb[“] jalé[“] 'ma` ofii` e ja` cuø' ofii` e guiú⁻ jo fí` ni~ jib` nidsitoo[~].

20 Jo co[‘] lajob lí[‘], joba[‘] cоо[‘] jalé[“] e jmóob` i dsea` i jmicaang[~] e er' júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] do lí[‘]na[‘] jmicuíng`na'r.

*Ja`lajíing`dsea`li[‘]r`e Fidiée[~]nicá`nifi`quiá'r`lata[~]
(Lc. 13:25-27)*

21 Jo mi~ cang[‘] jo, cajíng⁻gui Jesús e júu[^]la:

—Ja` lajíing` dsea` i sí[‘] jnea[~]: “Fí[‘]i, Fí[‘]i”, nilí[‘]r` e Fidiée[~] nicá` nifi` quiá'r` lata[~], dsu[‘] i dsea` i njmé⁻ jalé[“] e iing[~] Tiquié[~]e dsea` guiring[~] niff[~], jíi[‘] íbing[~] i nilí[‘] e jo.

22 Jo mi~ nití⁻ e í[‘] jo mi~ niquidsi[‘] Fidiée[~] í[‘] quiá⁻ lajaléng[“] dsea` jmigüí[‘], fíim[‘] dsea` nisí[‘]r` jnea[~] ie[~] jo: “Fí[‘]i, Fí[‘]i, jnea[~] café[‘]naa[‘] júu[^] quíi[‘] la'eáang[‘]'nu[‘], jogui la'eáang[‘]'nu[‘] ca'uøong[~]naa[‘] jaléng[“] i lling[~] i jée[‘] quiá⁻ dsea[‘], jo jmiguiab[‘] jalé[“] e quíi[‘] jmií[‘] e dsigá` dsíi[‘] dsea` cajmó[‘]naa[‘] la'eáang[‘]'nu[‘] cajo.”

23 Dsu[‘] jnea[~] ningíi⁻ quiá⁻ i dsea` í[‘] ie[~] jo: “Jéeng[~]na[‘] fí[‘] lí[‘] sín[‘]n la; ido güiliíng[~]na[‘] lí[‘] do, co[‘] dseáng⁻ ja` calicuím[‘]baa 'nu[‘], dsea` i sitíing[~] lée[‘]!”

*Mi~ ca'e'Jesús quiá⁻ laji[‘] tú[‘] tii[‘] fi[‘]
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)*

24 'Joba[‘] fíi[‘]guíi[‘] 'nu[‘] e jaléng[“] dsea` i núa[‘] jogui jmóor[‘] lajíi[‘] ta[~] quiú[‘]u líiñ[‘] laco[‘] jaang[‘] dsea` i i dsíi[‘]guiú⁻ jalé[“] e njmér⁻. Jo i dsea` í[‘] cajme'r[‘]'núr[‘], jo ab[‘] tii[‘] fíi[‘] catá'r[‘] quiá⁻ e 'nu[‘] do.

25 Jo mi~ cajá~ jmíi~ dsiing~ jo cacuáng~ jalé~ gua` jo dsíng~ caquiú~ guí~ fí~ li~ si~ e 'náu~ do, dsu~ e 'náu~ do ja~ caquí~, co~ ab~ iu~ tii~ fii~ quiá~.

26 Jo dsu~ i dsea~ i lico~ núu~ júu~ quié~ e jo ja~ jmóor~ lajíi~ ta~ quiá~ u, joba~ i dsea~ i lhiñ~ laco~ jaang~ dsea~ i ja~ i dsíi~ guí~ e nijmér~. Jo cajme~ r' 'nar~, dsu~ ja~ catá~ r~ tii~ fii~ quiá~ e 'náu~ do.

27 Joba~ mi~ cajá~ jmíi~ dsiing~ jo cacuáng~ jalé~ gua~ jogui~ dsíng~ ca'íi~ guí~, joba~ caquíb~ e 'náu~ do, jo dseáng~ conguiab~ ca'íng~ quiá~ i dsea~ i.

28 Jo mi~ calí~ fé~ Jesús jalé~ e júu~ na, lajíim~ dsea~ i siseáng~ do dsíng~ cangogá~ dsíri~ laco~ e~ dsea~ do,

29 dsu~ co~ dsíng~ 'gøng~ jalé~ júu~ quiá~ r~ jogui~ dsíng~ tiiñ~ er~ cajo~, co~ ja~ er~ laco~ e~ i tifa~ quiá~ júu~ quiá~ ta~ quiá~ dsea~ Israel.

8

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang~ dsea~ i lín~ jmohuú~ 'li~ fí~ ngúu~ táang~

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Jo mi~ cangí~ jo, cajgám~ Jesús e fí~ yá!~ mó~ do, jo fíim~ dsea~ ngoliíng~ caluur~ laco~ ngóor~.

2 Jo lajee~ job cangoquiéeng~ jaang~ dseañ~ i nilíng~ jmohuú~ 'li~ fí~ ngúu~ táang~ fí~ quini~ Jesús, jo casí~ r~ uó~ jnir~ fí~ quini~ dsea~ do jo cajíñ~ casí~ reiñ~:

—Fí~ i, cuóøm~ lí~ jmi'leáan~ jnea~ lajíi~ jmohuú~ e líin~ song iin~ lajo~.

3 Joba~ Jesús cagüiñ~ capí~ dsea~ do jo cajíñ~ casí~ reiñ~:

—Lim~ baa jmi'leáan~ 'ná~, jo lana ca'láam~ ba~ lajíi~ jmohuú~ e lin~.

Jo dsifi' lajob ca'láang~ i dsea` dsée'~ do lajíi'~ jmohuú' líiñ'.

⁴ Joba' Jesús casí'~ guir dsea` do jo cajíi':

—Ja` ff'~ jíi'~ jaang` lajíi'~ e cajmé~ e cóo'~ 'ná, lico' gua` güijéeng` uó' fí' quini' jmidsea` e laco' niliñ' i jmidsea` do e nica'láam~ ba' lajíi'~ jmohuú' e lami~ lin'. Jo mi~ nilí' jo, joba' güica~ lajíi'~ e feá'~ e 'né~ cuó'~ Fidiée~ lf'~ laco'gui e ta~ e caquiá'~ Moi~ ie~ malii~ gui do. Jo e job cuó' lí' fí' quini' jaléng~ dsea` e nica'láam~ ba' lajíi'~ jmohuú' e lami~ lin'.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` 'léeng'~ quiá'~ jaang` fíi'~ 'léé~ romano

(Lc. 7:1-10)

⁵ Jo mi~ cangí' jo, caguiéng~ Jesús fí' Capernaum, jo ff' jo jaang` fíi'~ 'léé~ romano cangoquiéeiñ' fí' lí~ ngang~ dsea` do jo camí'r' dsea` do jmi'ee'

⁶ jo casí'~ reiñ':

—Fí'i, dob ráang` dsea` 'léeng'~ quié~ e dsée'r~ fí' quié~ e, jo jíi'~ ja` lí' jíi'~ jóiñ' jogui dsím~ cu' líiñ' cajo.

⁷ Joba' cañíi` Jesús jo casí'~ reiñ':

—Nii~baa njimi'leáan~nre.

⁸ Joba' cañíi` i fíi'~ 'léé~ do quiá'~ Jesús jo casí'~ reiñ':

—Fí'i, ja` catíing~ jnea~ e 'ná ni'ú'~ fí' dsíi' sínáá~ quié~ e; lico' fée'~ e ni'leáang~ i dsea` 'léeng'~ quié~ e do, joba' lajob nili' jóng.

⁹ Dsucó' seem` dsea` i teáang~ nifí'gui i quiá'~ ta~ quié~ e, jogui seem` 'léé~ i quiá'~ ta~ cajo. Jo mi~ fíi'~ jaang` 'léé~ quié~ e e dsér~, joba' dsé~bre jóng; jogui mi~ fíi'~ jaang`gui e jáar', joba' jáa'bre jóng; jogui

mi~ fíi~ i dsea` 'léeng'~ quié~ e e liing~ e jmér~, joba` jmoo`bre cajo.

¹⁰ Jo mi~ canúu~ Jesús e júu~ na, eáam` cangogá` dsíir` jo cajín~ casír` jaléng~ i dsea` i ngoliing~ cóo'r~ do:

—E já~ e fíi~ i 'ná~ e jíi~ coo` ya~ ja` mi~ cajín~ n jaang` dsea` góo`o dsea` Israel i dseáng~ já~ líng` júu~ quié~ e lí~ laco`gui la líng~ i fii~ 'lée~ romano na.

¹¹ Jo fíi~ i 'ná~ e jmaguiab` íing~ lí~ nijalíng~ fíing` dsea` i ja` líng` dsea` Israel jo nigüeár` e nidó'r` cóo`~ jaléng~ lí~ dsea` cóøng~ quí~ ii~ i sii~ Abraham jogui Isáa` cóo`~ gui Jacóo` mi~ tí~ lí~ nití~ í~ e nicá` Fidiée` nifí~ quiá~ lajaléng` dsea` jmagüi~.

¹² Jo dsu` Fidiée` nibíim~ bre fí~ caluu` fí~ lí~ nuu` só` fíing` dsea` Israel i lami~ sií~ catíng` seeng` cóo'r~ fí~ lí~ guia~ fí~ lí~ quiñ'r` ta~, jo i dsea` i dob nijeár~ quiñ'r` jogui tar` majar` uí~ jalé~ iihuí~ e niíñ~ do.

¹³ Jo lí~ jo, Jesús casí~ guir i fii~ 'lée~ romano do jo cajín~:

—Guóng` fí~ quí~ jo güilitib` lajíi~ ta~ cañí~, co` jáb~ nicalín~ júu~ quié~ e.

Jo dsifi` lajob ca'láang~ i dsea` 'léeng~ quiá~ i fii~ 'lée~ romano do.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús iemisé~ Tú~ Simón
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

¹⁴ Jo mi~ cangí~ jo, Jesús cangór~ fí~ quiá~ Tú~ Simón. Jo mi~ caguiér~ fí~ jo, dob ráang` iemisé~ Tú~ Simón e dsíng~ iñ~ guíñ~.

¹⁵ Jo Jesús cagüír` guoo` i dseamí~ do, jo dsifi` lajob caguá~ e iñ~ guíñ~ do. Jo mi~ cangí~ jo, i

dseam̄ do caróor̄ jo cajmér̄ e cagōb̄ jalénḡ i dsea` do.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús fīnḡ dsea` dsée'~
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

¹⁶ Jo mi~ canuñ̄ lajo, fīm̄ dsea` caguilíñ̄ fī li~ guinḡ Jesús e jeein̄ jalénḡ dsea` i teáanḡ i 'linḡ dsíi'; jo cóo'~ 'ñia" camíñ̄ júu^ e fé" Jesús, uøøm̄ jalénḡ i 'linḡ i teáanḡ dsíi` dsea`, jogui lám̄ bi lajalénḡ dsea` dsée'~ la'eáanḡ cóo'~ e júu^ jo cajo.

¹⁷ Jo cangojée` e la e laco` caliti` jalé" júu^ e cajínḡ- jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá" Fidié` malii~gui eáanḡ i calisí Saíi^ mi~ cajín" lala: "Íbre ca'íñ" jalé" iihuñ̄ quí~naa' jogui cacór̄ jalé" jmohuñ̄ e líñ̄naa' cajo."

*Jalénḡ dsea` i iinḡ dsilínḡ cóo'~ Jesús
(Lc. 9:57-62)*

¹⁸ Jo mi~ cangf̄ jo, cangá" Jesús e dsínḡ fīnḡ dsea` caseánḡ fī lacúnḡ lajínḡ li~ siñ", joba` caquiñ̄r̄ ta~ dsea` quiá'r̄ e ningúñ̄ fī li~ 'ngoo" cataang` e guiée` do.

¹⁹ Jo lajee` job, cangoquiéenḡ fī li~ siñ" jaang` tifa" quiá" júu^ quiá" ta~ quiá" dsea` Israel jo cajín" casí'r̄ dsea` do lala:

—Tifa", iim~baa nii~i cóo'~ 'næ` lī" doñi` jié" fī guó"~.

²⁰ Joba` cañíi` Jesús quiá" i dseañu" do jo casí"reiñ":

—Jalénḡ güíi` seab` too` li~ güiñg`ne', jo lajobi jalénḡ ta` seab` sii"re' cajo; dsu` jnea~, dsea` gáa'a fī ñiff̄ e líñ'n jaang` dsea` jmigüí, jíi"~ li~ quiee`e mogui" ja` sea`.

—Fí'i, cuó̄o'~ jnea~ fí jang'~ ni'áan~n tiquié^e, jo
mi~ ning^f̄ jo, joguiba' ninii~i cōo'~'nə`.

²² Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'- i dsea` do jo
casí'-reiñ':

—Nea~ cóo^l~ jnea~ lana jo cuø' fí' e jaléng^l i dsea^l
i líng' lafa^l 'líng^l ni'áaiñ^l tiquíi^l mi^l nití^l oor^l
quia'r^l.

*Mí~ cajmée` Jesú̄s e ca'uáanḡ e róō jmiī jogui
ca'uáanḡ e úī guí̄*

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Jo mi~ canḡf̄ jo, ca'íb̄- Jesús fí' cōo` dsíi' móo'
coliinḡ cōo!~ jalénḡ dsea` guitúunḡ quiá'r̄.

²⁴ Jo lajee` guiáang` e ningoliíñ` ni~ jmíib` mi~ canaang` fí` guí` la huíng` jogui canaang` e róo` jmíi` cajo, jo mífíing` ninaang` dsi'ab~ jmíi` fí` dsíí` e móo` do. Jo lajee` jo, güíim` Jesús ngóor'.

²⁵ Joba' i dsea` quiá'r- do cañíim'bre dsea` do jo
cajíñ'- casíl'-reiñ':

—Fí`ii', leaang⁻ jneaa~aa', co' ningóo'
dsi'am'baa'.

²⁶Joba' cañíi` Jesús quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ':

-*Ɂjali!* dsíng⁻ 'gó![~]na?' Jo *Ɂjali!* ja⁻ 'ga' lí já⁻
líng⁻na⁻ e jnea⁻ quí![~]i jmíi⁻ e njmee⁻ e lí⁻ doñí ee⁻?

Jó mī calí̄- fé'r' lana, jó caráaiñ̄- jó caquiuh'r' tā e
guī do cóo_l̄-guī e jmíī do, jó dsifī lajōb caquiunḡ
e iī-guī jogui caquium'bí e róo_̄ jmíī cajo, jó tiib̄-
ca!†.

²⁷ Jo dsíng'‑ cangogá` dsíí' i dsea` quiá'r‑ do mi‑
cangár‑ lado, jo canaaiñ` jmíng'‑ rúiñ' lajee` la'ó'
yaaiñ`:

—guii dseaña na e quiar' ta~ jo núa jalé¹ guí
cóo¹ jalé¹ jmiii júu¹ quiá'r¹?

*Dsea` i seeng` fi` Gadara i niteáang` i 'ling` dsíi`
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)*

²⁸ Jo mi¹ tí¹ lí¹ caguié¹ Jesús fi¹ lí¹ 'ngóo¹
cataang¹ e guiée¹ do e fi¹ guóo¹ uó¹ lí¹ se¹ Gadara, jo
fi¹ codsii¹ ca'uøøng¹ gáng¹ dsea` i niteáang¹ i 'ling¹
dsíi¹ jo cangoquiéeiñ¹ fi¹ lí¹ sing¹ Jesús. Jo eáam¹ soo¹
dsiñ¹ do e jíi¹ jaang¹ dsea` cuøøng¹ lí¹ ngíiñ¹ e fi¹ jo¹.

²⁹ Jo lalab canaaïñ¹ do áiñ¹ Jesús:

—Ja' jmiguín¹ jnea¹, Jesús, co¹ ne~baa' guiá¹ e
'nab¹ dseáang¹ lin¹ Joo¹ Fidiée¹. Jo ¿su cañí¹ e
nícuøø¹ jnea¹ iihu¹ e jíi¹ ja' mi¹ catí¹ í¹ lajo?

³⁰ Jo e quiá¹ job nitaang¹ i fíing¹ cú¹ i taang¹ ta~
gø¹.

³¹ Jo i 'ling¹ do camí¹r' jmí¹ee¹ Jesús jo casí¹r¹
dsea` do lala:

—Song ni'uøøn¹ jnea¹ li¹ téel¹naa' la, cuøø¹
jnea¹ fi¹ e nidsitoo¹naa' fi¹ dsíi¹ i cú¹ i taang¹ do.

³² Joba' lalab cañíñ¹ Jesús jo casí¹reíñ¹ do:

—Güilíng¹na' güítáang¹na' fi¹ jo.

Jo ladsifi¹ lajob ca'uøøm¹ i 'ling¹ do fi¹ dsíi¹ i dsea`
do jo cangotáaiñ¹ fi¹ dsíi¹ i cú¹ i nitaang¹ do. Jo
dsifi¹ lajob canaang¹ i cú¹ do cuíi¹re¹ cartí¹ cajiúng¹
yaang¹ne¹ fi¹ dse¹ jiáa¹, jo casojiúng¹ne¹ fi¹ dsíi¹ jmí¹
jo fi¹ job cajgó¹re¹ jmi¹.

³³ Jo i dsea` i nijmóo¹ i¹ i cú¹ do cacuí¹bre can-
goliñ¹ fi¹ jee¹ fi¹. Jo mi¹ caguilíñ¹ fi¹ jo, canaaïñ¹
guiar¹ júu¹ quiá¹ lajíi¹ e calí¹ do cóo¹ i dsea` i
teáang¹ i 'ling¹ dsíi¹ do.

³⁴ Joba' lajíim¹ i dsea` i seeng¹ e fi¹ do cangolíñ¹
fi¹ lí¹ táang¹ Jesús. Jo mi¹ cangáiñ¹ dsea` do, jo

cami' reiñ' jmi' ee' fa' e nigüi' fib' dsea` do e fi' guóo'~
uó~ li~ táaiñ` do.

9

*Mi~ cajmi' leáang~ Jesús jaang` dsea` i caang~ tii~
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)*

¹ Jo mi~ cangf' jo, cajgóob~ tu Jesús fi' dsíi' coo`
móo' jo canghiñ' fi' li~ 'ngóo'~ cataang` e guiéé` do
jo caguiéml` tur fi' fii` li~ guiiñ~.

² Jo mi~ caguiéiñ` fi' jo, jo caguilíng~ dsea` i jéeng`
jaang` dsea` i caang~ tii~ i dsíing~ ni~ coo` 'ma` e
siliing`. Jo mi~ cangá~ Jesús e jo, jo co' niñíbre e
jáb` lling` jaléng` i dsea` do júu^ quiá'r~, joba` lalab
casí'r` i dsea` dsée` do:

—Joo'o, cuø~ bñ uø', co' lana nica'ím~ dsee`
quií`.

³ Jo ie~ jo dob niteáang~ tú~ 'ni' míng` tifa`
quiá` júu^ quiá` ta~ quiá` dsea` Israel. Jo mi~
canúur` e cajíng` Jesús lajo, joba` ca'f' dsíir` lala:
“Lajíi` e nicajíng` i dseañu` na, gab` fé'r` uii~
quiá` Fidiée`.”

⁴ Jo co' ñib' Jesús lajíi` e i' dsíi` i dsea` do, joba`
cajming` reiñ` do lala:

—Jialí` jmang` e ga`ba! i' óo' 'ná`?

⁵ ¿E~ e líng` na! e ja`gui huíng` e nife`ee', su e
“Ni'ím`baa dsee` quií`”, qsi e nifé`naa! é: “Ráan`~
jo ngí`”?

⁶ Jo dsu! lana jnea~ ni'ée`e 'ná` e jneab` dsea`
cagáa'a fi' ñiff` e líñ'n jaang` dsea` jmiñü` jo oo`baa
ta~ fi' jmiñü` la e ni'ín`n dsee` quiá` dsea`.

Joba` casí` Jesús i dsea` caang` tii` do jo cajíñ`:

—Ráan`~ jo séé` li~ ráan` jo guóng` fi' quií`.

7 Jo dsifí' lajob caráang⁻ i dseañu^r do jo cangám⁻bre fí' quiá'r⁻.

8 Jo mi[~] cangá⁻ i dsea` i teáang⁻ do e ca'láam⁻ i dsea` dsée^{!~} do, dsíng⁻ cangogá` dsíir'. Jo lajiim[~]bre canaaiñ` jmiféiñ^{!~} Fidiée` dsaco[!] dsea` do cacuø'r dsea` jmigüí` jalé^r e quíñiñ^{!~} jmiiñ[~] do.

*Mi[~] cató⁻ Jesúsjaaang[~] dseañu^r i sii[~] Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)*

9 Jo mi[~] cangí' jo, cagüiñ^{!~} Jesúsjaaang[~] e fí' fíi[~] li[~] guiiñ^{!~} do. Jo lajee[~] ngóor' guiaí^{!~} fib' cangáiñ⁻ jaang[~] dseañu^r i sii[~] Mateo i niguiing[~] mí' cuu⁻ e catíng⁻ dseata[~] i guiring[~] fí' Roma. Joba' lalab casí[!] Jesúsjaaang[~] i dseañu^r i jo cajíñ^{!~}:

—Mateo, nea[~] cóo^{!~} jnea[~].

Joba' caróob⁻ Mateo e li[~] niguiñ^{!~} do jo cangó⁻bre cóo^{!~} Jesúsjaaang[~].

10 Jo mi[~] cangí' jo, e jmiiñ[~] job cagó[!] Jesúsjaaang[~] fí' quiá⁻ Mateo. Jo lajee[~] guiiñ[~] gó'r' coliing[~] cóo^{!~} jaléng[~] dsea` quiá'r⁻, caguilíng⁻ i fíiñg[~] nodsicuu⁻ i jmoo'ta[~] cóo^{!~} i Mateo do cóo^{!~}gui jaléng[~] dsea` i sea` júu[~] e dsíng⁻ røøiñ^{!~}dsee⁻, jo caguár` coliing[~] cóo^{!~} Jesúsjaaang[~] e cagó'r' ni[~] mes[~] li[~] guiring[~] dsea` do.

11 Jo mi[~] cangá⁻ tú⁻ 'ni[~] míng^{!~} dsea` Israel i líng[~] dsea` fariseo e guiring[~] Jesúsjaaang[~] gø'r' cóo^{!~} i dsea` do, joba' i dsea` fariseo do cajmingí'r⁻ dsea` quiá⁻ Jesúsjaaang[~] jo cajíñ^{!~}:

—Jiali[!] gó'r' tifa[!] quií⁻na' cóo^{!~} jaléng[~] nodsicuu⁻ jogui[!] cóo^{!~} dsea` i sea` júu[~] e dsíng⁻ røøiñ^{!~} dsee⁻?

12 Jo nicanúub⁻ Jesúsjaaang[~] lajií^{!~} e cajíng⁻ i dsea` do, joba' lalab cañíir' quiáíñ⁻ do jo casí[!] reiñ[!]:

—Jaléng[~] dsea` i guíung⁻ ja` 'neáiñ⁻ tímíí', dsu' 'neám⁻ jaléng[~] dsea` dsée^{!~}.

13 Güilíng`na' jo güijmitüing`na' e júu^ la e fé^ Fidiée^ fí^ ni^ ji^ quiá'r^: "Jnea~ Fidiée^ iin^n e 'ná^ nifíi^ líng`na' jaléng^ dsea` rúng`na', jo o^ lico^ cuø`na' feá^ fí^ quinii^." Jo jnea~ fíi^ i 'ná^ e ja^ cagá^ a fí^ jmigüí^ la fa' e caga'nén^n jaléng^ dsea` i ée^ guiá^, dsaco^ jnea~ caga'nén^n jaléng^ dsea` dsee^ dsea` quib'.

*Mi^ cajmingí^ dsea` Jesús cuaiñ^ quiá^ ayuno
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)*

14 Jo coo^ jmií^ cangoquiéeng^ jaléng^ dsea` quiá^ i Juan i seáang^ dsea` jmií^ do fí^ lí^ sing^ Jesús jo cajmingí^ r^ dsea` do lala:

—Jnea^ coliíng^ cóo^ jaléng^ dsea` góo`naa^ dsea` Israel i líng^ dsea` fariseo contøøm^ jmoo^naa^ ayuno, jo ¿jiali^ jaléng^ dsea` quií^ 'ná^ ja^ jmóor^ lajo?

15 Joba^ cañíi^ Jesús quiá^ i dsea` do jo casí^rein^:
—Ja^ cuóøng^ nijmé^ ayuno jaléng^ dsea` i simíng^ quiá^ coo^ li^ cung^ guoo^ dsea` lajee^ seeng^ i siming^ i cung^ guó^ do cóo^r^. Jo dsu^ niguiéeb^ jmií^ mi^ nisáng^ dsea` i siming^ do, joguiba^ nijmé^ ayuno jaléng^ i dsea` do.

16 'Jo jíi^ jaang^ dsea` to'r^ coo^ 'mi^ e yáu^i^ cóo^i^ ca'ná^i^ 'mi^ e 'míi^, dsaco^ song cajmér^ lajo, joba^ nijóm^ e 'mi^ 'míi^ do jogui ni'guíbi e 'mi^ yáu^i^ do cajo, joba^ lí^i^ lí^ jmiguiá^gui ni'guíb^ jóng.

17 Jo lajobi cajo ja^ guié^ dsea` mée^ e laco^ gui'ná^i^ có^ fí^ coo^ dsíi^ loo^ jó^ e yáu^i^, dsaco^ song cajmér^ lajo, joba^ ni'guíba^ do jo nidsi'íib^ e mée^ do jogui ni'íim^ e loo^ jó^ do cajo. Jo co^ lajob líi^, joba^ guiá^gui e niguié^ dsea` e mée^ laco^ gui'ná^i^ có^ do fí^ coo^ dsíi^ loo^ jó^ e 'míiib^, jo lajoba^ ja^ dseáang^i^

fa' e ni'guí e loo~ jó~ do o'gui fa' e nidsi'íí e méé' do cajo.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jóó' Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)*

18 Jo lajee~ sing~ Jesús e gui'ná~ síim'bír cóo~ i dsea` i caguilíng~ jmíngíí do, mi~ caguié~ jaang~ fii~ féng~ quiá~ dsea` Israel i sii` Jairo fí~ lí~ sing~ dsea` do. Jo casír` uó~ jnír~ fí~ quini~ dsea` do jo casí~ reiñ~:

—Tifa', 'micú~ nabí cajúng~ jaang~ símí~ quié~ e; jo fa' niijié~ o~ guó~ güíquidsi~ guóo~ fí~ moguir~ jo nijib~ tur.

19 Jo dsifib~ cangó~ Jesús fí~ jo coliing~ cóo~ i dsea` quiá'r~ do.

20 Jo lajee~ e iuuiñ~ fí~ ngoo~bre mi~ cangoquiéeng~ jaang~ dseamf~ lí~ caluur~ i nilíng~ jmohuíí~ e tuuiñ~ lajíi~ ningóo~ mi~ guitu~ jii~. Jo i dseamf~ do catíiñ~ capí~ 'ni~ si~ dsea` do;

21 co~ í~ dsíir~ e fa' capíb~ si~ dsea` do catíiñ~, joba' ni'leáam~ bre lajíi~ jmohuíí~ e líiñ~.

22 Jo dsifí~ mi~ cajmée~ i dseamf~ do lajo, caji~ Jesús nir~ fí~ caluur~ jo cangáiñ~ i dseamf~ i catíng~ si~r~ do jo casí~ reiñ~:

—Cuóø~ bí~ uø~, jóó~o; nica'láam~ba' lajíi~ jmohuíí~ e lami~ lin~ uií~ e jáb~ calín~ júu~ quié~ e.

Jo ladsifi~ lajob ca'láang~ i dseamf~ do lajíi~ jmohuíí~ e líiñ~.

23 Jo mi~ tí~ lí~ caguié~ Jesús fí~ quiá~ i fii~ féng~ quiá~ dsea` Israel do, cangár~ e niteáang~ dseati~ jiáur~ lúu~ quiá~ líi~ co~ tí~ lí~ ni'ám~ i símí~ líi~ do, jogui jaléng~ dsea` eáang~ niteáaiñ~ ta~ qui~ óo'.

24 Joba' caquiu' Jesús ta~ quiá'~ jaléng'~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—Uøøng`na' lajiing`na' e la, co' ja` lìing~ i simí^ na, co' lico' güüm`bre.

Dsa' mi~ canúu~ jaléng'~ i dsea` do lajo, lico' cangíim`bre Jesús,

25 dsu' Jesús ca'uøøm`bre jaléng'~ i dsea` do fí~ li~ teáiñ'~. Jo mi~ cangí~ jo, ca'í~bre fí~ dsíi~ sináu^ jo miñing` catíiñ~ guoo` i simí^ 'lìi~ do, jo dsifí~ lajób caráaiñ'~ do.

26 Jo latøøm~ li~ se' Galilea cani'~ júu^ quiá'~ lajíi~ e calí~ do ie~ jmíi~ jo.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús gáng~ dsea` tiuung~

27 Jo mi~ cangí~ e cajmijí~ Jesús i simí^ 'lìi~ do, cagüíi~ dsea` do fí~ jo; jo lajee` ngóor' fí~ guiá'~ fí~, cangoquieeng` gáng~ dsea` tiuung~ fí~ li~ ngóor', jo i dsea` í~ áiñ~ Jesús lala:

—¡Fíi~ güilíin~ jnea'^, Jóo' dseata~ Daví'~!

28 Jo mi~ tí~ li~ caguié~ Jesús fí~ coo` li~ si~ 'náu', jo ca'í~bre fí~ dsíi~, jo cangotáam~bi~ i dsea` tiuung~ do fí~ jo cajo, jo Jesús cajmingí~r~ dsea` do:

—¿Su já~ líing~ 'ná~ e quíi~baa jmíi~ jmee~e e nilijné~tu~?

Joba' cañíiñ~ do:

—Dseáang~ jáb~ líi~naa', Fíi~ii~.

29 Jo dsifib' cagüí~ Jesús jminiñ~ do jo casí'~reiñ':

—Njmee~baa e nilijné~tu~, co' jáb~ calíng~na~ e quíi~baa jmíi~.

30 Jo dsifib' cana' jmini~ i dsea` gáng~ do. Dsa' Jesús ca'íi~r~ 'goo` quiáiñ~ do e ja` ii~ nisíiñ~ jíi~ jaang` quiá'~ lajíi~ e calí~ do.

³¹ Dsa' i dsea` do, jobi lico' nica'uøøiñ` fí' li~ si" e 'náu' do mi~ canaaiñ` ni'r' júu^ fí' lacaang` fí' e née' li~ se" Galilea quiá'- lajíi" e cajmée` Jesús cóo'~ ír' do.

Mí~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` i ja` fé"

³² Jo lajee` e uøøng i dsea` gáang` i lami~ tiuung` do, jo lajee` jo, tú~ 'ni' míingl~ dsea` cangojéeiñ` fí' quini~ Jesús jaang` dsea` i ja` fé" uiil~ e iuung` i 'líng'^ dsíir'.

³³ Jo mi~ calí~ e cajmihuíing~ Jesús i 'líng'^ i iuung` dsíir' i dsea` i ja` fé" do, joguiba' canaaiñ` do café'r'. Jo jaléng` dsea` i siseáng` do ie~ jo dsíng` cangogá` dsíir' jo fé'r` lala:

—Dseáang` jíi"~ coo` ya" ja` mí` cane`ee' fí' góo`naa' Israel lajíi" e nicalí~ na jmíi~ na.

³⁴ Jo dsa' jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i siseáng` do ie~ jo fé'r` lala:

—La'eáang` cóo'~ bí` quiá'- fíi~ i 'lim'^ba' tíing` i dseañu' na e jmihuíiñ` i 'líng'^ i teáang`~ dsíir' dsea`.

Eáam' fíi~ líng` Jesús jaléng` dsea`

³⁵ Jo mi~ cangí` jo, cangí` Jesús lacaang` jalé` fíi` fé` cóo'~gui` jalé` fíi` pí`~ e er` júu^ quiá'- Fidiée` fí` lacoo` li~ téé` guá`~ quiá'- dsea` góor` dsea` Israel. Jogui` Guiar` júu^ e ni^{ja}quiéem`ba` e nicá` dsea` do nífí` quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` jogui` jmi'leáaiñ` jaléng` dsea` i líng` lí`~ doñí` ee`jmohuí` osi lí`~ doñí` jié` lí` cu`~ quiáiñ`~ é.

³⁶ Jo mi~ cangáang` Jesús i dsea` 'leáang` i siseáng` do ie~ jo, eáam` calí~ fíi~ líng` neiñ', co` dsíng`~ jmi^{qu}íng`~ dsíñ` do jogui` dsíng`~ lijiuung`~ dsíñ` cajo. Co` líiñ` do laco` líng` jaléng` jo'se` mí` ja` seeng` fíi` re` i quie` nífí` quiáa` re`!

37 Joba' cajíng¹⁻ Jesúś casí'r⁻ jaléng¹ i dsea` quiá'r⁻ do lala:

—E já¹⁻ e dsíng¹⁻ fíing¹ jaléng¹ dsea` i iiing¹ njmicuíng¹ jnea~, dsu' ja` ii` 'ga' lí' dsea` seeng¹ i niguiá⁻ júu¹ quié⁻e.

38 Joba' 'né⁻ nimíí^{1~} 'ná¹ Fidiée¹ e nicuóng¹ guir dsea` i niguiá⁻ jalé¹ júu¹ quié⁻e, jo e jo líí lafa' mí⁻ caroo¹ jalé¹ e cajní¹ jaang¹ dsea` jo dsu' jo` ii` 'ga' lí¹ seeng¹ i njmicóo^{1~} quiá'r⁻ e ni¹ ta¹ do.

10

*Mi¹ caguíng¹ Jesúś dsea` guitúung¹ quiá'r⁻
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)*

1 Jo mí¹ cangí¹ jo, coo¹ jmíí¹ cató¹⁻ Jesúś lajíng¹ i dsea` guitúung¹ quiá'r⁻ do, jo cacuøl'reiñ¹ e óoiñ¹ do ta¹ e tiiíñ¹ e ni'uøiñ¹⁻ jaléng¹ i 'ling¹ i teáang¹ dsíí¹ dsea`, jogui¹ e tiiíñ¹ njmi'léáaiñ¹ jaléng¹ dsea` dsée¹ lí¹ doñí¹ ee¹ jmohuúí¹ liñ¹ qsi lí¹ doñí¹ jié¹ lí¹ cu¹ quiáíñ¹ é.

2 Jo lalab sii¹ jaléng¹ i dsea` apóo¹ i ni¹ júu¹ quiá'r⁻ do: i sing¹ nifí¹ do siir¹ Simón, jogui¹ sii¹bir Tú¹ cajo¹, jogui¹ jaang¹ rúiñ¹ do i sii¹ Dí¹; jogui¹ Tiáa¹ cóo¹ jaang¹ rúiñ¹ i sii¹ Juan, jo lají¹ huáaiñ¹ na lííñ¹ jóo¹ jaang¹ dseañu¹ i sii¹ Zebedeo;

3 jogui¹ Lii¹ jogui¹ Bartolomé jogui¹ Mó¹ jogui¹ Mateo, jaang¹ i lami¹ jmóo¹ ta¹ mí¹ cuu¹ e catíng¹ dseata¹ i guiring¹ fí¹ Roma; jogui¹ Tiáa¹, jóo¹ jaang¹ dseañu¹ i sii¹ Alfeo; jogui¹ Tadeo;

4 jogui¹ jaang¹ i sii¹ Simón i líing¹ dsea` celote; jo jaang¹ gui¹ i sii¹ Judas Iscariote, dsea` i ca'níing¹ Jesúś fí¹ quini¹ dseata¹.

*Mi~ casíing` Jesúus dsea` guitúung` quiá'r~ e nidsigu-
iaiñ~ júu^ quiá'~ Fidiée~*

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Jo mi~ canḡ̄ jo, jo lajee~ e ná'~ gui e nisíng~ Jesúus
i dsea` guitúung` quiá'r~ do e nidsiguiaiñ~ do júu^
quiá'~ Fidiée~, la'ui~ jang'~ casf~ reiñ~ jalé~ ta~ e
nidsijméeiñ~ do jo lalab casf~ reiñ~:

—Jie~ mí' güiliing~ na' fí' guóo~ uó~ quiá'~ dsea` i
ja'líng~ dsea` Israel, o'gui nigüítáang~ na' fí' jalé~ fí'
quiá'~ dsea` Samaria.

6 Jo lajíi~ ta~ e nigüiliing~ na' e güiquí~ jíing~ na'
jaléng~ dsea` Israel jial laco' nilicuíñ~ Fidiée~, co' i
dsea` í líin~ laco' jo'se~ i si'íng~.

7 Jo güiliing~ na' güiguiá~ na' júu^ jee~ jaléng~ i
dsea` í e nicatib~ í~ e Fidiée~ nicá~ nifi' quiá'r~.

8 Jo lajee~ jo, jmi'leáang~ na' jaléng~ dsea`
dsée~, jogui jmee~ na' e nijí'tu~ jaléng~ líi~, jogui
jmi'leáang~ na' jaléng~ dsea` i líng~ jmohuú~ lí~
fí' ngúu' tåang, jogui uøong~ na' jaléng~ i líng~ i
teáang~ dsíi~ dsea~. Jo ja` cá~na' e léléeng~ na' quiá'~
lajíi~ e nijmee~ na' do, co' ja` ee~ cuu~ cacóng~
quií~ na' e canḡ̄ing~ na'.

9 Jo ja` 'né~ cá~na' jíi~ ca'íng~ cuu~ quiá'~ e
'né~ na'

10 o'gui nosáu~ quií~ na'. Jogui jíi~ sí~ na' e quií~ ba'
'né~ cá~na', co' ja` 'né~ cá~na' e co'~ cá~na'; lajobi
lomíi~ na' cajo, lajíi~ e ó'ba', o'gui 'né~ cá~na'
'ma'u~, cofa' jaléng~ dsea` jmoo~ ta~ ngúim~ bre jalé~
e gó'r'.

11 Jo mi~ niguiliing~ na' fí' coo~ fí' pí~ osi fí' coo~
fí' fé~ é, 'néng~ na' jaang~ dsea` i lí~ i ni'íng~ 'ná~ fí'
sináu~ quiá'r~, jo fí' job nijá~ na' carta~ taang~ na' fí'
e fí' jo.

12 Cuóø'~ba' guicá'~ jaléng' dsea` i neáang' fí' jo mi~ nigüítáang'~na' fí' sináu~.

13 Jo song guiáb~ ni'íng' 'nú~ i dsea` li~ niguíng~na' do, joba' juguiá~ niliseeiñ'; dsu' song ja` ni'íñ~ 'nú~ coo~ e guiá~, joba' lajöb ja` juguiá~ niliseeiñ` yaaiñ~ cajo.

14 Jogui song ja` ni'íñ~ 'nú~ guiá~ o'gui iin~ e ninúr~ júu~ quiá~na', joba' uøøng`na' lajminá~ e fí' sináu~ jo osi e fí' fí' jo é, jo bó~na' 'lee~tóó~tii~na'.

15 Jo jnea~ jmitaa~ óo'na' e mi~ nití~ í~ e niquidisi' Fidiée~ í~ quiá~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí~, eáang`guib nicuó'r~ iihuú~ i dsea` i ja` calijíi~ 'nú~ do laco'gui iihuú~ e calíng' jaléng' dsea` i caliséng` fí' Sodoma coo~gui fí' Gomorra.

Mi~ cajíng~ Jesús e~ jalé~ iihuú~ ni'íng~ dsea` guitúung` quiá'r~

16 Jo mi~ cangf jo, lalab casf~gui Jesús i dsea` quiá'r~ do:

—¡Téé~ áá'na'! Jnea~ nisíin~n 'nú~ jee~ dsea` i 'ní~ níng~ 'nú~ lafa' jaang` jo'se~ i ni'iuung~ jee~ ie'dsinúu~. Jogui jmee~na' lí~na' laco'gui la lí~ jaang` mi~, jo 'né~bi cajo e ja` 'lee~na' dsu'co' fa' jaang` mee~ ja` 'lée're'!

17 Jo fiim~ áá'na', co' nisám~ dsea` 'nú~ jo nidsijeáaiñ~ 'nú~ fí' quini~ dseata~ qui~ii~ dsea` Israel, jogui nijmihuúiñ~ 'nú~ fí' dsí~ sináu~ guá~ quiá'r~

18 jo ji~gui cartí~ nidsijeáaiñ~ 'nú~ fí' quini~ dseata~ dsea` cøøng~ uíi~ e cuíng`na' jnea~. Dsu' mi~ nijmeáiñ~ 'nú~ lajo, joba' cuøøng` e nifo~na' fí' quinir~ coo~gui fí' quini~ jaléng~ dsea` i ja` cuíng` Fidiée~ jial mi~ ca'uíng~na' dsea` quié~e.

19 Jo dsa' mi~ nijáiñ' 'ná' fí' quini~ dseata~, ja` jmee~na' fí'í` jial niff~na'r osi jial ningii~na' quiá'r~ é, co' Fidiéeb` dsea` nicuó'r~ 'ná' e ní~na' e~ júu` e ningii~na' quiá'r~ mi~ tí' li~ nití~ í` e liing~ ee` nijmingi'r~ 'ná'.

20 Co' ie~ jo, Jmiguí~ quiá'~ Tiquí~naa! Fidiéé~ dsea` guiing~ niff~ e nifé~ cuaiñ~ quí~na' mi~ nití~ e í` jo, jo o' yaang~ 'ná' dsea` nifo~na'.

21 Jo mi~ tí' li~ jo, seem` dsea` nijáiñ` jaléng` rúiñ` e nijúuñ~, jogui seem`bi tiquiá` dsea` nijmér` lajo coo`~ jóor', osi jóor' é nijmér` lajo coo`~ tiquiá'r~ e nijngáng`~ rúiñ`.

22 Jo lajíim` dsea` jmagüí~ nilí~ níñ~ 'ná' uíi~ e cuíng`na' jnea~; jo dsa' i dsea` i nité~ e siñ~ teá` fí' guiá~ contøøng~ coo`~ jnea~, joba' i dsea` i bing` i nileáng` jee~ jalé~ dsee~ quiá'~ mi~ nití~ í` lajo.

23 Jo mi~ ni'óng~ dsea` 'ná' fí' coo` fíi~, guiá~gui e cuíi`ba' jo nigüiliing~na' fí' jié`gui coo` fíi~. Jo dsa' jmitaa^ óo'na' e jnea~ i cajá~ fí' jmagüí~ la e líin'n jaang` dsea` jmagüí~, nigáab'túu calé~ catú~ ná`~gui e niteáng`na' ngi~na' ta~ guia' júu` quié~e fí' la'ung~ jalé~ fíi~ e téel~ li~ se~ Israel.

24 'Co' jíi`~ jaang` dsea` i jmitíing` tìing`guir laco` tifa` quiá'r~, o'gui jaang` dsea` 'léeng`~ fa' nining~guir laco` fir~.

25 Co' i dsea` i jmitíing` do 'néb~ nijmitíiñ` cartí~ nilitíiñ` røø~, jo lajoguiba' røøb` nicóiñ` coo`~ tifa` quiá'r~ jóng. Jogui i dsea` 'léeng`~ do mi~ ningóo` jmóor` ta~, ni'uúim`bre laco` i fir~ do cajo. Jo song fé~ dsea` e fii~ i 'líng`~ i sii` Beelzebú quier` nifi~ sináu~ quií~na', joba' ga`guib nifé~ dsea` jóng uíi~ quiá'~ dsea` sináu~ quií~na'.

Jial 'né̄ nijmi'gó`dsea`Fidiéé`

(Lc. 12:2-7)

26 Jo mī cangf̄ jo, casf̄-gui Jesús jalénḡ ī dsea` quiá'r̄ do jō cajíñ̄:

—Ja` fóønḡ'na' quiá'r̄ jalénḡ dsea` ī 'ní̄' nínḡ'nú̄', cō ja` sea` jíī' coō júū e ja` ñí̄ dsea` fa' ja` tóō' jmiñ̄ e niliñ̄ dsea`, o'gui coō e si'mā fa' ja` tóō' jmiñ̄ e niguié̄ dsea` cajo.

27 Jogui jalé̄' e ffī-ī 'nú̄' e iiinḡ, guia~ba' júū jee~ jalénḡ dsea`; jogui jalé̄' e ffī-ī 'nú̄' fī oō loguá̄'na', féē'ba' teá̄ jee~ jalénḡ dsea`.

28 Jo ja` fóønḡ'na' quiá'r̄ jalénḡ dsea` ī iiinḡ nijngánḡ'nú̄', cō ja` e ta~ íinḡ quiá'r̄ licō' li'r̄ jíī' ngúū táanḡ'na'; cō Fidiéeb̄ dsea` 'né̄ ī nijmi'goō'na', cō jíī' dsea` íbinḡ cuóønḡ ni-jngánḡ' dsea` jogui ni'íñ̄ dsea` conguia' fī lī'lí̄' car` ngongfī' jmiñ̄.

29 'Cō cuóøm̄ nilønḡ dsea` gánḡ tā' cóō' coō' tú̄' í̄ lajo, jō dsa' jíī' jaanḡ ī tā' do quí̄' jmiñ̄' nidsi'íinḡ'ne' e ja` mī caquiú̄' Tiquíí'na' Fidiéé` ta~ lajo.

30 Jogui jalénḡ'nú̄', jī'gui jñuguiú̄'na' si'í̄' Fidiéé` jó̄' mfī' tíī.

31 Joba' ja` fóønḡ'na' jíī' coō', cō líī'gui quiínḡ'nú̄' fī' quinī' Fidiéé` lacō'gui ī ffīnḡ'tā'.

Jalénḡ'dsea`ījínḡ'-e cuíñ̄'Dsea`Jmáanḡ'fī'quinī' jalénḡ'dsea`jiénḡ'

(Lc. 12:8-9)

32 Jo cajíñ̄'gui Jesús casf̄'r̄ dsea` quiá'r̄:

—Song ijī' dsea` jínḡ' e cuíñ̄' jnea~ fī' quinī' dsea` jiénḡ', joba' lajob nifá' jnea~ cajo e cuíim'baa ī dsea` ī fī' quinī' Tiquié̄'e dsea` guiiinḡ' ñiff̄;

³³ jo dsə' ii`gui i jíng⁻ e ja` cuíññ⁻ jnea~ fi' quini` dsea` jiéng[,] joba['] lajob nifá'[^] jnea~ cajo e ja` cuíññre fi' quini` Tiquié`e dsea` guiing~ nifí⁻.

*Nijíng- dsea` lajee` la'ó` rúiñ` uúi` quiá`- Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ 'Ja` f' áá'na' fa' jnea~ cagá-a fí jmigüí la e
cagajmée'e e seeng` dsea` juguiá- júu^røø', co'jnea~
ja` cagajmée'e lajø, dsaco' uíi~ jnea~ nijíng- dsea`
lajee` la'ó" rúiñ".

³⁵ Jo joo' dsea` dseañ̄' nijíñ̄ - coo'~ tiquia'r̄, jogui
joo' dsea` dseam̄' nijíñ̄ - coo'~ niquia'r̄, jogui dsea`
miloo~ quiá'~ dsea` nijíñ̄ - coo'~ iemisér̄;

³⁶ jo lajee^v la'ó^h dsea^v sínáu^h quiá'r⁻ nilí^v 'ní^h
níng⁻ rúiñ^h.

37 'Jogui song jaang` dsea` eáang'gui 'neáaiñ`
tiquiá'r` osi niquiá'r` é laco'gui jnea~, joba' ja`
quí^f- jmii~ e líiñ` dsea` quié^{-e} jóng; osi jaang` se-
jmii` dsea` eáang'gui 'neáaiñ` jóor` dseañ^u" osi jóor`
dseamí é laco'gui jnea~, joba' lajob cajo ja` quí^f-
jmii~ e líiñ` dsea` quié^{-e}.

³⁸ Jogui ii' dsea` i ja` niseáng⁻ lafa' crúu[^] quiá'r⁻ e
laco^o cuø^o li[~] e guia' dsíir['] e ni'íñ['] iihuú^í uíi[~] e líiñ[']
dsea` quié⁻e, ja` quí['] jmíi['] e líiñ['] dsea` quié⁻e.

³⁹ Jogui ii' dsea` i í' dsíí' e lí'bre nileáng- ñia'r'
jee~ jalé^r dsee- quiá'r-, joba' i dsea` í' conguiab'
nibiíñ[^] fí' lí~ 'lí[^] jóng; jo dsu' ii' dsea` i júung- uíí~
e líiíñ' dsea` quié'e, joba' i dsea` í' conguiab' nitííñ[^]
fí' quini^r Fidié^r jóng.

*Lajíi'~ e catíng- dsea'íñ' quiá'- Fidiéé~
(Mr. 9:41)*

40 Jo lalab casí'-gui Jesús dsea` quiá'r-:

—Lí` dsea` i íng` 'ná` lacoo` li~ guilíing`na', joba'
ím`bre jnea~ cajo; jogui ii` dsea` i íng` jnea~, joba'
ím`bre i dsea` i casíing` jnea~ fí` jmigüi` la.

⁴¹ Jogui ii` i íng` i dsea` i fé` cuaiñ~ quiá`- Fidiée~,
co` dsea` íb` casí` quiá'r~, joba' i dsea` i ni'íng` i dsea`
fí` røøb` ni'íñ` cajo laco'gui e cuø` Fidiée` i dsea` i
fé` cuaiñ~ quiá'r~ do; jogui ii` i íng` jaang` dsea` i
éé` guiú`-, co` guiúm` i dsea` do, joba` røøb` ni'íng` i
dsea` fí` quiá`- Fidiée` lí` laco'gui la íng` i dsea` i éé`
guiú` do.

⁴² Jogui doñi` ii` dsea` i cuø` fa` capí`^ jmii` i dsea`
quié` e i doñi` fa` ni'lé` cuíng` jnea~, joba` jnea~
jmitaa` óo'na` e catíim`bre ni'íñ` lajií` e si'íñ`
quiá`- Fidiée` cajo.

11

*Mi~ casíng` Juan i seáang` dsea` jmii` dsea` quiá'r`-
fí` lí` táang) Jesús
(Lc. 7:18-35)*

¹ Jo mi~ tí` lí` cató` e cacuø` Jesús ta~ jaléng` i dsea`
guitúung` do quiá'r~, joba` cango`bre e cango'er`
jogui e cangoguiar` júu` quiá`- Fidiée` fí` jalé` fí` e
téé` lí` se` Galilea.

² Jo ie` jo, 'náñib` iuung` i Juan i seáang` dsea`
jmii` do. Jo lajee` iuuiñ` fí` job mi~ caliñir` jalé`
e quíí` jmii` tiing` Dsea` Jmáang` e jmóor`, joba`
casíñ` co` tú` mííng` dsea` quiá'r` fí` lí` táang`
dsea` do

³ e cangojmíngíí`reiñ` su íb` dsea` i sijeeng`
dsea` Israel i si'íng` e nigüéeng` fí` jmigüi` la, qsi
nijém`bir jaang`gui i jiéng` é.

⁴ Joba` lalab cañíi` Jesús quiá`- i dsea` do:

—Güilíng`na' güicoo`na' júu^ quiá'^ i Juan do lajíi^ e nicanáu^na' jogui nicañii^na' e quíi^ jmíi^ e jmoo'o.

⁵ Síi^gor e lijnéb^tu jaléng^ dsea` tiuung^, jogui e ngib^tu jaléng^ dsea` jlúung^, jogui e lám^ jaléng^ dsea` i líng^ jmohuí^ lí^ fí^ ngúu^ táang^, jogui e núub^tu jaléng^ dsea` güiing^, jogui e jíb^tu jaléng^ lí^, jogui cajo e guiaa^ júu^ quiá'^ jial nileáng^ jaléng^ dsea` jmigüí^ jee^ jalé^ dsee^ quiá'r^.

⁶ ¡Juguiá^ jia^ quiá'^ jaléng^ dsea` i ja` litúng^ dsíi^ lajíi^ fí^ lí^ nísiñ^ cío^~ jnea^!

⁷ Jo mi^ tí^ lí^ caquing^tu i dsea` i casíng` Juan i seáang^ dsea` jmíi^ do, joba^ Jesús canaaiñ^ sí^r^ jaléng^ i dsea` i taang^ cío'r^ do jalé^ juguiá^ uii^ quiá'^ i Juan do, jo lalab casí^rein^ jo cajíñ^:

—¿E^ caguijóø^ 'ná^ mi^ canáu^na' e ningí^ i Juan do fí^ jee^ guóo'^ uó^ quié^? ¿Já^ leáa'^?, ja` caguijóøng^ 'ná^ jaang^ dsea` i uaang^ júu^ quiá'^ i jmoo^ lí^ doñí^ ee^ ta^ quiú^ dsea` jiéng^ i líng^ la lí^ cío^ cuiñí^ e dsée^ cataang^ lí^ doñí^ jíe^ fí^ lí^ íí^ guí^;

⁸ o^gui caguijóøng^na' jaang^ dseañu^ i jlo^ si^, co^ niñib^ 'ná^ e i dsea` laí^ neáaiñ^ quiá'^ dseata^ dsea` féng^, co^ íbing^ sea` jalé^ e jlo^ quiá'^.

⁹ Jo ¿i^ i^ óo'na' i caguijóøng^na'? Jo e jáb^, 'ná^ caguijóøng^na' jaang^ dsea` i laniing^ guí^ laco^ i dsea` caguaang^ i café^ cuaiñ^ quiá'^ Fidié^ malí^ guí eáang^.

¹⁰ Jo nab nicaliti^ laco^ fé^ fí^ ni^ jí^ quiá'^ Fidié^ cuaiñ^ quiá'^ i Juan i seáang^ dsea` jmíi^ do mi^ cajíng^ Fidié^ e casí^r^ Dsea` Jmáang^ lala:

Nisíin^na^ jaang^ dsea` i niguia^ júu^ quié^ e
ná^ quiá'^ fí^ jmigüí^

e laco' niguiá̄r̄ guiá̄r̄ fí̄ lī ningí̄r̄.

¹¹ Jō lalab cajínḡ-guī Jesús casí̄r̄ ī dsea` teáanḡ-cóo'r̄ do iē jo:

—Jō jnea~ jmítaa^ óo'na' e lajee` lajalénḡ dsea` ī nicafé^ cuaiñ̄ quiá̄r̄ Fidiéē, ja` mī calisénḡ jaanḡ ī niinḡ-guī ta~ quiá̄r̄ laco' ī Juan ī seáanḡ dsea` jmíīr̄ do. Jō dsu' ī dsea` ī ja` niinḡ fí̄ jmigüí̄ la dsu' Fidiéēbinḡ ī quié̄ nifí̄ quiá̄r̄, joba' fí̄binḡ ī niinḡ-guī laco' ī Juan do.

¹² 'Co' iē latí̄ mī canaanḡ Juan ī seáanḡ dsea` jmíīr̄ e guiar̄ júu^ e nijáá' Dsea` Jmáanḡ-jō cartí̄ lana, eáanḡ huínḡ nicangojéē cóo'~ júu^ quiá̄r̄ Fidiéē e quiá̄r̄ e quier̄ nifí̄ quiá̄r̄ dsea` jmigüí̄; joguī jalénḡ dsea` ī 'ní̄r̄ níīr̄, cuø̄r̄ bí̄ yaaiñ̄ e laco' iñ̄r̄ nijmiguiéeiñ̄ cóo'~ e júu^ jo.

¹³ Jō ná̄r̄-guī e cagüénḡ Juan ī seáanḡ dsea` jmíīr̄ fí̄ jmigüí̄ la, jalé̄r̄ e júu^ e cagua' ī dsea` ī café^ cuaiñ̄ quiá̄r̄ Fidiéē joguī e júu^ quié̄r̄ ta~ quiá̄r̄ Fidiéē do, jalé̄r̄ e jō lico' jmíta~ dsíīr̄ e Fidiéē iñ̄r̄ nicár̄ nifí̄ quiá̄r̄ lajaanḡ lajaanḡ dsea` jmigüí̄.

¹⁴ Jō song 'ná̄r̄ iinḡ-na' ni'ínḡ-na' e júu^ jo, joba' ī Juan do líiñ̄ lacó̄ Líi^ ī café^ cuaiñ̄ quiá̄r̄ Fidiéē malíīr̄-guī eáanḡ ī si'í̄r̄ nijáá'tū calé̄r̄ catú̄r̄.

¹⁵ Jō jalénḡ 'ná̄r̄, dsea` sea` loguá̄-na', ná̄-na' jalé̄r̄ e júu^ e nicafá̄r̄-a na.

¹⁶ 'Jō lana nifá̄duu jial línḡ jalénḡ ī dsea` seenḡ jmíīr̄ na, cō jalénḡ ī líiñ̄ la línḡ jiuunḡ ī táanḡ tacóo` fí̄ 'móo'~, jō mī nití̄'ánḡ rúiñ̄ fí̄r̄ lala:

¹⁷ "Cajíá̄a^ jnea^ lúu', dsu' 'ná̄r̄ ja` cadseenḡ-na'; joguī ca'ó̄naa' e ō dsea` lí̄ ráanḡ 'líīr̄, dsu' 'ná̄r̄ ja` caquíī-na'."

18 Co' lalab cafée'~ 'ná' mi~ cajá~ i Juan i seáang` dsea` jmíi` do, ca'eeng`na'r e iuung~ i 'líng`^ dsíir` dsu' uií`~ e ja` 'leáang` gø'r' jogui jíi`~ capí`~ méé' ja` f'r.

19 Jogui mi~ cagüéng` jnea~ fí` jmigüí` la, jnea~ dsea` i jáa` fí` níff` e líin'n jaang` dsea` jmigüí` e gø'r baa jíi`~ laco' gø'r dsea', jo uíi`~ e lajob líi`, joba' jaléng` 'ná' ca'eeng`na' jnea~ e líin'n jaang` dsea` cúng` i gø'r contøøng` jogui e líin'n jaang` dsea` íng` i ngí` cóo`~ jaléng` dsea` i ga` fe`~ dsea` uii` quiá'r` osi cóo`~ jaléng` 'ná' nodsicuu` i jmóo`ta` mí` cuu` e catíng` dseata` quiá`~ Roma é. Jo dsu' cóo`~ jalé` e jmóo` Fidiée` jmijnéeiñ` jial tíi` tñiñ` ngáiñ`.

*Dsea`i ja`já`~ calíng` jíu` quiá`~ Dsea`Jmáang`
(Lc. 10:13-15)*

20 Jo ie~ jo, canaang` Jesús 'gaam`bre quiá`~ jaléng` dsea` i seeng` fí` fíi` li~ nicajméer` jalé` e quíi`r`~ jmíi`~ e dsigá` dsíi` dsea`, co' jaléng` i dsea` f` ja` caquí`~ jíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée`. Jo lalab cajíng`~ Jesús ie~ jo:

21 —¡E ngí` fíib` 'ná', dsea` seeng`na' fí` Corazín cóo`~gui 'ná' dsea` seeng`na' fí` Betsaida, cofa' mi~ fí` Tiro cóo`~gui fí` Sidón cajmé`e lajalé` e guia`~ e quíi`i` jmíi`~ laco'gui jíi`~ e nicajmé`e jee`~ 'ná', joba' i` dsea` f` ladsiff` lajo` caquí`~ jíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée` faco' mi~ lajo, jo catíng` e nineáaiñ` fí`ib` uii` quiá`~ jalé` e dsee` e nicarøøiñ`!

22 Joba' fíi`-i` 'ná', dsea` seeng`na' fí` Corazín cóo`~gui fí` Betsaida, ie~ mi~ nití` í` e niquidsí` Fidiée` í` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí` eáang`gui nicuó'r` 'ná' iihuí` laco'gui e iihuí` e nilíng` dsea` i seeng` fí` Tiro cóo`~gui fí` Sidón.

23 Jogui jaléng¹ 'ná¹, dsea` seeng`na¹ fi` Caper-naum, ¿su líng⁻na¹ e 'ná¹'bing¹ i niáng¹ cartí¹ yú¹'gui jee[~] jaléng¹ dsea[?] Jo o¹ lajo, co¹ 'ná¹'bing¹ i niúgiáang¹ tí¹ li[~] 'l¹i[~] mi[~] nití⁻ í¹ lajo. Cofa¹ mi[~] fi¹ fii¹ Sodoma calí⁻ lajalé¹ e quíi¹ jmíi¹ lacó¹'gui jíi¹ e nicajmé¹ e jee[~] 'ná¹, joba¹'ja`ca¹íng¹ e fii¹ jo, jo sijjí¹bí latí¹ lana.

24 Joba¹ fii¹-túu¹ 'ná¹, dsea¹ i seeng¹ fi` Capernaum, e mi[~] nití⁻ í¹ e niquidsí¹ Fidié¹ í¹ quiá¹- lajaang¹ lajaang¹ dsea¹ jmigüí¹, eáang¹'gui b ni¹íng¹ 'ná¹ iihuí¹ lacó¹'gui jíi¹ iihuí¹ e ca¹íng¹ jaléng¹ i dsea¹ i seeng¹ fi` Sodoma.

Jaléng¹ dsea¹ i óo¹fi¹í¹ dsúi¹ 'né¹ nijaquiéeiñ¹ fi` quini¹ Jesús

(Lc. 10:21-22)

25 Jo¹ lalab cajíng¹'gui Jesús ie[~] jo:

—Teaa~, lana jmifén¹n 'ná¹, dsea¹ Fii[~] ñiffí¹ cójó¹ jmigüí¹ la, dsaco¹ lana nicajmee¹- e ngám¹ jaléng¹ dsea¹ dsee¹ dsea¹ qui¹ jalé¹ júu¹ quíi¹, jogui cajmee¹ba¹ e ja¹ cangáng¹ júu¹ quíi¹ jaléng¹ dsea¹ i tiíng¹ eáang¹ ijmicóøng¹ yaang¹ fi` jee[~] jaléng¹ dsea¹ rún¹.

26 E jáb¹-, lajob líí¹, Teaa~, co¹ lajob nicali¹iing[~] 'ná¹ e calí¹.

27 Jo¹ mi[~] cangí¹ jo, lalab casí¹- Jesús dsea¹ quiá¹r¹:

—Tiquié¹e Fidiéeb¹ dsea¹ nicacuøl'r¹ jnea[~] e née¹ nii¹ lajalé¹ e sea¹ fi` la'úng¹ fi` jmigüí¹. Jo jíi¹ jaang¹ dsea¹ dseáng¹- mí¹ cuíiñ¹ jnea[~], dsea¹ líin¹n Jóo¹ Fidiéeb¹ camíng¹, co¹ lajíi¹ Tiquié¹baa dsea¹ cuíiñ¹ jnea[~]; jogui jíi¹ jaang¹ dsea¹ dseáng¹- mí¹ cuíiñ¹ Tiquié¹e dsea¹ guiing¹ ñiffí¹, co¹ lajíi¹ jneab¹ dsea¹ cuíiñ¹nre cójó¹'gui lajaléng¹ dsea¹ i nisi¹íng¹ quié¹e e nilicuíiñ¹ dsea¹ do.

28 Jo jaléng[~] 'ná[~], dsea` i óo` fi'í[^], cóo^{!~}gui jaléng[~] 'ná[~], dsea` dsingíing[~]na' iihuíí, qui^{!~} jíing[~] yaang[~]na' fi' quinii⁻, co[!] jneab[~] dsea` quíí^{!~}i jmííí nijmee[~]e e nitíí^{!~} áa'na' quiá^{!~} jalé[~] e jo.

29 Jogui íing[~]na' jalé[~] júu[^] quié[~]e e guiaa[~] jee[~] 'ná[~], jogui ee[~]ba' guiú[~] laco[!]gui jnea[~], dsea` líín'n jaang[~] dsea` féng[~] dsíí[~] cóo^{!~} doñí[~] ii[~] jogui e ja[~] jmiféng[~] 'ñiá[~]a cajo. Jo song nijmee[~]na' lajo, joba[~] nilí[!]ba' jóng e nitíí^{!~} áa'na' uií[~] quiá^{!~} jalé[~] e dsingíing[~]na' do.

30 Co[!] song ii[~] dsea` i iing[~] nijmitíing[~] júu[^] quié[~]e jogui nijmitir[~] lajiíí^{!~} júu[^] quié[~] ta[~] quié[~]e, ja[~] huíing[~] quiá'r⁻ e nijmér[~] lajo, co[!] ja` ii[~] e ta[~] jo.

12

*Mi~ ca'éeng~ dsea` quiá^{!~} Jesús láa' quiá^{!~} cui'iee[~]
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

1 Jo ie[~] jo, coo[!] jmííí lajee[~] e tíing[~] dsea` Israel e jmiííñ[~], cangíing[~] Jesús colíing[~] cóo^{!~} dsea` guítúung[~] quiá'r⁻ fi' coo[!] guóo^{!~} uó[~] li[~] sijnea[~] cui'iee[~]. Jo lajee[~] ngííñ[~] fi' jo, cadseá[~] jmií'aang[~] i dsea` quiá'r⁻ do, jo canaaíñ[~] do éem[~]bre láa' quiá^{!~} cui'iee[~] e sea[~] do jo canaaíñ[~] gó[!]bre mííí quiá^{!~}.

2 Jo ie[~] jo, co[!] quiá^{!~} dob nitaang[~] coo[!]tú[~] mííng^{!~} dsea` Israel i líing[~] dsea` fariseo jo cangá[~]bre e ca'éeng[~] i dsea` quiá^{!~} Jesús do cui'iee[~], joba[~] lalab casíí'r⁻ Jesús:

—íJa` catíing[~] jmé[~] i dsea` quíí^{!~} na lana lajee[~] jmííí[~] e jmiííng[~]naa[!], jneaa~aa[!] dsea` líííiíí dsea` Israel!

3 Jo lalab cañíí` Jesús quiá^{!~} i dsea` do:

—Téé' óo'na' e niça'í'ba' fí' ni~ ji` quiá'⁻ Fidiée` li~ fé` jial cajmée` dseata~ Daví` mí` cadseá` jmi'aañ` coliing` cóo`⁻ jaléng` dsea` quiá'r`⁻.

⁴ Co' ie~ jo cangúiñ` cartí` dsíí` sínáu`^ guá'⁻, jo cagó'r` iñí`^ e güéang`^ quiá'⁻ Fidiée` e jíi`^ jmidsea`bing` si`í` cuóøng` dó`⁻, dsu` cagó`bre coliing` cóo`⁻ i dsea` quiá'r` do.

⁵ Jogui téé' óo'na' cajo jial fé` fí' ni~ ji` quiá'⁻ Fidiée` e cajme` Moi~, co' fí' ni~ jo fé` e ja` dsee` ée` jaléng` jmidsea`nañí fa' jmóor`ta` fí' dsíí` sínáu`^ guá'⁻ fé` lajee` jmií` e jmi'íng` jneaa`aa', dsea` líi`ii` dsea` Israel.

⁶ Jo dsu` jnea` fí`i 'ná`^ e niing`gui júu`^ quié`e laco`gui e guá'⁻ do.

⁷ Dsu` latí` lana ja` mí` cangám`bi 'ná`^ e~ guóøng` lajíi`^ e fé` fí` ni~ ji` quiá'⁻ Fidiée` lí` fé` lala: "Jnea` Fidiée` iin`n e nilí fí` líing` rúng`na', jo o` e cuø`na` feá'⁻ fí` quinii`."

Jo cast`gui Jesús i dsea` fariseo do:

—Faco' mí` cangáng`na' e júu`^ jo latí` mí` uiing`, joba` ja` e ta` e cuó`na` dsee` jaang` dsea` i ja` mí` caléé` jíi`^ coo`.

⁸ Jo dsu` e já'⁻, jnea` dsea` cagá`a fí` jmigüí` la e líin`n jaang` dsea` jmigüí` oo`baa ta` e niquiú`^ ta` mí` jmií` e jmi'íng` jneaa`aa', dsea` líi`naa` dsea` Israel.

*Mí` cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i caang` guoo`
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Jo mí` cangí` jo, cangó` Jesús fí` coo` dsíí` sínáu`^ guá'⁻ quiá'⁻ dsea` góor` dsea` Israel.

¹⁰ Jo mí` caguiér` fí` jo, dob ni'iung` jaang` dseañu` i caang` coo` guoo`. Jo ie~ jo, dob niteáang`

coo` tú` māing` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e siteeiñ` Jesús e iiñ` ninír` su nijmi'leáang` dsea` do i dsea` i caang` guoo` do 'ñia` ie` jmií` e jmi'íng` dsea` Israel, jo lajoba` e niguié'r` jial e ni'nñiñ` dsea` do fí` quini` dseata`. Joba` cajming`r` Jesús lala:

—¿Su seab` fí` e nijmi'leáang` jaang` dsea` dsée`~ lajee` mi` jmií` e jmi'íng`naa`?

¹¹ Joba` cañí` Jesús quiáíñ` do jo casí` reiñ` lala:

—Faco` 'nú` aang`na` jo'se` jo calingíng`na` e catóng` jaang` fí` dsíí` 'ñia` ie` jmií` e jmi'íng`naa`, ja` lí` dsii` fa` lí` niseáang`na're` lajo, co` nigüiseáam`ba're`!

¹² Joba` fí` 'nú`, jial tíí` laniing`gui quíng` jaang` dsea`fí` quini` Fidiée` laco`gui jaang` jo'se`~. Jo lajob líi` , seab`fí` e jmé`naa` coo` e guiá` 'ñia` mi` jmií` e jmi'íng`naa`.

¹³ Joba` lalab casí` Jesús i dsea` caang` guoo` do:

—Níi` guóo`~, dseañí`.

Jo lajob cajmée` i dsea` do, jo ladsifi` lanab ca'lóo` guóor` jo caliguiúb` e guóor` do lí` laco`gui e coo` do.

¹⁴ Jo mi` tí` lí` ca'lúøøng` jaléng` i dsea` fariseo do e fí` dsíí` sínáu` guá`~ do, jo canaaíñ` sñiñ` quiá`~ jial niguié'r` e njngáiñ`~ Jesús.

Júu` e cajme` Saíi` cuaiñ` quiá`~ Jesús

¹⁵ Jo mi` calilí`~ Jesús e jo, cagüí`í`bre e fí` jo, jo cangór` fí` lí` jié`~, jo fíim` dsea` cangoliíng` cóo'r` ie` jo. Jo laco` ngoliíñ` teáaiñ`~ fí` lado, jmi'leáam` dsea` do jaléng` dsea` dsée`~,

¹⁶ jogui quiá`r` ta` quiá`~ jaléng` i dsea` i jmi'leáaiñ` do e ja` niguiáiñ`~ do júu` quiá`~ jalé` e quií`~ dsea` do jmií` jmóor`.

¹⁸ I lab i dsea` i nicaguín'~n,
i jmóo` lajii'~ e iiñ~n,

jo eáam' 'neáan`nre jogui iáang` dsii- cóo'r~.

Jogui eáam' nili'gøiñ'

la'eaang' coo` Jmiguí quié` e e nicuøø` øre,
jogui niguiár` júu^ jee` jaléng` dsea` jmigüí
e dseáng` røøb` ni'ír` í` quiá` lajaang` la-
jaang` dsea`.

¹⁹ Dsu' ja` nijmér̄ ta~ jíing` o'gui ta~ ta' mí'!~;

jo jíi'~ jaang` dsea` ja' ii` ninú~ júu^ quiá'r~ jee~ 'núú'
e jmiféng' 'ñia'r.

²⁰ Jo nijmicóo^{l~}bre jaléng^{l~} dsea`
i í dsíí e ja` seeng^{l~} ii^{l~} nijmicóo^{l~} quiá'r⁻.

Jogui nijmícóó'bir cajo jaléng' dseai
i í dsíí' e ja' niquú'r' jmií'.

Jogui niguiár̄ júu^ jee^ jaléng^ dsea`
car` nilita^ dsíñ̄ e dseáng^ røøb` ii^ í^ quiá^
lajaang` lajaang` dsea`.

21 Jo la'eaang' ib` nijá`- líng`
 jaléng` dsea` jmigüi` júu` quiá`- Fidiée`.
Jo lanab cajíng` Saíi` ie~ malii` gui do.

*Mi~cacuø' dsea`dsee` Jesú^s e jmóor` ta~ la'eáang'
cóo^l' i 'líng'^*

(*Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10*)

²² Jo m̄i~ cangf̄ jo, cangojéeng` dsea` f̄i' quini`
Jesús jaang` dsea` tiuung` jogui i ja` fé` cajo. Jo
i 'lim` jmóo` e nilíng` i dsea` do lado. Jo dsu'

Jesús cajmi'leáam⁻bre i dsea` do, jo calijnéb[']tuiñ[']
do jogui café[']tuiñ['] cajo.

²³ Jo jaléng["] dsea` i teáang⁻ do ie~ jo, eáang['] can-
gogá` dsíir['] jo canaaïn['] sí['] rúiñ["] lajee['] yaaiñ["] jo fé'r[']
lala:

—Jangám⁻ song Jóo['] dseata[~] dsea` féng["] Daví['] i
na.

²⁴ Jo ie~ jo, dob niteáang⁻ cōo['] tú["] míng["] dsea`
Israel i líng['] dsea` fariseo. Jo mi['] canúur["] síng['] i
dsea` do lado, joba['] cajín["]:

—La'eáang['] cōo['] bī['] quiá['] Beelzebú i líng['] fii[']
jaléng["] i 'líng['], la'eáang['] 'bing['] tiing['] i dseañu["] na
e uóøin['] i 'líng['] i teáang["] dsíi['] dsea`.

²⁵ Jo co['] ñib['] Jesús lajíi["] e í['] dsíi['] i dsea` fariseo do,
joba['] cajín["] casí['] reiñ["]:

—Fa['] cōo['] fii['] jo jaléng["] dsea` i seeng['] fí['] jo 'ní["]
níng["] rúiñ["], joba['] si[']ím['] e fii['] jo jóng, co['] ja['] seeiñ[']
røø[']. Jo lajobi cajo fa['] cōo['] fii['] pí['] osi cōo['] sinúu['] li[']
'ní["] níng["] rúng["] dsea`, si[']ím['] cajo.

²⁶ Jo lajob líi['] cajo cōo['] Satanás i líng['] fii['] i 'líng[']
do, song njimihuíñ["] i 'líng['] quiá'r["], joba['] nilí['] e
'ní["] níim["] rúiñ["] jo lajoba['] nilíim['] bī['] quiá'r["].

²⁷ Jo 'ná[']gui fó[']na['] e jnea[~] tiiñ["] jmihuíñ["]n
jaléng["] i 'líng['] i teáang["] dsíi['] dsea` la'eáang['] cōo['] bī[']
quiá['] fii['] i 'líng['] i sii['] Beelzebú; co['] faco['] lajo, ¿i['] i í[']
óona['] i jmícōo['] quiá['] jaléng["] dsea` i ngí['] cōo['] 'ná["]
e tiiñ["]bre jmóor['] lajo faco['] lajo? Co['] Fidiée[']bing['] i
jmícōo['] quiá['] i dsea` í['] e tiiñ["] jmóor['] lajo. Joba[']
lajíi["] e tiiñ["] do cuø['] li['] e ja['] dseeng['] laco['] jíi["] e í[']
áa'na['].

²⁸ Co['] lajíi["] e jmóo['] jnea[~] e jmihuíñ["]n jaléng["] i
'líng['] i teáang["] dsíi['] dsea`, la'eáang['] cōo['] Jmiguí[']
quiá['] Fidiée[']ba['] e jmóo'o lajo. Jo e jo cuø['] li[']

e nicatib' í' e Fidiée' nicár' nifi' quíi-na' lajaang' lajaang`na'.

29 Jo jíng'-gui Jesús:

—Jo ja` nilí` jaang` dsea` ni'ír` fí` dsíi` coo` sináu` quiá`- jaang` dsea` i` bí`gui dsíi` laco` ír` e ni'uó'r` jalé` e sea` quiáiñ`-, dsuco` la'uii` jang`- 'né` ni'ñúm`bre i` dsea` bí` dsíi` do, jo lajoguiba` cuóøong` e njmér` lajo.

30 'Jo ii` dsea` i` ja` sing` uii` quié`-e, joba` 'ní` niim`bre jnea~; joguì ii` i` ja` jmicoo`- jnea~ e laco` nilicuiing` dsea` jnea~, joba` ja` siñ` uii` quié`-e cajo.

31 'Joba` fíi`-i` 'ná` e íim`-bi` Fidiée` dsee` quiá`- jaléng` dsea` jmigüi` mi` ee`go júu` ga` fé'r` uii` quiá`- dsea` do, osi lf`- doñi` ee` dsee` e éeiñ` é; dsu` jo` ni'íñ` dsee` sing song ii` café` ga` uii` quiá`- Jmiguì` quiá`r`.

32 Joba` fíi`-túu` 'ná` e Fidiée` íim`-bir dsee` quiá`- jaléng` dsea` jmigüi` mi` ee`go ga` fé'r` uii` quié`-e, jnea~ dsea` gáa`a fí` ñifi`- e líin`n jaang` dsea` jmigüi`-; dsu` song ii`gui café` ga` uii` quiá`- Jmiguì` quiá`- Fidiée`, joba` jo` tóo` jmiñ` fa` ni'íng` dsea` do dsee` quiá`- i` dsea` í` lata~ seeiñ` fí` jmigüi` la o`gui fí` jmigüi` coo` cajo.

*Jalé`-ma` ofíi` cuíi` dsea` la'eáang` cóo`- ofíi` e áib`
(Lc. 6:43-45)*

33 Jo lalab cajíng`-gui Jesús e éeiñ` i` dsea` teáang` do ie`- jo:

—Fa` 'ná` ta`na` o`- fí` i` 'ma` ofíi` quíi`-na`, joba` jlob`- ofíi` nicuó`-; jo song ja` jmoo`na` lajo, joba` ja` 'goo` ofíi` nicuó`-. Co` jaléb` 'ma` ofíi` cuíi` dsea` la'eáang` cóo`- ofíi` e áib`.

34 *¡Joo' mi' guim' 'ná'! Ja` cuóong` e nifo'^na' jmang'^ juguiá^, co' jmang'^ jalé^ e ga'ba' í' áa'na'. Dsaco' lajií^ e í' dsíib' dsea', jii^ joba' fé'r'.*

35 *Jo jaang` dsea` i' guiúng^, jmang'^ júu^ guiáb^ fé'r', co' jmang'^ e guiá^ba' í' dsíir'; jogui jaang` dsea` i' soo' dsíí', jmang'^ júu^ gab' fé'r', co' jmang'^ e ga'ba' í' dsíir'.*

36 *Joba' fíi^ i' 'ná' e mi' niguiée' jmíi^ e niquidsi' Fidiée' í' quiá'^ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí^, ie' job mi' niguiée' dsea` júu^ fí' quini^ dsea` do jalé^ e ja' líng^ ta~ e café'r` lajee` cateáaiñ` fí' jmigüí^ la.*

37 *Jo cój^ lajií^ júu^ e café^ dsea', cój^ jii^ job nija'^ í^ su røøiñ` dsee^ osi ja` røøiñ` é mi' tí' lí^ nití^ í^ e nitidsi' í^ quiá'r'.*

Mi^ camí^ dsea` Jesúus e nijmér^ coo^ li^ e quí^r^ jmíi^ e dsigá^ dsíí^ dsea`

(Mr. 8:12-13; Lc. 11:29-32)

38 *Jo mi' cangí^ jo, coo^ tú^ míing^ i' tifa' quiá'^ júu^ quiá^ ta~ quiá'^ dsea` Israel cój^ gui coo^ tú^ míing^ i' dsea` Israel i' líng^ dsea` fariseo cango-quiéeiñ^ fí' lí^ sing^ Jesúus jo casí^r^ dsea` do lala:*

—Tifa', ii^naa' ne^naa' e nijme'^ coo^ li^ e quí^r^ jmíi^ e dsigá^ dsíí^ dsea`.

39 *Joba' cañíi^ Jesúus quiá'^ i' dsea` do:*

—Jaléng^ dsea` seeng^ jmíi^ na dsíng^ nirøøiñ` dsee^ jogui ja` jmitir^ júu^ quiá'^ Fidiée', co'lico' mi'r^ jnea^ e nijmee^ e coo^ e lí^ e quí^r^ jmíi^ e dsigá^ dsíí^ dsea`. Dsú^ ja` nijmee^ e jii^ coo^ e jo fí' quinir^, co' nicaliseáb^ e jo lamí^ jéeng^gui e cangonglíng^ Jonás, jaang` dsea` i' café^ cuaiñ^ quiá'^ Fidiée' malíi^gui eáang'.

40 Jo laco' ca'í- Jonás 'ni' jmii~ jogui 'ni' uóø' fí' dsíi' tu' jaang` 'ñu` dsée-, lajob jnea~ cajo, dsea` cagá-a fí' níff- e líin'n jaang` dsea` jmigüi~, ni'ú^u 'ni' jmii~ jogui 'ni' uóø' fí' ná' uó-.

41 Jo mi~ nití- jmii~ e niquidsi' Fidiéé~ í' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi~, i dsea` seeng` fí' fi~ Nínive do nicuó'r- dsee- jaléng` dsea` i seeng` jmii~ na; co' mi~ canúu- i dsea` í' júu^ e cagulia' Jonás, dsifí' lajob caqui'- jíng` yaaiñ~ fí' quini' Fidiéé~ uíl~ jalé` dsee- quiá'r-. Dsu' jnea~gui fá'a e jnea~ niing~gui laco'gui i Jonás do.

42 Lajobi cajo ie~ malii~ do caliséng` jaang` reina i caquia' ta~ fí' li~ huíi^, jo cajár- cajanáur` jalé` júu^ e tiing` jaang` dseata~ dsea` féng` i sii` Salomón. Jo lajob líi~, i dseamí í' nicuó'-bre dsee- cajo jaléng` i dsea` seeng` jmii~ na mi~ nití- jmii~ e niquidsi' Fidiéé~ í' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi~. Dsu' júu^ quié-e niing~gui laco'gui júu^ quiá'- i dseata~ Salomón do.

*Jial líi' mi~ dsitáang`tu i 'ling`fí' dsíi' dsea`
(Lc. 11:24-26)*

43 Jo mi~ calí- cajíng`- Jesús lana, jo casí- guir jaléng` i dsea` do jo cajíñ`-:

—Mi~ güí'íí' jaang` i 'ling`^ i iuung` dsíi' jaang` dsea`, ngír` fí' li~ quiue` e 'nó'r` fí' li~ njimi'íñ'. Jo song ja` niguié'r` li~ njimi'íñ', joba' í' dsíír`:

44 “Niním'túu fí' dsíi' dsea` e li~ cajú-u do, co' ja` li~ sea` li~ njimi'íñ'n.” Jo mi~ niguieng`tur dsíi' i dsea` do, niguiieñ` lafa' coo` sináu^ li~ joo` jogui siquiáang` jogui silii` jlo`^.

45 Jo mi~ ninír`e dsíng`- jlo`^ dsíi' e li~ niguiieñ` do, joba' nidsér` nidsitéer` guiáng` i 'ling`^gui laco' ír` e

nidsitáaiñ'~ fi' dsíí' ī dsea` do, jøba' ga'gui nilíng'~ ī dsea` do laco'gui lamí~ iuung'~ jaang'~ ī 'líng'~ do fi' dsíir'. Jo lajøb nidsing'íng'~ jaléng'~ ī dsea`~ ī røøng'~ dsee'~ ī seeng' jmií~ na.

Mī cajíng'~ Jesús ī niquiá'r^ jogui ī jaléng'~ rúiñ'
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Jo lajee` gui'nang'~ sñim'bí Jesús cóo'~ jaléng'~ ī dsea` teáang'~ do ie~ jo, mi~ caguié~ niquiá'r^ cóo'~gui jaléng'~ rúiñ", co' iññ~ nisññ~ cóo'~ dsea` do. Dsu' ja` cang'íñ' do cartí li~ iuung'~ dsea` do.

⁴⁷ Jo jaang` dsea` jiém'bing' cangojmée'~ júu^ Jesús e niteáang'~ ī dsea` sináu^ quiá'r~ do fi' caluu^, jo lalab júu^ quié~ ī dsea` do:

—Nab nicagüéng' niquíi'~ cóo'~gui jaléng' rún' e iññ~ sñíñ~ cóo'~ 'nù~, jo nab teáaiñ~ fi' caluu^ lana.

⁴⁸ Jo lalab cañíí' Jesús quiá'~ ī dsea` quié~ júu^ do:
 —Jneab~ nifíñ~ 'nù~ i~ niquié^e jogui i~ jaléng' rún'~n.

⁴⁹ Jo dsifib' ca'eeiñ~ ī dsea` quiá'r~ do jo cajíñ'~:
 —I dsea` nab niquié^e cóo'~gui jaléng' rún'~n.
⁵⁰ Co' doñí~ ii` dsea` ī jmiti~ lajíí~ e iing~ Tiquié^e dsea` guiing~ ñiff~, jaléng'~ dsea`~ ībing' líng' rún'~n jogui dsea`~ ībing' líng' niquié^e cajo.

13

Coo'júu^ já'~ e lafa'júu^ cuento quiá'~ mī b̄i dsea` mijú`

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jo 'ñia'~ ie~ jmií~ jo cagüi'íib' Jesús fi' jo, jo cangór~ cangogüeár~ fi' 'ni'~ guiée' Galilea.

² Jo co' ī 'leáam~ b̄i dsea` caseáng'~ fi' jo, jøba' Jesús cajgóor~ fi' yá'~ coo' móo' e nisi'~ e fi' 'ni'~ e guiée' do

jo fí' job caguár'. Jo dob teáang⁻ jaléng["] dsea` fí' 'ni'["] jmíi['] lajee['] jo.

³ Jo catí['] job canaang['] e["] Jesús jaléng["] i['] dsea` do jmiguiab['] jalé["] júu[^] quiá'r⁻, jo casí[']-reiñ['] coo['] júu[^] já[']- e lafa' júu[^] cuento jo cajíñ[']:

⁴ —Coo['] née["] jaang['] dsea` cangór⁻ cangobúir['] mijú['] quiá'r⁻. Jo mí['] tí['] lí['] canaaiñ['] bír['] e mijú['] do, e liing["] do cajíá["] lí['] ngíing['] fí', jo táb['] cagó["] jalé["] e jo.

⁵ Dsú['] e liing["] gui e mijú['] do cangotóo["] jee["] cuú["] fí['] lí['] ja['] 'leáang["] guóo["] née['], jo e mijú['] jo lajmináb['] calíáang['], co['] nib['] guóo["] uó["] cangotóo["].

⁶ Jo dsú['] mí['] tí['] lí['] cangíng["] iee['], lajmináb['] caliquíú['], co['] ja['] a['] cangotóo["] jmó['] quiá['].

⁷ Jo e liing["] gui e mijú['] do cangotóo["] jee["] mijú['] 'matóo['], jo dsú['] mí['] cacuáng["] e mijú['] 'matóo['] do cajmée['] niúm["] quiá['] e mijú['] e guiú['] do.

⁸ Jo e liing["] gui e mijú['] do cajíá["] lí['] jlo['] uó["] jo jlob['] cacuó['] e mijú['] do mí['] cacuáng["]; jo e liing["] e mijú['] do cacuó['] lí['] lí['] cien mí['] lacamí['],

⁹ jogui e liing["] gui do cacuó['] jíí["] sesenta, jo e liing["] gui jíí["] treinta. Joba' fíí["] i['] 'ná['] jaléng["] na['] e ii['] 'ná['] dsea` sea` loguá["] na['], ináu["] na['] jalé["] júu[^] quié['] e!

E~ uiing["] e cajíng["] Jesús jalé["] e júu[^] do (Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jo mí['] cató["] e café["] Jesús jalé["] e júu[^] na, jo cangoquiéeng['] i['] dsea` quiá'r⁻ do fí['] lí['] guiiñ['] jo cajmingí[']r⁻ dsea` do lala:

—Jialí["] fí['] jaléng["] i['] dsea` i['] caseáng["] na cóo["] jalé["] júu[^] já[']- e lafa' júu[^] cuento?

¹¹ Jo lalab cañíí['] Jesús quiá['] i['] dsea` quiá'r⁻ do jo casí[']-reiñ[']:

—Jo 'ná' nicangüing`na' quiá' Fidiée e ngáng`na' jalé e ja` mí' ní' dsea` jéeng`gui e dsea` í iin` cár` nífi' quiá' lajaang` lajaang` dsea` jmigüí, jo dsu' jaléng` i dsea` na ja` cangüiñ` e ngáiñ` e jo.

¹² Co' i dsea` i nicangüing` e ngáng`jiur júu^ quié` e jmiguiá`guib niñiñ` e ningáiñ` e jo, joba` lalím` nilisea` quiá'r`; jo dsu' i dsea` i ja` niñiñ` e ngáiñ` jíi` capí` e jo, joba` nigüeáb` lajíi` capí` e ngüiñ` e ngáiñ` do.

¹³ Jo uií` e lajob líi', joba` fíi` i jaléng` i dsea` na cóo` júu^ já` e lafa' júu^ cuento; co' jaléng` i dsea` na líim`bre e jné`bre, dsu' ja` jné'r`; jogui líim`bre e núu`bre, dsu' ja` núur` o'gui ngáiñ` cajo.

¹⁴ Jo cóo` i dsea` na lití` laco' jíi` júu^ e cajíng` Saíi^, jaang` i café` cuaiñ` quiá' Fidiée malíi`gui eáang` mí` cajíñ` lala:

Jial fa' jialgui la núur` dsu' ja` e ningáiñ`, jogui fa' jialgui la jóor` dsu' ja` e ninir`.

¹⁵ Dsuco'jmang` e ja` dseem`ba' i dsíi` i dsea` seeng` fí` la; jogui jnii`bre loguar~ co' ja` iiñ` ninúr`, jogui jnii`bre jminir` cajo co' ja` iiñ` nijóor`, jo lajobi ja` cuóøng` ningáiñ` jíi` coo`, jo lajobi cajo ja` niquí` jíng` yaañ` fí` quinii` e laco' jnea` njimi`leáan`nre.

¹⁶ 'Joba` fíi` i 'ná', dsea` niliñ`na' dsea` quié` e, juguiá` jiu` quíi`na', co' seab` jminí`na' cóo` e cuóøng` jóor`na', jogui seab` loguá`na' cóo` e cuóøng` núu`na'.

¹⁷ Jogui jnea` jmitaa` óo`na' e fíim` dsea` i café` cuaiñ` quiá' Fidiée malíi`gui eáang` cóo`gui jaléng` dsea` i ée` guiá` cali'iñ` ninir` lajíi` e

cangíng` 'ná' e móo⁻na' jmii[~] na, dsu['] ja` cangár⁻; jogui cali[']iñ[~] e ninúr⁻ lajíi[~] e núu['] 'ná' lana, dsu['] ja` canúur⁻ cajo^o.

Mi[~] cajíng⁻ Jesú^s e[~] guóng[~] e júu[^] quiá⁻ i[~] dsea['] bí[~] mijú['] do

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Núu⁻na' júu[^] quié⁻e, lana nijmée[~]duu 'ná'[~] júu[^] e[~] guóng[~] e júu[^] quiá⁻ i[~] dsea['] bí[~] mijú['] do.

¹⁹ Jaléng[~] dsea['] i[~] núu['] jalé[~] júu[^] quiá⁻ jial quié[~] Fidiée[~] nifi['] quiá⁻ dsea['] jo^o dsu['] ja` ngáiñ[~] e júu[^] jo^o, joba['] jaléng[~] i[~] dsea['] fíng[~] i[~] líng[~] laco['] e mijú['] e ca'líng⁻ fí['] guia['] fí['] do; co['] dsifi['] lanab guiée[~] fii[~] i[~] 'líng[~] jo íim⁻bre lajíi[~] e nicangáng[~] i[~] dsea['] do.

²⁰ Jogui e mijú['] e cajiú['] fí['] jee[~] cuu[~] do guóng[~] quiá⁻ jaléng[~] dsea['] i[~] tí['] dsíi['] núu['] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] jogui tí['] dsíir['] íñ[~] cajo^o;

²¹ jo^o dsu['] laco['] e mijú['] do ja['] lí['] sea['] lí[~] nisó[~] jmó[~] quiá⁻ jmigui['], joba['] lajob lí['] cóo['] i[~] dsea['] i[~], cateá[']ba['] e té'r['] e siñ['] teá['] cóo['] e júu[^] jo^o; jo^o dsu['] mi['] dsinghiñ⁻ e huíng[~] uíl[~] e já⁻ líñ[~] e júu[^] do, joba['] ladsif['] lanab tá[']tur e já⁻ líñ[~] e júu[^] jo^o.

²² Jogui e mijú['] e cajiá['] fí['] jee[~] mijú['] 'matóó[~] do guóng[~] quiá⁻ jaléng[~] dsea['] i[~] núu['] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], jo^o dsu['] eáang[']gui['] guing[~] dsíir['] jalé[~] ta['] lí['] cuu[~] fí['] jmigüi['] la, jogui eáam['] jmigoo['] e cuu[~] do quiá'r⁻. Jo co['] lajob líñ[~], joba['] íim⁻ dsíir['] lajíi[~] e júu[^] do; jo lajoba['] íim⁻ quiá'r⁻, co['] ja['] cuor['] fí['] fa['] e nidsicuáng[~] e júu[^] do quiá'r⁻ e laco['] teá[']gui['] nisíñ⁻ fí['] guia['] cóo['] Fidiée[~].

²³ Jo^o dsu['] e mijú['] e cangotóo[~] lí[~] jlo['] uó⁻ do guóng[~] quiá⁻ jaléng[~] dsea['] i[~] núu['] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~] jogui ngám[']bre jalé[~] e júu[^] jo^o, joba['] eáam['] dsicuáng[~]

quiá'r⁻ cóo^{r~} e júu[^] jo. Jo i liing[~] i dsea` í líiñ[~] laco^o
e mijú[~] e cacuø[~] lají[~] cien mí^{r~} lacamí^{r~} do, jogui i
liing[~] guí i dsea` do líiñ[~] laco^o[~] e mijú[~] e cacuø[~] jíi^{r~}
sesenta mí^{r~} lacamí^{r~}, jogui i liing[~] guí líng[~] laco^o[~] e
mijú[~] e cacuø[~] jíi^{r~} treinta mí^{r~} lacamí^{r~}.

Coo'júu' já' - e lafa' júu' cuento quiá' - onuu' guíi'

²⁴ Jo mí^{r~} cangí[~] jo, cajíng[~] guí Jesús casí^{r~} jaléng[~]
i dsea` ngí[~] cóo^{r~} do coo[~] guí júu[^] já' - e lafa' júu[^]
cuento jo cajíñ[~]:

—Lalab líí[~] Fidiée[~] quier[~] nifí[~] quiá' - dsea` : Jo
e jo líí[~] laco^o[~] jaang[~] dseañu[~] i cangojní[~] micui^{r~} iee[~]
jlo^{r~} fí[~] li[~] nicajíí^{r~};

²⁵ jo dsu[~] lajee[~] uóob[~] caguié[~] jaang[~] i 'ní[~] níi[~]
quiá' - i dseañu[~] í jo cangoteá'r[~] mijú[~] onuu[~] guíi[~]
fí[~] jee[~] mijú[~] cui^{r~} iee[~] quiá' - i dsea` do, jo mí^{r~} cangí[~]
jo caquím[~] tur.

²⁶ Jo mí^{r~} tí[~] li[~] canaang[~] cacuáng[~] e mijú[~] cui^{r~} iee[~]
do jo canaang[~] ca'ia[~] láá[~] quiá' - , jo mí^{r~} fí[~] cangí[~]
jném[~] bi cajo e onuu[~] guíi[~] do.

²⁷ Joba' i dsea` jmoo[~] ta[~] quiá' - e cui^{r~} iee[~] do cagui-
jmée[~] bre júu[^] i dsea` fí[~] do cuaiñ[~] quiá' - e onuu[~]
guíi[~] e nica'iáang[~] do, jo lalab casí^{r~} reiñ[~] do: "Fí'ií[~],
jmang[~] mijú[~] jlob[~] e caguijní[~] 'na[~] fí[~] ni[~] guóo[~] uó[~]
quií[~] do. Joba' ¿jie[~] li[~] cajá[~] jú[~] quiá' - e onuu[~] guíi[~]
e nica'iáang[~] do?"

²⁸ Jo lalab cañíí[~] i dsea` fí[~] do quiá' - i dsea`
'léeng[~] quiá'r⁻ do: "Dsea` i 'ní[~] níi[~] quié[~] baa, íb[~]
lí[~] dsii[~] i cajmée[~] lajo." Joba' cañíí[~] tu[~] i dsea` 'léeng[~]
do quiá' - fiir[~] jo casí^{r~} reiñ[~]: "Cuø[~] 'na[~] júu[^], fíi[~] i, e
nidsisé[~] naa' jalé[~] e onuu[~] guíi[~] do."

29 Joba' cañíí'tu i dsea` fii~ do quiá'~ i dsea` 'léeng'~ quiá'r~ do: "U~, co' fíng song cagüítóø'~ e onuu` do, jo la quié' tí~ e cui'iee` dob dseáang'~ nigüítóø'~ jóng.

30 Joba' guiá~gui güisée^ lado jo güicuaang` coliing~ cartí~ mi~ nití~ í~ e nihuí~ e cui'iee` do; jo i dsea` i nisín~n i nisitíng~ e jo, nifí~ire e nisó'r~ la'uii~ e onuu` guíi~ do jo niguiár~ tá'~ có~ nibøø~ jo ng~ jo nitó'r` jí~; jo mi~ ning~, joguiba' nisitíiñ~ e cui'iee` do jo nitá'r~ ée~ quiá'~."

Coo`júu^ já'~ e lafa'júu^ cuento quiá'~ coo`mijú` e sii`mostáa^

(*Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19*)

31 Jo casí~gui Jesús jaléng'~ i dsea` quiá'r~ do cóo`~ e júu^ lajob cajo jo cajíñ'~:

—Lalab líí~ mi~ Fidiée` quier' nifí~ quiá'~ dsea`: Jo e jo líí~ la líí~ coo` mijú` e pí~ eáang` e sii` mostáa^ e jní~ dsea` fí~ guóo`~ uó~ quiá'r~.

32 Jo e já'~ e mijú` jo pí~gui eáang` lajee` lajalé` mijú~, jo dsu' mi~ nicuáng~, latí~ coo`'ma` féb` tí~, jo cuó~ quiá'~ jaléng` ta` e jmo're` sii`re` fí~ lacaang` guo`~ quiá'~.

Coo`júu^ já'~ e lafa'júu^ cuento quiá'~ quie~ iñí`~
(*Lc. 13:20-21*)

33 Jo casí~gui Jesús jaléng'~ i dsea` quiá'r~ do cóo`~ e júu^ lajob cajo jo cajíñ'~:

—Jo lalab líí~ mi~ Fidiée` quier' nifí~ quiá'~ dsea`: Jo e jo líí~ la líí~ quie~ e cáng` jaang` dseamfí~ fí~ jee~ ca~ iñí`~ quiá'r~. Jo cóo`~ jíí`~ capí`~ e quie~ dob jmoo` e róo`~ jalé`~ e ca~ iñí`~ do.

E uiing~ e café` Jesús cóo`~ júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento
(*Mr. 4:33-34*)

34 Jo jmang^{l-} cóo^{l~} júu[^] lanab caféng^l Jesús jaléng^l i dsea` i ngí^l cóo^lr[~] do, jo jíi^{l~} coo^l júu[^] quiá'r⁻ fa' ja` café'r^l cóo^{l~} e júu[^] lajo.

35 Jo e júu[^] na calítí^l lí^l laco^lgui la júu[^] e caguiá^l Saíi^l malíi^lgui eáang^l, jaang^l dsea` i café^l cuaiñ^l quiá^{l-} Fidiée^l mi^l cajíñ^{l-} lala:
Nifá^{l~}a jmang^{l-} júu[^] já^{l-} e lafa^l júu[^] cuento,
jogui nijmijnéem^l baa jalé^l júu[^] e si^lmaang^l lami^l
jéeng^lgui
latí^l jíi^{l~} ie^l mi^l cajmée^l Fidiée^l jmigüí^l.

Mi^l cajíng^{l-} Jesús e^l guóng^l e júu[^] já^{l-} e lafa^l júu[^] cuento quiá^{l-} e onuu^l guíi^l do

36 Jo mi^l cangí^l jo, ca'fib^l Jesús júu[^] jaléng^l i dsea` ngí^l cóo^lr[~] do jo ca'ír^l fí^l coo^l dsíi^l sináu^l. Jo fí^l job cangoquiéeng^l i dsea` guitúung^l do quiá'r^l jo casí^lr[~] dsea` do e fa' nijméiñ^{l-} do júu[^] e^l guóng^l e júu[^] e cajíñ^{l-} do cuaiñ^l quiá^{l-} e onuu^l guíi^l e cajní^l dsea` fí^l lí^l liing^l ee^l sijnée^l dsea`.

37 Jo lalab cañíi^l Jesús quiá^{l-} i dsea` quiá'r^l do:
—I dsea` i jni^l e mijú^l jlo^{l~} do, íb^l i dsea` i jáa^l fí^l ñiff^l
e líiñ^l jaang^l dsea` jmigüí^l,

38 jo e fí^l ni^l guóo^{l~} uó^l do guóng^l lafa^l fí^l jmigüí^l.
Jo e mijú^l e jlo^{l~} do guóng^l lafa^l jaléng^l dsea` i náu^{l~}
jalé^l ta^l quiá^l Fidiée^l, jogui e onuu^l guíi^l do guóng^l
lafa^l jaléng^l dsea` i líing^l dsea` quiá^{l-} fí^l i líing^{l~} i
'ní^l níing^l Fidiée^l.

39 Jogui i fí^l i líing^{l~} i 'ní^l níing^l Fidiée^l do, íb^l i
cajní^l e onuu^l guíi^l do. Jogui cuaiñ^l quiá^{l-} e sitíing^l
lajíi^{l~} e cangojnea^l do guóng^l lafa^l mi^l tí^l lí^l ni'líng^l
jmigüí^l. Jogui jaléng^l i sitíing^l lajíi^{l~} e caroo^l do, íb^l
jaléng^l ángeles i líing^l guotíi^l Fidiée^l.

40 Jogui lí^{1^} laco¹ sitíing¹ e onuu¹ guí¹ do jo nidsitoo^{1^} fí¹ ni¹ jí¹ e nicó¹, laj¹ob cajo¹ nidsijéé¹ mi¹ tí¹ lí¹ ni¹íing¹ jmigüí¹.

41 Co¹ jnea¹, dsea¹ i cagüéng¹ fí¹ jmigüí¹ la e líin¹n jaang¹ dsea¹ jmigüí¹, nisín¹n jaléng¹ ángeles quié¹e jee¹ jaléng¹ dsea¹ i quiá¹ u ta¹ quiá¹ e laco¹ nisitíiñ¹ do jaléng¹ i dsea¹ i jmoo¹ e niténg¹ jaléng¹ dsea¹ rung¹ fí¹ ni¹ dsee¹ jogui jaléng¹gui i qui¹ tíing¹ jmoo¹ jalé¹ e ja¹ dseeng¹.

42 Jo jaléng¹ i dsea¹ i nitáiñ¹ fí¹ lí¹ coo¹ ji¹ e ja¹ tóo¹ jmií¹ yu¹ jo fí¹ job ni¹íñ¹ iihuúí¹ e eáang¹ cartí¹ niquí¹r¹ jogui nitár¹ majar¹.

43 Jo dsu¹ jaléng¹gui dsea¹ i náu¹ jalé¹ ta¹ quiu¹ Fidiée¹, dob ninír¹ e guiú¹ fí¹ lí¹ guiing¹ Tiquí¹ii¹ Fidiée¹ i quiu¹ ta¹ fí¹ la¹ung¹ fí¹ jmigüí¹. Jo jaléng¹ i dsea¹ i, mi¹ niguilíñ¹ fí¹ jo, nilijíñ¹ lí¹ laco¹gui la jing¹ iee¹. Joba¹ fí¹ i 'ná¹, jaléng¹na¹ dsea¹ sea¹ loguá¹na¹, i náu¹na¹ júu¹ quié¹ e!

Co¹ júu¹ já¹ e lafa¹ júu¹ cuento quiá¹ co¹ e 'mo¹ eáang¹ e si¹ma¹

44 Jo casí¹gui Jesús jaléng¹ i dsea¹ quiá¹r¹ do coo¹gui júu¹ já¹ e lafa¹ júu¹ cuento jo cajíñ¹ lala:

—Jo mi¹ Fidiée¹ quier¹ nifí¹ quiá¹ dsea¹, líí¹ lafa¹ coo¹ e 'mo¹ eáang¹ e si¹ma¹ li¹ ná¹ uó¹. Jo fíng jaang¹ dsea¹ cadse¹r¹ e si¹ma¹ do, jo mi¹ cadse¹r¹ e jo, ni¹í¹ dsíir¹ e dob ni¹meá¹tur calé¹ catú¹ dseáng¹ e li¹ cadse¹r¹ do; jo co¹ dseáng¹ eáam¹ calí¹iáang¹ dsíir¹ dsu¹ e cadse¹r¹ do, joba¹ mi¹ niguieíñ¹ fí¹ quiá¹r¹, ni¹ní¹bre lajalé¹ e sea¹ quiá¹r¹, jo nilár¹ e uó¹ lí¹ cadse¹r¹ e 'mo¹ eáang¹ e si¹ma¹ do.

Co¹ júu¹ já¹ e lafa¹ júu¹ cuento quiá¹ co¹ cuu¹ e 'mo¹ eáang¹

45 Jo casí^l-gui Jesús jaléng^r dsea` quiá'r⁻ coo`gui júu^l lajo jo cajín^l- lala:

—Jo mi^l Fidiée^vquier^r nifí^r quiá'l⁻ dsea`, líi^l lafa^r jaang^r dsea` i jmoo^r ta^l láá^r jogui ta^l 'nífí^r cuu^l e jlo^l jogui e 'mo^l.

46 Joba^r mi^l tí^l li^l nijíiñ⁻ coo^r cuu^l e jlo^l jogui e 'mo^l eáang^r, joba^r nidséiñ⁻ nidsi^r'nífí^rbre lajalé^r e sea^r quiá'r⁻, jo lajoba^r nilí'r^r cuu^l e nilár⁻ e cuu^l do.

Coo`júu^ já!^- e lafa'júu^ cuento quiá!^- coo`'máá' e sáng'!'^ñu`

47 'Lalab líi^l cajo mi^l Fidiée^vquier^r nifí^r quiá'l⁻ dsea^r: Jo e jo líi^l laco^r coo^r 'máá^r e sáng^r 'ñu^l e bí^l dsea^r fi^l é^l jmii^r jo li^l r^r langíing^r íing^r 'ñu^l.

48 Jo mi^l caróng⁻ e 'máá^r do e teáang^r 'ñu^l, joba^r i dsea^r jmoo^r ta^l sáng^r 'ñu^l do ni'óm^rbre e 'máá^r do fi^l 'ni^l jmii^r, jo fi^l job ni'uóiñ⁻ jaléng^r i 'ñu^l i calí'r⁻ do jo nitáiñ⁻ fi^l dsíi^r 'matá^r la li^l i guiúng^rgui jogui nibúim⁻bre jaléng^r i ja^l dseeeng^r.

49 Jo lajob nidsijée^r cajo mi^l tí^l li^l nití⁻ í^r e ni'íng^r jmigüí^r; co^r ie^l jo nisíng^r Fidiée^v jaléng^r ángeles i líng^r guotiír⁻ e laco^r ni'náiñ^r ca^r jaléng^r i dsea^r i ca'ée^r ga^r i seeng^r jee^r jaléng^r i dsea^r i ca'ée^r guiá⁻.

50 Jo jaléng^r i dsea^r i ca'ée^r ga^r do nitáiñ⁻ fi^l dsíi^r li^l coo^r ji^l e ja^l tóo^r jmii^r yu^l, jo fi^l job ni'íñ^r iihuí^r cartí^r niquí'r^r jogui cartí^r nitár⁻ majar^r uíi^r jalé^r e nidsingíiñ⁻ do.

Júu^ e 'máá- jogui júu^ e yúu^~

51 Jo cajmingí^l-gui Jesús jaléng^r i dsea^r quiá'r⁻ do jo casí^l-reiñ^l lala:

—¿Su nicangáng^r 'ná^r jalé^r e júu^l e fíi^l-i 'ná^r na?

Joba^r cañíi^l i dsea^r do:

—Ngám'baa!, Fíi^lii!

52 Jo cajíng'~gui Jesús jo casí~reiñ':

—Mi~ jaang` tifa' quiá'~ júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel jmitíiñ` e quiá'~ mi~ Fidiée` quier` nifí quiá'~ dsea`, joba' ib` tifa' i~ líing` laco` jaang` dsea` fii~ coó` 'náu` e guiar` líing` langíing` líng`~ e dsé'r` e fí~ sináu` quiá'r` do, doñí si 'míi~ osi yúu`~ é, co` dseáng`~ sitíi`bre lajalé`.

*Mi~ caguiéng`~tu Jesús fí~ góor` e sii` Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)*

53 Jo mí~ catáng` Jesús e fé'r` jalé` e júu^ já'~ do e líi` lafa' júu^ cuento, joba` cagüi`~bre fí` jo,

54 jo caquim`~túr fí` góor` li~ sii` Nazaret, jo fí` job canaang`túr e'r` jaléng` dsea` júu^ quiá'~ Fidiée` fí` dsíi` sináu` guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel e si` fí` jo. Jo lajalém` i~ dsea` i~ núu` e júu^ quiá'r` do, eáam` dsigá` dsíiñ` jo fé'r` lala cuaiñ` quiá'~ dsea` do:

—¿Jie` fí` lí~ cajmitíing` i~ dseañu` na lajalé` e tiiiñ` na? ¿Jial tiiiñ` jmóor` jalé` e li~ e quíi'r` jmíi`~ e dsigá` dsíi` dsea`?

55 Jo ¿su o` i nabi jóo` Sé` i líing` ti'ma` i seeng` fí` la, jogui niquiá'r` sii` Yá`? Jogui i nabi rúng` Tiáa` cóo`~gui Sé` jogui Simón cóo`~gui Judas,

56 jogui labi neáang` i~ rúiñ` dseam` do jee` jneaa~aa` cajo. Jo i~ dseañu` na ja` níi`~ jial jmóor` e tá`~ tiing`lir.

57 Jo jaléng` dsea` i teáang` do lajob fé'r`, joba` ja` iiñ` fa' já`~ calfiñ` dsea` do. Jo dsu` Jesús cajíñ`~ casí`~reiñ` lala:

—Doñí jiéb` jmi`gó` dsea` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá'~ Fidiée`~ dsu` fíng catf` fí` góor`, jíi`~ jaang` jo` ií` jmi`gó` ír` jogui lajobi fíng catf` fí` quiá'r` cajo.

58 Jo e fí' jo ja` 'leáang` jalé` li~ e quíi`~ jmíi` e dsigá` dsíi` dsea` cajmée` Jesús, dsaco` ja` já` calíng` dsea` ír`.

14

*Míi cajúng` Juan i seáang` dsea` jmíi`
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)*

1 Jo ie~ jo niseeng` jaang` dseata` dsea` féng` i sii` Herodes i quiá` ta~ latøøng` li~ se` Galilea. Jo i dseata` í, míi` caliñir` lajíi` júu` e fé` dsea` quiá` Jesús,

2 joba` lalab casír` i dsea` i jmóo` ta~ quiá'r` do ie~ jo:

—Jangám` i nab i Juan i lamíi` seáang` dsea` jmíi` jo e nicajíb` tur calé` catú`. Joba` eáam` quíi` r` jmíi` cóo`~ jalé` e li~ e dsigá` dsíi` dsea` e jmóor`.

3-4 Jo ie~ lamíi` jéeng`gui` do i dseata` Herodes do 'næñib` cataiñ` i Juan do. Jo caquiá`r` ta~ e ca'ñung` dsea` do cóo`~ níi` cadena fí` dsíi` 'næñí` uíi` i dseam` i sii` Herodías i calí` dseam` quiá` Lii` rúng` dsea` ngáang` cóo`~ i dseata` Herodes do. Co` ie~ jo i Juan do cajíim` bre dseata` Herodes jo casír` e ja` catíng` e jmóor` e jéeiñ` lafa` dseam` quiá'r` oo` dseañu` rúiñ` i ngáang` cóo`r` i sii` Lii` do.

5 Jo mi` canúu` dseata` Herodes e júu` jo, joba` dseáng` lamíi` iiñ` njingám` bre i Juan do, jo dsu` ja` cajmér` lajo co` 'góm`bre jaléng` dsea` fíi`; co` lajiim` dsea` já` líiñ` e i Juan do líiñ` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá` Fidiée`.

6 Jo jo` huøø` ngó` mi` ngf` jo mi` cat` jmíi` quiá` dseata` Herodes e cadsír` jíi` . Jo i Herodías do niseeng` jaang` simíi` quiá'r`, jo i simíi` íi` cagüi`íir`

e cadséeiñ` dseáng` fí` quini` li` neáang` i` dsea` simíing` do. Jo co' eáam` catf` dsíi` i` dseata` Herodes do lajíi` e cajmée` i` simí` do,

⁷ joba` casí` reiñ` do e dseáng` nicuó` bre lí` doñi` e mí` biñ` do.

⁸ Jo i` simí` do, co' niteáaiñ` júu` quiá` niquiá'r^, joba` casí` r` i` dseata` Herodes do lala:

—Cuó` jnea` mogui` Juan i` seáang` dsea` jmíi` e iu` fí` dsíi` coq` huíi`.

⁹ Jo dsu` i` dseata` Herodes do fí` íb` eáang` calfiñ` mi` canúur` e júu` jo` lifa` jo` ñir` e` jmé` bre, co` jéem` nicacuør` júu` quiá'r` fí` quini` i` dseam` do jogui` fí` quini` i` dsea` simíing` do e nicuó` breiñ` do lí` doñi` ee` mí` biñ`. Joba` jo` e mí` caliseá` quiá'r` jo` jíi` lajob cajmée`.

¹⁰ Jo caquiu'r` ta` dsea` quiá'r` e caquiu'bíñ` mogui` i` Juan do catí` li` iuuiñ` dsíi` 'næñí`;

¹¹ jo` iu` fí` coq` dsíi` huíib` cacór` jo` cacuó'r` i` dseam` do, jo` íguib cangíing` fí` jaguó` niquiá'r` e huíi` do.

¹² Jo mi` cang` jo, caguilíing` jaléng` dsea` quiá` i` Juan do e fí` jo, jo` cató` bre i` líi` do e cango'áang` neiñ`. Jo mi` cang` e ca'áaiñ` dsea` do, jo` cangolíim` bre cangojmée'r` júu` Jesús quiá` lajíi` e nicalí` do.

*Mi` cahéng` Jesús 'ñiá` mil dsea`
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

¹³ Jo mi` caliñí` Jesús e nicajngam` dsea` Juan i` seáang` dsea` jmíi` do, joba` cagüi`í`bre 'ñia'r` e fí` li` táaiñ` do jo` cangór` fí` coq` li` ja` ii` 'ga` lí` dsea` seeng` e iuuiñ` fí` dsíi` coq` móo'. Jo dsu` mi` caliñí` jaléng` dsea` i` seeng` có` quiá` do e ningóo` Jesús,

joba' dsifib' cangolíiñ̄ fí li^ li~ ngóo' dsea` do lifa'
la tóo' guóo'~ uób̄.

¹⁴ Jo mi~ tí' li~ cagüi'íí' Jesús e fí' dsíí' móo' do, dob
nitéáanḡ i dsea` leáanḡ do, jo calí~ fíi~ líim̄bre
jalénḡ i dsea` do jo cajmi'leáam̄bre lajalénḡ dsea`
dsee'~ i jéeiñ̄ do.

¹⁵ Jo co' ie~ jo ningóo' canuuab̄, joba' i dsea` quiá'~
Jesús do cangoquiéeiñ̄ fí li~ sinḡ dsea` do jo lalab
cas'~ reiñ̄:

—Fí'ii', nicanuuab̄ la, jo jíi'~ jaanḡ dsea` neáaiñ̄
có~ quiá'~ la, fa' ni'i'ba' júu' jalénḡ i dsea` na e
güiguilíñ̄ fí li~ li~ neáanḡ dsea` jo fí' job nidsileáar̄
capí'~ e nidó'r̄, co' ja' e sea' fí' la.

¹⁶ Dsu' mi~ canúu' Jesús lajo, lalab cañíir̄ quiá'~
i dsea` quiá'r̄ do:

—Ja` 'né' dsilíinḡ i dsea` na e nidsi'néer̄ e dó'r̄,
co' 'núb̄' 'né' cuó'na'r e jo.

¹⁷ Joba' cañíi' i dsea` quiá'r̄ do lala:

—Jíi'~ 'niá' iñí'~ cóo'~ gui gánḡ 'ñu, jíi'~ joba' sea`
qui~ naa' lana.

¹⁸ Joba' lalab cañíi'tu Jesús quiáiñ̄ do:

—Cuó'~ du' jnea~ e jo fí' la.

¹⁹ Joba' caquiá' Jesús ta~ i dsea` fíinḡ do e
nigüeáiñ̄ tá'~ có` nibøø~ fí' jee~ ñii'. Jo mi~ cangí'
jo, catíinḡ Jesús lají~ 'niá' e iñí'~ do cóo'~ gui lají~
huáanḡ i 'ñu` do jo cajóør̄ fí' yá'~ jmigüí, jo lajøb
cacuó'r̄ gui'máanḡ Fidiée~ quiá'~ jalé~ e do. Jo
ngí' jo, cafiim̄bre e iñí'~ do jo cacuø'r̄ i dsea` quiá'r̄
do, jo í'gui'b cajmée`guiéé`jee` jalénḡ i dsea` i fíinḡ
do.

²⁰ Jo lajíim̄ i dsea` do cagó'r̄ guiá~ ie~ jo car`
calitaaiñ~. Jo mi~ calí~ gó'r̄, caseám̄bi guitú'gui
'matá'jalé~'ná'~ iñí'~ cóo'~gui jalé~'náng'~ i 'ñu` do.

21 Jo lajee` lajiing` dsea` i cagó` do ie~ jo tíir' 'ñia` mil yaang` dseañu`, jo ja` lí'íng` dseamí` cóo`~gui jaléng` jiuung`.

*Mi~ cangi` Jesúis fí` ni~ jmíi`
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)*

22 Jo mi~ cangí` jo, caquiá` Jesúis ta~ i dsea` quiá'r` do e cangotáaiñ` do fí` dsíi` móo` jo nicuá'r` e guiéé` do jéeng`guir laco` dsea` do, lajee` e táaiñ` e í'r` júu` jaléng` i dsea` i caseáng` do ie~ jo.

23 Jo mi~ catáiñ` e í'r` júu` jaléng` i dsea` do, jogui`ba` cajgóor` fí` coó` yú` móo` 'ñia'r` lado e cangoféeñ` Fidiéé`. Jo coob` mi~ tí` lí` ca'í` náu`, jo dobi táaiñ` 'ñia'r` e fí` yú` móo` do,

24 jogui e móo` e lí` teáang` i dsea` quiá'r` do ningó` huím` laco`gui`ni` guóo` uó`. Jo lajee` jo, dsíng` níróo` jmíi` jogui ni`lea` jmíi` e móo` do, co` lí` lí` jiéb` í` guí` laco`la ngóo` e móo` do.

25 Jo ningóo` nijneáb` mi~ cangoquiéeng` Jesúis fí` ni` jmíi` fí` lí` ningó` e móo` e lí` teáang` i dsea` quiá'r` do jo e ngí`bre cangáiñ` e fí` ni` jmíi` do.

26 Jo mi~ tí` lí` cangá` i dsea` do e ngí` Jesúis ni` jmíi`, jo`ba` ladsiff` lanab ca'óor` e cafóiñ` jo` cajíñ`:

—Jaang` dsea` guíb` do!

27 Dsú` Jesúis cañíir` quiá` i dsea` quiá'r` do jo casí`reiní`:

—Teá` teáang` óo`na`, co` jneab` la, jo ja` fóong`na`!

28 Jo`ba` cañíí` Tú` Simón quiá` dsea` do jo` cajíñ`:
—Fí`í`i, song já` e 'nu` , jo`ba` síi` jnea` e ningíi` fí` ni` jmíi` cartí` nijín`n `nu`.

29 Jo`ba` cañíí` Jesúis quiá` dsea` do:
—Nea` fí` la jo.

Jo lajob cajmée` Tú^ Simón, jo cajgám⁻bre li~ dsíiñ^ fí' yú^{!^} e móo' do jo cangoquiéeiñ^ fí' li~ sing['] Jesús.

30 Jo dsu['] lajee[~] ngóor['] ngir['] ni~ jmíib['] mi~ calilí'r[~] e dsíng^{'-} bíng[~] guí['] e íí' do, joba['] cafóm[']bre; jo mifíing['] ninaang['] dsi'am[']bre jóng, joba['] ca'óor['] jo cajíñ[']:

—¡Leaang⁻ jnea~, Fíí'i!

31 Jo dsifí['] lanab catíng⁻ Jesús guoo` Tú^ Simón e laco['] ja` nidsi'aiñ['] do jo casí[']reiñ[']:

—¡Jiali['] dseáng^{'-} ja` 'ga['] lí['] já^{'-} líin['] júu[^] quié[']e, jogui jiali['] tú^{'-} ca'lí['] o[']!

32 Joba['] mi~ tí['] lí['] cajgóor['] laji['] huáaiñ['] do e fí' yú^{!^} móo' do, ladsifí['] lanab ca'uáang['] e íí' guí['].

33 Jo jaléng['] dsea['] quiá^{'-} Jesús i caguaang⁻ do i teáang['] dsíi['] e móo' do canaaiñ['] sí'r['] uó['] jnír['] fí' quini['] dsea['] do e jmiféng[']neiñ['] jo cajíñ[']:

—Dseáng^{'-} e jáb^{'-} e 'nub['] líin['] i Jóo['] Fidiée[~] dsea['] guiling['] ñiffí['].

*Mi~ cajmi'leáang⁻ Jesús jaléng['] dsea['] dsée['] fí'
Genesaret
(Mr. 6:53-56)*

34 Jo cacua[']bre e guiée['] do e teáang[']tur fí' dsíi['] móo', jo caguiliíñ['] fí' coo['] li~ sii['] Genesaret.

35 Jo mi~ calilí['] jaléng['] dsea['] i seeng['] fí' jo e dob táang['] Jesús, dsifí['] lanab cani'r['] júu[^] fí' la'úng['] fí' li~ se['] e fí' jo jalé['] e júu[^] jo. Jo jaléng['] i dsea['] i cangoliíñ['] cangojéeiñ['] jaléng['] dsea['] dsée['] i seeng['] quiá'r['] fí' li~ táang['] Jesús,

36 jo camí'r['] dsea['] do fí' e fa['] capí['] 'ni['] sib['] dsea['] do nigüí'r[']; jo jaléng['] i dsea['] i lí['] güi['] fa['] capí['] 'ni[']

si^l^í dsea` do, dseáng^l⁻ lám⁻bre lajíi^l[~] jmohuíi^l e líiñ^l.

15

*Jial líi' mi~ jmíróng` dsea` dsee` yaaiñ~
(Mr. 7:1-23)*

¹ Jo mi~ cang^f jo, cangoquiéeng^f li~ sing^r Jesús coo` tú~ míing^l[~] dsea` Israel i líing^l dsea` fariseo cóo^l[~]gui tú~ 'ní' míing^l[~] tifa^l quiá^l⁻ júu^l quiá^l ta~ quiá^l⁻ dsea` Israel, jo jaléiñ^l⁻ do jalíiñ^l fí Jerusalén, jo cajming^f r⁻ dsea` do lala:

² —Jiali^l jaléng^l⁻ dsea` quíi^l ja` ru^l'r^l guóor^l laco^l quíi^l⁻ tíng^l líi^l[~] dsea` áang^l quí^l naa^l mi~ ná^l⁻gui e nidó'r^l ir^l?

³ Jogui Jesús cajming^f r⁻ i dsea` do lala:
—Jo ḥiali^l 'ná^l cajo ja` jmi^l goo^l na^l lajíi^l[~] ta~ quiá^l⁻ Fidiée^l, co^l lico^l jmití^l na^l lajíi^l[~] e quíi^l⁻ tíng^l na^l yaam^l ba^l?

⁴ Co^l lab jíng^l⁻ Fidiée^l: “Jmi^l goo^l tiquíi^l[~] cóo^l[~]gui niquiá^l[~]”, jogui “I dsea` i cuø^l júu^l 'li^l[~] tiquiá^l[~] osi niquiá^l[~] é, ni!^l[~] fí^l e 'né^l⁻ nijúum^l⁻ i dsea` fí^l.”

⁵ Jo dsu^l 'ná^l fó^l na^l e jaang^l dsea` cuøøm^l nisí^l r^l tiquiá^l⁻ osi niquiá^l⁻ é: “Ja` cuøøng^l lí^l jmícoo^l[~] o^l 'ná^l lana, co^l lajib^l e sea^l quié^l⁻ e nicacuøø^l⁻ ø Fidiée^l”;

⁶ jogui fó^l na^l cajo e lí^l[~] doñí^l ií^l[~] i café^l e júu^l la jo^l catíng^l fa^l e nijmicoo^l[~] guír tiquiá^l⁻ osi niquiá^l⁻ é. Jo lajob líi^l[~] cóo^l[~] 'ná^l, co^l jo^l jíi^l[~] na^l fa^l jmití^l[~] gui^l lajíi^l[~] júu^l quiá^l⁻ Fidiée^l e cajme^l dsea` malíi^l[~] gui, jo jíi^l[~] e quíi^l⁻ tíng^l na^l yaam^l ba^l jmití^l[~] na^l.

⁷ ií^l jmicaang^l i la 'ná^l cóo^l[~] jalé^l e fó^l na^l! Co^l jáb^l⁻ laco^l jíi^l[~] júu^l e café^l Saíi^l, jaang^l i café^l

cuaíñ~ quiá'~ Fidiéé` malii~gui eáang' mi~ café'r`
uii~ quií^na' lala:

⁸ Jaléng` i dsea` na lico' fé`bre e jmí'gór` jnea~ jíi`~
cоо`~ layaang` júu^ quiá'~bre,

dsu' huíim` seeng` jalé` e í` dsíir` do
e jmí'gór` jnea~.

⁹ Jo dsu' jíi`~ coо` ja` e ta~ íing` quiá'r` jial e jmiféiñ`~
jnea~,

co' lajíi`~ ta~ quiá` dsea` jmigüí`ba` jmóor`.

¹⁰ Jo mi~ cangf` jo, cató`~ Jesús jaléng` i dsea` i
siseáng` do jo cast`~reiñ` lala:

—Náa`na' jogui jmee`na' úung` e ningáng`na' e
júu^ la:

¹¹ Jíi`~ coо` e í` go`~ dsea` ja` cuóøng` lí` jmé`~ e
nilí`liiñ`~ fí` quini` Fidiéé, co' lajíi`~ júu^ e uøø`
fí` mo'oob`~ dsea`, jíi`~ e joba` cuóøng` lí` jmé`~ e
nilí`liiñ`~ fí` quini` Fidiéé`.

¹² Jo cangoquiéeng` i dsea` quiá'~ Jesús do fí` lí`
sing`~ dsea` do jo cajmíng`~reiñ` lala:

—Fí`naa!, ¿ñí`~ e 'nib`~ catíng`~ dsea` fariseo e júu^
e cafée`~ na 'micú`~?

¹³ Joba` cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` quiá'r` do jo
cajín`~ lala:

—Lí`~ doñí` ee` onuu` e sea` fí` guóo`~ uó`~ e o`
Tiquié`e dsea` guiing`~ níff`~ cajnír`~ nigüítóøb`~ e jo
catí` jmó` quiá`~.

¹⁴ Joba` fí`~i 'ná`~, ja` jmijíng`na` jaléng` i dsea`
fariseo do; co' i dsea` í` líiñ` lafa` dsea` tiu-
ung` i jeeng` jaang`gui dsea` tiuung`~. Jo ja` lí`
jíi`~ jaang` dsea` tiuung`~ nijéiñ` jaang`gui dsea`
tiuung`~, co' fíng song cajméer` lajo, joba` lají`
huáam`bre dseáang`~ nijiúiñ` fí` lí` jóng.

15 *Jo mi~ cangf̄ jo, cajíng^{l-} Tú^ Simón casír^{r-} Jesús:
—Fíi`í, ¿já^ jiée` o^r jmée^{l-} jnea^{l-} júu[^] e~ guóng^{l-} e
júu[^] e cafée^{l-} na 'micú^{l-}?*

16 *Joba' cañíi` Jesús quiá^{l-} Tú^ Simón:*

—Jo ¿su o'gui 'ná^{l-} mi^r ngám^{l-}bi^r júu[^] quié^{l-} e cajo?

17 *¿Su ja` ní^na^r e lajalé^{l-} e f^{l-} go^r dsea` ngüing^{l-} fí^r
dsíi^r tu'r^r, jo mi~ jo` ee` ta~ líng[^], joba' uøøb^r jóng fí^r
lí^{l-} caluu[~]?*

18 *Jo dsu^r jalé^{l-} júu[^] e uøø^r fí^r mo'oo^r dsea^r, fí^r dsíib^r
dsea^r li~ jalí^r jalé^{l-} e jo, jo e joba^r jmóo^r e jmíróng^r
dsee^r yaang[~] dsea^r.*

19 *Co^r fí^r dsíi^r dsea^r li~ jalí^r jalé^{l-} e ga` e í^r dsíir^r, jo e
jo quiéeng^r e jngang^{l-} dsea^r rúiñ^{l-}, osi e 'lee^r dsea^r
e güüiñ^{l-} cóo^{l-} dsea^r i o^r quiá^r⁻, osi e jmóo^r dsea^r
jalé^{l-} e ja` tí^r ta~ e lí^r dsíi^r ngúu^r táaiñ^r, osi jmóor^r ii^r é,
osi ngir^r ta~ quié^r júu[^] e o^r já^{l-}, osi jmineaiñ^{l-} dsea^r
rúiñ^{l-} é.*

20 *Jo jalé^{l-} e 'li^{l-} lanab e jmóo^r e jmíróng^r dsee^r
yaang[~] dsea^r, jo o^r uií^{l-} e ja` jmitir^r lajíi^{l-} e quí^{l-}
tíng[~] dsea^r e ru^r guóor^r ná^{l-}gui e nidó^r ir^r, co^r e
jo ja` jmóo^r e lirøøng^r dsea^r dsee^r.*

*Mi~ já^{l-} calíng[~] jaang[~] dseamí^r i ja` líng[~] dsea^r
Israel júu[^] quiá^{l-} Jesús*

(Mr. 7:24-30)

21 *Jo mi~ cangf̄ jo, cagüi^{l-}b^r Jesús fí^r jo, jo cangór^r
fí^r li~ se^r Tiro cóo^{l-}gui fí^r li~ se^r Sidón.*

22 *Jo mi~ caguiér^r fí^r jo, jaang[~] dseamí^r cananea i
niguiing[~] fí^r jo cangoquiéeiñ^r fí^r li~ sing^r dsea^r do e
áiñ^{l-} teá^r lala:*

*—Fíi`í, siju[~] dseata[~] dsea^r féng^{l-} Daví^{l-}, fí^{l-} güilín^{l-}
jnea[~] jo jmi^r leáang[~] i simí^r quié^{l-}e, co^r jaang[~] i 'ling^{l-}
iuung[~] dsíir^r!*

23 Jo dsu' jíi' camí' júu' ja` e cañíi` Jesús quiá' i dseam̄ do. Jo i dsea` quiá'r` dob cangoquiéeng' fí' li~ siñ' jo camí'r` dsea` do jmi'ee` jo casí'r` dsea` do lala:

—Fí`naa!, síi' go i dseam̄ na güiguiéiñ', co' jáar' ta~ óo` lí' caluu`naa'.

24 Joba' cañíi` Jesús quiá' i dsea` quiá'r` do jo casí'r` reiñ':

—Lajíi' ta~ e casíoing` Fidiée` jnea~ fí' jmigüi` la e quiá' nilaan` jaléng` dsea` góo'o dsea` Israel jee` jalé` dsee` quiá'r`, co' i líiñ` lafa' jo'se` i sii'ing`.

25 Jo dsu' mi` canúu` i dseam̄ do lado, dsifi` lajob cangór` cangosi` uó` jnir` fí' quini` Jesús jo casí'r` dsea` do lala:

—¡Fí'i, jiée` o' jmicóo` jnea~!

26 Joba' cañíi` Jesús quiá' i dseam̄ do lala:

—Ja` dseeng` e niguí` dsea` iñí` e gó` jiuung` quiá'r` jo nicuó'r` jaléng` dsii`.

27 Joba' cañíi'tu i dseam̄ do quiá' Jesús:

—Jáb`, Fí`naa!, lajob líi'; dsu' e já` cajo e ji`gui dsii` sitíng`ne` jalé` e cuíl` iñí` e sojiá` fí' ná` mes` quiá' fui`re`.

28 Joba' cañíi'tu Jesús quiá' i dseam̄ do jo casí'r` reiñ':

—¡Dseam̄, dseáng` lajam` já` líin` júu` quié`e! Jo güilíb` jíi` laco` fó` na.

Jo dsifi` lajob ca'láang` i jóo` i dseam̄ do.

Mi` cajmi`leáang` Jesús i fíing` dsea` dsée`

29 Jo mi` cang` jo, cagüi`ib` Jesús fí` jo, jo caguiér` fí` 'ni` guiée` Galilea jo fí` job cajgóor` fí` coo` yú` mó`, jo fí` job caguár`.

30 Jo lajee` jo, i fíing` dsea` caseáng` e fí` li~ guiiñ` do e jéeiñ` jaléng` dsea` dsée` quiá'r` i líng` doñi`

ee` jmohuúí'; do dsea` jlúung^{l~}, do dsea` tiuung⁻, do dsea` bóøng^{l~} cój^{l~}gui jaléng^{l~} dsea` i ja` lí fé^{l~}, jogui quiéem`bi i líng^{l~} lí^{l~} doñí^{l~} ee` jmohuúí^{l~} e jié^{l~}gui, jo dob cajmi^{l~}leáang⁻ Jesús lajaléng^{l~} í.

³¹ Joba' dseáng^{l~} lajiim^{l~} dsea` cangogá^{l~} dsíir^{l~} ie^{l~} jo mí^{l~} cangár⁻ e caféb^{l~} jaléng^{l~} dsea` i ja` lamí^{l~} fé^{l~}, jogui jaléng^{l~} dsea` bóøng^{l~} ca'láam⁻bre, jogui jaléng^{l~} dsea` jlúung^{l~} cangi^{l~}bre, jogui jaléng^{l~} dsea` tiuung⁻ calijné^{l~}bre. Jo lajiim^{l~}bing^{l~} do canaaiñ^{l~} jmiféiñ^{l~} Fidiée^{l~} quiá^{l~} dsea` Israel.

*Mi^{l~} cahéng^{l~}Jesús quiá^{l~} mil dsea`
(Mr. 8:1-10)*

³² Jo mí^{l~} cangf^{l~} jo, cató^{l~} Jesús dsea` quiá'r⁻ jo casí^{l~}reiñ^{l~}:

—Eáam^{l~} fíi^{l~} líin^{l~}n jaléng^{l~} i dsea` la, co^{l~} na níngóo^{l~} 'ní^{l~} jmiib^{l~} e taaiñ^{l~} fíi^{l~} la cój^{l~} jnea^{l~} jo ja` sea` jíi^{l~} coo^{l~} e nidó'r⁻. Jo ja` iin^{l~}n fa^{l~} lí^{l~} niguiéen^{l~}nre lajo fíi^{l~} quiá'r⁻ e ja` mí^{l~} gó'r^{l~}, co^{l~} dseáam^{l~} fíng caluó'r^{l~} guíá^{l~} fíi^{l~}.

³³ Joba' lalab cañíi^{l~} dsea` quiá^{l~} Jesús jo casí^{l~}r⁻ dsea` do lala:

—Jo ¿jial nijmó^oo^{l~} jóng? ¿Jie^{l~} lí^{l~} nidsilé^ee^{l~} e nidó^{l~} i dsea` fíing^{l~}na? Co^{l~}tí^{l~} lab la ja` ii^{l~}dsea` seeng^{l~} có^{l~} quiá^{l~} la fa^{l~} i ni^{l~}ní^{l~}.

³⁴ Joba' cajming^{l~} Jesús i dsea` quiá'r⁻ do lala:
—Jó^{l~} jíi^{l~} tí^{l~} e iñí^{l~} e si^{l~}mang^{l~} 'nú^{l~} na?

Joba' cañíi^{l~} i dsea` quiá'r⁻ do:

—Jíi^{l~} guiéb^{l~} iñí^{l~} tí^{l~}, jogui jíi^{l~} coo^{l~} tú^{l~} míng^{l~} 'ñub^{l~}.

³⁵ Jo Jesús caquiá'r^{l~} ta^{l~} i dsea` fíing^{l~} do e caguáiñ^{l~} do fíi^{l~} ni^{l~} uó^{l~}.

³⁶ Jo mífíing^{l~} catíiñ^{l~} casá'r⁻ e guié^{l~} iñí^{l~} do cóo^{l~}gui i coo^{l~} tú^{l~} míng^{l~} 'ñu^{l~} do jo mífíing^{l~} cacuø'r^{l~}

gui'máang¹ Fidiée². Jo lí⁻ jo caffim³bre e iñí⁴ do jo cangíiñ⁵ fí⁶ jaguó⁷ i⁸ dsea⁹ quiá'r⁻ do, jo íguib cajmée¹⁰ jee¹¹ lajaléng¹² i¹³ dsea¹⁴ do.

³⁷ Jo lajíim¹⁵ i¹⁶ dsea¹⁷ do cagó'r¹⁸ ie¹⁹ jo car²⁰ calitaaín²¹ guiú²². Jo caróm²³ bí²⁴ guié²⁵ gui²⁶ 'matá²⁷ mi²⁸ cangf²⁹ jo e téé³⁰ 'ná³¹ e caseáng³².

³⁸ Jo jaléng³³ i³⁴ dseañu³⁵ i³⁶ cagó³⁷ ie³⁸ jo tííbre la quiú³⁹ mil, jo ja` lí⁴⁰íing⁴¹ dseamf⁴² cóo⁴³gui jaléng⁴⁴ jiuung⁴⁵.

³⁹ Jo mi⁴⁶ cangf⁴⁷ jo, ca'íb⁴⁸ Jesús júu⁴⁹ jaléng⁵⁰ i⁵¹ dsea⁵² i⁵³ caseáng⁵⁴ do, jogui mifíing⁵⁵ ca'ír⁵⁶ fí⁵⁷ dsíí⁵⁸ móo⁵⁹ jo cangór⁶⁰ fí⁶¹ guoo⁶² uó⁶³ lí⁶⁴ se⁶⁵ Magdala.

16

Mi¹ cali²ing³ dsea⁴ Israel e Jesús nijmér⁵ coo⁶ e li⁷ quií⁸r⁹ jmíi¹⁰

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Jo mi¹ cangf² jo, coo³ jmíi⁴ cangolíing⁵ jaléng⁶ dsea⁷ Israel lílíng⁸ dsea⁹ fariseo cóo¹⁰gui lílíng¹¹ dsea¹² saduceo fí¹³ lí¹⁴ táang¹⁵ Jesús, co¹⁶ iíñ¹⁷ e niguié'r¹⁸ jial e ni'níiñ¹⁹ dsea²⁰ do fí²¹ quini²² dseata²³. Joba²⁴ camír²⁵ dsea²⁶ do e fa' nijméiñ²⁷ coo²⁸ e li²⁹ e quií³⁰r³¹ jmíi³², jo lajoba³³ nicuó³⁴ li³⁵ e Fidiéeb³⁶ dsea³⁷ i³⁸ casíi³⁹ quiá'r⁴⁰.

² Jo dsu¹ lalab cañíi² Jesús quiá³ i⁴ dsea⁵ do:
—Mi⁶ níca'lóo⁷ lalab fó⁸ 'nú⁹: “Lana ja` jmíi¹⁰ nitú¹¹, co¹² coo¹³ jníi¹⁴ fí¹⁵ yá¹⁶ jmigüí¹⁷”;

³ jogui mi¹ la'ee² fó³na⁴ lala: “Náguiji⁵ jmíi⁶b⁷ nitú⁸, co⁹ eáang¹⁰ nuu¹¹ jníi¹² téel¹³ fí¹⁴ yá¹⁵ jmigüí¹⁶.” Jo song ngám¹⁷ba¹⁸guiá¹⁹ lajíi²⁰ e líí²¹ fí²² yá²³ jmigüí²⁴, joba²⁵ ñjiali²⁶ ja` ngáng²⁷na²⁸ e²⁹ nídsijée³⁰ jmíi³¹ na?

⁴ Jo jaléng¹ dsea² seeng³ jmíi⁴ na dsíng⁵ nirøøiñ⁶ dsee⁷ jogui ja` jmitir⁸ júu⁹ quiá¹⁰ Fidiée¹¹, jogui mi¹²r¹³ jnea¹⁴ e nijmee¹⁵e jalé¹⁶ e li¹⁷ e quií¹⁸r¹⁹ jmíi²⁰; dsu¹ ja`

nijmee~e júi!~ coo` e jo fí' quinir~, co' nicaliseáb` e jo lami~ jeeng'gui e cangonglíng` Jonás, jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá!~ Fidiéé` malii~gui eáang`.

Jo dob caseáaiñ~ i dsea` do, jo fí' lí~ jiéb" cangór`.

Jial líng` dsea` fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Jo mí~ catáng` Jesús cóo!~ i dsea` quiá'r` do lí` lí` 'ngóo!~ cataang` e guiéé` do, jo cadseng`- dsíi` i dsea` quiá'r` do e ja` iñí!~ quier`.

⁶ Jo casí!~ Jesús i dsea` quiá'r` do lala:

—Ñiing` óo'na! cóo!~ jalé!~ e e' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo!~gui i líng` dsea` saduceo, co' jalé!~ e e' i dsea` i lí` lafa' quie!~ iñí!~.

⁷ Joba' canaang` i dsea` quiá!~ Jesús do siiñ` lajee` la'o!~ yaaiñ~ jo si!~ rúiñ!~:

—Uíi!~ e ja` iñí!~ lee'naa!, joba' jíng`- Fíi`naa! lana.

⁸ Jo co' calilíb`- Jesús lajií!~ e síng` i dsea` quiá'r` do, joba' casí!~ reiñ` lala:

—¿Jialí!~ fó'na! e ja` iñí!~ quié`na!? ¿Su dseáng`- ja` já!~ mí líim'bí` jalé!~ e quíi!~ i jmíi~ jmóo`o?

⁹ Jo ¿su latí` lana ja` mí cangám`bi 'ná! o'gui tóo` óo'na! cajo quiá!~ e 'ñiá iñí!~ e cajmitaan`n laji` 'ñiá mil dsea`, jogui e jmigui bí` 'matá^ caseáng` e téel`'ná!~ quiá!~ e jo?

¹⁰ Jo ¿su ja` tóo` óo'na! cajo quiá!~ e guié!~ iñí!~ e cafiin~, jo cagó!~ quié!~ mil dsea`, jogui e jmigui bí` caseáng` ie~ jo?

¹¹ ¿Su dseáng`- ja` cuante ca'ba' e o' cuaiñ~ quiá!~ iñí!~ e júu` e fá'a na? Joba' fíi` i 'ná! e jmeáang`- i` yaang`na! cóo!~ jalé!~ e e' dsea` fariseo cóo!~gui dsea` saduceo, co' jalé!~ e jo lí` lafa' quie!~ quiá!~ iñí!~.

12 J_oguib mi~ calilí^{1^} i dsea` quiá⁻ Jesú^s do lajiⁱ^{1^}
e guóng¹ e júu[^] e café¹ dsea` do quiá⁻ quie¹[^] iñí¹[^],
co¹ e laba¹ sí¹ Jesú^s i dsea` quiá^r⁻ do e nijméiñ¹[^]
do í¹ yaaiñ[~] e ja¹ niligøøiñ¹ cój¹[^] jalé¹ júu[^] e e¹ dsea`
fariseo cój¹[^]gui dsea` saduceo.

*Mi~ cajíng¹ Tú[^] Simón e Jesú^s lñiñ¹ i dsea` i sijeeng¹
dsea` Israel i nicá¹ nifi¹ quiá^r⁻
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)*

13 J_o mi~ tí¹ lí¹ caguié⁻ Jesú^s fí¹ lí¹ se¹ Cesarea
quiá⁻ Filipo, lalab cajmíngi^r¹ i dsea` quiá^r⁻ do jo
cajíñ¹[^]:

—¿E¹ fé¹ dsea` uii¹ quié⁻ jnea¹, dsea` i cajá¹ fí¹
nifi¹ jo cagüén¹n fí¹ jmigüí¹ la e líñ¹n jaang¹ dsea`
jmigüí¹?

14 J_oba¹ cañí¹ i dsea` quiá^r⁻ do jo cajíñ¹[^] lala:
—I líng¹ dsea` fé^r¹ e i Juan i lamí¹ seáang¹ dsea`
jmíib¹'ná¹, jo i líng¹gui fé¹ e Líi¹'ná¹, jogui i líng¹gui
dsea` éeiñ¹'ná¹ e Jeremías osi lí¹ jaang¹gui lajee¹
dsea` i café¹ cuaiñ[~] quiá⁻ Fidiée¹ malíi¹gui eáang¹.

J_o ng¹ jo, j_oba¹ cajmíngi¹ Jesú^s i dsea` quiá^r⁻ do
jo cajíñ¹[^]:

15 —Jogui¹'ná¹, ¿í¹ fó¹na¹ e líñ¹n?

16 J_oba¹ cañí¹ i Tú[^] Simón do lala:
—'Nub¹ i dsea` i sijeeng¹ jnea¹[^], dsea` Israel, i nicá¹
nifi¹ qui⁻naa¹, jogui¹'nub¹ cajo¹ lin¹ i Joo¹ camíng¹[^]
quiá⁻ Fidiée¹ i seeng¹ lata¹ do.

17 J_oba¹ cañí¹tú Jesú^s quiá⁻ Tú[^] Simón jo cajíñ¹[^]
casí¹ reiñ¹:

—Jugui¹'jia¹ quií¹[^], Tú[^] Simón, joo¹ jaang¹gui
dseañu¹ i sií¹ Jonás, dsucó¹ jíi¹[^] jaang¹ dsea` jmigüí¹
ja¹ ii¹ mi¹ ca'e¹ 'ná¹ e júu[^] na, co¹ Tiquié¹e dsea`
guiing¹ nifí¹bing¹ i nica'e¹ 'ná¹ e na.

18 Jo jnea~ fíi~-i 'ná` e cuu~ guóng` e sii` 'ná` cajo_, jogui 'nab` dsea` i niliing` lafa' coo` cuu~ quiá`- tii`- fíi` quiá`- guá`- quié`-e. Jo e guá`- e ni'uíng` do quié`-e líi` lafa' jaléng` dsea` i ni'uíng` dsea` quié`-e, jo ja` sea` bñ quiá`- 'mó` fa' nijmé` e ni'íng` e jo.

19 Jo jneab~ nicuóøø 'ná, Tú` Simón, coo` lafa' joñí` quiá`- ñíff` fí` li~ guing` Fidiée` i quiu` ta~ quiá`- lajaang` lajaang` dsea` quiá`-. Joba' jalé` e ja` nicuó` fí` jee` jaléng` dsea` quié`-e fí` jmigüí` la, ja` nicuó` Fidiée` fí` quiá`- e jo cajo_. Jogui lajalé` e nicuó` 'ná fí` jee` jaléng` dsea` quié`-e fí` jmigüí` la, joba` nicuó` Fidiée` fí` quiá`- e jo cajo_.

20 Jo mi~ cangf` jo_, caquiu` Jesúz ta~ i dsea` quiá'r`- do e ja` ii` nisfiñ` do jií` jaang` e íbre líiñ` i dsea` i sijeeng` dsea` góor` dsea` Israel i nicá` nifi` quiá'r`-.

*Mi~ cajmée` Jesúz júu` e tí` lí~ njingáng`- dsea` ír`
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)*

21 Jo latí` ie~ job canaang` Jesúz jma'r` júu` jaléng` i dsea` quiá'r`- do e fí` Jerusalén 'né` dséng`-túr calé` catú`-, jo fí` job jaléng` i dsea` cóong`- i quiu` ta~ quiá`- dsea` góor` dsea` Israel cóo`-gui jaléng` fíi` jmidsea` quiá'r`- cóo`-gui jaléng` tifa` quiá`- júu` quiu` ta~ quiá'r`-, jo jaléng` íbing` i nicuó`- ír` iihuí` e eáang` cartí` njngáiñ`- dsea` do. Jo dsu` mi` nidsíng` 'ní` jmíi`- e cajúiñ`-, njíb`-túr calé` catú`-.

22 Joba` Tú` Simón cajéeiñ` dsea` do lí` coo` yaaiñ`- jo cajíim`-jiur dsea` do jo casí`r`-:

—¡Ja` güili'iing` dsí` Fidiée` e nilí` lajo_, Fíi`naa`!
¡Ja` catíing` 'ná` e niliín`- lajo_!

23 Jo Jesúz cangoquiéeiñ` calé` catú`- fí` quini` Tú` Simón jo casí`-reiñ` do:

—Jéeng'~ cáan`n, Satanás! Ja` jnín'~ jnea~ fí'. Co' na` ja` ngáng' laco' jíi'~ e í' dsíí' Fidiée~, co' lajíi'~ e líi' quiá'~ dsea` jmigüí`ba' níi'~ 'nu'.

24 Jo mi~ cangf jo, casf~tu Jesús jaléng' i dsea` quiá'r~ do lala:

—Song ii` dsea` iing~ ni'uíng~ dsea` quié~e, joba' güitár` jalé~ e lí` dsíir' 'ñia'r' jo güiseaiñ' lafa' crúu~ quiá'r~ e laco' cuo' li~ e guia' dsíir' e nidsingüiñ~ jalé~ e huíng~ uíi'~ e líiñ~ dsea` quié~e, jo lajoguiba' ningír~ cóo'~ jnea~ jóng.

25 Co' lí~ doñí' ii` dsea` i í' dsíí' e lí`bre nileáng~ 'ñia'r' jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~, joba' i dsea` í` conguib' nibiñ~ fí` lí~ 'li'~; jogui lí~ doñí' ii` dsea` i nijúung~ uíi'~ e líiñ~ dsea` quié~e, joba' i dsea` í` nitíim~bre fí~ quini~ Fidiée~ jóng.

26 Jo jíi'~ cóo` ja` ee` ta~ íing~ quiá'~ dsea` jmigüí` e sili'r` latøøng~ jmigüí` song ja`gui cuiñ~ jnea~, co' ni'líim~ quiá'r~ mi~ tí` li~ nití~ í` e nijúuiñ~, jogui ja` cuóøng` lí` quír~ cuu~ e laco' nitíñ~ fí~ quini~ Fidiée~.

27 Dsaco' jnea~, i Jóo' Fidiée~ i cagüéng~ fí` jmigüí` la e líin'n jaang` dsea` jmigüí`, nigáab'túu e niniing~ 'gøng~ quiá'~ Tiquié~e coliing~gui cóo'~ jaléng~ ángeles i líing~ guotíir~ mi~ tí` li~ nití~ e í` jo. Jo ie~ job mi~ nicuóøø dsea` lajíi'~ e catíng~ lajaang` lajaaiñ~ lí~ jialco' jíi'~ líi` ta~ e nícajméer` fí` jmigüí` la.

28 Jo fíi~ i 'ná~ lana e i líing~ 'nú~ la'ó~ teáang~na` la jmii~ na ja` mi` júung~na` cartí nimó~na` e nigáa` jnea~, i dsea` i cagüéng~ fí` jmigüí` la e líin'n jaang` dsea` jmigüí`, e nilíin'n jaang` dseata~ dsea` féng~ i quiá~ ta~.

17

*Mi~ calisíng~ jial jnéeng~ Jesús
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)*

¹ Jo mi~ cangí~ jñúu~ jmíi~ lajo, cató!~ Jesús Tú~
Simón cóo!~gui Tiáa~ jogui Juan i líng~ rúng~ Tiáa~,
jo lajee~ la'o~ yaam~bre cangolíiñ~ fí~ coo` yú!~ mó~
e níi' eáang'.

² Jo lajee~ teáaiñ~ fí~ jo, i dsea` do cangár~ jial
calisíng~ jial jnéeng~ Jesús. Jo cangár~ e jíing~ ji!~ ni~
dsea` do lafa' ji~ iee~, jogui si'r~ dseáng~ calité` lafa'
ji~ e tee' jlo!~.

³ Jo lajee~ job cangáiñ~ Moi~ cóo!~gui Líi~ e
teáaiñ~ siiñ~ coliing~ cóo!~ dsea` do.

⁴ Joba' lalab cajíng~ Tú~ Simón e casí'r~ Jesús:
—Fí'i, juguiú~ o' e taang~naa' coliing~ fí~ la, fa' na
nijmée!~e 'ní~ 'náu'jiu cóo!~ má!~'ma~, coo` quií~ 'ná~,
coo`gui quiá!~ Moi~ jogui coo` quiá!~ Líi~.

⁵ Jo lajee~ gui'ná!~ fé!~bi Tú~ Simón lado, mi~ ca-
jgó~ cabøø~ jníi' e ji!~ jlo!~ fí~ li~ teáang~ dsea` do,
jo fí~ jee~ e jníi' do guicaná!~ e liing~ ii` guicafé!~ jo
guicajíñ!~:

—I lab Joo'ó i 'neáan`n eáang' jo eáam' iáang` dsii~
cóo'r~. Jmee~na' náu~na' júu~ quiá'r~.

⁶ Jo mi~ canúu~ i dsea` gaang` quiá!~ Jesús do lajo,
dsifí~ lanab casíjníir~ fí~ ni~ uø~ jogui catú` guir~, co!
eáam' cafóiñ!~.

⁷ Jo cangoquiéeng' Jesús fí~ li~ sijníi~ i dsea` quiá'r~
do jo caquidsir` guóor` quiáiñ!~ do jo casí!~reiní!~

—Ráang~na'; ja` fóøng~na'.

⁸ Jo mi~ casée` i dsea` quiá!~ Jesús do nir~, jíi!~
jaang` i dsea` gáng~ do jo` ii` seeng` e fí~ do; 'ñiab"
Jesús sing`uir.

9 Jo nḡf̄ jo cajgám̄-bre e fí' yá'^ mó'^ do. Jo lajee` jo caquiá' Jesú斯 ta~ quiá'^ i dsea` quiá'r^- do jo casí'^-reiñ' lala:

—Ja` fí'^na' jíi'^ jaang` lajíi'^ e cañíi^-na' e fí' yá'^ mó'^ la cartí mi` nití` í` e nijí`tu jnea~, dsea` cagá^-a fí' nifí` e líi'n'n jaang` dsea` jmigüí`.

10 Jo mi` cangf̄ jo, cajmíngí` i dsea` quiá'^ Jesú斯 do cajmíngí'r^- dsea` do jo cajíñ':

—Fí`naa', ¿jiali'^ fé` i tifa` quiá'^ júu^ quiá' ta~ qui'^ii` dsea` Israel e Líi`bing` i nijáá` nifí`gui?

11 Joba` cañíi` Jesú斯 quiáiñ' do lala:

—E jáb^- e Líi`bing` i nijáá` nifí`, jo fí`bing` i niguiá^-guiú` lajalé`.

12 Jo dsu` jnea`gui fíi` i 'ná` e nicajáb` Líi^, dsu` ja` calijíi` dsea` ír`, jo cajméeb` dsea` la tí` e já` dsíir` cóo` dsea` do. Jo lajob jnea` cajo, i dsea` i cagüéng` fí` jmigüí` la e líi'n'n jaang` dsea` jmigüí`, niñíim`baa iihuí` cajo e nicuó` jaléng` i dsea` í.

13 Job mi` calilí` i dsea` quiá'^ Jesú斯 do e dsea` do fé'r` uii` quiá'^ i Juan i lami` seáang` dsea` jmíff`.

Mi` cajmi`leáang` Jesú斯 jaang` siming` i iuung` i ling` dsíi`

(*Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43*)

14 Jo mi` caguiéng`- Jesú斯 cóo` i dsea` quiá'r^- do fí` li` teáang` dsea` fíi`ng`, jo fí` job cangoquiéeng` jaang` dseañu` fí` quini` Jesú斯 jo casí'r` uó` jnir` fí` quini` dsea` do

15 jo casí`-reiñ' do lala:

—Fí`í, fíi` güilín` joo`o, co` contøøm` dsea` e joñíiñ`, jo seab` mi` quiñi` fí` ni` jí` osi fí` ni` jmíff` é, jo dseáng` eáam` íñ` iihuí`.

16 Jo n̄icagajéem̄ baa'r fí' quini^ dsea` quiá'^, dsu' ja` mi' calí' í fa' e n̄icajmi'leáanḡ neiñ!.

17 Joba' cañíi` Jesús jo cajíñ':

—Dsíng'^ ja` já'^ líng`na' júu^ quié^ e, jo jmang'^ fí' gab` iing`na' cá^na!. ¿Jial nité^ lí'i e niliseen^ cójó'^ 'ná'^? Ñijéeng`na' i siming^ do fí' la.

18 Jo mi^ caguilíñ^ fí' li^ sing^ Jesús, joba' cajíng^ dsea` do i^ 'líng^ i^ iuung^ dsíí^ i^ siming^ do jo lajöb cangohuíng^ i^ 'líng^ do ladsifi^ lana, jo ca'láam^ i^ siming^ do.

19 Jo mi^ cang^ jo, i^ dsea` quiá'^ Jesús do casíiñ^ cójó'^ dsea` do lajee^ la'ó^ yaaiñ^ jo casír^ dsea` do lala:

—¿E^ uiing^ quiá'^ e ja` calí^ jnea'^ fa' e cajmi-huíng^ naa'i^ 'líng^ i^ lamí^ iuung^ dsíí^ i^ siming^ do?

20 Joba' cañíi` Jesús quiáñ^ do:

—Co^ ja` leáang^ já^ líng^ 'ná^ júu^ quié^ e, jo uíi^ e joba' e ja` calí^ na' cajmee^ na' lajo; jo dsu' jnea^ jmítaa^ óo'na' e fa' capí^ ba' já^ líng`na' júu^ quié^ e fa' laco^ jíi^ e tí^ coo^ mijú^ mostáa^, joba' cuóøm^ lí^ quiú^na' ta^ coo^ mó^ e nilisíng^ éé^ quiá'^ li^ si^, jo nidsisíng^ 'ñia^ fí' li^ jié^ faco^ lajo. Jo song lajo, joba' doñí^ eeb^ quiú^na' jmíi^ jmee^na' jóng.

21 Co^ la'eáang^ cójó^ e fén^ dsea` Fidiéé^ jogui jmóor^ ayuno, qui^ jmíi^ e ni'uóng^ i^ 'líng^ lado.

*Mi^ cajmée^ tu Jesús júu^ e njinga'^ dsea` quiá'r^
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)*

22 Jo mi^ cang^ jo, lajee^ e ngí^ Jesús coliíng^ cójó^ dsea` quiá'r^ fí' li^ se^ Galilea, lalab cajíñ^ casír^ i^ dsea` quiá'r^ do:

—Tí̄ lī niguiéeb̄ í̄ e jnea~, dsea` ī cajá̄ fí̄ ñiff̄- e líin̄'n jaang` dsea` jmigüí̄, tí̄ lī nitén̄'n fí̄ jaguō dsea` jmigüí̄

²³ jō cartí̄ njingám̄'-bre jnea~. Jō dsū' mī̄ nití̄- 'nī jmih̄ lajō nijjib̄'túū calé̄ catú̄-

Jō mī̄ canúū- ī dsea` quiá̄'- Jesú̄ do lajō, joba' dsínḡ'- fí̄'fí̄ califiñ̄-

Mī̄ caquí̄' Jesú̄ cuū- e catí̄nḡ- guá̄'-

²⁴ Jō mī̄ cangf̄ jō, caguié̄tū Jesú̄ fí̄ Capernaum colīnḡ cóōl̄ ī dsea` quiá̄r̄- do. Jō ī dsea` ī jmoōtā mī̄ cuū- e catí̄nḡ- guá̄'- caguilíñ̄ fí̄ lī sinḡ Tú̄ Simón jō cajminḡ'r̄ dsea` do jō cajíñ̄-:

—¿Su jā̄ quí̄f̄ tifā̄ quí̄l̄- lajíí̄l̄ cuū- e catí̄nḡ- niquī fí̄ guá̄'-?

²⁵ —Quíib̄ dsea` do e jō —cañíí̄ Tú̄ Simón.

Jō mī̄ tī̄ lī ca'í̄- Tú̄ Simón fí̄ dsíí̄ sináū, cuóønḡ Jesú̄sb̄ canaaïñ̄ sí̄r̄ dsea` do jō cajíñ̄-:

—Janú̄, Tú̄ Simón, ¿jial í̄ ō cuaiñ̄ quiá̄- e júū- la? Jō jeē jalénḡ dseatā ī quiūtā fí̄ jmigüí̄ la, ¿ī̄ quiá̄- jalénḡ catí̄nḡ- nicár̄ cuū- e 'né̄- quī dsea` joguī e cuū- e íinḡ dsea~? ¿Su quiá̄- jalénḡ dsea` góor̄ osi quiá̄- jalénḡ dsea` ī jalínḡ fí̄ caluub̄ é?

²⁶ Joba' cañíí̄ Tú̄ Simón jō cajíñ̄-:

—Mó̄' quiá̄- jalénḡ dsea` ī jalínḡ fí̄ caluub̄.

Joba' cañíí̄tū Jesú̄ quiá̄- dsea` do jō cajíñ̄-:

—Joba' lajíí̄- e catí̄nḡ- 'ná̄, jā̄ 'né̄- quī' jíí̄l̄ coō.

²⁷ Jō licō jā̄ f̄- dsíí̄ ī dsea` do gā uiī quī'iī, guá̄ fí̄ lī néē guiéē, jō güibí̄ 'máá̄ quīl̄- jō guiinḡ ī la'uiī 'ñá̄ ī nilí̄; jō fí̄ mo'oō- ī 'ñá̄ ī nisicú̄' coō cuū-, jō cóōl̄ jíí̄l̄- e job nitínḡ- guiá̄- quiá̄- e nigüiquí̄' quī'iī quiá̄- lajíí̄- cuū- e catí̄nḡ-naa'

niquí^ii' quiá'^- guá'^-; joba' quie' e cuu^- do jo
güiqui^ jóng.

18

¿I^ i niing^ gui fi' quini^ Fidiée^?

(*Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48*)

¹ Jo ie` job cajo jaléng^ dsea` quiá'^- Jesús cango-
quiéeiñ^ fi` li^ sing^ dsea` do jo cajmíng^r^- lala:

—Fí^naa', ¿i^ líng^ 'ná` i niing^ gui mi^ Fidiée^
quier' nifí quiá'^- dsea` jmigüí?

² Joba' Jesús cató'r^- jaang^ jiuung^ jo casíñ^ i
jiuung^ do fi` guiá'^ joo` laco` la teáang^ i dsea`
quiá'r^- do

³ jo casí^ reiñ^ do lala:

—E jáb^- e fí^ i 'ná^ e song ja` nijmisíng^na` lají^
e í oo`na` jogui song ja` ni'uíng^na` laco`gui la líng^
jiuung^, joba` ja` nilí^na` jóng e Fidiée^ nicár` nifí
quií^na`.

⁴ Jo lalab fí^ i 'ná^; ii^ dsea` i ja` jmiféng^ 'ñia`
jogui ni'uíng^tur laco`gui la líng^ i jiuung^ i sing^
la, joba` íbing^ i niing^gui mi^ Fidiée^quier' nifí
quiá'^- dsea`.

⁵ Jo ii^ dsea` i íng^ i dsea` i líng^ laco` i jiuung^ la
la'eáang` coo`^ jnea~, joba` güiliñir` guiá^ e jneab~
íñ^ cajo.

Jial dseáang^ e nijiúng^ dsea`fi` ni^ dsee^-

(*Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2*)

⁶ Jo fí^ guí^ 'ná^ e doñí^ ii^ dsea` i nijmé^- e niténg^
fi` ni^ dsee` jaang^ jiuung^ i njá^ líng^ júu^ quié` e,
joba` guiá^gui quiá'^- i dsea` fi` e nidsibiíng^ 'ñia'r` fi`
é^ jmiñí^ e guineaang` coo` cuu^ 'loo` fi` moluur^ e
laco` nineáiñ^ cartí` uií^.

7 Jo gab` líi' quiá'~ jaléng` dsea` jmigüi` e sea` cōo`~ jalé` e jmiróng` yaaiñ` dsee~, co' cōo`~ jalé` e job e tóíñ` fí` ni~ dsee~. Jo dsu' e ngi~ fíib` i dsea` i jmōo` e niténg` dsea` rúiñ` fí` ni~ dsee~.

8 Joba' fíi` i 'ná` e doñi` si guóo` osi tii`~ nijmé~ e nitén` fí` ni~ dsee~, joba' jmeáng` gui` quíi`~ e niquiá`ba' jo nigüibi` cartí` li~ huíi^. Co' guiá`gui` quíi`~ e niguøn` fí` li~ guiá`~ e ja` sea` guóo` osi tii`~ é e laco`gui` niguøn`^ e la'iéb` guotíi` fí` li~ coo` jí` e ja` tóó` jmií` yu'.

9 Jogui song jminí`~ nijmé~ e nitén` fí` ni~ dsee~, joba' jmeáng` gui` quíi`~ e niguí`ba' jo nigüibi` cartí` li~ huíi^. Co' guiá`gui` quíi`~ e niguøn` fí` li~ guiá`~ e coo` jminí`~ e laco`gui` niguøn` cōo`~ lají` tú` jminí`~ fí` li~ coo` jí` e ja` tóó` jmií` yu'.

*Coo`júu`já`~ e lafa'júu`cuento quiá`~jaang`jo'se`~
i si'íng`*

(Lc. 15:3-7)

10 Joba' fíi` guií` 'ná`~ e ja` jmi`uóng`na` jíi`~ jaang` i jiuung` na. Co' jnea` fíi` i 'ná`~ e fí` ñifib` seeng` ángeles quiá'r` i neáang` coliing` cōo`~ Tiquié`e dsea` guiing` fí` jo.

11 Co' jnea~, i dsea` i cajá` fí` ñifí`~ e líin`n jaang` dsea` jmigüi`, cagá`a e laco`nilaan` jaléng` dsea` i si'íng` uíi`~ dsee` quiá'r`.

12 Jogui ¿jial líng` 'ná`~ e júu` la? Faco` jaang` dsea` áaiñ` cien jo'se`, jo calingíiñ` e cango'íing` jaang` i jo'se` do quiá'r` fí` jee` mó`, ¿su ja` nitiúung` tear i noventa y nueve do cateá` lajee` nidsér` e nidsi'néiñ` i jaang` i cango'íing` do quiá'r`?

13 Jo song cadséiñ' í, joba' eáang'gui nili'iáang' dsíir' uií~ quiá'~ i jo'se' i cadséiñ' do laco'gui quiá'~ i noventa y nueve i caseáaiñ' do.

14 Jo lajob cajo, co' Tiquí'ii' dsea` guiing~ ñiffí~ ja' iiñ~ fa' e nidsi'íng' jíi~ jaang` i jiuung~ na.

Jial 'né~ íing~ dsea` dsee~ quiá'~ jaang` dsea` rúiñ"
(Lc. 17:3)

15 'Jo fíi~ guíí 'nú', song jaang` dsea` rúng'na' calingíiñ~ e cajmeáiñ' 'nú' ga', joba' guiá~gui e siing~na' røø' lajee' co' gáng~na', jo niffí~na're e~ uiing~ quiá'~ e cajméer` e ga` do quí~na'. Jo song canáab'~ júuiñ~ quiá'~ lajíi~ e cajméer` do, joba' røøb` niliseeng'tu' cóo'r~.

16 Jogui dsu' song ja' ni'í júuiñ~ lajíi~ e niffí~re do, joba' nitó~na' jóng gáng~ gaang` dsea` jiéng~ i tíí' ni~ i nija'~ júu~ røø' quiá'~ lajíi~ e nisíing~na' do.

17 Jogui song la líim'bre líiñ' e ja' ni'í júuiñ~ cóo'~ i dsea` í, joba' cóo'~ dsea` quiá'~ Dsea` Jmáam~ 'né~ ngíng~ e júu~ jo. Jogui song o' cóo'~ dsea` í ni'í~ júuiñ~, joba' 'né~ e nítá~ óo'na' e i dsea` í ja` cuíiñ~ Fidiée` jogui líiñ~ laco' jaang` dsea` i jmoo` ta~ mí~ cuu~ e catíng~ dseata~ guiing~ fí~ Roma.

18 'Joba' jnea~ jmítaa~ óo'na' e jalé~ e ja` nicuó~na' fí~ jee~ jaléng~ dsea` quié~ e fí~ jmigüí~ la, ja` nicuó~ Fidiée` fí~ fí~ ñiffí~ cajo. Jogui lajalé~ e nicuó~na' fí~ jee~ jaléng~ dsea` quié~ e fí~ jmigüí~ la, joba' nicuó~ Fidiée` fí~ cajo.

19 'Lalab fíi~ guíí 'nú' cajo, fa' gám~ 'nú' fí~ jmigüí~ la nisíing~na' røø' quiá'~ lajíi~ e nimíi~na' Fidiée~, joba' Tiquié~e dsea` guiing~ ñiffí~ nicuó~bre 'nú' lajíi~ e nimíi~na'r do.

20 Cofa' gáng⁻ osi gaang[`] dsea` siseáiñ["] e jnea~ quiée⁻ nifi' quiá'r⁻, joba' dob seeng[`] jnea~ jee~ ír⁻ fí' li~ siseáiñ["] do cajo.

21 Jo ie~ jo cangoquiéeng['] Tú[^] Simón fí' li~ sing["] Jesús jo cajming[']r⁻ dsea` do:

—Fí'i, ¿jó["] ya["] 'né⁻ íin["]n dsee⁻ quiá'⁻ jaang[`] dsea[`] rún["]n song cajmeáiñ["] jnea~ ga[?] ¿Su jíil["] guié⁻ néeb⁻ jíil["]?

22 Joba' cañíi[`] Jesús quiá'⁻ Tú[^] Simón jo casí⁻reiñ[!]:

—Ja` fíi⁻ i 'ná⁻, Tú[^] Simón, e jíil["] guié⁻ née⁻, co['] cartí setenta ya["] siete née⁻ 'né⁻ íin["] dsee⁻ quiá'⁻ i dsea[`] rún["] do song li~ 'né⁻ lajo.

Coo'júu^ já⁻ e lafa'júu^ cuento quiá'⁻ jaang[`] dsea[`] 'léeng["]

23 Jo cajíng⁻gui Jesús casí[']r⁻ i dsea` quiá'r⁻ do e júu[^] la:

—Jo mi~ Fidiée[~]quier['] nifi' quiá'⁻ dsea[`], líi['] laco['] mi~ jaang[`] dseata⁻ dsea[`] féng["] i niseeng[`] dsea[`] 'léeng["] i nirøøng['] quiá'r⁻. Jo mi~ catí['] í["] e camíi['] i dseata⁻ do cuu⁻ quiá'r⁻ lajíil["] e nirøøng['] i dsea[`] 'léeng["] quiá'r⁻ do,

24 joba' i dseata⁻ dsea[`] féng["] do cató'r⁻ jaléng["] i dsea[`] 'léeng["] i nirøøng['] quiá'r⁻ do e laco['] nidsicóqiñ["] do lajíil["] e røøiñ[~]. Jo la'uui[~] cató'r⁻ i dsea[`] 'léeng["] i nirøøng['] jmigui['] cuu⁻ quiá'r⁻.

25 Jo co['] ja` ee['] cuu⁻ sea[']gui quiá'⁻ i dsea[`] 'léeng["] do fa'e nija'r⁻ i fiir[~] do, joba' i fiir[~] do caquiu'r⁻ ta[~] e nidsi'níim[~] i dsea[`] 'léeng["] do coliing[~] cóo['] dseamí['] quiá'r⁻ cóo[']gui jaléng["] jóor['] cóo[']gui lajalé["] e sea['] quiá'r⁻ e laco['] niquir['] lajíil["] e røøiñ[~] do.

26 Jo dsu' i dsea` 'léeng'~ do dsifr lanab casí'r` uó~ jnir~ fi~ quini~ i fir~ do jo camí'r` dsea` do jmi'ee~ jo casí'r` dsea` do lala: "Fí'i, míi~ i jmi'ee~ 'nu~ e nijmée~ féng'~ a' uii~ quié~ e ja` mí~ seeng` quié~ e lana e cuu~ e røøn~ quií~, dsu niqui~baa lajalé~ e røøn~ do quií~ mí~ niliseeng` quié~ e."

27 Jo i fli~ do calib~ fíi~ líiñ~ i dsea` 'léeng'~ i røøng` quiá'r~ do, joba' jo` camíi~guir cuu~ quiá'r~ jo caleáam`breiñ~ do cóo~ júu^ røø~.

28 Jo cangám~ i dsea` 'léeng'~ do, jo lajee~ ngaiñ~ guiá~ fib~ mi~ cajíñ~ jaang`gui dsea` 'léeng'~ rúiñ~ la'ó~ røø~ nijmóor~ ta~ quiá~fir~, jo i dseañh~ i nirøøng` capí~ cuu~ quiá'r~. Jo casam~bre dsea` do jo canaaiñ~ güi'r~ luuiñ~ jo casí'r` dsea` do lala: "i Qui~ quié~e lajíi~ e røøn~!"

29 Jo i dsea` 'léeng'~ rúiñ~ do casí'r` uó~ jnir~ fi~ quiniñ~ do jo camí'r` dsea` do jmi'ee~ jo casí'r~ lala: "Fa' nijmée~ba' féng'~ o' e røøm'búi cateá~ quií~, dsu niqui~baa lajalé~ mí~ niliseeng` quié~ e."

30 Jo dsu' i dsea` 'léeng'~ i cajmi'øø~ cuu~ do jo` e canáu~ júuiñ~ jíi~ cóo~, jo 'nuñib~ cangojéeiñ~ i dsea` 'léeng'~ rúiñ~ i carøøng` quiá'r~ do cartí~ caquíñ~ do e cuu~ do.

31 Jo mí~ caliñí~ i dsea` 'léeng'~ rúiñ~ i caguiaang~gui do e júu^ jo, joba' cangosíi~bre fir~ lajíi~ e cajmeáng~ i dsea` 'léeng'~ rúiñ~ i jaang`gui do.

32 Jo ée~ jo iing~ i fir~ do mí~ caliñir~ e júu^ jo, joba' caquiur~ ta~ e calitéb~ i dsea` i ca'lée~ do jo lalab casí~rein~ do: "i'Nu~lin~ jaang` dsea` 'léeng'~ i soo~ dsíi~! Jo jnea~ jo` camíi~i lajíi~ e røøn~ quié~ e do dsu uíi~ e camíi~ jnea~ jmi'ee~.

33 Jo lajob catíng~ fa' mí~ cajmee~ cóo~ i

dseañu^l rún^l do mi^l cami^lr' 'nu^l jmi^lee^l li^l laco'gui
cajmé^l jnea^l cój^l' 'nu^l."

³⁴ Jo dseáng^l la huíim' eáang' caliguíng^l i dsea^l
fii^l do quiá^l i dsea^l 'léeng^l quiá'r^l i cajmée^l ga^l
do co^l ji^lgui cartí^l caquiu^lr' ta^l e cangúiñ^l do iihuíi^l
cartí^l caquiu^l lajíi^l e røøiñ^l do.

³⁵ Jo cajíng^lgui Jesús casír^l jaléng^l i dsea^l
quiá'r^l do:

—Lanab cajo nijmé^l Tiquié^le dsea^l guing^l ñifí^l
cój^l jaléng^l 'nú^l song ja^l ni^líing^lna^l dsee^l dseáng^l
lajang^l uii^l quiá^l jaang^l dsea^l rúng^lna^l.

19

Mi^l ca'e' Jesús quiá^l mi^l tiúung^l dsea^l rúiñ^l

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jo mi^l cangí^l e cajíng^l Jesús jalé^l e júu^l na,
jo cagüi^lbre fí^l li^l se^l Galilea jo caguié^ltur fí^l li^l
se^l Judea e née^l li^l 'ngóo^l cataang^l laco^l iu^l gua^l
Jordán.

² Jo i^l 'leáam^l dsea^l ngolíng^l laco^l ngóor^l, jogui
cajmi^l'leáam^lbre jaléng^l dsea^l dséel^l ie^l jo.

³ Jo lajee^l táang^l Jesús fí^l jo^l, cangoquiéeng^l fí^l li^l
siñ^lco^ltu^l mífíng^l dsea^l Israel i_líng^l dsea^l fariseo
e lico^l iiñ^l do e niténg^l dsea^l do fí^l ni^l dsee^l, joba^l
cajmingí^lr^l dsea^l do lala:

—¿Su cuóom^l quiá^l jaang^l dseañu^l e nitiúuiñ^l
dseamí^l quiá'r^l fíng li^l doñí^l ee^l cajmiquíng^ljiu
dsíi^l rúiñ^l?

⁴ Joba^l cañíi^l Jesús quiá^l i dsea^l fariseo do lala:

—Ni^lca'ib^l 'nú^l fí^l ni^l ji^l quiá^l Fidiée^l li^l fé^l lala:
“Jíi^l latí^l mi^l uiing^l cajmeáang^l Fidiée^l dseañu^l
jogui dseamí^l.”

5 Jogui fé' cajo: "Uíi'~ e cúng" dseañh" guóor', joba' 'naaiñ' quiá'~ tiquiá'^ niquiá'r^ e laco' niliseeiñ` coliing~ cóo'~ dseamf quiá'r~, jo lajoba' lafa' jaam'bre ni'uíiñ` lajee` lají` huáaiñ'~ do."

6 Jo lajob fíi` i 'ná', jo` tí'guir gáiñ~, co' lafa' jaam'bre nica'uíiñ~. Co' Fidiée`bing' caguiá' ui-ing~ e cúng" dsea` guóor', joba' jo` cuóøng` fa' e nitiúung`gui dsea` rúiñ` mí` cangfgui e cacuíñ` guóor`.

7 Jo cajmíng`~tu i dsea` fariseo do Jesús:

—Jo ñjiali' caquiu' Moi~ ta~ e cuóøm`tiúung~ dsea` rúiñ` song caráang~ coo` mají` lí` fé' lajo, jo lajoba' dseáng`~ e cuóøng` e tiúung~ i dseañh` do dseamf quiá'r~?

8 Jo cañíi'tu Jesús quiáiñ'~ do:

—Jo i Moi~ do cacuør' fí' e catiúung'na' dseamf quií`na' dsu' uíi'~ e 'ná' dseáng`~ eáam' ue'~ óo'na'. Co' jíi`~ latí` mí` uiing` ja` lajo calí'iing` Fidiée` e nilí.

9 Jo jnea~gui fíi` i 'ná' e doñí` jíi` i tiúung~ dseamf quiá'~ e jíi`~ ja` ca'léé` i dseamf quiá'r~ do e güiññ` cóo'~ dseañh` jiéng', jogui e nicúng`tur guóor` cóo'~ jaang`gui dseamf jiéng', joba' dseeb` éer` jóng fí' quini` Fidiée`.

10 Jogui i dsea` quiá'~ Jesús do casí'r~ dsea` do lala:

—Song lajob líi` quiá'~ jaléng` dseañh` cóo'~gui dseamf quiá'r~, joba' guiú`gui líng` jnea'^ e ja` nicuíñ` guóor`.

11 Joba' cañíi'tu Jesús quiáiñ'~ do:

—Ja` lajiing` dsea` catíiñ` e ngáiñ` jalé` e júu`na, co' lajíi`~ dsea` i nícangíing` quiá'~ Fidiée`, jíi`~ íbing` i ngáng` e jo.

12 Jo jmiguib' uiing~ sea` e jmoo` hu^íng' quiá'- jaléng' dseaña' e ja` cuóøng` e nicuíñ' guóor': co'
seem` dseaña' e latí mi~ ngáam'bre ja` si'liñ` fa'
e nicuíñ' guóor', jogui seem'bí cajo e dseaña'
rúm'bre nicajmi'léng' ír', jogui seem'bí i ja` cuø' fí
yaang~ fa' e nicuíñ' guóor` dsu' uíl' e Fidiée` quie'
nifí quiá'r'. Jo jaléng' dsea` i quíi' jmiñ~ nijmé'
lajo, joba' güijmée'bre lajo.

Mi~ cajmigüeang' Jesús jaléng' jiuung'
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Jo mi~ cangí' jo, caguilíng' jaléng' dsea` e jéeiñ'
jiuung~ quiá'r' fí li~ sing' Jesús e laco' niquidsi'
dsea` do guóor' fí yúl' mogui~ lajaang` lajaang` i
jiuung~ do jogui e niféiñ' Fidiée` uii~ quiáiñ' do, jo
lajoba' niligüeaiñ' do. Jo dsu' i dsea` quiá' Jesús do
cajnúim'bre quiá' jaléng' sejmii` i jiuung~ do jogui
cajím'breiñ' do cajo.

14 Joba' cajíng' Jesús casí'r' i dsea` quiá'r' do:
—Cuóø'na' fí jaléng' i jiuung~ na güijaliñ' fí la
jo ja` jni'na' quiá'r', co' jaléng' dsea` i líng' laco'
i jiuung~ la, fíbing' catíng' e Fidiée` quie' nifí
quiá'r'.

15 Jo caquidsib' Jesús guóor' fí yúl' mogui~ la-
jaang` lajaang` i jiuung~ do, jo ngí' jo, cagüi'í'bre fí
jo.

Mi~ casíng' Jesús cõo' jaang` siming' i sea` cuu'
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Jo mi~ cangí' jo, cagueí~ jaang` siming' fí li~
sing' Jesús jo cajming'í'r' dsea` do:

—Tifa' i guiá' dsí', ¿e~ e guiá' 'né' jmee~ jnea~
e laco' nilí'i e niliseen' cõøng` cõo' Fidiée` car'
ngongí' jmiñ~?

17 Joba' cañíi` Jesú斯 quiá!^- i siming^ do:

—¿Jialí!` jnea~ jmingíi` cuaiñ~ quiá!^- jalé!` e guiá^-?
 Co' jaam` i guiúng^- seeng` jo jíi!` Fidiée`bing'
 líng` lajo. Jo dsu' song 'ná`gui iin!` e niliseen!
 cøøng` cóo!` Fidiée` car` ngongíi` jmii!, joba! 'né-
 nijmití`ba`lajalé!` júu` quiá!` ta~ quiá!` Fidiée`jóng.

18 Joba' cañíi` i siming^ do quiá!^- Jesú斯:

—¿E`gui e júu` 'né` liti~ do jóng?

Jo cañíi`tu Jesú斯 quiá!^- do jo casír` lala:

—Lalab líi` jalé!` e júu` 'né` liti~ do: Ja` jngán!
 jíi!` jaang` dsea` rún!; jogui ja` lee!` e nigüín! cóo!`
 dseañu` dseam! i o` quí!^-; jogui ja` jmoo! ii!; o`gui
 cuø` dsea` dsee` e ja` uiing` sea`;

19 jogui jmi`goo` tiquíi` cóo!`gui niquíi`;
 jogui jmi`neáan` jaléng` dsea` rún! lí` laco`gui
 jmi`neáan` uø`.

20 Joba' cañíi`tu i siming^ do quiá!^- Jesú斯 jo casír`
 dsea` do:

—Lajib` e júu` e fó`na` nicajmitii^-; joba! ¿e~ jíi!` e
 'né` nijmiti`guí?

21 Joba' cañíi`tu Jesú斯 quiá!^- do jo cajíñ!^-:

—Song 'ná` iin!` e niliguiún!` laco` si`í` fi` quini`
 Fidiée`, joba` guóng` fi` quí!^- jo güi`nií` lajalé!` e
 sea` quí!^-, jo jalé!` e cuu` e nilí` quiá!^- e jo jmee`
 guiée` jee` jaléng` dsea` tiñíng`, jo lajogui`ba` nilí`
 e nilisea` juguiá` quí!^- fi` ñíff` fi` li`/guiing` Fidiée`.
 Jo mi` ning` jo, nea` cóo!` jnea` jóng.

22 Jo dsu` mi` canúu` i siming^ do jalé!` júu` e
 cajíng`- Jesú斯, joba` fi`ib` cangáiñ!^-, co` eáam` sea`
 cuu` quiá!`r`.

23 Joba' casí!^- Jesú斯 i dsea` quiá!`r` do jo cajíñ!^-
 lala:

—E já'⁻ e fíi⁻ i 'nú'⁻ e huíim' líi' quiá'⁻ jaang` dsea` sea` cuu⁻ e njáng' 'ñia'r' fí' quini` Fidiée` e laco' dsea` do nicá` nífi' quiá'r⁻.

²⁴ Jogui fíi⁻túu 'nú' calé` catú⁻ e ja`gui huíng' quiá'⁻ jaang` jó' camello e ningíng⁻ne' fí' dsíi' too` jmini` mocuu⁻ e laco'gui jaang` dsea` sea` cuu⁻ njáng' 'ñia'r' fí' quini` Fidiée` e laco' dsea` do nicá` nífi' quiá'r⁻.

²⁵ Jo mī tí lī canúu⁻ i dsea` quiá'⁻ Jesús do lajo, joba' eáang'guib cangogá` dsíir' jóng, jo canaaíñ` jmingi' rúiñ' :

—Jo song lajob líi', joba' ñiñ' nilí' nijmé⁻ e nileáiñ` jee~ jalé' dsee⁻ quiá'r⁻?

²⁶ Jo lico' cajóøm⁻ Jesús i dsea` quiá'r⁻ do, jo cañíir' quiáíñ'⁻ do lala jo cajíñ'⁻ :

—Jíi'⁻ jaang` dsea` jmigüi' quíi'r' jmíi'⁻ nileáng' 'ñia'r' jee~ jalé' dsee⁻ quiá'r⁻, co' jíi'⁻ Fidiée`bing' quíi'⁻ jmíi'⁻ jmé⁻ lajo.

²⁷ Joba' cañíi` Tú` Simón quiá'⁻ Jesús jo casí'r⁻ dsea` do lala:

—Fíi'ii', jnea'⁻ nicatú`baa' lajalé' e sea` quí⁻naa' jo coo'⁻ 'nab` ningi'naa' lana. Joba' ñe' jíi'⁻ e catíi'naa' ni'íing'naa'?

²⁸ Joba' lalab cañíi` Jesús e casí'r⁻ i dsea` quiá'r⁻ do jo cajíñ'⁻ :

—E laba' jmítaa^ óo'na' e mī nitíi' í' e nili'míi'tu latøøng⁻ jmigüi', job mī nimáang⁻na' jnea', dsea` i cajá⁻ fí' ñífi'⁻ e líin'n jaang` dsea` jmigüi', e niní'i e niquiá'⁻ta' fí' ée'⁻ lī niíng'⁻ jlo'⁻ quié⁻e e sea` fí' ñífi'⁻. Jo ie' jo jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quié⁻e, niliseab` cajo guitu' ée'⁻ quií⁻na' fí' jo lī niní'na' colíng' coo'⁻ jnea'⁻ e laco' niquidsi'na' í' quiá'⁻ laji' guitu' 'lé' dsea` góona'a' dsea` Israel.

29 Jogui jaléng' dsea` i nilíing' dsea` quié'e, jo uíi' e jo nicatár` jalé' 'nur~, osi nica'naaiñ` quiá'- jaléng' rúiñ" é, osi nica'naaiñ` quiá'- tiquiá' niquiá'r^ é, osi quiá'- joo'bir é, osi nicatár` uó- quiá'r^- é, joba' jaléng' íbing' i niñíing` cien ya" e jmiguiá'gui e laco' e catár` do jogui niñíim'bir cajo e niliseeiñ` cøøng' cóo'~ Fidiée` car` ngongú` jmii~.

30 Jo i liing~ dsea` i líing^- e niiñ^- eáang' fí' jmigüí la, dsu' íbing' jíi'~ capí'^ ja` ee` niiñ^- mi^- nití^- e í` jo; jo dsu' i liing~ dsea` i líing^- e ja` ee` niiñ^- jíi'~ capí'^ fí' jmigüí la, joba' íbing' i eáang'gui niliniing^- mi^- nití^- e í` jo.

20

Coo'júu^ já!^- e lafa' júu^ cuento quiá'- dsea`jmoo` ta` quiá'- mí` huíing`jó!^

1 Jo café"gui Jesús coo'gui júu^ já!^- e lafa' júu^ cuento jo cajíñ!^- lala:

—Jo mí` Fidiée` quier' nifí' quiá'- dsea`, líi` laco' mí` jaang` dsea` fíi` coo` uó` lí` sijnea` mí` huíing`jó!^, jo i dsea` í` cagüí'fír` coo` ya" e la'ee` e cango'néeiñ`dsea` 'léeng` i nijmé` ta` quiá'- e mí` huíing`jó!^ do.

2 Jo casí`reiñ' do e niquí`bre e 'léeníñ` do quiá'- coo` jmii` ta~. Jo mí` cangí` jo, casíim`breiñ' do fí` jee` ta~.

3 Jo i fíi` do calé` catú` cagüí'fír` fí` jee` 'náa' mí` catí` la ii` ná` e la'ee` jo cangáiñ` jiéng`gui dsea` i neáang`jøøng` e ja` ta` jmoo`.

4 Jo lalab casí`r` í: "Song ja` ta` sea` jmée` 'ná', güílíng`na` güijmee`na` ta` quiá'- mí` huíing`jó!^

quié⁻e, jo niquí[~]baa quií[^]na[!] laco[!] si^{!Í}[^].” Jo cangolíim[^] i dsea` do cangojméer[^] ta[~].

⁵ ’Jo mi[~] cat[!] guieñí[~], cagüi^{!Í}ib[!]tu i dsea` fii[~] do fí jee[~] ‘náa[!] e ngojmée[~]gui[!] quiíjí[~] dsea` i njjmé[~] ta[~] quiá⁻r[~], jo caléb[!] catú[~] cagüi^{!Í}ir[!] mi[~] cat[!] la ii⁻ 'ni[!] e ca'lóo[~] cajo.

⁶ Jo coob[!] mi[~] cat[!] la ii⁻ 'ñia[!] e ca'lóo[~], jo caléb[!] catú[~] cagüi^{!Í}ir[!] jo cangór[~] fí 'moo[!]l[~], jo fí job cangár[~] e neáang[~] jiéng[!]gui dsea` i ja[~] ta[~] sea[!]jmé[~], joba[!] cajming[!]r[~] dsea` do: “¿Jialí[!] ngüi[!]ng[~] 'ná[!] jmíi[!] quií[~]na[!] fí la e ja[~] ta[~] jmoo[!]na[!]? ”

⁷ Joba[!] cañíi[~] i dsea` do quiá⁻ i fii[~] do: “Co[!] jíi[!][~] jaang[!] dsea` ja[~] mi[~] cali[!]neáiñ[~] jnea[!][~] ta[~]. ” Joba[!] cajíng⁻ i fii[~] do casí[!]reiñ[!]: “Güilíng[~] 'ná[!] güijmee[!]na[!] ta[~] cajo fí li[~] sea[!] mi[!][~] hui[!]ng[~] jó[!][~] quié⁻e.”

⁸ ’Jo mi[~] tí[!] li[~] canuu[!], i fii[~] do caquiá⁻r[!] ta[~] i dsea` née[!] ni[~] dsea` 'léeng[!][~] do e nitóør[!] jaléng[!] i dsea` jmoo[!] ta[~] do jo casí[!]reiñ[!] do lala: “Tee[!] lajaang[!] lajaang[!] i dsea` 'léeng[!][~] na jo qui[!][~] quiá⁻r[~], dsu[!] la'uii[!] ning[!]ng[~] i dsea` i cangotáang[!][~] jee[~] ta[~] la ii⁻ 'ñia[!] e ca'lóo[~] do jo lajob cartí[!] i cangotáang[!][~] la'ee[!][~] do.”

⁹ Jo lajob cajmée[!] i dsea` do; jo la'uii[!] cangüi[!]ng[~] i dsea` i cangotáang[!][~] la ii⁻ 'ñia[!] e ca'lóo[~], jo lajaang[!] lajaam[!] i dsea` í ca'iñ[!] e 'léeiñ[!][~] quiá⁻ latøøng[!] jmíi[!][~].

¹⁰ Jo mi[~] cató[!] quiá⁻ í, joguiba[!] cangüi[!]ng[~] i dsea` i cangotáang[!][~] la'ee[!]gui do, jo i dsea` í ca'f[!] dsíir[!] e jmiguiá[!]gui nilí[!]r[!] e 'léeiñ[!][~]. Jo dsu[!] o[!] lajo, co[!] røøb[!] ca'iñ[!] cöö[!][~] i nifi[!]gui do cajo.

¹¹ Jo mi[~] tí[!] li[~] cang[!] e ca'iñ[!] do e 'léeiñ[!][~], joba[!] canaaaiñ[!] fé[!]r[!] ga[!] ui[!] quiá⁻ i dsea` fii[~] do

12 jo casí⁻reiñ[!] do lala: “I dsea` 'léeng[!] quií⁻ i caguilíng⁻ cøøng`gui na, jíi[!] coo[!] oor⁻ba' cajmée⁻ ta⁻; jogui røøb⁻ caqui[!] quiá⁻ dsea` do laco⁻gui jnea[!], dsea` cataang⁻naa⁻ lajee⁻ latøøng⁻ jmíi[!] e guíi⁻ iee⁻.”

13 Jo dsu[!] i fii⁻ do cañíir⁻ quiá⁻ jaang⁻lajee⁻ i dsea` 'léeng[!] do jo casí⁻reiñ[!]: “Ruu[!], ofa[!] jnea⁻ jmóo^o jløn[!]n coo[!] 'nø[!]. ¿Su ofa[!] casii⁻naa⁻ røø⁻ jial tí⁻ 'léeng[!] dsea` lacoo⁻jmíi[?]

14 Joba[!] fíi⁻ 'nø[!] lana, nab róo⁻ e 'léen[!] jo nicuøøm⁻ guón[!]. Jo song jnea⁻gui iin⁻n quíi⁻ quiá⁻ i dsea` 'léeng[!] i calí⁻ cajmée⁻ ta⁻ cøøng`gui do røø⁻ laco⁻ jíi[!] e nicaquíi⁻ quií⁻,

15 joba[!] cuøøm⁻ lí⁻ jmee⁻ e lajo⁻, co[!] cuu⁻ quié⁻baa e cacuøø⁻øre do, o[!] cuu⁻ quiá⁻ dsea` jiéng[!]. ¿Ofa[!] dsihuíim⁻ba⁻ é dsu[!] uíi[!] e cajmé⁻e e guiú⁻ coo[!] i dsea` í[?]

16 Jo cajíng[!]gui Jesús lala:

—Jo i liing⁻ dsea` i liing⁻ e niin⁻ eáang⁻ fí⁻ jmigüí⁻ la, dsu[!] i bing⁻ e jíi[!] capí[!] ja⁻ ee⁻ niing⁻ mi⁻ nití⁻ e í[!] jo. Jo dsu[!] i liing⁻ dsea` i liing⁻ e ja⁻ ee⁻ niin⁻ jíi[!] capí[!] fí⁻ jmigüí⁻ la, joba[!] i bing⁻ i eáang⁻gui niliniing⁻ mi⁻ nití⁻ e í[!] jo.

Mi⁻ cajmée⁻ Jesús júu[!] e catí⁻ 'ni⁻ ya[!] e ti⁻ lí⁻ ni-jngám[!] dsea` ír⁻

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Jo coo⁻ jmíi[!], lajee⁻ e ni'iung⁻ Jesús fí⁻ ngaiñ[!] fí⁻ Jerusalén, jo cató'r⁻ i dsea` guítúung⁻ quiá'r⁻ do coo⁻ lico⁻ yaaiñ⁻ jo casí⁻reiñ[!] do:

18 —Jo lí[!] laco⁻ jíi[!] e móo⁻ 'ná[!] jmíi[!] na, lana ningóo'naa⁻ fí⁻ Jerusalén, jo fí⁻ job lí⁻ nisáng⁻ dsea` jnea⁻, dsea` i cajá⁻ fí⁻ nífi⁻ e líin'n jaang⁻ dsea`

jm̄igüī. Jo nijáíñ̄ jnea~ fí̄ jaguó̄ jalénḡ fiī jmidsea` quiá̄- dsea` góo`naa` dsea` Israel cóō`guī jalénḡ tifā i ē júū^ quiá̄^ ta~ quí̄-naa` cajo. Jo jalénḡ i dsea` íb` i nicuó̄ júū^ quiá̄- e nijúunḡ jnea~.

19 Jogui nijáíñ̄ jnea~ fí̄ jaguó̄ jalénḡ dsea` i ja` cuíng` Fidiéé̄, jo jalénḡ íb` i nilóø̄- quié- e, jogui nijmíhuíñ̄ jnea~ cajo jo jí̄gui cartí̄ niteáiñ̄ jnea~ fí̄ dse` crúū, jo fí̄ job nijúun̄n; dsu` mī nití̄ 'nī jmií̄ lajo, nijílb`túū calé̄ catú̄.

Lajíī- e camí̄ niquiá̄- Tiáā- cóō`gui Juan e camí̄r' Jesús

(Mr. 10:35-45)

20 Jó mī cangf̄ jo, i dseamf̄ quiá̄- jaang` dseaññ̄ i siī Zebedeo cajaquiéeiñ̄ fí̄ lí̄ sinḡ Jesú̄s, colíinḡ cóō` gánḡ- joōr̄, jaang` i siī Tiáā jogui jaang` i siī Juan, jo lají̄ huáaiñ̄- do quiíñ̄- jeē- dsea` guitúunḡ quiá̄- Jesú̄s, jo casí̄r̄ uó̄- jnir̄ fí̄ quiniñ̄-, cō iin̄ liinḡ eē nimí̄-bre dsea` do.

21 Joba` cajmingf̄- Jesú̄s i dseamf̄ do jo casí̄-reiñ̄:
-¿Ē iin̄?

Joba` cañíī` i dseamf̄ do quiá̄- Jesú̄s jo casí̄r̄- dsea` do:

-Jiéé` ō` e nicuó̄r̄ fí̄ e lají̄ gánḡ i joō`o la nigüeár̄ cóō` 'na` fí̄ lí̄ quiá̄^ ta~ mī niguiing~tu` fí̄ jo, jo jaaíñ̄ la nigüeár̄ lí̄^ lí̄ dsée` jogui jaang`guir lí̄^ lí̄ tuunḡ.

22 Joba` cañíī` Jesú̄s quiáíñ̄- do lala:
-Ná` jíī- ja` ní^na` lajíī- e mī`na` na. ¿Su línḡ-na` e nité`na` lajíī- iihuí̄ e nijaquiéeng` quié- jnea~?

Joba` cañíī` i joō` i dseamf̄ do jo cajíñ̄-:

—Nité' lí'baa'!

23 Jo cañíi'tu Jesús quiá' i dsea` do:

—E jáb' e 'ná' nimó'ba' iihuí' cajo lí'^ laco'gui nimoo~ jnea~; jo dsu' e nigüeá` dsea` lí'^ lí' dsée' osi lí'^ lí' tuung~ é laco' guiin~n, ja` jnea~ catíin~n e jo fa' e nicuøø~, co' lajíi' dsea` i nicaguíng~ Tiquié'e, jíi' f'bing' i catíing~ e jo.

24 Jo mí~ tí~ lí~ canúu~ i dsea` quiá' Jesús i guíng~gui do lajíi' e júu~ jo, joba' caliguím~bre quiá' i gáng~ do.

25 Jo dsu' Jesús cató'r~ jaléng~ i dsea` guitúung` do quiá'r~ jo casí'r~ lala:

—Niñib' 'ná' guiá~ e jee~ jaléng~ dsea` i ja` cuíng` Fidiée` seeng` jaléng~ dseata~ i quiá~ ta~ quiá' jaléng~ dsea`, jo jaléng~ i dsea` i quiá~ ta~ do eáam` sili'r~ cóo'~ e ta~ líiñ~ do. Jo lajob líí' cajo cóo'~ jaléng~ dseata~ dsea` féng~ i quié' nifí' quiá' jaléng~ dsea`, co' laguidseaam~ quiá'r~ ta~ quiáiñ~ do.

26 Jo dsu' ja` cuóøng` e nidsijée' lajo jee~ 'ná', co' ii` i iing~ i nicá` nifí' jee~ 'ná', f'bing' i 'né~ nijmé~ ta~ jmícoó~ quiá' i cagviaang~gui.

27 Jogui ii` i iing~ i nijmé~ e niing~guir jee~ 'ná', f'bing' i 'né~ jmé~ jalé~ ta~ huí~ jee~ jaléng~ i cagviaang~gui e ja` jmíféng~ 'ñia'r~.

28 Jo lajob 'né~ jmér~, co' lajob ta~ cagá~ jnea~ cajo, jnea~ dsea` cagá~a fí~ ñiff~ e líin~n jaang` dsea` jmigüí. Co' jnea~ ja` cagá~a fa' e jmoo` dsea` ta~ fí~ quinii~, co' jnea~ cagá~a e laco' nijmicóo~ o jaléng~ dsea` jmigüí jogui e nijáng~ 'ñiá~a e nijúun~n e laco` nileáng` fíing` dsea` jmigüí jee~ jalé~ dsee~ quiá'r~.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús gáng~ dsea` tiuung~
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)*

29 Jo mi~ cangf̄ jo, mi~ tī~ li~ ca'uøøng` Jesús cóo!~ jaléng` dsea` quiá'r~ fí` Jericó, eáam` cango'leáang` dsea` laco! ngóor`.

30 Jo lajee` laco! teáaiñ!~ fí` lado, coob` mi~ cangf̄iñ` li~ neáang` gáng` dsea` tiuung` i neáang` 'ni! ff̄. Jo mi~ tī~ li~ calilí!~ i dsea` tiuung` do e cangf̄ing` Jesús fí` jo, joba` ca'áiñ!~ dsea` do lala:

—¡Fí'i'ii!, siju` dseata~ Daví~, fí~ güilíin!~ jnea!~!

31 Jo dsu' jaléng` i dsea` i ngolíng` cóo!~ Jesús do ca'gaam'bre quiáiñ!~ do e laco! jo` áng`guiiñ` do dsea` do. Jo dsu' lf̄^ li` téa`gui canaang` óo` i dsea` tiuung` do e áiñ!~ dsea` do jo fé!tur lala:

—¡Fí'i'ii!, siju` dseata~ Daví~, fí~ güilíin!~ jnea!~!

32 Joba` cajeab` Jesús laco! fí` iuuiñ` do jo cató'r` i dsea` tiuung` do jo cajming!`reiñ` do:

—¿E~ iing~na' e nijmee~e quií~na'?

33 Joba` cañíi` i dsea` tiuung` do quiá!~ Jesús lala:

—Fí'i'ii!, ii~naa' e nijmée!~e nilijnéb!túu`.

34 Joba` calí` fíi` líim` Jesús i dsea` tiuung` do jo lico! cagüi!r` jmini`biñ` do lajaang` lajaaiñ`. Jo dsifí` lajob ca'láang` i dsea` tiuung` do, jo calijné!bre. Jo mi~ cangf̄ jo, cangolím`bre cóo!~ Jesús.

21

Mi~ ca'í~ Jesús fí`jee~fí`Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Jo lajee` ná!`gui e niguieng` Jesús fí` Jerusalén coliing` cóo!~ jaléng` dsea` i ngí` cóo'r` do, jo caguilíiñ` fí` coo` fí` e sii` Betfagé e néé` quiá!~ coo` mó!` e sii` Olivos. Jo tī` job caguiéng` Jesús gáng` lajee` i dsea` quiá'r` do e jéeng`guiiñ`

2 jo cas!`reiñ` do lala:

—Güiliing⁻na' e fí' fii⁻jia e née' quini⁻ na, jo fí' job niguiéng[']na' jaang[']bú['] iee⁻ i 'ñúung['] coliing[']cóo['] jaang[']yuu['] quiáa⁻re'. Jo síing[']na're' jogui tee⁻na're' fí' la.

³ Jo song ii['] casí['] 'ná['] jiali['] jmoo[']na' lana, jo[']ba' nifí[']na'r lala: "Lana 'neáng⁻ fí'i[']i bú[']la. Dsu['] mi[']ning^f jo nijajeaam[']túure!."

⁴ Jo cangojée' e na e laco['] caliti['] jíi['] lacó['] júu['] e cajíng['] jaang[']dsea[']i café['] cuaiñ['] quiá['] Fidiée['] malii[']gui[']eáang['] mi[']cajme[']r lala:

⁵ Síi[']na' jaléng[']dsea[']i seeng['] fí' Sión:

"Lab nijáá[']i dseata[']dsea[']féng['] i quié' nifí[']quií[']ii', jo jaang[']dsea[']i ja[']jmiféng['] 'ñiab[']líiñ['], jogui[']guiñ[']fí'mocóo[']jaang[']bú[']jiuung[']."

⁶ Jo mi[']cang^fjo, cangolím[']i dsea[']gáng[']quiá[']Jesús do jo[']cajmiti[']bre laco[']jíi[']ta[']caquia[']dsea[']do quiá'r['].

⁷ Jo cató[']bre i bú[']iee[']do coliing[']cóo[']yuu[']quiáa⁻re[']do fí- li[']sing[']Jesús, jo canaaiñ[']sifír[']sí[']r[']fí'mocóo[']i bú[']jiuung[']do jo[']mifíng[']caguáb[']Jesús fí'mocóo[']i jó[']do.

⁸ Jo fíim[']dsea[']ni'r[']jalé[']sí[']r[']lacuee[']guiá[']fí- li[']cangíng[']Jesús; jo i liing[']gui[']dsea[']ta'r[']guo[']'ma[']e tii[']jo[']guiar[']fí- li[']ningíng[']dsea[']do cajo.

⁹ Jo jaléng[']i dsea[']i ngolíng[']nifí[']cóo[']gui[']i jaliing[']catí[']cøøng[']óor[']lala:

—¡Majmiféng[']naa[']i Joo[']dseata[']dsea[']féng[']Daví[']! ¡Jogui[']juguiá[']jia[']quiá[']i dsea[']i casíng[']Fidiée[']fí[']jmigüí[']la cuaiñ[']quiá'r[']! ¡Jo majmiféng[']naa[']Fidiée[']dsea[']guiing[']ñifí[']!

¹⁰ Jo mi[']tí[']lí[']ca'i[']Jesús fí[']dsí[']fí[']Jerusalén, lajíim[']dsea[']canaaiñ[']ta'r[']mií[']jo[']jmíng[']rúiñ[']:

—¿gui*j* dsea` na?

¹¹ Jo*j* liing~ *j* dsea` do ngíir`:

—Mó¹^ Jesús *j* dsea` *j* fé¹ cuaiñ~ quiá¹^- Fidiéeb¹ na,
j nabi*j* seeng` fí Nazaret do fí li¹ sè¹ Galilea.

*Mi~ ca'uóøng` Jesúus jaléng` dsea` i jmóo` ta~ 'nú` fí
dsíi` guá¹^-*

(*Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22*)

¹² Jo mi¹ cang¹ jo, jo cangó¹ Jesús fí dsíi` guá¹^- fé¹
quiá¹^- dsea` góor` dsea` Israel e si¹ fí Jerusalén do.
Jo mi¹ cangár¹ e lafa¹ 'móob¹~ lí¹ e fí jo, co¹ teáang¹
dsea` ta~ 'nú¹ jogui ta~ láá, joba¹ cajmiquím¹^- dsíi`
Jesús mi¹ cangár¹ lajo, jo canaaín¹ jím¹bre jalé¹
mes¹ quiá¹^- *j* dsea` *j* jmóo` ta~ jmísíng¹ cuu¹ jogui
jalé¹ 'masii¹ quiá¹^- *j* dsea` *j* jmóo` ta~ 'nú¹ng¹ jaléng¹
mee¹.

¹³ Jo cajíñ¹ casír¹ jaléng¹ *j* dsea` do lala:

—Lalab fé¹ Fidiée¹ fí ni¹ ji¹ quiá'r¹: “E 'nú¹ la
nilisi¹ 'nú¹ li¹ nisíng¹ dsea` cóo¹ jnea¹”; jo dsu¹ 'nú¹
nicajmi¹ uíng¹na' coo¹ 'nú¹ li¹ teáang¹ jaléng¹ ii.

¹⁴ Jo lajee¹ táang¹ Jesús e fí dsíi` guá¹^- do, jo¹b
cagUILÍNG¹ jaléng¹ dsea` tiuung¹ cóo¹gui jaléng¹
dsea` jlúung¹, jo cajmi¹ leáang¹ Jesús jaléng¹ *j* dsea`
í.

¹⁵ Jo mi¹ tí¹ li¹ cangá¹ jaléng¹ fí¹ jmídséa` quiá¹
dsea` Israel cóo¹gui jaléng¹ tifa¹ quiá¹ júu¹ quiá¹
ta~ quiá'r¹ lajíi¹ e quíi¹ Jesús jmíi¹ jmór¹ e dsigá¹
dsíi` dsea` jogui canúu¹guir e óo¹ jaléng¹ jiuung¹ e
fí¹ guá¹^- do lala: “¡Güijmiféng¹ jaléng¹ dsea` jmígüí¹ *j*
Jóo¹ dseata¹ dsea` féng¹ Daví¹!”, joba¹ jaléng¹ *j* dsea`
í eáam¹ caliguíñ¹

¹⁶ jo¹ casír¹ Jesús:

—¡Nuu¹ lajíi¹ e fé¹ jaléng¹ *j* jiuung¹ na!

Joba' cañíí` Jesú斯 quiáiñ' do:

—Núu'baa, jogui ¿su ja` mí' ca'í' ná' lajíí' e tóo' fí' ni' jí' quiá' Fidiée` lí' fé' lala?:

'Ná', Fidiée`, nicajmee'

e cóo' jalé' e o' jaléng' jiuung~ cóo' gui jaléng'
yuu' nijmiféiñ' 'ná'.

17 Jo mí' calí' casí' Jesús i dsea` do lala, jo cagüi'í'bre fí' fí' Jerusalén jo cangó'tur fí' coo' fí' li' sii' Betania, jo fí' job cangongiíñ' e uóo' jo.

Mí' caliquiú' coo' 'ma' güiñí'
(*Mr. 11:12-14, 20-26*)

18 Jo mí' cangí' jo, coo' e la'ee' lajee' e ní'iuung- Jesús fí' e níngáiñ' fí' Jerusalén, cadseá' jmi'aaiñ'.

19 Jo coo' cangá'bre e gui' coo' 'ma' güiñí' ca' fí' lana, jo cangoquiéeiñ' fí' lí' gui' do, dsu' cadsé'r' e jíí' coo' güiñí' ja' íí', dseáng' yaang~ má' quiáb'-dsi'. Joba' lalab casí'r' e 'ma' güiñí' do:

—Jo' nicuó'gui' jíí' coo' güiñí' latí' lana!

Jo ladsifi' lanab caliquiú' e 'ma' güiñí' do.

20 Jo mí' tí' lí' cangá' i dsea` quiá'r' do e calí'-lado, joba' eáam' cango'gá' dsíir' jo cajmingí'r'-dsea` do lala:

—Fí'naa', ¿e' uiing~ quiá' e caliquiú' ladsifi' lana e 'ma' güiñí' na?

21 Joba' cañíí` Jesú斯 quiáiñ' do:

—E já' e fí'í' ná' e song dseáng' já' líng'na' e quíí'baa jmíí' jmeé' lí' doñí' ee' jo ja' jmitúng' áá'na', jo o' jíí' e na niquíí'na' jmíí' nijmee'na' jóng lí' lacó'gui jíí' e cajmé' jnea' cóo' e 'ma' güiñí' na. Co' song dseáng' já' líng'na' e quíí'baa jmíí' jmeé' lí' doñí' ee', joba' cuóom' lí'

quiah'na' ta~ e mó' si' la e nijéng'⁻ 'ñia' li~ si' jo nidsisíng'⁻ 'ñia' fí' 'ni' jmiñí'[^], joba' lajob nil'[^] jóng.

22 Joba' fíi⁻i 'ná' lajiing'na' na e mi~ fóng'na' Fidié[~], míi[^]ba're car` ngocáng` óo'na' jogui já'⁻ líng'na' e quíib'[~] dsea` do jmii[~] nijmér⁻ lí[^] doñi' ee', joba' nicuó'⁻bre 'ná' jóng lajiíl'[~] e mi'na' do.

I quiah'ta~ Jesús e jmóor'jalé'[~]e jmóor'
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Jo mi~ cangí[~] e cajíng'⁻ Jesús lajo, jo caí⁻bre fí' dsíi' sínáu[^] guá'⁻ fé[~] e er' júu[^] quiá'⁻ Fidié[~]. Jo lajee[~] iuuiñ⁻ fí' job, mi~ cangoquíéeng' jaléng⁻ fíi[~] jmídsea` quiá'⁻ dsea` góor` dsea` Israel fí' li~ siñ'[~] coliing⁻ cóo'[~] jaléng⁻ dsea` cóøng'[~] quiá'r⁻ cajo, jo cajmingí⁻r⁻ dsea` do lala:

—¿I~ i quiah' ta~ quíi'⁻ e jmoo[~] jalé'[~] e na? Jo ¿i~ i cacuó'⁻ná` fí' e cuóøng` jmee'⁻ jalé'[~] e na?

24-25 Joba' cañíi' Jesús quiáiñ'⁻ do jo casí⁻reiñ:
—Jnea~ cajo seab` coo` e nijmingíi⁻i 'ná'. ¿I~ casíi` quiá'⁻ Juan e niseáiñ⁻ dsea` jmii[~]? ¿Su Fidié[~] ofa' dsea` jmigüíb` é? Jo song nijmée⁻na' jnea~ júu[^] i casíi` quiá'r⁻, joba' nijmée⁻ jnea~ 'ná' júu[^] i~ quiah' jnea~ ta~ e jmoo'o lajalé'[~] e la.

Jo i dsea` do canaaiñ⁻ s̄hiñ⁻ lajee[~] la'ó[~] yaaiñ⁻ jo sí⁻ rúiñ⁻ lala:

—Song nisíi⁻naa'r e Fidiéeb` dsea` casíi` quiá'⁻ i Juan do, joba' nijíñ⁻ nisí'r` jneaa~aa!: “¿Jalií⁻ ja` já'⁻ calíng⁻na' i dsea` í jóng?”

26 Jo ja` cuóøng` nisíi⁻naa'r e dsea` jmigüíb` casíi` quiá'⁻ i Juan do, co' fing song casíi⁻naa'r lajo, dseáam⁻ fing ee` cajmeáng⁻ dsea` jneaa~aa'; co' lajiim` dsea` ñir' e i Juan do café'r` cuaiñ⁻ quiá'⁻ Fidié[~].

27 Joba' cañíir` quiá'⁻ Jesús lala:
 —Ja` ne~naa' jíi'⁻ coo`.
 Jogui Jesús casí`⁻ tur i dsea` do jo cajíñ'⁻:
 —O'gui jnea~ cuóøng` jmée'⁻ e 'ná'⁻ júu^ cajo i~ i
 quiú'⁻ jnea~ ta~ e jmoo`o jalé'⁻ e la.

*Coo` júu^ já'⁻ e lafa' júu^ cuento quiá'⁻ gáng⁻ joo`
 dsea`*

28 Jo cajmingí`⁻ gui Jesús jaléng` i dsea` do lala:
 —¿E~ i' óo' 'ná'⁻ cuaiñ~ quiá'⁻ e júu^ la? Coo` née'⁻
 nicaliséng` jaang` dseañu`⁻, jo i dseañu`⁻ i nicaliséng`
 gáng` joo`⁻. Jo coo` née'⁻ casí`r` i joo`⁻ la'uii~ do:
 “Joo`o, fa' jgiée` o' güijmée'⁻ coo` jmii`⁻ ta~ fi` li`
 sijnea` mii`⁻ huíing` joo`⁻ quiú`⁻ ii` do.”

29 Joba' cañíi` i joo`⁻ do: “iU~, dseáng`⁻ fím`⁻ baa
 nii`i!” Jo dsu` mi`⁻ cangf`guiji` lajo, ca'ib`⁻ dsíir`
 cangór`.

30 Jo dsu` ngf` jo i joo`⁻ i catí` tú`⁻ gui do casí`⁻
 tiquiá'r`^ laco` casí`r` i joo`⁻ la'uii~ do; joba` i
 joo`⁻ i cañíi`bre ladsifi` quiá'⁻ tiquiá'r`^ jo cajíñ`⁻ e
 nidsé`bre. Dsu` mi`⁻ ngoyúung`^ jo ja` cangór`.

31 Joba' cajmingí`⁻ Jesús i dsea` do:
 —¿l`⁻ lajee` laji` gáng` i joo`⁻ do líing` 'ná'⁻ i
 calináu`⁻ júu^ quiá'⁻ tiquiá'r`?

Joba' cañíi` i dsea` do quiá'⁻ Jesús jo cajíñ`⁻:
 —I joo`⁻ la'uii~ do, íbing` i calináu`.
 Jo Jesús casí`r` i dsea` do lala:
 —E já`⁻ e fíi`i 'ná'⁻ e jaléng` i dsea` i jmoo` ta~
 mi` cuu` e catíing` dseata` dsea` féng` i guiring`
 fi` Roma jogui jaléng` dseamí` i jmoo` ta~ 'niiing`
 yaang~, jéeng`guir nijáng` yaaiñ` laco`gui 'ná'⁻ fi`
 jaguo` Fidiée` e laco` dsea` do nicár` nifí` quiáiñ`⁻.

32 Co' mí~ cajá~ Juan i caseáang` dsea` jmíi` jo ca'e'r' 'nú~ jial niliguiúng~ na' fí~ quini~ Fidiée~, dsu' ja` já~ calíng~ 'ná~ jalé~ e jo ie~ jo. Jo dsu' jaléng~ gui i dsea` i jmoo` ta~ mí~ cuu~ cóo~~gui jaléng~ dseamí~ i jmoo` ta~ 'núng~ yaang~ jáb~ calíñ~ ie~ jo. Jo dsu' 'ná~gui, nañí~ fa' cañí~ ba' jalé~ e jo, dsu' ja` caquí~ jíng~~yaang~na' fí~ quini~ Fidiée~, jogui dseáng~ ja` já~ calím~ba' júu~ quiá~ Fidiée~.

Coo`gui júu~ já~ e lafa' júu~ cuento quiá~ dsea` 'léeng~ i soo`dsú~

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 Jo mí~ cangf~ jo, cajíng~~gui Jesús e júu~ la:

—Náu~na', la nifíi~i 'nú~ coo`gui júu~ já~ e lafa' júu~ cuento: Coo` née~ jaang` dseañu~ ni'óor` coo` uó~ jo nicajme'r' iá~ lacúng~ e uó~ quiá'r~ do, jo cajnír` mí~ huiing` jó~ fí~ dsú~. Jo cajmiliññ~ coo` lí~ ni'uó'r~ jmí~, jogui caséer` coo` 'núu~ níi~ fí~ quiá~ jo e laco` cuóøng` tí~ nir~ fí~ la'úng~ e fí~ ni~ guóo~ uó~ quiá'r~ do lí~ sijnea` mí~ huiing` jó~.

'Jo mí~ cangf~guiji~ lajo, ca'náaiñ~ coo`tú~ müssing~ dsea` i njmé~ ta~ uó~ quiá'r~. Jo mí~ cangf~ jo, cagüi~í~bre cangór~ fí~ lí~ huíi~.

34 Jo mí~ tí~ lí~ catf~ í~ caroo` e mí~ huiing` jó~ do, jo caguiém~ i dsea` fí~ uó~ do coo`tú~ müssing~ dsea` 'léeng~ quiá'r~ i cangoquiée` lajíi~ e catíiñ~ do.

35 Dsu' mí~ tí~ lí~ caguillíng~ i dsea` 'léeng~ do fí~ lí~ taang~ i dsea` jmoo` ta~ uó~ do, dsíng~~ga`cacóøin~ e caquié~ i dsea` i jmoo` ta~ uó~ do; i liing~ cacóøng~~cóo~~cuu~, jogui i liing~gui dseáng~ cajngam~bre.

36 Jo mí~ cangf~ jo, i fíing~gui dsea` 'léeng~ caguiéng~tu~ i fí~ do laco`gui i caguiéiñ~ lami~ uii~ do. Jo dsu' lajob cajmée'tu~ i dsea` i jmoo` ta~ uó~

do, cajmeám"tur jaléng" i dsea` 'léeng"~ i caguiéng"
i dsea` fii~ uó^ do.

³⁷ Jo mi~ cangf̄ jo, jóo'gui i dsea` fii~ uó^- do
caguiéiñ", co' ca'f̄ dsíir' e f̄guib fíng nijmi'gó` i dsea`
jmoo`ta~ uó^- do.

³⁸ Jo mi~ t̄i li~ cangáng~ i dsea` jmoo`ta~ uó^- do i
jóo' i dsea` fii~ uó^- do jo canaaiñ` s̄hiñ` lajee` yaaiñ~:
"I siming" nabing" i nijmé^- guiaá'e uó^- la mi~ t̄i li~
nijúung~ tiquiá'r^; majngáang"naa're lajminá~, jo
jneaa~aa' nilí'naa' nijé^ee' cōo!~ e uó^- la."

³⁹ Jo røøb` casf̄ing~ i dsea` jmoo` ta~ uó^- do e
nijmér^- lajo, jo cangojéeiñ` i siming" do cati' 'ni"
guiee` li~ sijnea` e m̄f̄^ huíng` jō^ do jo ff̄ job
cajngang"neiñ` do.

⁴⁰ Jo cajíng"~gui Jesús casí'r~ i dsea` do:

—Joba' ff̄~i 'ná^ e mi~ niguiée' i fii~ uó^ do, ¿e~
líng~ 'ná^ e nijmeáiñ" i dsea` jmoo`ta~ uó^- i ca'lée'
do?

⁴¹ Joba' cañíi` i dsea` do:

—E nijngám^- i fii~ uó^- do lajaléng" i dsea` jmoo`
ta~ uó^- do, jogui dsea` jiém" nitáiñ" i nijmé^- ta~ e
uó^- do lali~ i lí^ dsíir' i nija^- lajíi^~ e catíiñ^- quiá^-
e niró` do quiá'r^-.

⁴² Joba' cañíi` Jesús quiá^- i dsea` do:

—¿Su ja` mi` ca'f̄ 'ná^ ff̄ ni~ ji` quiá^- Fidiée` li~ fé^
lala?

E cuu~ e ja` calijíi^~ dsea` jmigüi` quiá^- t̄if^- ff̄` quiá^-
'ná^,

lanagui dseáng^- cuu~ laniim^- nica'uíng^- quiá^-
'ná^.

Jo 'ñiab` Fíi`naa' dsea` cajméer` e la,
joba' dseáng^- eáam` dsi'gó` dsi`naa' lana.

43 Jo uíi'~ joba' fíi'~ i' ná' jmiíi' na e nigüeáb` lajíi'~ e si'í' niñiíng`na' e Fidiéé` nicár` nifi' quíi' na' jo dsea` jiém' niñiíng` e jo, co' fíbing' já'~ nilíing` jogui ni'é~ røø` ff' quini' dsea` do.

44 Jogui doñi' ii` dsea` i nititaang` fi' ni~ e cuu~ e julí na, dseáng'~ táub'~ nilíiñ~; jogui song ii` dsea` cajlíng` e cuu~ do, dseáng'~ conguia' leeb` nilíiñ~.

45 Joba' mi~ tí~ lí~ canúu~ i fii~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel do cóo~gui jaléng` dsea` i líng` dsea` fariseo lajíi'~ e júu~ e cajíng` Jesús do, joba` calilí'r` e jaléng` íbre éeng` dsea` do cóo~ e júu~ quiá'r~ do.

46 Joba` ie~ jo lami~ iiñ~ nisám`bre Jesús, dsu' ja` cateá` dsíir` fa` cajmér` lajo, co' fíim` dsea` teáang` i já'~ líng` e dsea` do líiñ` jaang` i fé` cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé`.

22

Coo` júu~ já'~ e lafa` júu~ cuento quiá'~ mi~ cung'~ guó`dsea`

(Lc. 14:15-24)

1 Jo mi~ cangf jo, jo cóo~ júu~ lanab canaang'tu Jesús sí'r` jaléng` i dsea` do jo casí`reiñ`:

2 —Jo lalab lí` mi~ Fidiéé` quier` nifi' quiá'~ dsea`. Co` e jo lí` laco` mi~ jaang` dseata` dsea` féng` cajmér` coo` jmiíi` fe` quiá'~ e nicúng` guó` jóor`.

3 Jo mi~ tí~ lí~ ninée` guiá` e jmiíi` do, joba` i dseata` do casíiñ` jaléng` dsea` 'léeng` quiá'r` i cangoté` jaléng` dsea` simíing` e laco` nidó'r` colíing`. Dsu` i dsea` simíing` do ja` cali'iñ~ fa` cangolíñ`.

4 Jo mi~ cangf jo, i jiéng`gui dsea` 'léeng` quiá'~ i dseata` do casíiñ` i cangoté` i dsea` nisimíing` do jo casí`reiñ` do jial júu~ nicáiñ` do jo cajíñ` lala:

“Güijmée'~na' júu^ i dsea` nisimíing^ do e ninéeb' guíu^- lajaléb^ e niquiee~naa', co^ niacaquiú^- ta^ e nicajngam^ dsea` güítá^ quié^- e cóo^~gui jaléng^ jó^ caguisaang^ gui i jlo^~ úung^~, jo lajib^ ninéé' guíu^- lana. Síi^~gor güijalíiñ^, co^ lana nidsitoo^~ jmiíi^ quiá^- e nicúng^ guó^~jóo^baa.”

5 Dsu^ dseáng^- ja` cajmijíib^- i dsea` simíing^ do lajíi^~ júu^ quié^- i dsea` 'léeng^~ do. Jo jaaiíñ^ do cajíñ^-: “Síi^~go fíi^ e ja` lí^ nii^~lana, co^ nabi 'né^- nii^~ni'ée^ e uó^- quié^-e.” Jo jaang'gui do cajíñ^-: “Síi^~go fíi^ e ja` lí^ nii^~lana, co^ nabi 'né^- nijóø^~ø lajíi^~ e 'níf^baa.”

6 Jogui i dsea` simíing^ caguisaang^ gui do caquiém^bre i dsea` 'léeng^~ quiá^- i dseata^ do cartí^ cajngam^breiñ^ do.

7 Job mi^ caliguíing^- i dseata^ do e áang^ jo caquiú^r^ ta^ 'léé^- quiá^r^- e cangojngáam^biñ^ do jaléng^ dsea` i ca'léé^ do jogui cají^bre fíi^ góoiñ^ do cajo.

8 Jo mi^ cangí^ jo, i dseata^ dsea` féng^ do casí^r^- i dsea` 'léeng^~ quiá^r^- caguisaang^ gui do jo cajíñ^-: “Lana ninéé' guíá^- lajíi^~ jmiíñ^~ e niquiee~naa', dsu^ i dsea` i lamí^ sii^~ simíing^ do ja` catíiñ^- fa^ e nijalíiñ^- e niquiee~naa' coliing^~ cóo^r^~.

9 Jo lanagui fíi^- i 'ná^ e güilíing^-na' lacaang^ jee^ 'náu^ fíi^ jalé^ fíi^ e laniing^- jo güite^na' lí^ doñí^ ii^ dsea` i nijíng^na' jee^ 'náu^ do jo sii^~na'r e niquiee~naa' coliing^~ cóo^r^~, co^ i dsea` i lamí^ sii^~ simíing^ do ja` calí^iñ^ fa^ cajalíiñ^-.”

10 Joba^ ca'uøøm^ i dsea` 'léeng^~ quiá^- i dseata^ dsea` féng^ do e cajmitir^ laco^ jíi^~ ta^ caquiú^fir^, jo i fíi^m^ i dsea` do catór^, do i guiúng^ jogui dogui

í soo` dsíí'; lifa' dseáng' caróm` dsíí' sinúu^ quiá'` i dseata~ do e catang' jaléng` i dsea` í.

¹¹ Jo mi` tí` li` ca'í` i dseata~ do fí` li` niteáang` i dsea` fíing` do, job cangáiñ` jaang` dseañu` i niquiíng` jee~ do i ja` qui` sí` laco` catíng` quiá'` mi` tí` jmíi` e cung` guó` dsea`.

¹² Joba' i dseata~ do casír` i dsea` í: "Ruu` , jial ca'í` o` ca'u` fí` la ja`gui sí` quií` quiá'` li` cung` guó` dsea?" Jo tiib` caje` i dsea` i ja` quié` sí` laco` si'í` do.

¹³ Joba' i dseata~ do casír` jaléng` i dsea` 'léeng` i guia` guiá` mes~ do: "Ñu`na` guotíi` i dseañu` na jo güiblíng`na'r cartí` li` nuu` só` fí` caluu`, jo fí` job li` nijmér` ta~ qui` jogui ta~ tu` maja~."

¹⁴ Dsaco` tó` Fidiée` i fíim` dsea` e nijáng` yaaiñ` fí` jaguór` , lifa` jíi` tú` ní` míing`bing` i guíñ`.

Mi` cajming` dsea` Jesús cuaiñ` quiá'` e catíng` dseata~

(*Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26*)

¹⁵ Jo mi` cangí` e la, caseáng` coo` tú` míing` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo jo casíng`tur røø` jial laco` nicuó`r` Jesús dsee` fí` quini` dseata~.

¹⁶ Jo casíim`biñ` do fí` li` táang` Jesús coo` tú` míing` dsea` i la'ó` ír` cóo`gui dsea` quiá'` dseata~ Herodes, jo lalab júu` quiéñ` do quiá'` Jesús jo casír`:

—Tifa', ne~baa` guiá` e jmang` júu` já`-ba` fó` 'nu` jogui e dseáng` lajam`ba` já`- e e` jialco` iing` Fidiée` e see`naa!. Jogui ne~bíi` cajo` e ja` 'gó` 'nu` cóo`jalé` e i` dsíí` dsea` osi jalé` e fé` dsea` uii` quií` é, co` ja` jøø` 'nu` jíi` jialco` líng` dsea` lí` caluu`.

17 Joba' ii~naa' nijmingíi~'ná` e~ nifo'^ cuaiñ~ quiá'~ e júu^ la: ¿Su 'né~ niquí^naa' cuu~ e catíng~ dseata~ i guiing~ fí Roma osi ja` 'né~ qui^naa' é?

18 Jo dsu' Jesús calilí~bre lajíi~ e ga` e í dsíi~ i dsea` do, joba' cajíñ~ casí~rein~:

—íl jmicaang~ i la 'né~! ¿Jiali' 'nó~na' e iing~na' niguié~na' jial e ni'níng~na' jnea~ fí quini~ dseata~?

19 Ée~na' jnea~ e cuu~ e 'né~ niquí~ quiá'~ i dseata~do.

Joba' i dsea` fariseo do cacuø'r` dsea` do coo` cuu~ lajo.

20 Jogui Jesús casí~rein~ do lala:

—í~ i táang` fí ni~ e cuu~ la jogui jial siir~?

21 Joba' cañíi~ i dsea` fariseo do quiá'~ Jesús:

—Dseata~ dsea` guiing~ fí Roma táang` fí na.

Joba' cañíi~tu Jesús quiáiñ~ do jo casí~rein~:

—Cuøø~na' dseata~ i guiing~ fí Roma lajíi~ e catíng~ í, jogui lajobi cajo cuøø~na' Fidiéé~ lajíi~ e catíng~ Fidiéé~.

22 Joba' mi~ tí~ lí~ canúuiñ~ do lajo, eáam` cangogá~dsíir` e jíi~ o' ñír` e~ niñí~guir. Jo cangolíim`bre mi~cangf lajo, jo 'ñiab` Jesús caje`guir.

Mi~ cajmingíi~ dsea` jial lí~ mi~ niój~tu dsea` calé~ catú~

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Jo 'ñia~ ie~ jmíi~ jo caguiliing~ coo` tú~ míing~ dsea` Israel i líng` dsea` saduceo fí lí~ táang` Jesús. Jo co` jaléng~ i dsea` saduceo do ja` já~ líiñ~ e jí~tu 'lii~, joba' ca'f` dsíir` e cangojmíngíi`r` Jesús jo casí`r` dsea` do lala:

24 —Tifa', lalab cajíng~ Moi~ malíi~gui eáang` e song cajúng~ jaang` dseañu~ e jíi~ ja`jóor` caliséng`,

joba' i rúng" dsea` ngáang" cój" i 'lìi~ dob 'né~ nicuíñ" guóor` cój" i dseamf quiá"~ i 'lìi~ do e laco' niliseeng` jóor` cój" ír'. Joba' lafa' jóob' i dseañu" la'uii~ do ni'uíng~ i jiuung~ i niliseeng` do.

25 Jo lalab calí~ jee~ jnea'^; coo` née~ caliséng` guiáng` dseañu" i la'ó" rúng". Jo i dseañu" la'uii~ do cacúm" guóor', jo ja' huóo~ ngó~ cajúm~bre, lifa' jíi~ jaang` jóor` ja` caliséng` cój" dseamf quiá'r~. Joba' i dseañu" rúiñ" i catf tú~ do cacúm"bre guóor` cój" i dseamf í~,

26 jo dsu' lajob calí~tu, cajúm~biñ' do jo ja' jóor` caliséng` cajo. Jo lajob i rúiñ" i catf 'nì~ do cajo, cacúm"bre guóor` cój" i dseamf í~, dsu' lajobtu ca'uíng~ quiá'r~, cajúm~bre e jíi~ ja' jóor` caliséng`. Jo lajob calíng~ laji` guiáng~ i dseañu" do, cajúm~bre e jíi~ ja' jóor` caliséng` cój" i dseamf do.

27 Jo ja' huóo~ ngó~ jo cajúm~ i dseamf do cajo.

28 Joba' jmingüi~ jnea'^ 'nù` lana e mi~ nití~ í~ e nijí~tu dsea', ¿i~ dseáng~ i dseañu" do lajee` laji` guiáiñ~ nicúng" guór` cój" i dseamf do? Co' lajalém"bre cacúiñ" guóor` lajee` seeiñ` fí~ jmigüi~ la.

29 Joba' cañíi` Jesús quiáiñ~ do:

—Sijgiéem^ áá' 'ná", co' ja` ñí~na' jial laco' fé~ fí~ ni~ ji` quiá"~ Fidiée~, jogui dseáng~ ja` ñí~ba' cajo jial tí~ 'gøng" dsea` do.

30 Co' ie~ jo, mi~ nití~ í~ e nijí~tu jaléng~ 'lìi~, jaléng~ dseañu" cój"gui jaléng~ dseamf jo` tóo` jmiüi~ fa' e nicúng~gui guór`, dsuco' lafa' ángeles quiá"~ Fidiée~ i neáang~ fí~ ñifib~ nilíiñ~ ie~ jo.

31 Jogui 'ná" jmingüi~na' su jí~tu jaléng~ dsea` mi~ ningf e júuiñ~, jo ¿su ja` mi` ca'lí~ 'ná" li~ tóo` lajíi~

júu^ quiá!^- Fidiée^ e cajíñ!^- malii~gui mi~ café'r` lala?:

³² "Jneab~ líin'n Fidiée^ quiá!^- Abraham cóo!~gui quiá!^- Isáá' jogui quiá!^- Jacóo^." Joba' fíi^-i 'ná^ lana e Fidiée^ ja` líiñ' Fidiée^ quiá!^- jaléng!^ 'lif~, co_ Fidiée^ quiá!^- jaléng!^ dsea` jíb^ líiñ'.

³³ Jo mi~ tí` li~ canúu^- jaléng!^ i dsea` do lajíi!^ júu^ e cajíng!^- Jesús, joba' dsíng!^- cango'gá` dsíir` jo cangolím^bre jóng.

*E lab júu^ quiá!^ ta~ e laniing^-gui quiá!^- Fidiée^
(Mr. 12:28-34)*

³⁴ Jo mi~ tí` li~ cangí^ e casíng^- Jesús cóo!~ dsea` saduceo, jo caseám!^ rúng!^ dsea` fariseo mi~ tí` li~ caliñir` e cateá` lanab cañíi` Jesús lajíi!^ júu^ e cajmingí^ i dsea` saduceo do. Jo i dsea` i^ cangolím^-bre fí` li~ táang` Jesús.

³⁵ Jo jaang` lajee^ la'o^ ír` i líing` tifa" quiá!^- júu^ quiá!^ ta~ quiá!^- dsea` góor` dsea` Israel e lí^ laco^ iiñ^ e niténg!^ Jesús fí` ni~ dsee^, joba' cajmingí^r` dsea` do lala:

³⁶ —Tifa", ¿e~ e júu^ quiá!^ ta~ quiá!^- Fidiée^ e niing^-gui?

³⁷ Joba' cañíi` Jesús quiá!^- i dsea` do:

—E lab e júu^ e niing^-gui do: "Jmi'neáang` Fíi^ Fidiée^ car` ngocáng` o^ jogui cóo!~ jalé!^ bí` seeng` jmi'gui` quiá!^- jogui cóo!~ jalé!^ e i^ o^."

³⁸ Jo e lab e júu^ e laniing^-gui jogui e la'uii^ do cajo jee^ lajalé!^ júu^ quiá!^ ta~.

³⁹ Jogui e júu^ quiá!^ ta~ e catí` tú^- do røøb'jia líí` cóo!~ e la, jo lalab fé!: "Jmi'neáang` jaléng!^ dsea` rún!^ lí^ laco^gui jmi'neáan!^ uø!."

40 Jo cōo!~ e tú~ júu^ quiá!~ ta~ nab líi' júu^ tii~ fii` quiá!~ lajalé!~ e caguiee~ gui júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ Fidiée` jogui lajalé!~ júu^ e ca'e` i dsea` i café` cuaiñ~ quiá!~ Fidiée` malíi` gui eáang`.

*I` dsea` siju` líng` Dsea` Jmáang`
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)*

41 Jo lajee` e teáam` bi jaléng` i dsea` fariseo fí` do,

42 mi` cajming!` Jesúus ír` lala:

—Jo ¿e~ í óo` 'ná` cuaiñ~ quiá!~ i dsea` i sijeeng` na` do i nicá` nifí quí` na` do? ¿Jial laco` jáa` sijur`?

Joba` cañíi` i dsea` do quiá!~ Jesúus jo cajíñ`:

—Dsea` siju` dseata` dsea` féng` Davíb` í.

43 Joba` cañíi` Jesúus quiáíñ` do:

—Jo ¿jial líi` jóng? Co` ie` lamí` cateáang` dseata` Daví` fí` jmigüi` la, cajíñ` la'eáang` cōo!~ Jmiguí` quiá!~ Fidiée` e Dsea` Jmáang` líng` Fiir`, co` lalab cajíñ` ie` jo:

44 Lalab cajíng` Fidiée` casír` Fíi`í:

“Ní lí` lí` dsée` laco` guiin` n

cartí` nijmee` e jaléng` dsea` i 'ní` níing` 'ná` nisí`r` uó` jnir` fí` quiní` e laco` nijmi`gór` 'ná`.”

45 Jo cajíng` gui Jesúus e júu` la:

—Jo song 'ñia`bi dseata` Daví` sí`r` Fíi`í i dsea` i sijeeng` na` do i nicá` nifí quí` na` do, joba` ¿jial cuóøng` e í líiñ` dsea` siju` dseata` Daví` jóng?

46 Jo jaléng` i dsea` i teáang` do ie` jo jíi` camí` júu` ja` cadsé`r` fa` cañíir` quiá!~ Jesúus, jo latí` ie` job jíi` jaang` dsea` fa` cateá` gui dsír` ee` nijming!`r` dsea` do.

23

Mi~ cajíng'~ Jesús jalé~ e ga~ e jmóo` jaléng` dsea` fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Jo mi~ cang~ e jo, casf~ Jesúz jaléng` dsea` i teáang` do ie~ jo cóo`~gui jaléng` dsea` quiá'r~ jo cajín`~ casf~ reiñ`:

² —Jaléng` tifa` quiá`~ júu~ quiá`~ ta~ quiá`~ dsea` góo`naa` dsea` Israel cóo`~gui jaléng` dsea` góo`naa` jlíng` dsea` fariseo óor` ta~ e er` e~ guóng` lajíi`~ júu~ quiá`~ ta~ quiá`~ Fidiée`.

³ Joba` fíi` 'ná~, jmee` ba` náu`~na` lajíi`~ júu~ quiá'r~ jogui jmití`ba` lajíi`~ e sí`r` 'ná~, jo dsu` jie` mí` jmoo`na` laco`gui la jmóor`, dsuco` i dsea` í ja` jmitir` lajíi`~ e júu~ quiá'r~ do.

⁴ Dsuco` i dsea` í líco` tiiñ` jmér` lafa` léé` dsea` cóo`~jalé` e jíñ`~ e 'né` nijsmiti` dsea` e jíi`~ ja` quíi`~ dsea` jmiñ` jmitir` , jo dsu` ja` jmicóo`r` dsea` jíi`~ cóo`~ camí`~ niguóor` e laco` niróo` e lee` do.

⁵ Jo lajíi`~ e jmóor` do líco` iññ` e jóø` jaléng` dsea` jiém` . Jogui tí` dsíir` equier` lí` tóo` júu~ quiá`~ Fidiée` fí` guiaquíir` osi fí` dse` cuéer` é, jo e jo tóo` cóo`~ júu~ e liing` guiá`~ laco` jnáeng` huíi` . Jo lacaang` fí` dse` sí`r` tí` dsíir` e i'r` lo`~ e cuee`.

⁶ Jo tí` dsíir` e guár` fí` lí` jlo`~gui fíng dsilíñ`~ lacaang` lí` tí` jmiñ` osi lí` niing`gui é fíng dsilíñ`~ fí` sináu`~ guá`~ quiá`~ dsea` góo`naa`!

⁷ Jogui iññ` e jmi`gó` dsea` ír` mi~ jíñ` rúiñ` jee` 'náu` , jogui tí` dsíir` e fa` jalém` dsea` sí`~ ír` tifa` .

⁸ 'Jo dsu` 'ná` ja` catíng`na` fa` e nisí` dsea` 'ná` tifa` , dsuco` jaam` tifa` i dseáng`~ seeng` quíi`~na` , jogui lajaléng` 'ná` líng`na` laco` rúm`ba` .

9 Jogui 'ná', ja` catíing`na' e nifí`na' teaa~ jíi'~ jaang` dsea` fí` jmigüí la, dsaco' jaam` Tiquíí`na' i seeng', jo íb` Fidiée` i guiring` fí` níffí`;

10 o'gui catíing`na' fa' e nisí` dsea` 'ná' fii~, co' jaam` Fii`na' seeng', jo íb` i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifí` quií`na'.

11 Jogui song ii` lajee` la'ó` 'ná' líiñ` e niing`guir, joba' íbing' i 'né` nijmé` ta~ jmicoo`~ jee` jaléng` 'ná'.

12 Co' doñí` ii` dsea` i jmiféng` 'ñia` jee` jaléng` dsea`, joba' i dsea` í eáam` nijgiáaiñ` mi` nití` í`lajo. Jo doñí` ii` dsea` i ja` jmiféng` 'ñia` jee` jaléng` dsea` rúng`, joba' íbing' i eáang`gui niliniing` mi` nití` í`lajo.

13 'iE ngí` fíib` 'ná', jaléng` tifa` quiá`- júu` quiá` ta~ quiá`- dsea` Israel cój`gui jaléng` 'ná', dsea` Israel i líing` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam` 'ná'! Co' jni`ba' fí` e laco` dsea` jiéng` ja` nijáng` yaaiñ` fí` jaguo` Fidiée` e laco` dsea` do nicá` nifí` quiá'r`. Jogui jíi'~ 'ná' ja` jáang` yaang`na' fí` jaguo` Fidiée` o'gui cuø`na' fí` jaléng` dsea` i iing` nijmé` lajo.

14 'iE ngí` fíib` 'ná', jaléng` tifa` quiá`- júu` quiá` ta~ quiá`- dsea` Israel cój`gui jaléng` 'ná', dsea` Israel i líing` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam` 'ná'! Co' jmoo`na' ii` 'ná` jaléng` dseam` 'ná`- i tiñíing`, jogui jmicaang`na' e ja` lí` lajo, jogui jmoo`na' e cuee` fa` quií`na' mi` güiliing`na' fí` guá`-. Jo uíi`- e lajob jmoo`na', joba' 'ná`bing` i ga`gui eáang` niíng` iihuí` mi` nití` í`lajo.

15 'iE ngí` fíib` 'ná', jaléng` tifa` quiá`- júu` quiá` ta~ quiá`- dsea` Israel cój`gui jaléng` 'ná', dsea` Israel i líing` dsea` fariseo, co' jmang` i jmicaam`

'ná'! Co' jmoo'na' ta~ ngí' lacaang' fí' ni~ guóo'~ uó~ quiú' cój' gui lacaang' fí' ni~ jmiñí'~ e laco' nilí'na' jaang' dsea` i~ nidsitáang' cój' 'ná'. Jogui mi~ tí' li~ calí'~ na' i~ dsea` í', dseáng'~ lico' síng'guina'r e catíiñ'~ tú~ née'~ fí' li~ lí'~ laco'gui la líng' 'ná' yaang~na'.

16 ;íE ngí~ fíib' 'ná', dsea` líng'na' lafa' dsea` tiuung' i~ jéeng` jaang'gui dsea` tiuung'! Co' 'ná' fó'na' e mi~ jmoo' dsea` promes e éeiñ' guá'~ fé', ja' 'né'~ njimitir~ e jo; jo dsu' 'ná' fó'na' e mi~ éeng` dsea` e cunée` e sea` fí' guá'~ do, joba' dseáng'~ 'né'~ e jmiti~bre jóng.

17 ;í'Ná' líng'na' lafa' dsea` tiuung' i~ jí! ¿E~ e quíng'gui quí'na' eáang' líng'na'? ¿Su cunée` ofa' e guá'~ e jmigüeang'~ e cunée` dob é?

18 Jogui fó'bi 'ná' cajo e doñí' jí` dsea` i~ jmoo' promes e éeiñ' fí' nife', ja` catíng' fa' e njimitir~ lajíi'~ e ca'éeiñ' do. Jo dsu' 'ná' fó'na' e song ca'éeng` dsea` lajíi'~ e tíng` dsea` e cuø'r' Fidiée` fí' nife', joba' dseáng'~ 'né'~ e njimiti~bre jóng lajíi'~ e ca'éeiñ' do.

19 ;í'Ná' líng'na' lafa' dsea` tiuung'! ¿E~ e quíng'gui quí'na' eáang' líng'na'? ¿Su lajíi'~ e tíng'na' cuø'na' Fidiée` fí' nife' do ofa' e nife' e lí~ ligüeang'~ dob é?

20 Jo dsu' jnea~gui fá'a e i~ dsea` i~ éeng` e nife' do, o' jíi'~ quiá'~ e jo jmoo' lajo, co' lajob jmoo' cajo quiá'~ lajalé' e sea` e fí' ni~ do.

21 Jogui i~ dsea` i~ éeng` guá'~ fé', o' jíi'~ quiá'~ e guá'~ do jmoo' lajo, co' lajob jmoo' cajo cój' Fidiée` i~ seeng` fí' jo.

22 Jogui i~ dsea` i~ éeng` ñifí~, lajob éeiñ' 'ñia' Fidiée` cajo jogui fí' li~ lí'~ ée^ quiá'~ dsea` do fí' jo.

23 '¡E ngí~ fíib^ 'ná', jaléng^ tifa" quiá!~ júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ dsea` Israel cóo!~gui jaléng^ 'ná', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang!~ i jmicaam~ 'ná! Co' cuø!na' Fidiée~ cõo` lajee~ guí~ lajíi!~ e catíiñ~ quiá!~ jalé!~ e ro"na' do fa' jalé!~ oo` quiá!~ jmiñi~ jogui jalé!~ e jié!, jo dsu' ja` jmití`na' e júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ Fidiée~ e niing~gui e quiá!~ jial ni'é~ dsea` røø` cõo!~ dsea` rúiñ!~ jogui jial nilí~ fíi~ líng~ dsea` jaléng^ dsea` rúiñ!~ jogui jial dseáng~ nijmitir~ jalé!~ e iing~ Fidiée~. Jo jalé!~ e nab e laniing~gui e 'né~ nijmití`na'lifa' ja` 'naang`na' ca' jalé!~ e catíing~ Fidiée~ e nicuø!`na're do.

24 ¡'Ná!~gui líng`na' lafa' dsea` tiuung~ i jéeng` jaang`gui dsea` tiuung~! ¡Jø tiim`ba' ngíi`na' jalé!~ e ú`na' e laco' ja` nining`na' lu` ping!~, jo dsu' ním`ba' i jó!~ féng!~ i sii` camello!

25 '¡E ngí~ fíib^ 'ná', jaléng^ tifa" quiá!~ júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ dsea` Israel cóo!~gui jaléng^ 'ná', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang!~ i jmicaam~ 'ná! Co' 'ná!~ lí!~ i rú!~ guí~ jalé!~ cuéé!~ huíi~ quiá!~ jíi!~ lí!~ caluu~, jo dsu' e téé!~ dsíi~ do jmang!~ jalé!~ e nicajmee~na' ii~ cõo!~gui jalé!~ e lí~ oo'na' e sea` fí~ jmigüi~.

26 ¡L tuu~ 'ná', dsea` fariseo! Co' la'uii~ jang!~ rúu!~na' lí!~ lí~ dsíb` jalé!~ cuéé!~ huíi~ quiá!~na' do, jo lajoguiba' nijé~ tee` fí~ caluu~ cajo.

27 '¡E ngí~ fíib^ 'ná', jaléng^ tifa" quiá!~ júu^ quiá!~ ta~ quiá!~ dsea` Israel cóo!~gui jaléng^ 'ná', dsea` Israel i líng` dsea` fariseo, co' jmang!~ i jmicaam~ 'ná! Co' 'ná!~ líng`na' laco'gui la líi~ li~ si'aang~ 'líi~ e jlo'jiu tee` lí!~ caluu~, jo dsu' lí!~ lí~ dsíi~ layaang~ móo` 'líi~ba' téé!~ cõo!~gui jalé!~ e 'lí!~ e jié!.

28 Jo dseáng¹⁻ lajob líng¹ 'ná¹ cajo, co' guiúm⁻ba' jnéeng⁻na' jóøng⁻ dsea` 'ná¹ lí¹⁻ caluu¹, jo dsu¹ dseáng¹⁻ lico¹ jmicaam⁻ba' cóo¹ jalé¹ e fó¹'na' jogui jmang¹⁻ e 'lib¹ i' áa'na'.

29 'iE ngi[~] fíib[^] 'ná¹, jaléng¹ tifa¹ quiá¹⁻ júu¹ quiu¹ ta~ quiá¹⁻ dsea` Israel cóo¹gui jaléng¹ 'ná¹, dsea` Israel i líng¹ dsea` fariseo, co' jmang¹ i jmicaam⁻'ná¹! Co¹jmo¹'na'li¹ si'aang¹ jaléng¹ dsea` i café¹ cuaiñ¹ quiá¹⁻ Fidiée¹ malii¹gui eáang¹ jogui jmoo¹'na' e sili¹ jlo¹ li¹ si'aang¹ jaléng¹ dsea` i ca'ee¹ guiú¹ cóo¹ Fidiée¹,

30 jogui fó¹'na' lala: "Fac¹ jnea¹ calisé¹'naa' lajee¹ e caliséng¹ 'lii¹ dsea` áang¹ quí¹'naa', joba¹ ja¹ cajmicóo¹'naa' jóng e cajnga¹ dsea` quiá¹⁻ i dsea` i café¹ cuaiñ¹ quiá¹⁻ Fidiée¹ malii¹gui eáang¹ do."

31 Jo cóo¹ jíi¹ e júu¹ nab cuø¹'na'li¹ e dsea` sijú¹ba' líng¹ i dsea` i cajngang¹ i dsea` i café¹ cuaiñ¹ quiá¹⁻ Fidiée¹ malii¹gui do.

32 Jo co' lajob líi¹, joba¹ 'ná¹ jmité¹'na' nág lajíi¹ e nicanaang¹ 'lii¹ dsea` cóøng¹ quí¹'na' cajméer¹.

33 'i'Ná¹ líng¹'na' joo¹ mi¹ guíing¹! Jial nilí¹'na' e nileáng¹'na' lajíi¹ iihuú¹ e ni'íing¹'na' fí¹ lí¹ 'li¹?

34 Joba¹ fíi¹ i 'ná¹ e jnea¹ nisúin¹n jee¹ 'ná¹ jaléng¹ dsea` i fé¹ cuaiñ¹ quiá¹⁻ Fidiée¹ jogui jaléng¹ dsea` i tiing¹ eáang¹ cóo¹gui jaléng¹ dsea` i e¹ jalé¹ júu¹ quiá¹⁻ dsea` góo¹'naa' dsea` Israel; lífa¹ 'ná¹, njingám¹'ba' jogui nitáang¹'na' fí¹ dse¹ crúub¹ i líng¹ i dsea` i, jogui i líng¹guiñ¹ do nibóøng¹'na'r fí¹ dsí¹ sináu¹ guá¹⁻ jogui ni'øøng¹'na'r fí¹ lacoo¹ fíi¹ lí¹ guilíiñ¹.

35 Jo lajoba¹ iihuú¹ e eáam¹ ni'íing¹'na' e jáa¹ quiá¹⁻ Fidiée¹ uii¹ quiá¹⁻ jalé¹ jmi'øøng¹ i dsea` i guiúng¹

e nicatuú^u fí' ni~ guóo^l~ uó⁻ la. Jo e jo canaang` mí[~] catuu^u jmi[~] Abel i líng` jaang` dsea` guiúng` fí' quini[~] Fidiée[~] jo cartí[~] mí[~] catuu^u jmi[~] Zacarías, jóó[~] jaang` dseañu^u i calisí[~] Berequías, co[!] i dsea` íb` i cajngang^u 'nú[~] cáang` nife[~] quiá^l⁻ sigui[~] guá^l⁻ fé[~] e si[!] fí' Jerusalén.

³⁶ Jo dseáng^l⁻ e jáb^l⁻ e fíi^l⁻ i 'ná[~] e i dsea` i seeng` jmií[~] na, íbing[~] i ni'íng[~] iihuí[~] uii[~] quiá^l⁻ lajalé[~] e jo.

*Mi~ caqui^u Jesús uii[~] quiá^l⁻ dsea` seeng` fí' fíi[~]
Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Jo mí[~] cangí[~] jo, cajíng^l⁻gui Jesús e júu[~] la:
—¡Fíib[~] 'nú[~], dsea` seeng`na[~] fí' Jerusalén, fíib[~]
'ná[~], dsea` seeng`na[~] fí' Jerusalén! Co[!] 'nú[~] i seeng`
e fí' fíi[~] lab i cajngang^u jaléng[~] dsea` i café[~] cuaiñ[~]
quiá^l⁻ Fidiée[~], jogui cuub[~] casíllóo^l⁻na[~] cajo jaléng[~]
dsea` i casíing[~] dsea` do i guia[~] júu[~] quiá'r[~] jee[~] 'ná[~].
Jo ja[~] ñii[~] jó[~]gui néel[~] cali*iin*[~]n e nito[~] fíin[~]n 'ná[~]
lí[~] laco[~]gui to[~] fíing[~] jaang[~] tui[~]iee[~] jaléng[~] tuyu[~]
quiáa[~]re[~] fí' ná[~] cuée[~]re[~], jo dsu[!] ja[~] cali*iing*[~]na[~]
lajo.

³⁸ Joba[!] latí[~] lana jo[~] i niliseeng`gui fí' guá^l⁻
quií[~]na[~] la.

³⁹ Joba[!] fíi^l⁻ i 'ná[~] e jo` nimáang[~]gui[!] jnea[~] cartí[~]mí[~]
nifo[~]na[~] lala: “¡Juguiú[~]ji^u quiá^l⁻ i dsea` i casíing[~]
Fidiée[~] fí' jmigüí[~] la cuaiñ[~] quiá'r[~]!”

24

*Mi~ cajíng^l⁻ Jesús e ni'íng[~] guá^l⁻ fé[~] e si[!] fí'
Jerusalén
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

1 Jo mi~ cangf̄ jo, mi~ tī' li~ cagüi'íí' Jesús fí' dsíí' sináu^ guá'-' jo mif̄ing` ni'iuiñ' fí' ngam'bre, mi~ tī' li~ cangoquiéeng' i dsea` quiá'r- do fí' li~ ngóor' jo canaaiñ' do jóør' la'úung` e guá'-' fé' do.

2 Joba' lalab casf̄'-' Jesúus i dsea` í:

—¿Su jóør' 'ná' jial jlo'^ e guá'-' si' na? Jo dsu' e já'-'ba' e fíi^-i 'ná' e jíi'^ coo` cuu~ jo` nijé' sif̄ing`gui rúng` quiá'-' e guá'-' e móo'-'na' si' na lana; co' lajib` ni'íing' jo jíi'^ coo` jo` e nijé' gui.

Jalé' e li~ mi~ tī' li~ ná'-'gui e ni'íing' jmigüí'
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Jo mi~ cangf̄ jo, cangób̄ Jesús fí' yá'^ mó' e sii' Olivos coliing` cójó'-' dsea` quiá'r-. Jo mi~ caguilíñ' fí' jo, job caguá` Jesús, jo lajee` job cangoquiéeng' i dsea` quiá'r- do fí' li~ guiñ'-' do li~ coo` yaaiñ~, jo cajíñ'-' casf̄'r- dsea` do lala:

—Li~naa' fa' 'ná' nijmée'-' jnea'^ júu^ ¿li~ nidsijéé' lajalé'-' e la? ¿E' jalé'-' e nilili~ jéeng'gui mi~ tī' li~ ná'-'gui niñúi'tu 'ná' fí' jmigüí' la jogui mi~ tī' li~ nití'-'í' e ni'íing' jmigüí'?

4 Joba' cañíi` Jesúus quiá'-' i dsea` quiá'r- do jo casf̄'-'reiñ':

—Jíi'^ e laba' fíi^-i 'ná'; jmiñiing` óo'na' e jíi'^ jaang` dsea` ja` güijmigóo'iñ'-'ná'.

5 Co' fíim'bing' i nijalíng' i nijmigóo` jo nijíñ'-' : “Jneab` i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifí' quí'-'na”; jo fíim' dsea` nilí'r' i niligøøng`.

6 Jo 'ná' ninúu^na' júu^ e sea` 'nii' fí' la fí' na; jo dsu' ja` fóøng'-'na' mi~ nití'-'í' lajo, co' jobi uiing` jogui co' dseáng'-'né' e nidsijéeb` lajalé'-' e jo; dsu' o' ie~ jo nití'-'í' e ni'íing'-'.

7 Co' ie~ jo jaléng¹ dsea` nitíñ⁻ cóo¹~ dsea` rúiñ¹, jogui coo² fi³ nitíng⁻ cóo¹~ coo²gui fi³, jogui nilisea` oo⁻ fi³ la fi³ na, jogui jmiguiub' li¹~ nijó¹ uó⁻ e eáang cajo.

8 Jo jobi lf¹~ uiim[~]bi jóng mi[~] nimó[^]na' e nidsijée' jalé¹ e iihuí¹ jo².

9 Jo job mi[~] nitóor¹ jaléng¹ 'ná¹ e laco¹ nijmihuíiñ¹ 'ná¹ cartí nijngáiñ¹ 'ná¹. Jo ie~ jo lajíim¹ dsea` jmigüí¹ nilí¹ níñ⁻ 'ná¹ uí¹~ jnea~.

10 Jo ie~ jo fíim¹ dsea` nitá¹bre e já¹~ líiñ¹ júu¹ quié⁻e jogui nilí¹ 'ní¹ níng⁻ rúng¹ dsea` jogui ni'níñ⁻ lajee¹ la'ó¹ rúiñ¹ cajo.

11 Jo fíim¹ dsea` nijalíñ⁻ mi[~] tí¹ li¹ jo e nijmigóor¹ e fé'r¹ cuaiñ[~] quiá¹ Fidiée¹, jo fíim¹ dsea` nilí'r¹ i niligøøng¹.

12 Jo ie~ jo dseáng¹ jmang¹ jalé¹ e 'li¹ba' nijmé⁻ dsea¹, joba¹ fíim¹ dsea¹ nitá¹bre e jmi¹neáaiñ¹ jaléng¹ dsea¹ rúiñ¹.

13 Jo dsu¹ i dsea¹ nité¹ e siñ¹ teá¹ fi¹ guiá¹ lata¹ cóo¹~ jnea~, joba¹ íbing¹ i nileáng¹ jee¹ dsee¹ quiá¹ mi[~] tí¹ li¹ jo².

14 Jo e júu¹ la quiá¹ jial quié¹ Fidiée¹ nifi¹ quiá¹ dsea¹ nini¹ fi¹ la'úng¹ fi¹ jmigüí¹ e laco¹ nilicuí¹ dsea¹ e júu¹ jo²; jo joguib mi[~] nití¹ í¹ e ni'líng¹ jmigüí¹ jóng.

15 Jo malíi[~]gui eáang¹ i dsea¹ café¹ cuaiñ[~] quiá¹ Fidiée¹ i calisí¹ Daniel cajme'r¹ fi¹ ni[~] ji¹ quiá'r¹ cuaiñ[~] quiá¹ coo² e 'li¹ eáang¹ e nisí¹ dsea¹ fi¹ dsí¹ guá¹ fé¹ e si¹ fi¹ Jerusalén fi¹ li¹ líi¹ e guá¹ güeang¹ quiá¹ Fidiée¹. Jo mi[~] nimó[^]na' e jo e fi¹ li¹ güeang¹ quiá¹ Fidiée¹ do -jaléng¹ 'ná¹ i í¹ e ji¹ la 'né ningám¹ba'¹,

16 joba' mi~ nití~ e í` jo, jaléng` dsea` i neáang' fi'
li~ se' Judea güicuíbre fi' jee~ mó` jóng.

17 Jogui i dsea` i dsiing` yá^ 'náu' mi~ ti' li~ jo, ja`
güi*í* dsír` fa' e niigliáng`guir e laco' nidsi'uóø'r~
jalé` e sea` quiá'r~.

18 Jogui i dsea` i taang` fi' jee~ mó` e jmóor` ta~,
joba' ja` güi*í* dsír` fa' e niquing`guir fi' quiá'r~ e
faco' dsiquiéer` si`r^.

19 Joba' ffiib` eáang` jaléng` dseam*í* quiéeng` yuu`
ie~ jo osi i jéeng` yuu` i cu` tá` é!

20 Jo mii`na' Fidiée` e ja` nidsitíng` e ni'uóng`na'
e cuína' lajee` jii` güi` osi lajee` jmii` e jmil'ing`
dsea` góona' é;

21 dsaco' ie~ jo gab` eáang` nilisea` iihuí` e ja`
mi` canga` dsea` lajií` mi` catiroo` jmigüí` o'gui fa'
nin`guir calé` catú` cajo.

22 Jogui faco' Fidiée` nijmér` e nili`ií` eáang` e
nidsijéé` jalé` e jo, joba' jii` jaang` jo` ii` nileáng`guí
jóng faco' lajo. Jo dsu' ja` nijmí`iñ` e jo uí` e ffi`
líiñ` jaléng` dsea` quiá'r` i nicaguíñ` do.

23 'Jo song ie~ jo nijmigóøng` dsea` 'nú` jo nijíñ`:
"Jóø", i lab i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifi`
quií`na'", osi "Jóø", dob nisiñ` é", jo dsu' ja` já`
güiliing`na' jóng.

24 Co' ie~ jo ffiim` dsea` nijalíñ` jo nijmigóor` e
líiñ` i dsea` i, jogui seem`bi i nijmigóor` e líiñ` dsea`
i fé` cuaiñ` quiá` Fidiée` cajo; jogui eáam` nijmér`
jalé` e li~ jogui jalé` e quií`r` jmii` e dsigá` dsíi` dsea`.
Jo nijmér` lajo e lico` nijmigóøbre jo quiáb`-jiá
nijmigóøiñ` la quié`gui i dsea` i nicaguíng` Fidiée`
do, dsu' ja` lí` jmér` lajo.

25 Jo quié`na' cuente røø` quiá`- jalé` júu` e

nicafá'-'a na lana quiá'-' jalé'-' e nidsijéé' cøøng'gui.

26 Jøba' ie~ jo, ja` güüligøøng`na' mi~ nisí'-' dsea` 'ná'-' lala: "Jóø'-'na', e dob táang' i dsea` i sijeeng`na' do fí' ni~ guóo'-' uó'-' quiú'", jo dsu' ja` güüling'-'na' fa' e nigüi'néng'-'na'r; osi nisí'-'bi dsea` 'ná'-' lala é: "E lab si'maang' i dsea` i", jo dsu' ja` já'-' güüling'-'na' e jo.

27 Dsucø' lí'-' laco' lí'-' mi~ liji~ güü'ñia'-' e jnéeng'-' fí' yú'-' jmigüi'-' e jóø'-' dsea` lajiiñ', lajøb lí'-' cajo' mi~ nigáa'tu jnea~, dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi'-' i já'-' fí' ñifi'-'.

28 Co' e já'-'ba' fá'-'a, e jié'-' li~ ráang` jó'-' 'lii', fí' job seáng'-' jaléng'-' tujlli'-'.

*Jial mi~ nijáa'tu i dsea`jmigüi'-'i jáa'-'fí' ñifi'-'
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

29 Jo cajíng'-'gui Jesús e júu'-' la:

—Jo mi~ tí' li~ casúung'-' e iihuú'-' jo, jøba' jo` ji~ iee' nilisea`gui o'gui si'-' cajo' fa' nicuó'-'guir jir~, jogui jaléng'-' náu'-' nijiúiñ'-' cartí' guóo'-' uó'-' , jogui Fidiée'-' nijmér'-' e niguiá'-' jalé'-' e sea' fí' yú'-' jmigüi'-'

30 Jo ie~ jmíi'-' job mi~ nilisea` li~ fí' yú'-' jmigüi'-' e tí' li~ nigáa'túu' fí' jmigüi'-' la, jnea~ dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi'-' , jo lajii'm` dsea` seeng` fí' la'úng'-' fí' jmigüi'-' niquí'r'-' uíi'-' e 'gó'r', jo joguiba' mi~ nimáang`na' jnea~, dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi'-' i jáa'-' fí' ñifi'-' , e nigáa'a e niquíin'-' n jee'-' cabøø'-' jníi'-' cóo'-' e niing'-' ji~ e 'gøng'-' quiá'-' Fidiée'-'.

31 Jogui nisíng'-' Fidiée'-' jaléng'-' ángeles i líng'-' guotiír'-' e nijiúiñ'-' do teá` lúu'-' trompé'-' fí' yú'-' jmigüi'-' e laco' lajii'-' dsea` jmigüi'-' i nilíng'-' dsea` quiá'r'-' niseáiñ'-' colii'-' mi~ nití'-' e í'-' jo.

32 Jo cajíng'-'gui Jesús e júu'-' la:

—Lanogui ni'ée^e 'ná^ coo^ júu^ quiá'^- 'ma^ güiñí^: Co^ mi^ ninaang^ iée^ jalé^ guo^ quiá'^-, jo miñíng^ canaang^ e iáb^ jalé^ má^ quiá'^- cajo, joba^ níl^ 'ná^ e nijaquiéem^ jii^ jmíi^ jóng.

³³ Jogui lajob lí^ e júu^ la cajo, co^ mi^ ti^ li^ nidsijéé^ lajalé^ e nicafá'^- a na, joba^ niñí^ba^ jóng e quiáb'^- nijaquiéeng^ e nigáá^ jnea^, dsea^ i líng^ jaang^ dsea^ jmigüí^ i jáa^ fí^ ñíff^-.

³⁴ Co^ dseáng^ já'^-ba^ fá^a e dseáng^ nidsijéeb^ jalé^ e jo ná'^-gui e nijúung^ jaléng^ dsea^ i seeng^ lajee^ lana.

³⁵ Jo tóob^ jmíi^ ni'íng^ la'úng^ yá'^ jmigüí^ cóo^~gui la'úng^ guóo^~ uó^, lifa^ júu^ quié^ e ja^ tóo^ jmíi^ fa^ e ja^ niliti^.

³⁶ 'Jo jíi^~ jaang^ dsea^ jmigüí^ ñir^ e^ jmíi^ jogui e^ oor^ e nidsijéé^ e jo, co^ ji^ gui jaléng^ ángeles quiá'^ Fidiéé^ dsea^ guiing^ ñíff^- ja^ ñí^ e jo, o^gui jnea^ ñii^ cajo. Co^ dseáng^ lajíi^~ Tiquí^ii^ dsea^ guiing^ ñíff^, jíi^~ íbing^ dseáng^ ñí^ e jo.

³⁷ 'Jo mi^ ti^ lí^ nití^ í^ e nigáá'túu^ fí^ jmigüí^ la, jnea^ dsea^ líin^'n jaang^ dsea^ jmigüí^ i jáa^ fí^ ñíff^, nilí^ lí^ lacó^gui calí^ ie^ lamí^ cateáang^ Noé fí^ jmigüí^ la.

³⁸ Co^ ie^ jo, lajee^ e ná'^-gui e ca'a^ jmíi^ fí^ la'úng^ fí^ guóo^~ uó^, í^ gøb^ dsea^ lacó^ si^í^, jogui cúaí^ guóo^ cajo, lí^ coob^ mi^ catí^ í^ e ca'lí^ Noé fí^ dsíi^ coo^ móo^ e dsée^ cóo^~ jaléng^ dsea^ sínáu^ quiá'r^-;

³⁹ jo dsu^ lajee^ e ja^ ñiing^ dsíib^ dsea^, mi^ catí^ í^ e ca'a^ jmíi^ fí^ la'úng^ fí^ guóo^~ uó^, jo job li^ cajúng^ lajaléng^ dsea^ lí^ coo^~gui'ná'^ i seeng^ fí^ jmigüí^. Jo dseáng^ lajob dseáng^ nidsijéetú calé^ catú^ mi^ ti^ lí^ nigáá'túu^ fí^ jmigüí^ la, jnea^ dsea^ líin^'n jaang^

dsea` jmigüí` i jáa' fí' ñiffí`.

40 Co' ie~ jo góang~ dsea` taang~ jmoo` ta~ quiá`- fí' jee~ mó": jo jaaiñ` do nidsém`-bre, jogui jaang`guiñ` do nijé`-bre.

41 Jogui lajobi cajo góang~ dseam` teáang`- ta~ dsí': jo jaaiñ` do nidsém`-bre, jogui i jaang`gui do nijé`-bre.

42 Joba' fíí`-i 'ná', ñiing~ áa'na' contøøng~, co' coó` lajee` ja`lí`na', lanab mi` nigüéeng`túu.

43 Jo e laba' iin~n e ñí`na', faco' jaang` dsea` niñir` e~ í` niguiée` jaang` í` fí' quiá'r~, joba' nigüeá`bre e jmoo`r í` 'nur~, jo ja` nilí` i í` do fa' ni'uó'r` jalé` e sea` quiá`- i dsea` do.

44 Joba' lajob cajo, dseáng`- contøøm` 'né` e siñim` áa' 'ná'; co' jíí`- lajee` ja` ñiing~ áa'na', lanab mi` nigüéeng`túu fí' Jmigüí` la, jnea` dsea` i jáa' fí' ñiffí` e líin`n jaang` dsea` jmigüí`.

*Jaang` dsea` 'léeng` i guiúng` cóo`gui jaang`gui
dsea` 'léeng` i soo`dsíi`*

(Lc. 12:41-48)

45 Jo mi` cang` e jo, cajíng`-gui Jesús e júu` la:

—Lalab lí` quiá`- jaang` dsea` 'léeng`- i ná`- jalé`- ta~ quiá`- fiir` jogui i guiúng` cóo`- jaléng` dsea` 'léeng`- rúiñ` i caguaang`gui. Co' mi` cagüí`- i fiir` do e nidsér` fí` li`- jié`, caguiar` ni`- i dsea` 'léeng`- i ná`- do lajaléng` i seeng` quiá'r` e laco` nicuó`-rein` do e nidóin`- mi` nití`- í` lajo.

46 Joba' juguiá`- jíu` quiá`- i dsea` 'léeng`- i jmoo` ta~ laco` catíng`- mi` niguieng` fiir` e cár` cuente.

47 Joba' jmitaa` óo'na' e i fiir` do dsíng`- guíá`- nijmér` jo nicuó`-rein` do e nine`- niñ`- latøøm`- siñáu`- quiá'r` cóo`-gui jalé`- e sea` fí` jo.

48 Jogui dsu' song i dsea` 'léeng'~ do líiñ' jaang` dsea` 'léeng'~ i soo` dsíi' jo i' dsíir' e ja` mi' guieng` fiir` lajee` jo,

49 joba' nináiñ` e nijmeáiñ` ga` jaléng` i dsea` 'léeng'~ rúiñ` i cagwiaang` gui do, jogui e niseáiñ` rúiñ` cóo` jaléng` dsea` jmoo` ta~ f` e laco` ni'f` nidó'r` coliing~,

50 jo dsu' coo` lajee` e ja` ñiing` dsíir', lanab mi` nit` í` e niguieng`tu i dsea` fiir` do;

51 joba' i dsea` do iihuúib` nicuó'r` i dsea` 'léeng'~ do, co` nibíim`breiñ` do jee` jaléng` dsea` jmicaang` e jmoo`jalé` e iiing` Fidiée` f` li` nijmér` ta` qui` jogui ta` tu` majaa` uíi` jalé` iihuúi` e ni'íñ` do.

25

Coo`júu^ já`- e lafa' júu^ cuento quiá`- guíng` sim`-

1 Jo cajíng`-gui Jesús e júu^ la:

—Lab nifá`duu jial líi` mi` ti` li` jo, mi` Fidiée` nicár` nif` quiá`- dsea` jmigüi. Co` e jo líi` laco` guíng` sim` i ca'uøøng` quié` jmacó` ji` candíi` e cango'iíñ` dseañu` i cung` guó`.

2 Jo dsu' 'ñíing` lajee` i sim` do ñiing` dsíir` jogui i 'ñíing`gui do ja` ñiing` dsíir`.

3 Joba' i sim` i ja` ñiing` dsíir` do ca'uøøm`brequier` ji` candíi` quiá'r` e cango'iíñ` i dseañu` i cung` guó` do, jo dsu' jíi` jmico` e a` dsíir` candíi` quiá`-brequier` co` jo` quié`guir fa` e seáang`gui;

4 jo dsu' i sim` 'ñíing` i ñiing` dsíir` do ca'uøøm`bre cajo` equier` ji` candíi` quiá'r` jo lifa` quié`bir coo` sii`gui e co` quié` e a` jmico`.

5 Jo co' cali'iim~ i dsea` cung' guó` do e ja` niguiéiñ', jo^aba' lajiim` i simf^h do nicaquiáiñ` lajee` jo.

6 Jo coob`, mi^a catf^h la ii- guitu' guienáu', jo guicatá` mif^h lf^h caluu` jo guicafé` dsea`: "Jmijnée` áa'na', co' nab nijang' i dsea` cung' guó` do; jogui ñilíng`na' e niñilíng`na're!"

7 Jo lajiim` i simf^h do caráaiñ` jo caguiar' guia- jí` candíi^ quiá'r` lajaang` lajaaiñ`.

8 Joba' i simf^h i ja` ñiing` dsíi` do casí'r` i simf^h i ñiing` dsíi` do: "Fa' jgiée` óo' 'ná' fa' nijmi'ðøng'jia` jnea`^ jmico` quií`na', dsaco` cadseáb` jmico` quiá`^ candíi^ quií`naa' jo jo` iing` nicó`."

9 Jo dsu' cañíi` i simf^h i ñiing` dsíi` do: "U~, ja` nijmi'ðøng`naa' 'ná' co' ja` nilíng` quií`naa' o'gui quií`na` cajo. Co' guia-gui quií`naa' e nigüilíng`na` fí` tieen` e nigüileáa`na' e jmico` e 'né`na` do."

10 Jo lajee` cangolíng` i simf^h i ja` ñiing` dsíi` do fí` tieen` e cangoleáar` jmico` quiá'r`, lajee` job mi^a caguiéng` i dseañu` i cung' guó` do, jo i simf^h i ñiing` dsíi` do cangotáam`bre jmii` coliing` cóo`^ i dsea` cung' guó` do, jo cajní`bre 'náu'.

11 Jo mi'míing`guijia lajo caguilíimtu i simf^h i ja` ñiing` dsíi` do i cangolíng` fí` tieen` do, jo guicatór` caluu` 'náu' jo guicajíñ`": "fí`ii', fí`ii', fa' jgiée` o' e ná`go 'náu'!"

12 Jo dsu' guicañíi` i dseañu` do jo cajíñ`": "E já`-ba' e fí`-i 'ná', simf^h, ja` cuíin`n 'ná'."

13 Jo cajíng`-gui Jesús:

—Jo co' lajob líi', jo^aba' fí`-i 'ná' e jmiñiing` áa'na', co' ja`ñí`na' e~ jmii` jogui e~ oor` e nigüéeng` jnea~, dsea` líin`n jaang` dsea` jmigüí` i jáa' fí` ñíff`-

*Coo'júu^já' e lafa'júu^ cuento quiá' dsea'léeng'~
i ca'íng' cuu-
(Lc. 19:11-27)*

—Jo mi~ Fidiée~ quier' nifi' quiá'~ dsea~, jo e jo lí~
laco' jaang` dseañ~ i cagüi'~ cangó~ fí li~ huí~. Jo
dsu' lajee~ e ná~ guí e nigüi'~ fir' nidsér~, jo cató'r~
jaléng~ i dsea~ jmóo` ta~ quiá'r~ do, jo cacuø'reiñ~
do cuu~ e laco' nijméiñ~ do ta~ e nilisea`guí e dsí~
quiá'~ e cuu~ do.

15 Jo jaang` i dsea` 'léeng'~ quiá'r- do cacuø'r' 'ñia` mil cuu-, jogui jaang` cacuø'r' tú- mil cuu- lajo, jogui i jaang'gui do cacuø'r' coob` mil cuu-, jo laji` gaam'biñ' do cangúiñ` cuu- lí^ jialco' jíi'~ biñ seem'bre. Jo ngf joguiba', cagüi'íí i dseañu" do e cangór fí lí~ huíi-.

¹⁶ Jo i dsea` lléeng'~ i cangüing` 'ñiá` mil cuu- do,
eáam` guíá` cajmér` ta~ cóo'~ e cuu- do, jo calí`-bre
jié`gui 'ñiá` mil lajo.

¹⁷ Lajobj cajo i dsea` 'léeng[~] i ca'íng[~] tú⁻ mil e
cuu⁻ do cajmée`bre ta[~] cóo[~] do, jo calf^{~-}bre jié[~]gui
tú⁻ mil e cuu⁻ do cajo.

¹⁸ Jo dṣə' i dsea' 'léeng' ~ i cangíing' coo` mil e cuu-
do, cango'mea`bre fi' ná' - uó' - .

¹⁹ 'Jo mi~ cang^hgui lajo, caguiém'-tu i fiir~ do, jo casf'r- lajaang` i dsea` 'léeng'~ quiá'r- do e niguíeéñ'- do cuente lajíi`~ e nicajmér^h cój^h~ cuu- e cang^hiñ' do.

²⁰ Jo la'uii~ caguié~ i dsea` 'léeng~ i cangfing` 'ñia` mil e cuu- do, jo cajá'r` fir~ 'ñia`gui mil lajo e calf'r~, jo casf'r~ dsea` do: "Fí'i, 'ná`cacuóø~ jnea~

'ñia` mil cuu~, jo nicajmé`baa ta~ cōo`^ e jo, joba` lana nicalf`^ i'ñia`gui mil lajo e dsí`."

21 Joba` cañí` i fir~ do: "Nub` jaang` dsea` 'léeng`^ i guiúng~, co` cajmee`ba` ta~ røø` cōo`^ lajíi` capí`^ cuu~ e cangíin`. Joba` lana jmiguiab` jalé` e sea` quié` e e nicuóø`ø 'nø` e nine`^ ní`, jo lana røøb` njim'iáang` dsí`naa` náng."

22 Jo jo` huóø` li'ii` i dsea` 'léeng`^ i ca'íng` tú` mil e cuu~ do caguiér` jo casír` fir~: "Fí'i, 'nø` cacuóø`^ jnea~ tú` mil cuu~, jo cajmé`baa ta~ cōo`^ e jo, jo lana nicalf`^ i tú` gui mil e cuu~ do e dsí`."

23 Joba` cañí` i fir~ do: "Nub` jaang` dsea` 'léeng`^ i guiúng` cajo, co` tiim`ba` jmée`^ ta~ røø` cōo`^ capí`^ cuu~, joba` jmiguiab` jalé` e sea` quié` e e nicuóø`ø 'nø` e nine`^ ní`, jo lana røøb` njim'iáang` dsí`naa` náng."

24 Jo jo` huóø` li'ii` guié` i dsea` 'léeng`^ jaang`gui do i cangíing` coo` mil e cuu~ do, jo lalab casír` fir~: "Fí'i, ní`baa guiú` e jaang` dseañu` i ue` dsí` líng` 'nø` e lí`^ tihin` sitihin` lajíi`^ ta~ cajmée` dsea` jiém`, jogui e ú` cō` jalé` ta~ jmoo` dsea` jiéng` cajo.

25 Joba` cafóm`baa 'nø`, jo fí` ná`^ uóø` ca'meáa` a e cuu~ e cacuóø`^ jnea~ do. Jo lana lab quié e lajíi`^ e cuu~ jo."

26 Joba` cañí` i fí` do quiá`^ i dsea` 'léeng`^ quiá`r` do: "Nu` lin` jaang` dsea` 'léeng`^ i soo` dsíi` jogui i fí`, jo song niñí`ba` guiú` e jnea~ sitihin`n lajíi`^ ta~ cajmée` dsea` jiéng` jogui e gú` gó`ø jalé` ta~ jmoo` dsea` jiéng`,

27 joba` ¿jiali`^ ja` ca'l` o` fa` mi` caguite` cuu~ quié` e fí` banco? Joba` mi` cagüean`^n, ca'íim`^baa lajíi`^ cuu~ quié` e jogui e dsí` quiá`^ cajo."

28 Joba' casí'r- jaléng'gui i dsea` i teáang- do ie~ jo, jo cajíñ~-: "Gui~na' e coo` mil cuu~ quiá~- i dsea` 'léeng'~ fi~ na, jo cuóøl~na` i dsea` 'léeng'~ i quié~gui~ mil e cuu~ na.

29 Dsacó` i dsea` i sea` quiá~, jmagui~gui~b niñíiñ~ e nilisea~, joba` lalíim` nilisea` quiá'r-. Jo dsu` i dsea` i ja` sea` quiá~, nigüeáb` lajíi~ e capí~ji~ e sea` quiá'r- do.

30 Jogui i dsea` 'léeng'~ fi~ na guiing~na'r fi~ caluu~ fi~ li~ nuu~só~, jo fi~ job niquí'r- jogui nitár~ majar~ cajo."

Jial nilí` mi~ nitidsi` í` quiá~- dsea` jmagüi`

31 Jo cajíng~-gui Jesús e júu^ la:

—Jo mi~ tí~ li~ nití~ í~ e nigáá` jnea~, dsea` líin`n jaang` dsea` jmagüi` i jáa` fi~ ñifí~, nigáá`túu~ dsu` e niquíin`n jee~ jalé~ e jlo~^ e niing~ 'gøng` quiá~- Fidiée~ jogui coliing~ cóo~` jaléng` ángeles i líing` guotíi~ Fidiée~, jo jogui~b mi~ ninfi~ fi~ ée~ quié~ e li~ niing~ jlo~^ quiá~- Fidiée~.

32 Jo lajíim` dsea` seeng` fi~ la'úng~ fi~ jmagüi` niseáiñ` fi~ quinii~, jo jneab~ dsea` ni'naan~ dsea` jie~ fi~ li~ catíiñ~ lajaang` lajaaiñ` lí~^ laco`gui la jmoo` jaang` dsea` i jmoo` í~ jo'se` mi~ 'náaiñ` jaléng` jo'se` jee~ jaléng` jo'chí`.

33 Jogui jaléng` i dsea` i líing` lafa` i jo'se` do niguién`n lí~^ lí~ dsée` laco`guiin~n, jogui jaléng` i dsea` i líing` lafa` i jo'chí` do niguién`n lí~^ lí~ tuung` laco`guiin~n.

34 Joba` jnea~, dsea` líin`n i dseata~ dsea` féng` do, nifíi`i jaléng` dsea` i neáang` lí~^ lí~ dsée` laco`guiin~n jo nifá~a: "Jaléng` 'ná~, ñilíng`na` fi~ la, co`'ná~bing` i nicajmigüeang` Tiquié~e dsea` guiing`

ñifí~, joba' iing'~na' lajalé~ e catíng~na', co' lajób nisi'íng~na' quiá'r~ lajíi'~ latí~ mi~ caguiar' uiing~ jmiigüí~.

35 Dsúco' lajee` cataan~n cóo'~ 'ná' fí' jmiigüí~, mi~ cadseá~ jmi'aan~, jogui 'ná' cacuóø'~ba' jnea~ e cagó'ø; jogui mi~ cadseá~ jmijmíin~, cacuóø'~ba' jnea~ jmíi~ cagú'~u; jogui cangfbíi cajo laco' ngí jaang` dsea` i jáa' fí' caluu~, jo dsú' cacuóø'~ba' jnea~ li~ cajmi'íin~n.

36 Jogui cali'né~bíi sí'i~, jo cacuóø'~ba' jnea~; jogui casá'bíi e calidsée'~e, jo cató' fíim'ba' jnea~; jogui ca'ú'bíi 'náñí~, jo dsú' cagui'ee~ba' jnea~ cajo."

37 Joba' jaléng~ i dsea` í i cajmée` jalé~ e iing~ Tiquié`e dsea` guiring~ ñíffí~ nijmingúir` lala jo ni-jíñ~: "Fí'iíi', ¿li~ caneeng~naa' 'ná` e jmi'aan~~, jo cacuóø'~baa' 'ná` e caquié~? Jogui ¿li~ caneeng~naa' 'ná` e jmijmíin~, jo cacuóø'~baa' 'ná` jmiíi` e ca'í~?

38-39 Jogui ¿li~ caneeng~naa' 'ná` e lin' lafa' jaang` dsea` i jáa' fí' caluu~, jo cacuóø'~baa' 'ná` cajo li~ cajmi'íin~? Jogui ¿li~ caneeng~naa' 'ná` e cali'né~sí~, jo cacuóø'~baa' 'ná` e jo cajo; jogui e dséé~ osí e iuun~ fí' 'náñí~ é, jo cango'ee~ba' 'ná` cajo?"

40 Joba' ie~ jo jnea~, dsea` líin'n dseata~ dsea` féng~, lalab ningíi~ quiá'r~: "E já'~ e fíi~i 'ná' e lajalé~ e cajmicóo'~na' i dsea` i líing` lafa' rún'n i dseáng~ ja` niing~ jíi~ capí~, joba' lajaléb~ e jo quié~ jneab~ cajmee~na' cajo."

41 'Jogui jnea~ i líing` dseata~ dsea` féng~ do níffí~i jaléng~ i dsea` i neáang' lí~i lí~ tuung~ laco' guiin~n: "Do güiliing~ 'ná' lí~i do, co' Fidiée` nicabíim~bre 'ná', jo dob catíng~ 'ná' fí' ni~ jí~ li~ coo` jí~ e jo'

tóo` jmii~ yu' fí' li~ nicajme' Fidiée` li~ catíng~ fíi~
 i'ling'^ coliing~ cóo'~ jaléng~ ángeles i'ling'^ quiá'r~
 cajo.

42 Co' cadseáb~ jmi'aang~ jnea~ lajee` cataan~n
 cóo'~ 'ná~ fí' jmigüi` la, jo dsu' ja` cacuóø'~na' jnea~
 e cagó'ø; jogui cadseá~bi jmijmiiñ~ cajo, dsu' 'ná~
 ja` cacuóø'~na' jnea~ jmii` e cagú'~u;

43 jogui cangfbíi laco'gui jaang` dsea` i jáa'
 fí' caluu~, dsu' 'ná~ ja` cacuóø'~na' jnea~ li~
 cajmi'íin~n; jogui cali'né~bíi sí'i, dsu' 'ná~ ja`
 cacuóø'~na' jnea~ sí'i; jogui calidsée'~bíi jogui
 ca'úu'u 'næñí~ cajo, dsu' 'ná~ ja` cagui'ee`na' jnea~."

44 Joba' i dsea` i neáang' lí~ lí' tuung~ do
 nijmingíir` lala: "Fí'íi', ¿lí~ caneeng~naa' 'næ~ e
 cadseá~ jmi'aan~, osi e cadseá~ jmijmiiñ~ é, osi
 e lin` laco' jaang` dsea` i jáa' fí' caluu~, osi e 'né~
 sí~ é, osi e dsée~ osi e iuun~ fí' 'næñí~bi é, jo ja`
 cajmicóo'~naa' 'næ~?"

45 Joba' ie~ jo lalab ningíi~ quiá'r~, jnea~ dsea`
 líin'n dseata~ dsea` féng': "E já'~ e fíi~i 'ná~ e jalé~ e
 ja` cajmée~na' cóo'~ jaang` dsea` i líng` lafa' rún'n i
 ja` niing~ jíi~ capí~, joba' lajob cajo ja` cajmee~na'
 cóo'~ jnea~."

46 Joba' jaléng~ i dsea` í fí' li~ 'lib'^ nidsilíiñ` fí' li~
 ni'íñ` iihuíi` e ja` tóo` jmii~ nité~. Jo dsu' jaléng`gui
 dsea` i ja` dsee~ røøng` fí' quini` Fidiée~, íbing` i
 nidsigüeá` car` ngongíi` jmii~ cóo'~ dsea` do fí' ñifí~.

26

*Mi~ casíng~ jaléng~ dsea` jial e nisáiñ~ Jesús
 (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11 :45-53)*

1 Jo mi~ cangí e cajíng'~ Jesúsjalé~ e júu~ na, lalab casír~ i dsea` quiá'r~ do:

2 —Jíi~ laco' ní~ 'ná~ e tú~ jmíi~ ba' 'né~ gui e nití~ e jmíi~ Pascua. Jo ie~ jmíi~ job mi~ nijáng~ dsea` jnea~, dsea` cagá~ a fí~ níff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüi~, jo niteáiñ~ jnea~ fí~ dse~ crúu~ cartí~ njngáñ~ jnea~.

3 Jo ie~ job cajo, jaléng~ fí~ jmídsea` quiá~ dsea` Israel cóo~ gui jaléng~ dsea` cóong~ quiá'r~ caseáng~ rúiñ~ fí~ li~ guing~ fí~ jmídsea` laniing~ i sii~ Caifás quiá'r~ ta~,

4 jo casíiñ~ cuaiñ~ quiá~ jial nilí'r~ e nijmigóoiñ~ Jesúsjaco' nisáiñ~ dsea` do jo lajoba' nijngáng~ neiñ!.

5 Jo dsu' siiñ~ e iiñ~ jmér~ lajo lajee~ e o' e jmíi~ jo, dsuco' jial fíng nitá~ dsea` míf~.

Mi~ ca'ée~ jaang` dseam~ jmíi~ jmeafí~ fí~ mogui~ Jesúsj

(*Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8*)

6 Jo lajee~ job cango~ tu Jesúsjíi~ fí~ coo~ fíi~ e sii~ Betania; jo lajee~ táaiñ~ fí~ jo, dob dsitíñ~ fí~ quiá~ jaang` dseañ~ i sii~ Simón i níncalíng~ jmohuú~ lí~ fí~ ngúu~ táang` lami~ jéeng~ gui.

7 Jo lajee~ guing~ Jesúsjíi~ fí~ job mi~ tí~ lí~ cango~ quiéeng~ jaang` dseam~ fí~ lí~ guiníñ~, jo quiéiñ~ do coo~ sii~ lí~ a~ jmíi~ jmeafí~ e 'mo'^ eáang'. Jo lajee~ e guing~ Jesúsjíi~ gø~'bre mi~ ca'ée~ i dseam~ do e jmíi~ jmeafí~ e quiéer~ do fí~ mogui~ dsea` do.

8 Jo mi~ tí~ lí~ cangá~ i dsea` quiá'r~ do e cajmée~ i dseam~ do lajo, eáam' caliguíñ~ jo cajíñ~:

—Jialí~ jmíi~ i dseam~ na e jmíi~ jmeafí~ e 'mo'^ eáang' na?

⁹ Cofa' mi~ ja` cajméer` lana, jmigui**a**b' cuu-nicóng~ na faco¹ e cango'nii~, jo e cuu~ jo nili'ing^ ta~ e nilicóo¹'jiu jaléng¹ dsea`tiñlíng~.

¹⁰ Jo dsuco

—¿Jiali! fi! 'ná! 'leáang- i dseamf la? Co' coo' e
guiú- ba' nicajméeiñ! na quié-e.

11 Co' contøøm⁻ niliseeng['] jaléng[^] dsea['] tiñíng⁻
jee[~] 'nú[!]', dsu['] jnea[~]gui cateá'ba['] caga'ee⁻ nii⁻ fi[']
jee[~] 'nú[!]'.

¹² Co^l e jmii^h jmeafii^h e ca'ee⁻ i dseam^h la fí ngúu^h
táanⁿ lí^h lafa['] e nicasúuiñ⁻ jnea[~] e jmeafii^h quiá'⁻
mí[~] ni'u^úu fí dsí^h tó['] ee[~].

¹³ Co^o e já'⁻ e fíⁱ i[']nú['] e doñí['] jié^r fí['] ni[~] guó^o['] uó⁻ fí['] jmigüí['] lí['] niguiá⁻ dsea` júu[^] quiá['] jial laang['] dsea` jee[~] jalé["] dsee⁻ quiá'r⁻, ninib['] júu[^] cajo['] quiá['] lajíí["] e cajmée['] i[']dseamí['] na cóo['] jnea[~], joba['] lajob niguiéng['] dsíí['] dsea` ír['].

*Mi~ cami' Judas Iscariote cuu- e quiá'- nijáiñ'í
Jesús*

(*Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6*)

¹⁴ Jo ie~ jo jaang` lajee` dsea` guitúung` quiá`- Jesú^s i sii` Judas Iscariote cangór` ffí lí` neáang` jaléng` fii` jmídsea` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel,

15 jo cangosí!`reiñ' do lala:

—¿Jial tíí' cuu- guia' óo'na' e ni cuó'^na' jnea~ jo
nijmee~e úung` e ni jøøn'~n Jesús fí' jaguó'na'?

Joba! cañíi` i fii~ jmidaea` do jial tí` niquír- jo
cajíñ!`:

—Niquí'-baa' quíi'- guigui' cutee`.

16 Jo latí' ie~ job canaang` i Judas do e 'nó'r' jial laco' nicuó~ quiá'r~ e nijáin` Jesús fí' jaguó` jaléng` i dsea` do.

Mi~ cagó` Jesús tí` canuu` cóo`~ dsea` guitúung` quiá'r~

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 Jo ie~ jmii~ la'uii~ quiá'~ e jmii~ e gó`~ dsea` Israel iñí~ e ja` quié`~ quiéeng` do, cangoquiéeng` i dsea` guitúung` do fí` li~ sing` Jesús jo cajming`r~ dsea` do:

—Fí`ii', ¿ie~ fí` li~ iing~ 'ná` e nidsiguiá`naa` guiá~ e niquiee`ee` coliing` e quiá'~ e jmii~ Pascua?

18 Joba' cañíi` dsea` do quiá'~ i dsea` quiá'r~ do jo casí`reiñ`:

—Güiliing`na' fí` e fí` la, jo mi~ niguiliing`na' fí` quiá'~ i dseañu` la, sii`na're lala: “Lalab jíng`-Tifa” qui`naa`: Nijaquieem` e nití` í` quié`e, joba` ngoo`o fí` sinuu` quiá'~ jo fí` job li~ nijmee`e jmii~ Pascua coliing` cóo`~ jaléng` dsea` guitúung` quié`e.”

19 Joba` cajméeb` i dsea` guitúung` do laco` jíi`~ ta` caquiá`~ Jesús e nijmér~, jo caguia`bre guiá`~ lajíi`~ e nidó'r~ do quiá`~ lajíi`~ e jmii~ e nijaquiéeng` do.

20 Jo mi~ tí` li~ canuu` e jmii~ jo, cangúim` Jesús fí` mes` coliing` cóo`~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do.

21 Jo lajee` e nineáaiñ` gó`bre mi~ tí` li~ cajíng`-Jesús lala e si`r` i dsea` quiá'r~ do:

—E já`~ e fí` i'ná` e jaang` lajee` 'ná` nijáng` jnea` fí` jaguó` dsea` i 'ní` níng` jnea`~.

22 Jo mi~ canúu` i dsea` guitúung` quiá'r~ do lajo, dsíng`- fí`i` calíiñ~, jo canaaiñ` casí`r` dsea` do i~

lajee` ír` nijmé` ta~ jo, jo lalab cajíng` lajaang`
lajaaiñ`:

—Fí`ii', ¿su o' jnea~, faa~aa'?

23 Joba' cañíi` Jesús quiáiñ` do:

—Lí` jaang` i gø` coo` jnea~ fí` coo` cuéé` huú~,
ib` nijáng` jnea~ do.

24 Co' dseáng` nisií`ba' e lajo nidsinghiin`n jnea~,
dsea` i cajá` fí` ñíffí` e líin`n jaang` dsea` jmigüí~, lí`
laco`gui la fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée`. Jo dsu' je ngí`
fíib` i dsea` i nijáng` jnea~ do! Co' guiá`guib quiá`
i dsea` i fa' mi` ja` caliséñ`.

25 Jo i Judas i nigua` guiá` e nijáiñ` dsea` do, jo
'ñia`biñ` do cajíñ` casí`r` Jesús lala:

—Fí`i, ¿su o' jnea~, faa~aa', i nijmé` lajo?

Joba' cañíi` Jesús quiáiñ` do:

—'Nub` nicafée` gui` lajo.

26 Jo lajee` e neáaiñ` gø`r` íbre mi` catíing` Jesús
coo` iñí~, jo cacuø`r` gui`máang` Fidiée`, jo lí` jo ca-
jméer` jmá` ca'ná` quiá` lajaang` lajaang` i dsea`
guitúung` quiá'r` do jo cajíñ` casí`reiñ`:

—Quié`na' e na, co' e nab ngúu` táan`n.

27 Jo ngí` jo catíiñ` coo` coo` e a` jmí`^ mí`^ huíing`
jó`~, jo mi` cangí` e cacuø`r` gui`máang` Fidiée`, jo
joguiba' cacuø`r` lajaang` lajaang` i dsea` guitúung`
quiá'r` do jo casí`reiñ` do:

—Í`na` lajiing`na` e la,

28 co' e lab jmí`øøn` e nitá` mi` nitán`n fí` dse`
crúu` e laco` ni`íing` dsee` quiá` lajaléng` dsea`
jmigüí~. Jo e jo lí` júu` tigua` e 'mí` e jmiró` Fidiée`
coo` dsea` jmigüí~.

29 Dsu' e já` e fí` i 'ná` e jo` nidúu`~guú` jmí`^ mí`^
huíing` jó` cartí` mi` ni`né`túu` coliing` e jmí`^ mí`^

hūing` jø' ^ e 'míi^- mi~ nití^- í^ e Tiquié^e Fidiée^
nicár` nifí quiá'^ lajaang` dsea`.

*Mi~ cajmée` Jesús júu^ e nijíng^- Tú^ Simón e ja`
cuúñ`dsea` do*

(*Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38*)

30 Jo mi~ cangf jo, ca'ør' quiá'^ e jmiféiñ' Fidiée^,
jo ca'uøøm'bre jo cangolíng^tur fí mó" Olivos.

31 Joba' cajíng^- Jesús casí'r^- i dsea` quiá'r^- do
lala:

—Lajíim` 'ná^ nitiúum`ba' jnea~ e uøø` na; co'
lalab tóo` fí ni~ jí` quiá'^ Fidiée^ li~ fé^ lala: “Ni-
jingám^- dsea` i fí~ i née` ni~ jo'se", jogui jaléng"
jo'se" quiá'r^- lí^ nisojóm`bre!"

32 Jo cajíng^-gui Jesús lala:

—Dsü' mi~ tí li~ ningf e nijí^túu jee~ jaléng^ 'lí~,
jo jeem'baa ninii^i fí^ li~ se^ Galilea jo fí job nijí^túu
rú^naa' calé^ catú^-.

33 Jo cañíi^ Tú^ Simón quiá'^ Jesús:

—Dsü' song i cagviaang^- do nitiúuiñ^- 'nu', Fí'i,
dsü' jnea~ ja` nijmee^e lajo.

Joba' cañíi^tu Jesús quiáíñ^- do:

34 —E laba' jmítaa^ o^, Tú^ Simón, e uøø` na,
ná^gui e niquí^ tuidsée^, 'nu` nifo'^ 'ní` ya^` e ja`
cuíñ^ jnea~.

35 Joba' cañíi^ Tú^ Simón quiá'^ Jesús:

—Fí'i, nañí^ fa' nijngáng^- dsea` jnea~ uii~ 'nu',
dsü' ja` nijmee^e lajo.

Jo lajöb fé^ i dsea` quiá'^ Jesús i cagviaang^-gui
do cajo.

Mi~ caféng` Jesús Fidiée^ fí^ coq` lí^ sii` Getsemaní
(*Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46*)

³⁶ Jo mi~ cangf̄ jo, cangób̄ Jesú̄ coliinḡ cōo!~ dsea` quiá'r̄ fí cōo`lī~ sii`Getsemaní e néé fí mó!~ Olivos, jo lalab casf̄r̄ i dsea`do mi~ caguilíiñ~ fí jo:

—Lab nijá¹^ 'ná¹ la lajee² ninii³ jnea⁴ nifón⁵ n
Tiquié⁶ e Fidiée⁷.

³⁷ Jo jíi!~ Tá^ Simómbing' jéeiñ` cóo'~gui laji` gáng-
í joo' jaang` dseañu" í sii` Zebedeo, jo mí` catf fí
jo, canaang` e fí'ib^ líng' Jesús jogui lijiuung~ dsíir'
cajo,

³⁸ jo casí'r- i dsea` gaang` do lala:

—Dsíng'‑ lí'í e fí'í^ líín'n dseáng'‑ lafa' jo` seem‑baa fí' jmigüí^ la líñ‑n. Jo lab nijá^‑ 'ná^‑ lajee` jo, jo ja` jmigüíiing` yaang~na' jo e sijnéeb` aa'na' coo^‑ jnea~.

³⁹ Jo cangób⁻ Jesú^s cartí^ˊ dogui^ˊ capí[^] laco^ˊ caje^ˊ i^ˊ
dsea^ˊ quiá^r⁻ do, jo fí^ˊ job catúuiñ^ˊ cartí^ˊ cajnúu^ˊ nir[~]
fí^ˊ ni[~] uó[^] jo canaaiñ^ˊ feíñ^ˊ Fidiée^ˊ lala:

—Teaa~, leaang~ jnea~ lajii'~ iihuü' e nijaquiéeng'
quié~e; jo dsh' ja` güilî laco' iing~ jnea~, co' güilib'
dseáng'~ laco' iing~ 'nå` e nilí'.

—¿Su dseáng[~] ja` téb[~] 'ná[~] fa' e ja` nigüíng`na' e neáang[~]jíu[~] e sijnéé` áá'na' cóo[~] jnea[~] jíi[~] coo` oor[~]?

41 Jjiali' güiing` 'ná'?' Jminá- ráang-na' jo
féeng`na' Fidiéé` dsea` guiing~ ñiffí` uií` quíi-na'
yaang~na', jo lajoba' ja` dseáang` e nijiúng`na' fi'
ni` dsee-. Co' eáam` iing~na' e nité`na' e sijnée`
áána', dsu' ngúú táang`na' ja` cuø' fi' e nijmee`na'
lajo.

42 Jo mi'míing~guijia lajo cangób~tu Jesús e fí' jo e catí' tú~ ya" e fеiñ' Fidiée~ jo cajíñ~ lala:

—Teaa~, song ja` niqut~ jmíi~ fa' e nileán'n jee~ jalé~ iihuúi~ e nijsaquiéeng' quié~e, joba' lí~ güilib' laco' iing~ 'ná` e nilí~.

43 Jo mi~ tí' lí~ caquing~tur fí' lí~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do, cadséng~neiñ' e güiim'tuiñ' do, co' dseáng~ eáam' ja' lí~ güiñ~.

44 Jo cangób~tur e catí' 'ni' ya" e cangoféiñ' Fidiée~, jo dob caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do e güiin~, jo camíi~tur Fidiée~ laco' nicajíñ~ lami~ jéeng'gui do.

45 Jo mi~ cang~ jo, caquim~tur fí' lí~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do jo lalab casí~rein~ do:

—¿Su dseáng~ mí' 'noo'bí teng~ 'ná~ e jmi'íng~na'? Joba' fíi~ i 'ná~ e lanab catí' í~ e nijsáng~ dsea` jnea~ fí' jaguó~jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui~, jnea~ dsea` i cajá~ fí' ñíffí~ e líin~n jaang~ dsea` jmigüí~.

46 Jo jminá~ ráang~na' jo má~aa', co' nijsaquiéem~ i dsea` i nijsáng~ jnea~ do.

Mi~ casáng~ dsea` Jesús

(*Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11*)

47 Jo lajee~ gui'ná~ sing~ Jesús fé'r~, job mi~ caguié~ Judas Iscariote, jaang~ lajee~ i dsea` guituung~ quiá~ Jesús, jo caguiér~ coliing~ cóo~ i fíing~ dsea` i quie' jalé~ ñisú~ cóo~gui jalé~ 'ma~. Jo jaléiñ~ do ngolíiñ~ lajií~ ta~ quiú~ jaléng~ fíi~ jmidsea` quiá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng~ yúu~ dsea` cóong~ quiá'r~.

48 Co' i Judas do jéem' nicajmea'r' júu~ i dsea` ngolíing~ cóo~r~ do jo casí~rein~ lala:

—Lí nimáang~ 'ná' i nichá'^u ni~, íb` Jesú^s; jo séng'na're ladsifi^r.

⁴⁹ Jo laj^{ob} cajmée` Judas, cangoquiéem`bre fí' li~ sing' Jesú^s mi~ caguiér~ jo casí'r~ dsea` do:

—jCá', Tifa'!

Jo mifíing` cachu'r~ ni~ dsea` do.

⁵⁰ Joba' cañíi` Jesú^s quiá'~ dsea` do:

—Ruu~, jmeeb~ lajíi' ta~ cañí'~.

Jo ladsifi^r lanab cangoquiéeng~ i dsea` caguiang~gui^r do, jo casam'~bre dsea` do jogui catór~.

⁵¹ Jo lajee~ jo, jaang` lajee~ dsea` quiá'~ Jesú^s caguir~ ñisu~ quiá'r~ jo caquiu'r~ cataang` logua~ i dsea` léeng~ quiá'~ i jmidsea` laniing~ do.

⁵² Joba' cajíng~ Jesú^s casí'~reiñ':

—Te'tu ñisu~ quiú'~ ée^ quiá'~, dsuco' i dsea` itíng' cóo'~ ñisu~, cóo'~ e job nijúuiñ~ cajo.

⁵³ ¿Su ja` ñí~ 'ná` e cuóøom` fíi~ jnea~ Tiquié~e, jo nimíñ~nre lí'gui guitúung` 'lé'~ 'léé~ i líng' ángeles i líng' guotiír~, jo ladsifi^r lanab nisíñ~?

⁵⁴ Jo dsu' faco' lajo, ¿jalí niliti~ jóng lajíi'~ e fé'~ fí' ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~? Co' lajaléb~ e jo dseáng~ 'né~ e nidsijéeb' dseáng~.

⁵⁵ Jo mi'míing~guiju lajo cajming~ Jesú^s i dsea` i caguilíng~ do jo casí'~reiñ':

—¿Jalií~ cañilíng~ 'ná' e quié~na' jalé~ ñisu~ jogui jalé~ 'ma` e cañiséng~na' jnea~? Co' cañilíng~na' e lafa' jnea~ líin'n jaang` u. Dsu' lacoo` jmiib~ ie~ lami~ jéeng~gui do táang` jnea~ e ee~ fí' guá'~ fé~, jo ja` cateá~ óo'na' fa' caséng~na' jnea~ ie~ jo.

⁵⁶ Jo dsu' lajalé~ e na nidsijéé' jmíi~ na e líi~ laco' niliti~ laco' fé~ fí' ni~ ji~ quiá'~ Fidiée~ e cajme' dsea` i café~ cuaiñ~ quiá'r~ malíi~gui eáang'.

Jo ie~ jo jaléng" i dsea` quiá'r^- do cacuúi`bre, jo 'ñiab" Jesús caseáang'guir do.

Mi~ caguiéng" Jesús fí quini` jaléng" dsea` cóøng"
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14,
19-24)

⁵⁷ Jo catób^- i dsea` do Jesús jo cangojeáaiñ^ dsea` do fí quini` i jmidsea` laniing^- quiá'^ dsea` Israel i sii` Caifás, co' fí job nisiseáng" jaléng" tifa` quiá'^ júu^ quiá^ ta~ quiá'^ dsea` Israel cóo`^gui jaléng" yáu^ dsea` cóøng" quiá'r^- cajo.

⁵⁸ Jo cangám^- Tú^ Simón ti'leáaiñ` laco` cangolíñ` téer` Jesús cartí caguilíñ` fí sigui` quiá'^ e 'náu` li` guiling` i jmidsea` laniing^- do. Jo dob jíi`^ caje` Tú^ Simón e fí sigui` do coliing` cóo`^ jaléng" i jmoo` í` guá'^ e sijeeiñ` lajíi`^ júu^ nitigua` quiá'^ i jmidsea` laniing^- do cóo`^ Jesús.

⁵⁹ Jo jaléng" fii` jmidsea` cóo`^gui lajíi`ng` i dsea` cóøng" i quiá^ ta~ quiá'^ dsea` Israel do 'nó'r` jial e laco` niguié'r` e ni'níñ` Jesús cóo`^ júu^ e o' já^, jo lajoba` nilí'r` e njingáiñ` dsea` do.

⁶⁰ Jo dsu` ja` cadse'r` jial laco` nijmér^- lajo, nañí` fa` fíim` dsea` caguilíng` e 'náu` Jesús cóo`^ e júu^ lajo cajo. Jo mi'míng`guiji` lajo caguilíng` gáng`gui dsea` jiéng`

⁶¹ jo cajíng`^- fí:

—I nabí i dseañu` i cajíng`^- e tiim`bre quí'r` guá'^ quiá'^ Fidiée` , jogui nijmé`^ tur calé` catú` cóo`^ 'ni` jmií`.

⁶² Jo caróo`^- i jmidsea` laniing^- do jo cajming`r` Jesús lala:

—Jialí` ja` ngíi`^ jíi`^ cóo`? ¿E` fó` lajíi`^ e júu^ e fé` i dsea` na uií` quí`?

63 Dsu' Jess tiib⁻ cajer[,] ja` e cañíir` jíi[~] coo[.] Joba['] cajíng⁻ tu[~] jmidsea[`] laniing⁻ do:

—La'eáang['] cóo[~] Fidiée[~] dsea[`] jí^r, lana quiú^{"u} ta⁻ e nijmée["] júu[^] já⁻ su 'nu[~] i líng['] i Jóo['] Fidiée[~] camíng[~] do i nisíng⁻ Fidiée[~] i nicá['] niff['] quí⁻ ii[!].

64 Joba['] cañíi['] Jess quiáiñ⁻ do:

—'Nub['] nicafée[~] gui[!]. Jo fíi⁻ i 'ná^r lana e nimáam^{"ba}' jnea[~], i líng['] i dsea[`] i jáa['] fí['] niff⁻ e líin^{"n} jaang[`] dsea[`] jmigüi[!], e guuin[~] n lí⁻ lí['] dsée['] laco['] guiing[~] Fidiée[~] dsea[`] féng['] dsea[`] ñíing['] i 'gøng['] eáang['], jogui nimáam^{"ba}' jnea[~] cajo mi[~] nigáatu fí['] jmigüi[!] e quíin^{"n} jee[~] cabøø[~] jníi[!].

65 Jo mi[~] canúu⁻ i jmidsea[`] laniing⁻ do lajo[,] lico['] casíñ['] si^{!"} bre e cuø['] li[~] e liguúim⁻ bre jo cajíñ⁻:

—Lajíi[~] júu[^] e nicafé["] i dseañu["] na gab['] fé'r['] uíi[~] quiá⁻ Fidiée[~], jo jo['] i 'neáng["] guí[!] fa['] i ni'níng["] gui ír[!], co['] 'nub['] nicanúu["] gui[!] lajíi[~] júu[^] ga['] e nicafé'r[!].

66 Joba['] ¿jial i óo['] 'ná^r cuaiñ[~] quiá⁻ e júu[^] jo?

Joba['] cañíi['] i dsea[`] leáang⁻ do:

—E jáb⁻ e óo[']bing['] na dsee⁻, joba['] dseáng⁻ 'né⁻ e nijúum⁻ bre.

67 Jo canaaíñ['] 'ñíim[']bre dsea[`] do jogui jmihuúim[']breiñ['] cajo, jogui i líng[~]gui dsea[`] bár['] moni[~] dsea[`] do

68 jo si[']r['] lala:

—Song já⁻ e 'nu[~] lin["] i dsea[`] i sijeeng[~]naa['] do i nicá['] niff['] quí⁻naa[!], joba['] ijmee⁻ júu[^] lana i[~] cabøøng⁻ 'nu!

Mi[~] cajíng⁻ Tú[^] Simón e ja['] cuíñ['] Jess

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Jo lajee[~] jo, dob guiing[~] Tú[^] Simón fí['] sigui['] fí['] li[~] si^{!"} 'nu[~] i jmidsea[`] laniing⁻ do fí['] li[~] quiá'r[!]

ta~. Jo lajee~ jo jaang` dseamf i nijmoo` ta~ e fi` jo cangoquiéeiñ` fi` li` guiing` Tú^ Simón jo casf`-reiñ`:
—'Nü`cangf`ba' cajo cóo`~ Jesús i seeng` fi` Galilea,
já` leáa`~?

70 Jo Tú^ Simón cañíir` quiá`- i dseamf do jo cajín`- casf`-reiñ`:

—Ja` ñii` ee` e fi` jnea~ na, dseamf.

71 Jo mi'míng`guiji lajo cangoquiéeng` Tú^ Simón fi` o'nü` quiá`- e 'núu` li` guiing` i jmidsea` laniing` do e quiá'r` ta~, jo fi` job jiéng`gui jaang` dseamf cangá` quiá'r`, jo cajmea'r` júu` jaléng` i dsea` cagviaang`gui do jo casf`-reiñ`:

—I dseañu` na cangi`bre cóo`~ Jesús i seeng` fi` Nazaret cajo.

72 Jo caleáb` catú` cañíi` Tú^ Simón jo cajín`-:

—Ni` fii` ja` i dseañu` do cuíng` jnea~ la, dseamf.

73 Jo mi'míng`guiji lajo i dsea` i neáang` quiá`- dogui cangoquiéeiñ` fi` li` sing` Tú^ Simón jo casf`-reiñ` do:

—'Nü` dseañu` e já`-ba` e ngi` cóo`~ Jesús cajo, co` cóo`~ lajíi` jial fó`, nabí niçuø` li`.

74 Joba` cañíi`tu` Tú^ Simón jo casf`-reiñ` do:

—iDseáng`- e jáb`- ni` fii` e ja` i dseañu` do cuíng` jnea~ la!

Jo ladsif` lanab caqui` jaang` tuidsée`.

75 Jo joguib mi` cadse`- dsíi` Tú^ Simón e lajob cajíng`- Jesús lami` jeeng`gui mi` cajín`- casf`r`- dsea` do lala: “Lajee~ e ná`-gui e niquí`- jaang` tuidsée` , 'nü` nifo` 'ní` ya` e ja` cuíin` jnea~.” Jo cagüi`fiib` Tú^ Simón fi` caluu~, jo caqui`r` dseáng`- e ngocáng` dsíi` uíi`- e calkiñ` fi`í` eáang`.

27

*Mi~ caguiéng'~ Jesús fí~ quini~ dseata~ Pilato
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)*

¹ Jo mi~ tí~ lí~ cajneá~ e jmií~ jo, lajaléng~ fii~ jmidsea` cóo~ gui~ lajaléng~ yáu~ dsea` cóong~ quiá~ dsea` Israel casíiñ~ røø` quiá~ jial laco~ niguié'r~ e njingáiñ~ Jesús.

² Jo cató~ bre dsea` do e ñúuiñ~ jo cangojeáaiñ~ fí~ quini~ jaang` dsea` i sii` Pilato i líng` jaang` dseata~ romano.

Mi~ cajúng~ Judas Iscariote

³ Jo i dseañ~ i sii` Judas Iscariote, i dsea` i cajáng~ Jesús fí~ jaguo~ jaléng~ i dsea` do, mi~ cangár~ e jaléng~ i dsea` í~ lí~ njingám~ bre Jesús, joba` job mi~ tí~ lí~ calilí`r~ lajíi~ dsee~ e ca'éer~ do, jogui cajo~ dsíir~ cóo~ lajíi~ e nicajmáe` do, joba` cajáb~ tur i fii~ jmidsea` do cóo~ gui~ jaléng~ i yáu~ dsea` cóong~ quiá~ dsea` Israel do lajíi~ e guigui~ í~ cutee` e caíñ~ quiá~ e cajáiñ~ Jesús do,

⁴ jo lalab cajíñ~ casí~ reiñ~:

— Nicáee~ baa dsee~ e nicajáan~ n fí~ ni~ 'mó~ jaang` dseañ~ i ja` røøng` dsee~ jíi~ capí~.

Joba` i dsea` do cañíir` quiáíñ~:

— E~ cuaiñ~ qui~ jnea~ e cajmee~ 'n~ lajo? i Cuaiñ~ quiib~ 'n~ e jo!

⁵ Jo i Judas do fí~ dob cabír` e cuu~ do fí~ dsí~ sináu~ guá~ fé~ jo cagüi~í~bre jo cangote~r` si~ luur~ e cangojngáang~ 'nia~r`.

⁶ Jo jaléng~ i fii~ jmidsea` do casitíim~bre e cuu~ do jo cajíñ~:

—E cuu⁻ la nisi^{'li!}[^] cóo^{'~} jmi^{'øøng-} dsea['], jo ja['] cuóøng['] fa['] e nidsitoo^{'~}gui['] fí['] dsí['] guóo['] li['] dsí^{'ma}⁻ cuu⁻ quiá^{'-} guá^{'-}.

⁷ Jo job mi['] cashiñ⁻ røø['] e nilár⁻ coo['] uó['] cóo^{'~} e cuu⁻ do; jo e uó['] jo sii['] Uó['] li['] uø['] Dsea['] Guóo^{'~} quiá^{'-} e Jmóor['] Tu[']. Jo job li['] cajme^{'r'} coo['] codsii['] li['] ni^{'áaiñ}⁻ jaléng['] dsea['] ijalíng['] fí['] caluu['] ilingiing['] júung['] fí['] fí['] do.

⁸ Joba['] e uó['] do sii^{'bi} cajo latí['] lana Uó['] li['] Catuu['] Jmi^{'øøng-}.

⁹ Jo job caliti['] laco['] jíi^{'~} e cajíng^{'-} i['] dsea['] i['] calisi['] Jeremías, jaang['] i['] café['] cuaiñ['] quiá^{'-} Fidié['] malii[']gui['] eáang['], mi['] cajín^{'-} lala: “Cacá[']bre laji['] guiguí['] cutee['] li['] laco[']gui['] lajíi^{'~} móo^{'~} cacuø['] dsea['] Israel,

¹⁰ jo cóo^{'~} e cuu⁻ job calár⁻ e guóo^{'~} uó['] e sii['] Uó['] li['] uø['] dsea['] Guóo^{'~} quiá^{'-} e Jmóo['] Tu['], li['] laco[']gui['] ta['] e caquiá['] Fíi^{'i}.

*Mi['] caguiéng^{'-} Jesús fí['] quini['] dseata['] Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)*

¹¹ Jo mi['] caguiéng^{'-} Jesús fí['] quini['] i['] dseata['] i['] sii['] Pilato do, jo i['] cajming^{'r'} Jesús:

—¿Su e já^{'-}ba['] e 'nø^{'lin}['] dseata['] dsea['] féng['] i['] quié['] nifí['] quiá^{'-} jaléng['] dsea['] góo['] dsea['] Israel?

—'Nøb['] nícafée[']gui['] —cañíi['] Jesús.

¹² Jo lajee['] e teáang['] i['] fii['] jmidsea['] do cóo^{'~}gui['] jaléng['] yúu^{'~} dsea['] cóøng^{'~} e jmóor['] dsee['] quiá^{'-} Jesús, dsu['] dsea['] do ja['] e ngíir['] jíi^{'~} coo['] quiá^{'-} i['] dsea['] i['].

¹³ Jo uíi^{'~} joba['] cajming^{'r'} dseata['] Pilato cajming^{'r'} Jesús jo cajín^{'-}:

—¿Su ja['] nuu['] lajíi^{'~} dsee['] e cuø['] i['] dsea['] na 'nø[']?

14 Jo dsa'! Jesúus ja` cañíir` jíi'~ camíi'~ júu^ quiá'~-
dseata~ do; joba' i dseata~ do eáam' cangogá` dsíir'
jo jo` ñir' e~ nijmé guir.

*Mi~ cahuít' ta~ e nijúung~ Jesúus
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

15 Jo lajee` e jmíi` e gø' dsea` Israel iñí'~ e ja` quie`!
quiéeng jo tñíng` i dseata~ do e láaiñ` jaang` dsea`
sijnñíng` 'næñí' lí` doñí ii` i niguíng` dsea` fii`.

16 Jo ie~ jo ni'iuung~ jaang` dsea` i nñica'lée`
eáang` i sii` Jesúus Barrabás.

17 Joba' cajíng` i dseata~ do cajmingí'r` dsea` fii`:
—¿l~ dsea` iing~ 'ná` e nilaan~? ¿Su Jesúus
Barrabás ofa! Jesúus i sii` Dsea` Jmáang~ dob é?

18 Jo dsa' calilí` i dseata~ do e cajáng` i dsea` do
Jesúus uíi` e dsihuím`bre quiá'~- dsea` do.

19 Jo lajee` guiing` i dseata~ Pilato do fí` lí` quiá'r`
ta~, lajee` job caguié` júu^ quiá'~ i dseamí` quiá'r`
do jo sí`reíñ!: "Ja` e jmoo" jíi'~ coó` cóo`~ i dseañu`~ i
ja`dsee` røøng`na, dsuco`dsi'lóo`bi gab` caquí` uií`~
quiá'r`."

20 Jo dsa' jaléng` i fii` jmidsea` do cóo`~gui jaléng`
yúu`~ dsea` cóøng`~ cacóøiñ` dsíi` jaléng` dsea` fii` e
laco` nileáng` i Barrabás do jogui e nijúum~ Jesúus.

21 Jo dsa` i dseata~ Pilato do cajmingí`tur calé`
catú` dsea` fii` jo cajíñ`~:

—¿l~ lajee` i dseañu`~ gáng` la iing~ 'ná` e nilaan~?
¿Su Jesúus ofa! Barrabás?

Joba` i dsea` fii` do cañíir` jo cajíñ`~:

—¡Leaang` Barrabás!

22 Jo caleá` catú` cajmingí`tu dseata~ Pilato jo
cajíñ`~:

—Jo ¿e~gui nijmee~ jnea~ jóng cóo'~ Jesús i sii` Dsea` Jmáang` la?

Joba' lajíim` i dsea` fii` do cañíir` jo cajíñ`~:

—¡Güitáiñ` fí` dse`~ crúu`!

23 Joba' cañíi` dseata~ Pilato quiá`~ i dsea` fii` do jo cajíñ`~ casí`~ reiñ`:

—¿E~gui e ga` e nícajméer` e catíñ`~ lajo?

Jo dsu` caleáb`tu cacuø` i dsea` fii` do 'goo` jo cajíñ`~:

—¡Güitáiñ` fí` dse`~ crúu`!

24 Jo coob` mí` jo` ñí` dseata~ Pilato e~ nijmé`~ guir, co' dseáng`~ gab`ta`~ i dsea` do mí`~ e mir` e nitáng`~ Jesús fí` dse`~ crúu`~, joba' caquiø'r` ta~ dsea` quiá'r`~ e cangoquieíñ` jmíi` jo caru'r` guóor` fí` quini`~ jaléng`~ dsea` fii` jo cajíñ`~:

—Ja` dsee~ quié`~ e lajíi`~ 'mó`~ nitíng`~ i dseañu`~ la, co' cuaiñ`~ quií`~ 'ná`~ yaam~ba` na.

25 Joba' lajíim` dsea` fii` cañíir`:

—Jneab`~ coliing` cóo'~ jaléng`~ joo`naa` nine`~ ni`naa` lajíi`~ 'mó`~ quiá`~ i dseañu`~ na!

26 Jo dseata~ Pilato caleáam`bre Barrabás; jo caquiø'r` ta~ e cabóøm`~ Jesús, jo mifíng` cajám`bre dsea` do e quiá`~ nitáiñ`~ do fí` dse`~ crúu`~.

27 Jo jaléng`~ 'lée`~ quiá`~ i dseata~ do cató`bre Jesús fí` 'nuññ jo casíñ`~ yaaiñ`~ lacúng`~ lajíng`~ laco` sing`~ dsea` do.

28 Jo i 'lée`~ do ca'uø`bre si`~ Jesús jo ca'iaiñ`~ dsea` do coo`~ jmáang`~ 'mi`~ e ná`~.

29 Jogui catá'r` coo`~ lí`~ corona e líi`~ cóo'~ layaang`~ tóo`~ fí` mogui`~ dsea` do, jogui coo`~ sii`~ cacuø'r` dsea` do jo casaiñ`~ do fí` guóor` dsée`~. Jo mi`~ cangñ`~ jo,

Mateo 27:30

clv

Mateo 27:37

casí'r' uó' jnir~ fí' quini~ dsea` do jo lóøiñ~ dsea` do
jo sí'r' lala:

—¡Majmiféng"naa'dseata~ dsea`féng" quiá!~ dsea`
Israel!

³⁰ Jogui 'ñíim'bir dsea` do cajo, jo cóo!~ e sii~ e
cacuø'r' dsea` do, cóo!~ e job canaiñ`bár fí' mogui~
dsea` do.

³¹ Jo mi~ cangf e jmóor` ta~ lóøng~ dsea` do,
cajéb'tur e jmáang!~ 'mi' do jo caquíng'tur dsea`
do siñ!~ e lamí~ qui'r', jo cajéem'bre dsea` do fí' li~
nitáiñ~ fí' dse!" crúu^.

Mi~ catáng~ Jesús fí' dse!" crúu^

(*Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27*)

³² Jo lajee~ e níngolíñ~ jéeiñ~ dsea` do, cajíñ~
jaang` dseañ~ guiá!~ fí' i sii` Simón i niseeng` fí' coo~
fí' e sii` Cirene; jo caquiñ~ i dsea` i jéeng` Jesús do ta~
i dseañ~ í' e cajéeiñ~ do crúu~ quiá!~ Jesús.

³³ Jo mi~ caguiñ~ fí' coo~ lí~ sii` Gólgota e guóng"
Cuó!~ Mogui~ 'Líi~,

³⁴ jo fí' job cacuø'r' Jesús jmí!~ mí!~ huïng` jó!~ e
tí!~ e sicáang!~ cóo!~ jmí!~ dsi!~ e guí!~; jo coo~ ni'ba'
calí!~ing~ dsea` do ca!~r~, jo jo` calí!~ing~guír fa'
ca!~gí!~guír.

³⁵ Joba' mi~ tí!~ lí~ nicateáaiñ~ Jesús fí' dse!" crúu~,
i 'léé~ do canaiñ` cóor` e laco' nigüeáng~ i~ nilí!~ i
nicoo` e si!~ dsea` do.

³⁶ Jo mi~ cangf jo, dob caguár` e jmóor` í~ Jesús
lajee~ táang` dsea` do fí' dse!" crúu~.

³⁷ Jo fí' yé!~ gui~ dsea` do catéer` coo` lí~ tóo` júu~ e
fé!~ e~ uiing~ quiá!~ e jmáang!~ dsea` ír` lado, jo lalab
tóo`: "I lab Jesús, dseata~ dsea` féng" quiá!~ dsea`
Israel."

38 Jo góang⁻ ii` catáng⁻ fí dse^l crúu[^] coliíng[~] cóo^l[~]
Jesús cajo, jmá^l[~] jáng[`] crúu[^] la jaaiñ^l[~] do, jaaiñ^l[~] do
táaiñ^l[~] lí^l[~] lí^l[~] dséé^l[~] jo jaang^gguiñ^l[~] do lí^l[~] lí^l[~] tuung[~].

39 Jo jaléng^l[~] dsea^l[~] i ngíng^l[~] fí lí^l[~] táang[`] Jesús fí dse^l[~]
crúu[^][~] do, gab^l fé^l[~] r^l[~] uii^l[~] quiá^l[~] dsea^l[~] do jo lico^l[~] guia^l[~]
mogui^l[~] bre jóøiñ^l[~] dsea^l[~] do jo fé^l[~]:

40 —'Nu^l[~] dsea^l[~] fó^l[~] e niqui^l[~] guá^l[~] jo nijmée^l[~] tu^l[~]
calé^l[~] catú^l[~] cóo^l[~] 'ni^l[~] jmíiñ^l[~]. Jo song já^l[~] e 'nu^l[~] lin^l[~] Jóo^l[~]
Fidiée^l[~] i camíing^l[~] do, joba^l[~] jleaang^l[~] uø^l[~] lí^l[~] taaa^l[~] na
jóng!

41 Jo lajobi jaléng^l[~] fii^l[~] jmidsea^l[~] cajo cóo^l[~] gui^l[~]
jaléng^l[~] tifa^l[~] quiá^l[~] júu^l[~] quiu^l[~] ta^l[~] quiá^l[~] dsea^l[~] Is-
rael cóo^l[~] gui jaléng^l[~] yuu^l[~] dsea^l[~] cóøng^l[~] quiá^l[~] r^l[~]
lóøm^l[~] bre dsea^l[~] do jo fé^l[~]:

42 —Caleáam^l[~] bre jaléng^l[~] dsea^l[~] jiéng^l[~] jo lajo
güileáang^l[~] 'ñia^l[~] r^l[~] lana. Jo song já^l[~] e líiñ^l[~] dseata^l[~]
dsea^l[~] féng^l[~] quiá^l[~] dsea^l[~] Israel, joba^l[~] güijgiáang^l[~]
'ñia^l[~] r^l[~] lí^l[~] táaiñ^l[~] fí dse^l[~] crúu[^][~] na jo lajoguiba^l[~] já^l[~]
nilíi^l[~] ii^l[~] jóng e líiñ^l[~] Jóo^l[~] Fidiée^l[~] camíing^l[~] do.

43 Jo song dseáng^l[~] já^l[~] líiñ^l[~] e Fidiée^l[~] seeng^l[~]
cóo^l[~] r^l[~], joba^l[~] íb^l[~] catíng^l[~] nileáng^l[~] ír^l[~] lana song
dseáng^l[~] já^l[~] e iing^l[~]neiñ^l[~]; co^l[~] nicajím^l[~]bir e líiñ^l[~] i
Jóo^l[~] Fidiée^l[~] camíing^l[~] do, ¿já^l[~] leáa^l[~]?

44 Jo jí^l[~]gui jaléng^l[~] i ii` i táang^l[~] cáang^l[~] Jesús do, gab^l[~]
fé^l[~] r^l[~] uii^l[~] quiá^l[~] dsea^l[~] do cajo.

Mi^l[~] cajúng^l[~] Jesús

(*Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30*)

45 Jo mi^l[~] tí^l[~] li^l[~] catí^l[~] guieñí^l[~] jo cartí^l[~] la ii` 'ni^l[~] e
ca'lóo^l[~] dseáng^l[~] canuu^l[~] sób^l[~] fí^l[~] e guoo^l[~] uó^l[~] jo.

46 Jo lajee^l[~] job mi^l[~] ca'óo^l[~] Jesús e teá^l[~] jo cajíñ^l[~]:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —e guóng^l[~]: Fidiée^l[~]
quié^l[~] e, Fidiée^l[~] quié^l[~] e, ¿jiali^l[~] nicatiun^l[~] jnea^l[~]?

47 Jo i liing~ i dsea` i teáang~ do ie~ jo canúur~ e cajíng`- Jesús lajo, jøba' cajíñ`-:

—I Líi^ tó^ i dsea` na, jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá`- Fidiée` malii~ gui eáang`.

48 Jo ladsifi` lanab jaang lajee` i dsea` do cangór~ güi`íi` jo cangoquier` coo` joo` jo cajmi`lear` cóo`- jmí`^ mí`^ huïng` jó`^ e tí` jo caquidsir` fí` coo` yú`^ sii` jo ca`úuiñ` fí` mo'oo` dsea` do e laco` niyúiñ`-.

49 Jo dsu` i dsea` caguaang` gui do cajíñ`-:

—Jéeng`gui cateá`, ne~duu` su nigüéeng` i Líi^ do i nileáng` ír`.

50 Jo Jesús caléb` catú` ca'óor` teá` lado, jo ngf` jo cajum`bre.

51 Jo ladsiff` lajob calí` tú` dseá`- joo` e 'mí` e íi` guiá`^ joo` guá`- fé` e si` fí` Jerusalén, co` casíng` catí` yú`^ jogui cartí` uii`. Jogui cajo cajó` uó` jogui cafling` jalé` cuu` cóo`~,

52 jogui jalé` ée` lí` teáang`^ líi` canab`; jogui fíim` jaléng` dsea` quiá`- Fidiée` i nicajúng` lami` jéeng`gui cajíb`tur.

53 Jo mí` cangí` e cají`tu Jesús, jo jaléng` i dsea` i cají`tu do cangolíñ` fí` Jerusalén fí` lí` líi` fíi` güeang`^ quiá`- Fidiée`, jo fíim` dsea` i cangáng` ír` fí` jo.

54 Jo mí` cangá` i fíi` lléé` do cóo`~gui jaléng` i dsea` i teáang` cóo`r` do i jmóo` í` Jesús jial cajó` uó` jogui cóo`~ jalé` e calí`gui do, jøba` eáam` cafóiñ` jóng jo cajíñ`-:

—E nijáb`- e i dseañu` na líiñ` i Jóó` Fidiée` camíng`^ do.

55 Jo ie~ jo dob teáang~ i fíing' dseamf i jøø~ catí huíi~ i nícajalíng~ cójol~ Jesús catí li~ se~ Galilea jogui i nícajmicóo~ quiá'r~ cajo.

56 Jo jee~ jaléng~ i dseamf í quiéeng` Yá~ i seeng` fí Magdala, jogui Yá~ niquiá~ Tiáa~ cójol~ Sé~, jogui niquiá~ jaléng~ joo~ yuu~ Zebedeo cajo.

Mi~ ca'áng~ Jesús

(*Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42*)

57 Jo mi~ tí~ li~ ngóo' ca'í~ náu~, caguié~ jaang` dseañu~ i sea` cuu~ eáang~ i sii` Sé~ i seeng` fí coo~ fí~ e sii` Arimatea, jo í cangi'bre cójol~ Jesús lamí~ jéeng~gui cajo.

58 Jo i dseañu~ í cangó~bre fí~ li~ guiing~ dseata~ Pilato jo cangomir~ fí~ e fa' ni'aam~bre Jesús. Joba' cacuøb' i dseata~ Pilato do fí~ lajo.

59 Jo cangojgiáam~ i Sé~ do Jesús fí~ li~ táaiñ~ fí~ dse~ crúu~, jo caquíñ~ dsea` do cójol~ coo` 'mi~ té~ e niguo~,

60 jo cango'aam~bre dsea` do fí~ coo` dsíi~tó~li~ja` ii~ mi~ aang` jjí~ jaang`; jo uó~ quiá~bre lí~ li~ ca'aaiñ~ dsea` do, jo ja` mi~ ngóo' eáang` caquiñr` ta~ e calí~ e too` ée~ do. Jo mi~ tí~ calí~, caquiéer` coo` cuu~ e dsée~ e otoo` ée~ do jo cangám~bre jóng.

61 Dsu' i Yá~ i seeng` fí~ Magdala do cójol~gui i Yá~ jaang`gui do, dob cajer` fí~ quini~ e too` ée~ e li~ ca'áng~ Jesús.

Mi~ cajmée` dsea`í~oo~ ée~quiá~ Jesús

62 Jo mi~ tí~ li~ cajneá~ e jmíi~ coo`gui do, jo ie~ jo cangotíng` jmíi~ e jmi'íng~ jaléng~ dsea` Israel, job mi~ cangoliíng~ jaléng~ fíi~ jmidsea`quiá~ dsea`

Israel coliing~ cóo'~ jaléng" dsea` Israel i líng` dsea` fariseo fí~ li~ guiing~ dseata~ Pilato jo casf"~ reiñ` do:

63 —Dseata~ qui"~ ii', tóob` dsínaa' e ie~ lami~ seeng`gui i dsea` i jmigóo` do cajíñ`~ e mi~ ningf` 'ní` jmiñ`~ e cajúiñ`~, nijib`tu calé` catú`.

64 Jo uiing~ e joba' sii` naa' 'ná e nijmé` dsea` íb` e li~ ca'áng` dsea` do lajee` 'ní` jmiñ`~, co` jial fing lajee` dsea` quiá`~ bre nijalíng` e uóø` jo niguím` bre dsea` do, jo mi~ nilicøøng`gui lajo_ nijmigóor` e nicajib`tu dsea` do. Jogui song nilí` lajo_, joba' eáang`gui ga` nilí` jóng laco`gui latí` mi~ uii` do.

65 Joba' cañí` dseata~ Pilato jo cajíñ`~:
—Lab teáang` 'lée` i cuóøng` lí` jmeáang`~ na` ta~ i nijmé` í` oo` ée`. Jo güiliing`~ na` coliing~ cóo'r` jo güijmee`~ na` í` car` jié` jíi` li~ qui`~ jmiñ`~ fí` jo.

66 Jo cangolíim`biñ` do cóo`~ i 'lée` do jo cajmearer` li~ fí` e cuu`~ fé` e jni` e oo` ée` do e laco` ja` ii` cuóøng` nineá`~; jo dob caseáaiñ` 'lée` i caguá` cajmée` í` e fí` jo.

28

Mi~ cají`tu Jesús

(*Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

1 Jo mi~ tí` li~ cangf` e jmiñ`~ e jmilíng` jaléng" dsea` Israel e lf`~ li` ngoo` nijneá` e jmiñ`~ la'uii` quiá`~ semaan~, jo cangojóø` Yá` i seeng` fí` Magdala cóo`~gui i Yá` jaang`gui do fí` li~ ca'áng` Jesús.

2 Jo lajee` job mi~ cajó` uó` e eáang`, co` jaang` ángel i líng` guotii` Fidiée` cajgáng` fí` yú`~ jmigüí` ie` jo, jo cangoquiéeiñ` fí` oo` ée` quiá`~ Jesús, jo cajé`r` e cuu`~ fé` e jni` e oo` ée` do, jo fí` ni` job caguár`.

3 Jo dseáng⁻ jlo^{l^} jing^{l^} i ángel do lí^{l^} laco^{l^}gui la jnéeng⁻ ji^{l^} mi^{l^} jmijneá^{l^} güi^{l^}ñia^{l^} ji^{l^}re^{l^}, jogui jlo^{l^} tee^{l^} si^{l^}r^{l^} cajo dseáng⁻ lí^{l^} laco^{l^} la tee^{l^} joob^{l^} dseáng⁻.

4 Jo i^{l^} lée^{l^} i teáang^{l^} jmoo^{l^} í^{l^} e oo^{l^} ée^{l^} do dsíng⁻ cajléiñ⁻ dsu^{l^} uíi^{l^} e 'gó'r^{l^} jo ji^{l^}gui cartí^{l^} ca'íng^{l^} dsíir^{l^}.

5 Jo i^{l^} ángel do casí^{l^}r^{l^} i^{l^} dseam^{l^} do jo cajíñ⁻:

—Ja^{l^} fóøng^{l^}na^{l^} jíi^{l^} coo^{l^}, co^{l^} ñi^{l^}baa guia^{l^} e Jesús dsea^{l^} nán^{l^}na^{l^} i^{l^} cajúng^{l^} fi^{l^} dse^{l^} crúu^{l^} do.

6 Jo dsu^{l^} jo^{l^} iuuiñ⁻ fi^{l^} la lana, co^{l^} nicají^{l^}bre lí^{l^} laco^{l^}gui cajíñ⁻ ie^{l^} lami^{l^} cangír^{l^} cóo^{l^} 'ná^{l^} do. Nilíng⁻na^{l^} ñijø^{l^}na^{l^} fi^{l^} lí^{l^} ca'aang^{l^} dsea^{l^} ír^{l^}.

7 Joba^{l^} fi^{l^}i^{l^} 'ná^{l^} lana, güilíng^{l^}tu^{l^} lajminá⁻ jo güijmée^{l^}na^{l^} júu^{l^} jaléng^{l^} dsea^{l^} quiá^{l^}r^{l^} e nicajíb^{l^}tur jo jéeng^{l^}guir nidsér^{l^} fi^{l^} li^{l^} se^{l^} Galilea laco^{l^}gui 'ná^{l^}, jo fi^{l^} job nimáang^{l^}na^{l^}re. Jo jíi^{l^} lanab júu^{l^} quiee^{l^} quií^{l^}na^{l^} lana.

8 Joba^{l^} i^{l^}dseam^{l^} do caquim⁻bre lajminá⁻ e fi^{l^} oo^{l^} ée^{l^} do, jo lajee^{l^} jo dseáng⁻ 'gó'^{l^}bre jogui dseáng⁻ dsíng⁻ iáang^{l^} dsíir^{l^} cajo. Jo jmináb⁻ cangolíñ⁻ e cangocóor^{l^} e júu^{l^} do fi^{l^} quini^{l^} jaléng^{l^} i^{l^} dsea^{l^} quiá^{l^} Jesús do.

9 Jo jo^{l^} huóø^{l^} li^{l^} lajo, coob^{l^} mi^{l^} cajmijnéeng^{l^} 'ñia^{l^} Jesús fi^{l^} quini^{l^} i^{l^} dseam^{l^} do jo caféng^{l^}neiñ^{l^} do. Jo cangoquiéem^{l^}bí i^{l^} dseam^{l^} do cajo fi^{l^} li^{l^} sing^{l^} dsea^{l^} do jo canaaiñ^{l^} do ríir^{l^} tii^{l^} dsea^{l^} do jo lajee^{l^} jo jmiféng^{l^}neiñ^{l^}.

10 Joba^{l^} cajíng⁻ Jesús casí^{l^}r^{l^} i^{l^} dseam^{l^} do:

—Ja^{l^} fóøng^{l^}na^{l^} jíi^{l^} coo^{l^}, jo güilíng^{l^}na^{l^} lana jo güisíi^{l^}na^{l^} jaléng^{l^} dsea^{l^} quié^{l^}e i^{l^} líng^{l^} laco^{l^} rún^{l^}n e güidsilíñ^{l^} fi^{l^} li^{l^} se^{l^} Galilea lajminá⁻, jo fi^{l^} job nijí^{l^} rú^{l^}naa^{l^} cóo^{l^}r^{l^}.

Lajíi^{l^} júu^{l^} quiá^{l^} lée^{l^} e casí^{l^}r^{l^} fi^{l^} jmidsea^{l^}

11 Jo lajeē e ngolíng` i dseam̄ do, i liinḡ i 'léē- i teáanḡ jmoō` ī do caguilíñ` fī jeē fī jo cas̄r̄ jalénḡ` ī fī jmidsea` do lajī` e calí̄ do.

12 Joba' ī fī jmidsea` do cangolíim̄bre e can-gosiiñ` cóō` jalénḡ yúū` dsea` cóønḡ` quiá̄` dsea` Israel cuaiñ` quiá̄` lajíī` júū` e nisea` quiá̄` Jesús do. Joba' cas̄ñiñ` e cacuø̄r̄ jmidsea` cuū ī 'léē do

13 jo cas̄ñ` reiñ` do lala:

—Lalab júū` nijmitiñg`na', e lajeē uóø̄` e tenḡ`na' güiim̄ba', caguilínḡ` ī dsea` quiá̄` Jesús do jo caguíim̄bre dsea` do fī dsíī` tó̄` éē`.

14 Jogui song niliñí` dseata` lajíī` e júū` jo, joba' jneab`^ ninē`naa` jial lacō` nisínḡ`naa` cóō`r̄` e lacō` ja` ni'uínḡ huínḡ quí̄`na`!

15 Jo calíim̄` ī 'léē` do e cuū` do jo cajmée`bre lajíī` júū` e nisinú`r̄. Jo lajob jíī` líī` júū` e ngí̄` cartí` jmíī` na jeē` jalénḡ` dsea` Israel.

Lajíī` júū` e ca'ñ` Jesús quiá̄`r̄`

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Joba' lajob cajmée` ī dsea` guijáng` quiá̄` Jesús do, cangolíim̄bre fī lī` se` Galilea jo cangolíñ` fī coō` yú` mó` fī lī` caquiñ` Jesús ta`~.

17 Jo mī` tí` lī` cangáiñ` Jesús, eáam` cajmiféiñ` dsea` do, jo dsñ` seem`bi ī liinḡ` cajō` ī ja` já` línḡ` e dsea` do Jesús.

18 Jo cangoquiéem` Jesús fī quiá̄`gui lacō` teáaiñ` do jo cas̄ñ`r̄` dsea` do lala:

—Fidiéē nicacuø̄r̄ jnea` e niquiá̄`ta` fī latøønḡ` fī níff̄` jogui fī nī` guóō` uó` la.

19 Joba' güiilínḡ`na` fī jalé` fī` e sea` fī` jmidüī, jo jmee`na` e niquiá̄` jínḡ` yaanḡ` dsea` e lacō` ni'uíñ` dsea` quié`e; jogui mifínḡ` seaanḡ`na`r̄

jmiⁱⁱ la'eáang' cój^o!~ júu^ quiá!~ Tiquié^e Fidiée^ jogui la'eáang' cój^o!~ jnea~, i Jóor' camíng!~ do, jogui la'eáang' cój^o!~ Jmiguí quiá!~ Fidiée^ cajo,

²⁰ jogui ée'~na'r jial laco' nijmitir~ lajale!~ e júu^ quiá!~ Fidiée^ e nicafíi~i 'ná!~ e nijmití^na!. Jogui güiliñí^na! guiá!~ e seem~baa cój^o!~ 'ná!~ lacoo`jmiⁱⁱ lacoo`jmiⁱⁱ, jo dseáng!~ lajob nilí!~ car`ngongíi`jmiⁱⁱ. Jo lajob nilí!~

Jo lanab jíi!~ lí!~ júu^ quiá!~ Fidiée^ e cajme!~ Mateo.

**Júu 'mí e cacuo fidiée
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cc0:Chinantec, Comaltepec)**

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cc0], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c